

Text Printed by
Vedhashala Mudranalaya
Ahmedabad-13

Introduction, etc. Printed by
Swami Tribuvandas Shastri
Shree Ramanand Printing Press
Kankaria Road
Ahmedabad-22
and Published by
Nagin J. Shah

Director
L. D. Institute of Indology
Ahmedabad-9

FIRST EDITION
May, 1976

PRICE RUPEES 16/-

सिरिइंदइंसगणिविरइयं

भुवणभाणुकेवलिचरियं

संपादक

मुनि श्री रमणीकविजयजी

प्रकाशक

कालभाई दलपतभाई भारतीय संस्कृति विद्यामंदिर
अहमदाबाद-९

PREFACE

The L. D. Institute of Indology has great pleasure in offering to the world of Prakrit scholars the hitherto unpublished literary work entitled 'Bhuvanabhānukevalicariya' composed in V. S. 1554 by Indrahamsagaṇi belonging to Kutubapurā branch of Tapagaccha. The work contains 2100 verses. Late Muni Shri Ramanikvijayaji, a colleague of Late Muni Shri Punyavijayaji, has edited the text on the basis of two mss., one belonging to the Pt. Kirtimuni Jñānakoṣa, Godhavi and the other belonging to Saṃvegi Upāśraya, Ahmedabad. The latter bears the No. 2481. Both these mss. can well be assigned to the 17th century V.S.

The spiritual lineage of the author Indrahamsagaṇi is as follows : Yugaṇḍadhāna Somasundarasūri>Munisundarasūri who had brought peace by composing 'Śāntikarastava'>Jayacandrasūri who had earned the title 'śyāma-śārada'>Ratnaśekharaśūri, the author of 'Vicārasāra'>Udayanandisūri alias Yogindra>Surasundarasūri>Lakṣmīsāgaraśūri>Somadevasūri>Ratnamaṇḍanasūri>Indranandisūri>Dharmahamsagaṇi > Vācaka Indrahamsa.¹

Shri M. D. Desai in his Gujarati work 'Jaina Sahityano Saṁkṣipta Itihāsa' (Brief History of Jaina Literature pp. 757-58) informs us that Indrahamsagaṇi composed Upadeśakalpavallī in V.S. 1555, Balinarendrakathā in V.S. 1557 and Vimalacaritra in V.S. 1578. But Balinarendrakathā is not extant. It might have been either the Sanskrit rendering of his Bhuvanabhānukevalicariya or Bhuvanabhānukevalicariya itself called by the title Balinarendrakathā. The authorship of Vimalacaritra is doubtful. Not a single ms. of this work is available at present, nor is it mentioned anywhere else. Upadeśakalpavallī is a Sanskrit commentary on the Sajjhāya 'Maṇḍa jīṇaṇaṁ āṇaṁ...' To illustrate good acts of a Jaina lay disciple the stories are given in the commentary. It is noteworthy that the last story which is extensively told relates to Vimalamantri.

Bhuvanabhānu is neither a historical character nor a mythical character. It is a creation of pure imagination. The work relates the story of this character in his various births. It depicts the allegorical progress of Jīva. It abounds in personifications of abstract qualities. The author has considerably succeeded in clothing the abstract qualities with vivid personality.

It was Āc. Hemacandrasūri Maladhārī (12th century A. D.) who for the first time composed Bhuvanabhānukevalicarita in Sanskrit prose. It occurs in his Sanskrit commentary on Bhavabhāvanā which he himself composed in 1123 A.D. This Bhuvanabhānukevalicarita by Āc. Hemacandrasūri evinces the influence of the Upamitibhavaprapaṇcākaṭhā, a wellknown Sanskrit allegory written by Āc. Siddharṣi in 905 A. D.

1. Bhuvanabhānukevalicariyapraśasti pp. 149-50.

Indrahaṁsagaṇi seems to have versified in Prakrit Āc. Hemacandra's Bhuvanabhānukevalicarita. The works on the same theme written after Indrahaṁsagaṇi are also found. Lakṣmīlābhagaṇi of Kharataragaccha composed in V. S. 1603 Bhuvanabhānukevalicarita in Prakrit prose. This seems to be the Prakrit Chāyā of Āc. Hemacandra's Sanskrit work in point. The work is unpublished. In V. S. 1769 Udayaratnasūri of Tapagaccha composed Bhuvanabhānukevali-rāsa in old Gujarati. Āc. Hemacandra's concerned work constitutes the basis of this rāsa. This rāsa is already published. In V.S. 1801 Tattvahaṁsagaṇi wrote a Bālāvabodha (commentary in old Gujarati) on Āc. Hemacandra's Sanskrit Bhuvanabhānukevalicarita. Harikalaśa too has written a Bālāvabodha on the same work.

We are grateful to Late Muni Shri Ramanikvijayaji for editing this interesting Prakrit work. Our thanks are due to Pt. Babubhai Savchand Shah for correcting the proofs. We express our thanks to Dr. R. M. Shah who has kindly written Gujarati Introduction to the Prakrit text.

We are very much thankful to the Trustees of the Kikabhat's Pole Jaina Upashraya who at an instance of Muni Shri Ramanikvijayaji, gave us papers at gratis to print the present work and donated Rs. 355/- for the publication of the same.

We hope the present work will be useful to the students of Prakrit language and literature.

L. D. Institute of Indology
Ahmedabad-380009.
15th April 1976

Nagin J. Shah
Director.

પ્રસ્તાવના

સંપાદન પદ્ધતિ અને પ્રતિ-પરિચય—

વિ. સં. ૧૫૫૪ માં તપગચ્છની કુતુબપુરા શાખાના ઇન્દ્રહંસ ગણિપ રચેલ પ્રાકૃત પદ્ય-વદ્ધ ‘ભુવનભાનુકેવલિ-ચરિત’ અહીં પ્રથમ વાર સંશોધિત થઈ પ્રકાશિત થાય છે.’

પૂ. સ્વ. આગમ-પ્રભાકર મુનિ પુણ્યવિજયજીના સહવાસી સ્વ. મુનિ રમણીકવિજય-જીપ પ્રસ્તુત કૃતિની પ્રેસકોપી નોંધે નોંધેલો પ્રતિ નં.૧ ઊપરથી કરેલી અને તેમાં જરૂરી સંશોધન માટે પ્રતિ નં.૨ નો આધાર લીધેલો. ^૨ વન્ને હસ્તપ્રતોમાં કોઈ મહત્વપૂર્ણ પાઠાન્તર ન હોવાથી પાઠાન્તરોની અલગ નોંધ લીધી નથી. કઠિન સ્થળોના સંસ્કૃત પર્યાય અને ટિપ્પણ સંપાદકશ્રીપ જ આપેલ છે.

પ્રતિ ૧ : પં. કીર્તિમુનિ જ્ઞાનકોશ, ગોધાવી (કાગળનો પ્રતિ, નંબર નથી)

પરિમાણ- ૧૦”x૪૧” (૨૫.૩x૧૧સે. મી.)

પત્ર-૭૨, પ્રતિપૃષ્ઠ પંક્તિ- ૧૪, પ્રતિપંક્તિ અક્ષર- ૪૦ લગભગ

સ્થિતિ-સારી, અક્ષરો સુવાચ્ય.

આરંભ- ॥૬૦॥ સિરિ વદ્ધમાણ સામી જિણેસરો.....

અંત- ઇતિ શ્રીમત્તપાગણ-નમો-નમોમણિ-મહોપાધ્યાય-શ્રી

ધર્મહંસ-ગણિ-શિષ્ય-વાચકેન્દ્ર-શ્રી ઇન્દ્રહંસ ગણિ-વિરચિતં

શ્રી વલિનરેન્દ્ર-ચરિત્રં સંપૂર્ણમ્ ॥

આ પ્રતિના પ્રત્યેક પૃષ્ઠ પર હાંસિયામાં ‘ભુવનભાનુ’ પદ્ય કૃતિનું નામ

લખેલ છે.

પ્રતિ-૨: સંવેગી ઉપાશ્રય, અમદાવાદ

(ડાવડા નં. ૬૫ પ્રતિ નં. ૨૪૮૧, કાગળની પ્રતિ)

પરિમાણ- ૧૦”x૪૧” (૨૬x૧૧ સે.મી.)

પત્ર-૧૮, પ્રતિપૃષ્ઠ પંક્તિ ૧૫, પ્રતિપંક્તિ અક્ષર ૫૦ લગભગ.

સ્થિતિ-સારી, અક્ષરો સુવાચ્ય.

આરંભ-અંત:-પ્રથમ પ્રતિ પ્રમાણે.

૧. સન ૧૯૩૭માં વિઠલજી હિરાલલ હંસરાજ જામનગરવાળાએ એક ‘ભુવનભાનુકેવલિ-ચરિત’ (સંસ્કૃત) પ્રકાશિત કરેલ છે, તેમાં તેના કર્તાનું નામ ઇન્દ્રહંસ ગણિ છાપેલ છે, પરંતુ તે આ. હેમચંદ્રસૂરિ મંલબારીના ‘મવ-ભાવના’ ગ્રંથમાંથી ઉદ્ભૂત સંસ્કૃત ગદ્યવદ્ધ ‘ભુવનભાનુ-ચરિત્ર’ છે. તે જ રીતે જૈન ધર્મ પ્રસારક સભા, ભાવનગર તરફથી વિ.સં. ૧૯૮૧માં આ. હેમચંદ્રસૂરિ-રચિત ‘ભુવનભાનુ-ચરિત્ર’ નો જ ગુજરાતી અનુવાદ પ્રસિદ્ધ થયેલ. તેમાં પણ કર્તાનું નામ ઇન્દ્રહંસ ગણિ જ દર્શાવેલ છે. આ મૂળ પ્રસ્તુત કૃતિ જોતાં જ સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે.

૨. સ્વ. સંપાદકશ્રીએ આની કોઈ નોંધ પ્રેસકોપીમાં કે અન્યથા કરેલો મેલો નથી. પરંતુ તેઓશ્રીએ ઉપયોગમાં લીધેલી હસ્તપ્રતોની માઈશ્રી લક્ષ્મણદાસ મોજકને જાણ હતી, અને તેમણે તે પ્રતિઓ અમને લાવી આપી. વન્ને પ્રતિઓ સાથે પ્રેસ કોપી મેલેલી જોતાં આ હકીકત સ્પષ્ટ થઈ.

વન્ને પ્રતિઓનો લેખન-સમય અનુમાને વિક્રમની સત્તરમી સદીનો જણાય છે. પાઠા-
ન્તર જૂજ મળતાં હોઈ વન્ને પદ્મ જ અદર્શની પ્રતિકૃતિઓ હોવાનું સંમતિ છે. વન્ને
પ્રાયઃ શુદ્ધ છે. વન્ને પ્રતિઓમાં અંતિમ ગાથાનો અંક ૨૦૮૫ લખેલ છે, પણ વન્નેની સરેસર
કુલ ગાથા ૨૧૦૦ થાય છે.

પ્રંથકાર-પરિચય—

ગ્રંથકાર ઇન્દ્રહંસગણિ જૈન શ્વેતાસ્વર આસ્તાયના પ્રસિદ્ધ તપ-ગચ્છની પદ્મ પેટાશાખા
કુતુબપુરા ગચ્છમાં, વિક્રમની સોલમી શતાબ્દીના મધ્ય ભાગમાં થઈ ગયા.

કર્તાપ 'ભુવણભાણુકેવલિ-ચરિય' ને અંતે આપેલ પ્રશસ્તિમાં પોતાની ગુરુ-પરંપરા
આ પ્રમાણે નોંધી છે—

તપગચ્છ-નાયક યુગપ્રધાન સોમસુંદરસૂરિ > 'શાંતિકરસ્તવ' થી શાંતિ સ્થાપનાર મુનિ-
સુંદરસૂરિ > વાલીસમસ્થા પૂર્વાથી દક્ષિણ-દેશમાં જેમને 'શ્યામ-શારદા' ચિહ્ન મળેલું તે
જયચંદ્રસૂરિ > 'વિચારસાર' ગ્રંથના રચયિતા રત્નશેખરસૂરિ > 'યોગીન્દ્ર' ઉપનામધારી ઉદય-
નંદિસૂરિ > સૂર્યસમાન તેજસ્વી સૂરસુંદરસૂરિ > વ્યાખ્યાન-કુશલ લક્ષ્મીસાગરસૂરિ > સૌભાગ્ય-
વાન સોમદેવસૂરિ > વિદ્યા-શિરોમણિ રત્નમંડનસૂરિ > સુવર્ણવર્ણદેહધારી સોમજયસૂરિ >
યુગપ્રધાનસમ ઇન્દ્રનંદિસૂરિ > નિગમાગમના પ્રસર દ્વાતા ધર્મહંસ ગણિ > વાચક ઇન્દ્રહંસ.

તપગચ્છની અધિકૃત પટ્ટાવલી ગણાતી 'વીર વંશાવલી' માં સુધર્માસ્વામિથી ૫૩ મી પાટે
ઉપરોક્ત ૭ મા લક્ષ્મીસાગરસૂરિ નું નામ મળે છે. તેમના બે મુખ્ય શિષ્યો—[૧] સોમદેવ-
સૂરિ અને [૨] સોમજયસૂરિ. સોમજયસૂરિના [૧] હેમવિમલસૂરિ [૨] કમલકલશસૂરિ
અને [૩] ઇન્દ્રનંદિસૂરિ પદ્મ ગણ મુખ્ય શિષ્યો હતા. પ્રથમ હેમવિમલસૂરિ તપગચ્છના
૫૫મા પટ્ટધર બન્યા, અને વાલીના બે આચાર્યોપ ગચ્છમેદ કરી પોતાના સ્વતંત્ર ગચ્છોની
સ્થાપના કરી. વિ. સં. ૧૫૫૫ માં કમલકલશસૂરિપ સ્થાપેલ ગચ્છ 'કમલકલશ-ગચ્છ'
કહેવાયો. ઇન્દ્રનંદિસૂરિપ અણહિલવાડ પાટણ નજીકના કુતપુર કે કુતુબપુરમાં વિ. સં.
૧૫૫૮માં પોતાનો ગચ્છ સ્થાપ્યો તે 'કુતુબપુરા-ગચ્છ' કે 'કુતપ્રમ-ગચ્છ' તરીકે પ્રસિદ્ધ થયો.^૧

આ કુતુબપુરા શાખાનો પણ પદ્મ પટ્ટાવલી મળે છે. તે તપગચ્છની ૫૬ મી પાટે સોમ-
જયસૂરિ અને તેમની પાટે [૫૭ મી પાટે] ઇન્દ્રનંદિસૂરિનું નામ આપે છે.^૨

આ કુતુબપુરા ગચ્છ પમાંથી પ્રવર્તેલા નિગમમત માટે જાણોતો છે.^૩

આમ કુતુબપુરા શાખાના પ્રવર્તેલ ઇન્દ્રનંદિસૂરિના શિષ્ય ધર્મહંસગણિ અને તેમના
શિષ્ય તે 'ભુવણભાણુકેવલિ-ચરિયં' ના કર્તા ઇન્દ્રહંસ ગણિ.

પાછલથી ધર્મહંસગણિ તથા ઇન્દ્રહંસગણિ વન્નેપ સૂરિપદ મેળવ્યું હોય તેમ પદ્મ
'કુતુબપુરા ગચ્છ-નિગમગચ્છ પટ્ટાવલી' પરથી ત્રિપુટિ મુનિઓપ અનુમાન કર્યું છે.^૪

૧. ભુવણભાણુકેવલિ-ચરિયં-પ્રશસ્તિ, પૃ. ૧૪૯-૫૦.

૨. વીર વંશાવલી, જૈન સાહિત્ય સંશોધક, લં. ૧, અં. ૩, પરિશિષ્ટ, પૃ. ૫૧.

૩. શ્રી તપગચ્છ પટ્ટાવલી-કુતુબપુરા શાખા, જૈન સત્ય પ્રકાશ, વર્ષ-૧૪, અં. ૨ [૧૯૪૮] પૃ. ૩૮.

૪. જુઓ- જૈન પરંપરા નો ઇતિહાસ-[ત્રિપુટિ] ભા. ૩ પૃ. ૫૭૨-૫૭૪.

૫. જુઓ- પટ્ટાવલી-સમુચ્ચય, ભા. ૨, પૃ. ૨૪૩.

પણ ઉપરોક્ત પ્રથમ પટ્ટાવલીથી આ પટ્ટાવલી ભિન્ન જણાય છે, કારણ કે ઉપરોક્ત પ્રથમ પટ્ટાવલીમાં બન્નેના સૂરિપદનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી.

ઇન્દ્રહંસગણિની કૃતિઓ—

શ્રી. મો. દ. દેશાઈપ ઇન્દ્રહંસગણિની ચાર રચનાઓ હોવાનું જણાવ્યું છે ^૧—

(૧) ભુવનભાનુકેવલિ-ચરિત રચના સં. ૧૫૫૪

(૨) ઉપદેશકલ્પવલ્લી " " ૧૫૫૫

(૩) બલિનરેન્દ્રકથા " " ૧૫૫૭

(૪) વિમલચરિત્ર " " ૧૫૭૮

(૧) ભુવનભાનુકેવલિ-ચરિત્ર વિશે આગળ વિસ્તારપૂર્વક લખેલ છે.

(૨) ઉપદેશકલ્પવલ્લી-શ્રાવકના ૩૬ કૃત્યરૂપ 'મન્હ જિણાણં આણં...' સંજ્ઞાએ ઉપરની આ સંસ્કૃત ટીકા છે.^૨ દરેક કૃત્ય સંબંધી એક એક ને કેટલીક-ચાર બે બે કથાઓ દૃષ્ટાંતરૂપે આપેલ છે. પમાની કેટલીક સંક્ષિપ્ત અને કેટલીક વિસ્તૃત છે. છેલ્લી કથા વિમલ મંત્રીની છે, તે અતિ વિસ્તારપૂર્વક આલેખાયેલી છે.

કેટલીક કથાઓનું વસ્તુ પરંપરાથી ભિન્ન છે તે આ કર્તાની વિશિષ્ટતા છે. ઉદા. ૨૬ માં અધિકારમાંની કુરુગઢ મુનિની કથા અને ૨૮ માં અધિકારમાંની વૃહદ્રથની કથા.

કર્તાએ આમાં કેટલીક જગ્યાએ નિગમમતનું સમર્થન કરતા મુદ્દાઓ મૂક્યા છે. આને કારણે રસિક શૈલી અને સુંદર કથાઓ હોવા છતાં ગ્રંથનો પ્રચાર જૈનોમાં ઓછો જણાય છે.

(૩) ત્રીજી રચના 'બલિનરેન્દ્રકથા' ઉપલબ્ધ નથી. નામ પરથી લાગે છે કે તે પ્રથમ રચનાનું જ સંસ્કૃત રૂપાન્તર હશે. કદાચ 'ભુવનભાનુકેવલિ-ચરિત્ર' નું અપરનામ 'બલિનરેન્દ્ર-કથાનક' રૂપે ફરી નોંધાયું હોય તેમ પણ બનવા સંભવ છે. કર્તાએ પોતે જ 'ભુ.ભા. ચ.' ની પ્રશસ્તિમાં વીજું નામ 'બલિનરેન્દ્ર-ચરિત્ર' પદ્ય આપ્યું છે.

(૪) ચોથી રચના 'વિમલચરિત્ર'નું કર્તૃત્વ પણ શંકાસ્પદ છે. તેની કોઈ પ્રતિ હાલ ઉપલબ્ધ નથી. તેમ જ અન્ય કોઈ સ્થળે ઉલ્લેખ મળતો નથી. પરંતુ એક સંભાવના કરી શકાય કે ઉપદેશકલ્પવલ્લીના અંતમાં આવેલ વિમલ મંત્રીનું કથાનક જ આ હોય.

કથાસાર—

'ભુવનભાનુકેવલિ-ચરિત્ર' એક રૂપકાત્મક ઉપદેશકથા છે. તેના નાયક, ભુવનભાનુકેવલી, પૂર્વાવસ્થામાં બલિ નામે રાજા હોય છે. જંબુદ્વીપના ગંધિલાવતી વિજયમાં ચંદ્રપુરી નગરીના રાજા અકલંક અને રાણી સુદર્શનાના તે પુત્ર છે. અનેક વર્ષ સુધી રાજવૈભવ ભોગવી, એકદા પોતાના નગરોદ્યાનમાં પધારેલા કુવલયચંદ્ર કેવલી પાસે મધુ રાજાનું દૃષ્ટાંત સાંભળી, સંવેગ ઉત્પન્ન થતાં તેમણે સંસાર ત્યાગ કરી પ્રવ્રજ્યા ગ્રહણ કરી. કુવલયચંદ્ર કેવલીએ આ બલિ નરેન્દ્રને તેમના ભવભવાન્તરની કથા કહી પ્રતિવોધ પમાડેલ. મુનિ અવસ્થામાં અપૂર્વ વીર્યશક્તિથી ટૂંક સમયમાં જ તેઓ કેવલજ્ઞાની બને છે અને પછી અનેક દેશોમાં વિહાર કરી અનેક ભવ્ય જીવોને ધર્મવોધ આપે છે. અનેક જીવોના આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિને શમાવનાર હોવાથી લોકોમાં 'ભુવનભાનુ' પદ નામે તેઓ પ્રસિદ્ધ થયા.

૧. જૈ. સા. સં. ઇતિ. પૃ. ૭૫૭-૫૮

૨. ઉપદેશકલ્પવલ્લી-ભાષાંતર, પ્રકા. જૈન ધર્મ પ્રસારક સમા, માવનગર, ૧૯૨૨

પ્રથમ વખત વિજયપુર નામે નગરના રાજા ચંદ્રમૌલિને ઉપદેશ કરતાં, તેણે પૂછેલા પ્રશ્ન પરથી ભુવનભાણુ કેવલી પોતાના સમગ્ર જન્મ-જન્માન્તરની કથા કહે છે. સમગ્ર સંસાર કેવી રીતે ચાલી રહ્યો છે અને તેમાં પ્રથમ જીવ કેવી રીતે વિવિધ વિવિધ યોનિઓમાં ફરી, પોતાના કર્મનાં પરિણામ ભોગવે છે તે ભુવનભાણુ પોતાની કથાના વ્યવસ્થાથી કહે છે. ભુવનભાણુનો પ્રથમ ભવથી માંડી અંતિમ ભવ સુધીની આ કથા 'ભુ. ભા. કે. ચ.' ની અંદર જ સંક્ષેપમાં ગા. ૧૨૫૨ થી ગા. ૨૦૫૦ સુધીમાં રજૂ થઈ છે. નીચે તેનો જ ભાવાનુવાદ આપ્યો છે.

વર્તમાનકાલથી અનંતકાલ પૂર્વે ચાત્રિધર્મ રાજાના સહાયક થઈ મોહ શત્રુના સૈન્યનો નાશ કરવા માટે, કર્મ-પરિણામ રાજા બલિ નરેન્દ્રના જીવને અવ્યવહાર નિગોદ નામના નગરમાંથી વહાર કાઢી વ્યવહાર નિગોદમાં લાવ્યો. તે વ્યતિકર જાણવામાં આવતાં ક્રોધાયમાન થયેલા મોહ વગેરે તે જીવને ત્યાં જ અનંતકાલ સુધી બાંધી રાખ્યો. પછી કર્મ-પરિણામ તેને પૃથ્વી-કાય, અપ્કાય, તેજસ્કાય, વાયુકાય, વનસ્પતિકાય, વેદેન્દ્રિય, તેજેન્દ્રિય, ચતુરિન્દ્રિય, પંચેન્દ્રિય, તિર્યંચ, નરક અને અનાર્ય મનુષ્ય જન્મોમાં લઈ ગયો. ત્યાંથી પણ વારંવાર વચ્ચે વચ્ચે મોહાદિ ક્રુપિત થઈ તેને પાછો નિગોદ આદિમાં લઈ ગયા. ૫ પ્રમાણે તે વધાપ તેને અનંત પુલ્ગલ પરાવર્ત સુધી અતિ દુઃખિતપણે ભ્રમાવ્યો. પછી તે આર્યક્ષેત્રમાં અનંત વાર મનુષ્યત્વ પામ્યો; પરંતુ ક્યાંક કુજાતિભાવથી, ક્યાંક કુલદોષથી, ક્યાંક જાત્યંધતા, ઘઘિરતા અને સંજત વ. દોષથી, ક્યાંક કુષ્ટાદિ રોગથી, ક્યાંક અલ્પ આયુષ્યના દોષથી, ધર્મના નામને પણ જાણ્યા સિવાય પૂર્વવત્ મોહાદિક શત્રુઓ તેને પાંચેન્દ્રિયાદિમાં લઈ જઈ અનેક પુલ્ગલ પરાવર્ત સુધી ભ્રમાવ્યો.

પ્રથમ શ્રીનિલય નગરમાં ધનતિલક શ્રેષ્ઠીનો તે વૈશ્રમણ નામે પુત્ર થયો. ત્યાં "ધન, કનક આદિ ભાવો અનિત્ય છે અને આપત્તિનું હરણ કરવા માત્ર ધર્મ જ સમર્થ છે. માટે હે જનો ! તેનું શરણ સ્વીકારો." આ પ્રમાણેની ગાથા સાંભળતા તેને ધર્મ કરવાની વૃદ્ધિ થઈ. પરંતુ તે માત્ર કુટ્ટપિતા કારણે થયેલ હોવાથી પાપવૃદ્ધિ જ હતી. તેથી તે સ્વયંભૂ નામના ત્રિવંદી-નો શિષ્ય બન્યો. પડેલે ત્યાં પણ મનુષ્ય-જન્મ હારીને પાછો સંસારમાં અનંતકાલ સુધી ભ્રમ્યો. વળી અનંતકાલ પછી ફરી માનવરૂપે જન્મ્યો, પણ શુદ્ધ ધર્મશ્રવણના અભાવે કુ-ધર્મવૃદ્ધિની નિવૃત્તિ ન થઈ. કોઈ વખત સદ્ધર્મનું શ્રવણ થયું છતાં પણ સદ્ગુરુ-સમાગમના અભાવે, કોઈવાર ચાલસ અને મોહના કારણે, કોઈ વાર જડતાથી, કોઈ વાર અશ્રદ્ધાથી કુધર્મવૃદ્ધિ ન છૂટી. પડેલે કુધર્મવૃદ્ધિની પ્રેરણાથી ધર્મના વહાને પશુવધાદિ મહાપાપ આચરો ને તે પૂર્વવત્ અનંત પુલ્ગલ પરાવર્ત સુધી ફરી ભટક્યો.

પછી વિજયવર્ધનપુરમાં સુલસ શ્રેષ્ઠીનો નંદન નામે પુત્ર થયો. ત્યારે યથાપ્રવૃત્તિકરણથી કુ-દૃષ્ટિને છેદીને આયુ સિવાયના વીજા મોહાદિ સાત કર્મોની કંઈક ન્યૂન કોટાકોટી સાગ-રોપમ જેટલી સ્થિતિ કરી અને ગ્રંથિપ્રદેશ સુધી પહોંચ્યો, પરંતુ તેને છેદવા સમર્થ ન થયો. ત્યાંથી અશ્રદ્ધા, રાગ-દ્વેષાદિકે તેને પાછો ચાલ્યો. આમ અનંતવાર પાછો ફરીને દરેક વખતે અનંતકાલ સુધી પાંચેન્દ્રિયાદિકમાં ફર્યો.

પ્રથમ વખત તે મલ્યપુરમાં ઇન્દ્ર રાજાનો વિશ્વસેન નામે પુત્ર થયો. તે ભવમાં અપૂર્વકરણરૂપ કુઠારથી તેણે ગ્રંથિનો છેદ કર્યો. પછી અનિવૃત્તિકરણપ્રવેશાદિ કર્મથી પડેલો સમય સમ્યક્ત્વ પામ્યો. મોક્ષતરુના મૂળરૂપ અને અતિ દુર્લભ યજ્ઞ તે સમ્યક્ત્વ રત્નને પણ પામીને

કુહાદિ-રાગના કારણે હારી ગયો. પુનઃ ધન શ્રેષ્ઠીના સુભગ નામે પુત્ર રૂપે અન્ય ભવમાં સ્નેહરાગથી તેનો નાશ કર્યો. ગૃહપતિના પુત્ર સિંહના ભવમાં વિષયરાગથી તેનો ધ્વંસ કર્યો. અને જિનદત્તની પુત્રી જિનશ્રીના ભવમાં દ્વેષથી તેણે પ્રાપ્ત સમ્યક્ત્વ શુભાવ્યું. પછી બ્રાહ્મણના પુત્ર જ્વલનશિલના, ધનંજય-પુત્ર કુવેરના, ધનાઢ્યના પુત્ર પદ્મના અને શ્રેષ્ઠપુત્ર સોમદત્તના જન્મોમાં ક્રમે ક્રોધ, માન, માયા અને લોભથી તે સમ્યક્ત્વ-રત્ન હારી ગયો.

પ્રમાણે મોહાદિ શત્રુને વશ થઈ અસંખ્યાત ભવોમાં સમ્યક્ત્વ શુભાવી દીધું. ધર્મ શ્રેષ્ઠીના પુત્ર સુંદરના ભવમાં હિંસાથી, દેશવિરત પવા મણિમદ્રના ભવમાં સૃષ્ટિવાદથી, સોમદત્તના ભવમાં અદત્તાદાનથી, દત્તના ભવમાં મૈથુનથી, ધનવહુલ શ્રેષ્ઠીના ભવમાં પરિગ્રહથી અને રોહિણી શ્રાવિકાના ભવમાં વિકથારૂપ અનર્થદંડથી-પ્રમાણે અપરાપર મોહાદિકના દોષથી સમગ્ર સુસ્રની હેતુભૂત પવી દેશવિરતિને પણ તે અસંખ્ય ભવોમાં હારી ગયો. પછી અરવિંદકુમારના ભવમાં મહાકણ્ટે સર્વગુણોની અધિકારિણી પવી સર્વવિરતિ પ્રાપ્ત કરીને ક્રોધ અને માનથી તેને હારી ગયો. પછી અમાત્યપુત્ર ચિત્રના જન્મમાં વિષયની સુખશીલતાથી હારી ગયો, રાજ-પુત્ર વિજયસેનના ભવમાં તો તે સર્વવિરતિ પામીને અગિયારમે ગુણસ્થાને આરૂઢ થયો, પણ ત્યાંથી દેહ અને ઉપકરણની મૂર્છાના કારણે પાછો પડ્યો. પછી શ્રેષ્ઠીપુત્ર પુંડરીકના ભવમાં તે પુનઃ સર્વવિરતિ પામ્યો, અને ત્યાં ચૌદપૂર્વ ભળ્યો. પણ આવી ઉચ્ચ પદવી નિદ્રાને વશ થઈ હારી ગયો.

આ પ્રમાણે અનંતાનંત પુદ્ગલપરાવર્તોમાં પૂર્વોક્ત રીતે મોહાદિક શત્રુઓને વશ થવાથી તે અનંત ઘાર મનુષ્યજન્મ નિર્વર્થક જ હારી ગયો.

પછી પદ્મસ્થલ નગરમાં સિંહવિક્રમ નામે તે રાજકુમાર થયો. ત્યાં ફરી સર્વવિરતિ પામ્યો. તે ભવમાં તેણે સમ્યક્રીતે સર્વવિરતિનું આરાધન કર્યું અને મોહાદિને અત્યંત ક્ષીણ કરી દીધા, તથા પુણ્યોદયને પુષ્ટ કર્યો. ત્યાંથી મહાશુક્ર નામના દેવલોકમાં જઈ આવી કમલકર નગરમાં શ્રીચંદ્ર રાજાનો માનુ નામે પુત્ર થયો. ત્યાં પણ પહેલાંની જેમ સર્વવિરતિનું આરાધન કર્યું, મોહાદિકને અધિકતર ક્ષીણ કર્યા અને પુણ્યોદય વિશેષ પુષ્ટ કર્યો. ત્યાંથી નવમા ગ્રેવેયકમાં જઈને પછી પદ્મલંકરનગરમાં ઇંદ્રદત્ત નામે રાજા થયો. ત્યાં પણ સમ્યક્રીતે સર્વવિરતિને આરાધીને, મોહાદિકને વધારે ક્ષીણ કરી, પરમ પ્રકર્ષથી પુણ્યોદયને પુષ્ટ બનાવીને તે સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનમાં ઉત્પન્ન થયો. ત્યાંથી ચયવીને ૫ જીવ અંતે વલિ નરેન્દ્ર રૂપે જન્મ્યો.

પકદા પોતાનું આ સમગ્ર ચરિત્ર કુવલયચંદ્ર કેવલી પાસે સાંભળીને વલિ નરેન્દ્ર સંભ્રાન્ત બની, કેવલીને પગે લાગી વોલ્યા—“હે ભગવન્ ! મોહાદિ શત્રુઓ અતિ દુષ્ટ છે, માટે આ ભવમાં પણ પૂર્વ પ્રમાણે જ્યાં સુધી તેઓ મને છેતરે નહીં તેટલામાં કૃપા કરીને મને ચારિત્રધર્મ રાજાના સૈન્ય સાથે મેલવી દો, અને પવો ઉપાય વતાવો કે જેથી તેઓ મારો પરાભવ જ કરી ન શકે, અને હું તે વધાનો વિનાશ કરી શકું.”

ત્યારે કુવલયચંદ્ર કેવલીએ કહ્યું—“હે રાજન્ ! તમારા જેવા માટે તેમ કરવું યોગ્ય જ છે. માટે તમે ચારિત્ર અંગીકાર કરો પટલે હું તમને ચારિત્રધર્મના સૈન્ય સાથે મેલવી દઉં કે જેથી મોહાદિ શત્રુઓનો તમે ક્ષય કરી શકો. તે રિપુઓના ક્ષયનો ઉપાય આ પ્રમાણે છે—

સર્વ સંગનો ત્યાગ કરી ચારિત્રધર્મનું જ શરણ લેવું. પદ્મ ક્ષણવાર પણ સર્વવિરતિના સંગનો ત્યાગ ન કરવો. સદ્બોધ, સમ્યગ્દર્શન અને સદાગમને અતિ સંનિહિત કરી રાખવા. વીજા પ્રશમ, માર્દવ, આર્જવ, સંતોષ, તપ, સંયમ, સત્ય, શૌચ, અકિંચનતા અને વ્રહ્મચર્ય વગેરે સુખદોષી અને શીલાંગાદિથી સૈન્યમાં વધારો કરવો. પછી સદ્બોધ અને સદાગમે વતાવેલ વિધિ પ્રમાણે અત્યંત સસ્વશાલી વનીને પૂર્વોક્ત અનંત સૈન્ય સહિત સજ્જ થઈ તમારે મોહાદિ શત્રુઓ સાથે નિરંતર યુદ્ધ કરવું. આ પ્રમાણે કરવાથી ચારિત્ર-ધર્મના સૈનિકો તમારા સહાયક થશે અને તમે પણ યમની સહાય કરી મોહારિસૈન્યનો સર્વથા ક્ષય કરી નિવૃત્તિપુરીના સ્વામી થશો’.

આ પ્રમાણે ભગવાન કુવલ્યચંદ્ર કેવલીના વચનો સાંભળી ચિત્તમાં અતિ પ્રસન્ન થઈ, “આવો સંયોગ ફરી પ્રાપ્ત થવો મુશ્કેલ છે” એમ વિચારી તત્ત્વજ્ઞ પવા વલિ નરેન્દ્રે રતિસુંદર પટરાણીના નયનાર નામે જ્યેષ્ઠ પુત્રને રાજ્યાસન પર સ્થાપવાની સામંતોને આજ્ઞા કરી. તેનો રાજ્યાભિષેક કરી પછી જિનમંદિરમાં પૂજા, મહાદાન અને અમારિ-વોપણા કરાવી, મહોત્સવપૂર્વક રાજાઓ, માંડલિકો, મંત્રીઓ, સામંતો અને નગરજનો વ. પાંચસો મનુષ્યો સાથે તથા પોતાની કેટલીક રાણીઓ સાથે તે કેવલી ભગવંત પાસે આવ્યા અને વિધિપૂર્વક દીક્ષા ગ્રહણ કરી.

પછી ગુરુમહારાજે આપેલી પ્રથમની સર્વ શિક્ષાને તેમણે તસ્ત જ અમલમાં મૂકી દાઢી. સદ્બોધ અને પુણ્યોદયના પ્રભાવે થોડા જ દિવસોમાં તે વારે અંગ ભળી રહ્યા અને અનેક અતિશયસંપન્ન વન્યા. પછી અઢસર જાણીને કુવલ્યચંદ્ર ભગવંતે તેમને પોતાના પદે-આચાર્ય સ્થાને-સ્થાપિત કરીને પોતે શૈલેશીકરણથી ભવોપગ્રાહી કર્મની નિર્જરા કરી મોક્ષે ગયા.

ત્યારવાદ સદ્બોધ અને સદાગમે કહેલ વિધિ પ્રમાણે સમરાંગણમાં મોહરાજના સૈન્યનું નિકેદન કરતા અને ઘણા અવ્ય જોવીને મોહરાજની ધિડંવનાથી વચાવતા વલિ સૂરિય વિહાર કરી અનેક ગામ, નગર, પ્રદેશોને પાવન કર્યા.

પદ્મ અપ્રમત્ત ગુણસ્થાને પહોંચેલા પવા તેમણે અકસ્માત્ વિશુદ્ધ અધ્યવસાય લક્ષણ-વાળી ક્ષપકશ્રેણિરૂપ સ્વદ્ગયષ્ટિ સેલવી અને તેના વડે પ્રથમ અનંતાનુવંધો ચારે ક્રોધાદિક્ષ કપાયોને મૂલથી હળી નાખ્યા. પછી અવિશુદ્ધ, મિશ્ર અને વિશુદ્ધ પવા ત્રણ રૂપધારી મિથ્યાદર્શનને પણ નિર્મૂલ કરી, અપૂર્વકરણ ગુણસ્થાનકનો સ્પર્શ કરી, અનિવૃત્તિવાદર ગુણસ્થાને પહોંચ્યા. ત્યાં અપ્રત્યાય્યાનાવરણ તથા પ્રત્યાય્યાનાવરણરૂપ આઠ કપાયોને મૂલથી જ ઝુચ્છેદવા માંડ્યા. તે અર્ધાં હળાયા તેટલામાં નરકગતિ, નરકાનુપૂર્વી, તિર્યચગતિ, તિર્યગાનુપૂર્વી, પકેન્દ્રિય, વેદંદ્રિય, તેદંદ્રિય અને ચરિન્દ્રિયરૂપ ચાર જાતિ, આતપ, ડ્યોત, સ્થાવર, સૂક્ષ્મ અને સાધારણ-પ નામકર્મની ત્રેર પ્રકૃતિઓ અને નિદ્રાનિદ્રા, પ્રચલાપ્રચલા અને થીર્ણાદિ-પ ત્રણ નિદ્રાઓ-પ પ્રમાણે સોઠ પ્રકૃતિઓનો તેમણે નાશ કર્યો. પછી અર્ધક્ષપિત આઠ કપાયો, નપુંસક વેદ, સ્ત્રી વેદ, હાસ્ય, રત્તિ, અરતિ, શોક, ભય, જુગુપ્સા, પુરુષવેદ, સંજ્વલન ક્રોધ, માન, માયા, અને લોભનો ક્ષય કર્યો. સંજ્વલન લોભનો ક્ષય કરતાં તે સૂક્ષ્મ થઈ ને સૂક્ષ્મ-સંપરાય નામના દશમા પગથીયામાં જઈને હુપાઈ રહ્યો; પણ ત્યાં જઈને છેવટે ક્ષપક શ્રેણિરૂપ સ્વદ્ગયથી તેનો ઘાત કર્યો.

૫ પ્રમાણે અઢાવીશ સૌદર્યમનુષ્યરૂપ મોહરાજ પતિત થતાં બલિ રાજર્ષિ અસ્ખલિતપણે આગલ વધી સિદ્ધિસૌધના ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાન નામના વારમા પગથિયા પર પહોંચી ગયા. ત્યાં મતિજ્ઞાનાવરણ, શ્રુતજ્ઞાનાવરણ, અવધિજ્ઞાનાવરણ, મનઃપર્યાયજ્ઞાનાવરણ અને કેવલજ્ઞાનાવરણ ૫ પાંચ રૂપને ધારણ કરનાર પવા જ્ઞાનાવરણને હણ્યો. દાનાંતરાય, લાભાંતરાય, ભોગાંતરાય, ઉપભોગાંતરાય અને વીર્યાંતરાય ૫ પાંચ અંતરાયને હણ્યા. નિદ્રા, પ્રચલા, ચક્ષુર્દર્શનાવરણ, અચક્ષુર્દર્શનાવરણ, અવધિર્દર્શનાવરણ અને કેવલર્દર્શનાવરણ— ૫ છ દર્શનાવરણ ના મેદોને હણ્યા. આ પ્રમાણે ધાતિકર્મ ચતુષ્ટય રૂપ ચાર મહાનાયક પતિત થતાં રિપુ-સૈન્ય પ્રાયઃ અનાથ અને અશક્ત થઈ ગયું. પટલે પૂર્વે જ્ઞાનાવરણ અને દર્શનાવરણે આવૃત્ત કરી દીધેલું, સકલ પદાર્થના સમૂહ ને પ્રકાશનારું એવું કેવલજ્ઞાન અને કેવલ-દર્શન તેમને પ્રગટ થયું. પછી તે સયોગીકેવલિ ગુણ સ્થાન નામના તેરમા પગથિયા પર આરુઢ થયા. આ જાણી ચારિત્ર ધર્મ વગેરે પરમ હર્ષ પામ્યા. તેના સૈન્યમાં વધા હર્ષાવેષથી પુષ્ટ બની ગયા.

ત્યાર પછી બલિ કેવલોપ અનેક દેશોમાં વિહાર કરી, મોહાદિના રહસ્યો પ્રગટ કરી તેની વિહંબનાઓમાંથી અનેક ભવ્ય જીવોને છોડાવ્યા. અનેક દુઃખોથી મુક્ત થવાથી સંતુષ્ટ થયેલા જનોપ તેમને ‘ભુવનભાનુ’ એવું નામ આપ્યું.

આ પ્રમાણેની ભુવનભાનુ કેવલીની કથા જાણીને ચંદ્રમૌલિ રાજાને પણ સંવેગ ઉત્પન્ન થાય છે. તે પણ પોતાના પુત્ર ચંદ્રવદનને રાજગાદી સોંપી, મહોત્સવપૂર્વક ભુવનભાનુ કેવલી પાસે દીક્ષા ગ્રહણ કરે છે. અરૂપ દિવસોમાં જ તે વધી શિક્ષા ગ્રહણ કરી, ચૌદ પૂર્વનો અભ્યાસ કરી મહાપ્રભાવક અને ગુણવંત બન્યા. યોગ્ય અવસરે ભુવનભાનુપ તેમને આચાર્યપદે સ્થાપ્યા. પછી પોતે શૈલેશીકરણરૂપી કરવાલથી કર્મ શત્રુના વાકી રહેલા વેદનીય, આયુ, નામ અને ગોત્ર નામના ભયોપગ્રાહી કર્મ-ચતુષ્ટયનો ક્ષય કરી, ચારિત્રધર્મના સમસ્ત સૈન્યની અતિ ઉન્નતિ કરી, સર્વ શરીર અને કર્મનો સંવંધ છોડી દઈ, સમગ્ર સંસારના દુઃખપંચથી મુક્ત થઈ, નિવૃત્તિપુરીના સ્વામી બન્યા.

કથાનક પરંપરા—

ભુવનભાનુ કેવલીના જીવનનો વિષય જૈન લેખકોમાં ઘણો પ્રસિદ્ધ અને પ્રિય રહ્યો જણાય છે. સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને ગુજરાતી ભાષામાં આ જ વિષય ઉપર રચાયેલી કૃતિઓની અનેક હસ્તપ્રતો મંડારોમાં ઉપલબ્ધ થાય છે તે હકીકત આ વાતની સાક્ષી પૂરે છે.

આ કથાનકવાલી સૌ પ્રથમ રચના આચાર્ય હેમચંદ્રસૂરિ મલધારી (ઈ. સ. ૧૨ મી સદી) ની ‘ભુવનભાનુકેવલિ-ચરિત’ છે. તેમના ‘ભવભાવના’ (રચના ઈ.સ. ૧૧૨૩) નામક ગ્રંથની સ્વોપજ્ઞ સંસ્કૃત વૃત્તિમાં પાંચમી અનિત્ય ભાવનાના વિવેચનમાં આ ચરિત્રની ગુંથણી કરાયેલ છે. આ સિદ્ધર્ષિની પ્રસિદ્ધ રૂપકકથા ‘ઉપમિતિભવપ્રપંચકથા’ (રચના ઈ.સ. ૯૦૫) ના અનુકરણમાં આ કથા લખાઈ હોય તેમ બે વચ્ચેનું વસ્તુગત સામ્ય જોતાં પ્રથમ નજરે જ જણાય છે.

ઇન્દ્રહંસ ગણિપ આ. હેમચંદ્રની રચનાના આધારે જ પોતાની રચના કરી છે. પ્રશસ્તિમાં કરેલા ઉલ્લેખથી અને સમગ્રકાવ્યના આંતરિક સામ્ય પરથી પણ આ હકીકત સમર્થિત થાય છે.

સમયની દૃષ્ટિ ત્રીજી રચના છે સંવત્ ૧૬૦૩ માં રચાયેલ ચરતરગચ્છીય લક્ષ્મીલાભ-
ગણિનું પ્રાકૃત ગદ્યવદ્ધ 'ભુવનભાણુકેવલિચરિત્ર'. અદ્યાવધિ અપ્રકાશિત આ કૃતિની સં. ૧૮૮૮
માં લખાયેલ હસ્તપ્રત લા. દ. મા. સં. વિદ્યામંદિરમાં છે.^૧ આ લક્ષ્મીલાભે મલધારીના
સંસ્કૃત ચરિત્રનું શબ્દશઃ પ્રાકૃત રૂપાન્તર કરેલું જણાય છે. તેના પર કોઈ અજ્ઞાત કર્તાપ
રચેલ ગુજરાતી સ્તવક પણ છે.

વિ. સં. ૧૭૬૧ માં તપગચ્છના ઉદયરત્નસૂરિણ ગુજરાતી ભાષામાં 'ભુવનભાણુકેવલીનો
રાસ' લખેલ છે. આ રાસ પણ મલધારીના 'ભુ. મા. કે. ચરિત્ર'ના આધારે જ રચ્યો હોવાનું
કર્તાપ સ્વયં નોંધ્યું છે. આ રાસ પ્રકાશિત થયેલ છે.^૨

વિ સં. ૧૮૦૧ માં તત્ત્વહંસગણિણ મલધારીના 'ભુ. મા. કે. ચરિત્ર' પર એક ગુજરાતી
વાલાવવોધ રચેલ મળે છે. તે અપ્રકાશિત છે. તેનો હસ્તપ્રત ઉપરોક્ત લા. દ. વિદ્યામંદિરમાં
ઉપલબ્ધ છે.^૩

આ જ મલધારીની કૃતિ પર કોઈ હરિકલશ યતિ વિરચિત વાલાવવોધ-વાર્તિકની
પ્રત પણ ઉપરોક્ત વિદ્યામંદિરના સંગ્રહમાં છે-જેનો રચના સમય કે લેખન સમય અજ્ઞાત છે.^૪

આ ઉપરાંત જિનરત્નકોપમાં વીજા ચારેક કર્તાઓનો 'ભુવનભાણુચરિત્ર' કે 'ભુવન-
ભાણુકેવલિચરિત્ર' નામક રચનાઓ નોંધાઈ છે. તેમના નામ છે-હરિભદ્રસૂરિ, ઉદયવિજય,
વિજયચન્દ્રસૂરિ અને હરિકલશ ગણિ.^૫

આમાં જિનરત્નકોપ મુજબ હરિભદ્રસૂરિની કૃતિ વિમલગચ્છના ઉપાશ્રયમાં (ડાવડા
નં. ૨૭ પ્રત નં. ૧૨) હોવી જોઈએ-પરંતુ વિમલગચ્છના મંડારની પ્રતિઓના અદ્યતન સૂચી-
પત્રમાં કોઈ આવી રચના નથી મળતી.^૬ વીજા અને ત્રીજા કર્તા વિશે વિશેષ હકીકત નથી
મળી. ચોથા કર્તા તે ઉપર ઉલ્લિખિત હરિકલશ યતિ જ જણાય છે કે જેણે 'ભુ. મા. ચરિત્ર'
મૂલ નહીં પરંતુ મલધારીની કૃતિની ટીકા જ રચી છે.

આમ ભુવનભાણુ કેવલીનું ચરિત્ર એક ઉપદેશાત્મક કથાનક તરીકે જૈન સાહિત્યમાં
ઘણું પ્રચાર પામેલું જોઈ શકાય છે.

અમદાવાદ, ૧૫ જૂન ૧૯૭૬.

—ર. મ. શાહ

૧. લા. દ. ભારતીય સંસ્કૃતિ વિદ્યામંદિર, પ્રતિ નં. ૧૫૦.

૨. ભુવનભાણુકેવલીનો રાસ, ઉદયરત્નસૂરિ, પ્રકા. શેઠ ડાકાભાઈ શિવજી, મુંબઈ, ઈ. સ. ૧૮૭૧.

૩. લા. દ. ભારતીય સંસ્કૃતિ વિદ્યામંદિર, પ્રતિ નં. ૧૦૨૪૦.

૪. લા. દ. ભારતીય સંસ્કૃતિ વિદ્યામંદિર, પ્રતિ નં. ૭૮૮૨.

૫. જિનરત્નકોપ સંપા. હ. દ. વેલનકર, પુના ઈ. સ. ૧૯૪૪, પૃ. ૨૮૨.

૬. જુઓ 'વિમલગચ્છ જ્ઞાનમંડાર' નું લા. દ. મા. સં. વિદ્યામંદિર સ્થિત સૂચિપત્ર.

सिरिइंदहंसगणिविरइयं
भुवणभाणुकेवलिचरियं

॥ णमो त्थु णं अणुओगधराणं थेराणं भगवंताणं ॥

सिरिइंदहंसगणिविरइयं

भुवणभाणुकेवलिचरियं

अवरणामं

बलिनराहिवचरियं

सिरिवद्धमाणसामी जिणेसरो कुणउ कुसलमालाओ ।

दाणव-माणव-देविदविदवंद्रिअचलणकमलो ॥१॥

सिरिभुवणभाणुकेवलिचरिअं वुच्छामि ^१रइअअच्छरिअं ।

जं सुणिऊण भविअजणकण्णा पावन्ति ^२पावित्तं ॥२॥

जोअणलक्खपमाणो जंनुद्दीवाभिहाणओ दीवो ।

एसो विसालथालयवट्ठो चट्ठइ जयम्मि सया ॥३॥

तस्स य मज्झे सोहइ ^३सुरसेलो लक्खजोअणुच्चत्तो ।

^४पिंडीकयदीवरमाकोसो तिअसालिकेलिहरं ॥४॥

^५सुरसिहरिपच्छिमदिसासेहरसोहं विदेहखित्तमिणं ।

कालो जस्स नं सत्तू ^६देहाइक्खयविहाणेण ॥५॥

गिरि-सरिआरमणीओ इह ^७रेहइ गंधिलावई विजओ ।

गामाऽऽगर-नगरेहि देसा दीसन्ति जत्थ गुरू ॥६॥

तत्थ पुरी चंदपुरी ^८सहोअरा होइ जीइ ण जयम्मि ।

इंदपुरी णागपुरी अलया लंका व अवरा वा ॥७॥

सालो जत्थ फलिहमणिघडिओ ^९अंबरतलासिलेसिसिहो ।

जाणामि इमं ^{१०}वल्लयं नयरीनारीइ रुप्पमयं ॥८॥

^{११}केलासुज्जलकंती पासाया संति जत्थ झयजुत्ता ।

किं ^{१२}कारगकित्तीओ फुरन्ति उइठं चउदिसासुं ॥९॥

१. रचिताश्चर्यम् कृताश्चर्यमित्यर्थः ॥ २. पावित्र्यम्-पवित्रताम् ॥ ३. सुरशैलः-मेरुः ॥ ४. पिण्डीकृतद्वीपरमाकोशः त्रिदशालिकेलिगृहम् ॥ ५. सुरशिखरिपश्चिमदिशाशेखरशोभं विदेहक्षेत्रं इदम् ॥ ६. देहादिक्षयविधानेन कालो यस्य न शत्रुः ॥ ७. रेहइ-राजते ॥ ८. सहोदरा-तुल्या समाना ॥ ९. अम्बरतला-लेषिशिखः ॥ १०. करकङ्कणम्, भाषायाम् 'वल्लयुं' ॥ ११. कैलासोज्ज्वलकान्तयः ॥ १२. कारककीर्तयः-प्रासादविधायक-शिल्पिकीर्तयः स्फुरन्ति ॥

ति-चउ-पण-सत्तभूमीरम्माइं जत्थ इव्वभगेहाणि ।
 मण्णे इमाणि लोणे अवइण्णाइं विमाणाणि ॥१०॥
 विलसंति पुरीइ इमे ववहारिगणा य देवकुमर व्व ।
 दिव्वंसुग-कणगाहरणभासुरंगा 'सुरंगमुहा ॥११॥
 णयरीप 'गोरीओ 'मयरज्जयसायरिक्कलहरीओ ।
 णिरूवजिअसुरीओ भोगजलुत्तारसुतरीओ' ॥१२॥
 'जाहिं आवणसेणी पूरिअपासा कयाणगसणहिं ।
 जुत्ता मुत्ताहल-मणि-कणगाईहिं समुल्लसइ ॥१३॥
 'पुरिसुत्तमा अणेगे 'महेसरा जत्थ लक्खसंखा य ।
 सयमाणपयावइणो' पडिगेहं संति 'अच्छेरं ॥१४॥
 जीए जणाण दाणव्वसणं वसणेसु विज्जए निच्चं ।
 सोगो निग्गंतूणं जओ टिओ 'णाममालाए ॥१५॥
 स्तिरिअक्कलंकिमिहाणो पयाउ पालेइ तत्थ भूवालो ।
 सक्को सक्कइ न उणाइ' जस्स गुणवण्णणं काउं ॥१६॥
 सज्जणमणकेरववणपमोअसंपायणे 'णिंसाणाहो ।
 जो 'रायणीइलयवणमेहो लायण्णणिहिदेहो ॥१७॥
 'चोरंधयारपयरप्पयारपडिसेहओ दिणमणि व्व ।
 पयडिअपयावपत्तरो नरेत्तरो देइ आणंदं ॥१८॥
 दिट्ठुमि जम्मि वंसो लक्खिज्जइ परित्तेगसप्पुरिसो ।
 'अमिअमयाणि फलाइं अमिअलयाए हवन्ति जओ ॥१९॥
 सव्वेहिं पि गुणेहिं नियरूवमित्तेण दंसिओ जाणे ।
 दप्पणतलम्मि जह वत्थुसत्थएहिं' सपडिबिबं ॥२०॥
 विणओ विणउ व्व णओ णओ व्व वयणं च जस्स वयणं व ।
 रूवं रूवं व पुणो मणोहरं जेण णत्थि परं ॥२१॥
 जह गहगणेसु सोमो भीमो जह सत्तवंतलोएसु ।
 णयवंतेसु य रामो निवेसु तह एत्त 'रायाणो ॥२२॥

१. आनन्दपूर्णमुखा इत्यर्थः ॥ २. त्रिय इत्यर्थः ॥ ३. मकरध्वजसागरैकलहर्यः ॥ ४. सुतरीओ-सुतर्यः, नावः ॥
 ५. यस्यां पुर्याम् ॥ ६. एकत्र पुरुषोत्तमाः कृष्णाः, अन्यत्र उत्तमपुरुषाः ॥ ७. एकत्र महेश्वराः शिवाः, अन्यत्र
 ऋद्धिमन्तः ॥ ८. एकत्र प्रजापतयः-ब्रह्माणः, अन्यत्र सन्ततिमन्तः ॥ ९. आश्चर्यम् ॥ १०. नाममालायां-अभिधानकोशे ॥
 ११. पुनः ॥ १२. कैरववनम्-रात्रिविकाशिकमलवनम् ॥ १३. निशानाथः-चन्द्रः ॥ १४. राजनीतिलतावनमेघः ॥
 १५. चौरान्वकारप्रकरप्रचारप्रतिषेधकः दिनमणिः-सूर्य इव ॥ १६. अमृतमयानि फलानि अमृतलतायाम् ॥ १७. सार्धकैः-
 सार्थैः ॥ १८. राजा ॥

नामेण तस्स भज्जा सुदंसणा 'दंसणेण सुपसत्था ।
'सारयविसारया जा सारयधणविसयसीला य ॥२३॥
जीए एसा णो तणुलट्ठी सोवणिआ लया किंतु ।
तत्थ इणं पुण वयणं चंदकलाघडिअपउमं व ॥२४॥
तस्सुवरिं णयणाइं मरगय-माणिकपुग्गलकयाइं ।
कमलाणि इमाणि पुणो जाणे जणहरिसजणयाइं ॥२५॥ युग्मम् ॥
किं 'विउलच्छी लच्छी ? सुपव्वदेवी व ? पव्वई वा वि ? ।
णिरूवमरूवं जीए जाणंति जणा पलोअंता ॥२६॥
दंता दाडिमकलिआउ जीइ अहरा 'पवालसयलाई ।
सामलवण्णो वेणीदंडो भुअगो पयंडो अ ॥२७॥
भुवणालवालमज्जे जा देवलय व्व रोविआ विहिणा ।
अमिअरसेणं सित्ता तेणं 'पच्चंगचंगगुणा ॥२८॥
तीए जाओ अ वली तणुओ भाणु व्व पुव्वआसाए ।
जो होइ वइढमाणो चंदु व्व सयलकलावंतो ॥२९॥
'सत्थोहपरिस्समओ सुहडत्तण-पंडिअत्तसंपत्तो ।
सीहोवमाणसत्तो पण्णाविण्णायतत्तो जो ॥३०॥
जस्संगसंगमाओ गुणा वि गुरुअत्तणं गया नूणं ।
जह कणगसेलपासा तणाणि वि सुवण्णकंतीणि ॥३१॥
'मग्गणमुहमग्गियधणवरिसणमेहो 'सुरायरिअमेहो ।
जो गुणनिहाणदेहो परिणीअणिवसुअकयणेहो' ॥३२॥
कणगं व जो सविणओ सूरुओ इव दित्ततेअगुणवंतो ।
तिहुअणलोअणजणिआणंदो चंदो इव कुमारो ॥३३॥
पुहवीइ कप्पस्सुखा लज्जागुणओ 'अदिस्सया जाया ।
'जाणे गरिदअत्तयदाणकलाए जिआ सव्वे ॥३४॥
जेणं कुमरत्तं भुत्तं वीसं वासपुव्वलक्खाइं ।
अवहरिआइं करूणावंतेणं 'दुहिअदुक्खाइं ॥३५॥
सुमुहुत्तम्मि उ पिउणा रज्जे ठविओ महूसवेण सुओ ।
'सुरभूमिरुहो जाणे जाओ जं मंजरीवंतो ॥३६॥

१. दर्शनेन सम्यक्त्वेन च ॥ २. शारदाविशारदा या शारदधनविशदशीला च ॥ ३. विपुलाक्षी लक्ष्मीः सुपर्वदेवी-देवाङ्गना वा पार्वती वाऽपि ॥ ४. प्रवालशकलानि ॥ ५. प्रत्यङ्गचङ्गगुणा-प्रत्यङ्गसुन्दरगुणा ॥ ६. सुभटत्वपक्षे शास्त्रोपपरिश्रमात् । पण्डितत्वपक्षे शास्त्रोपपरिश्रमात् ॥ ७. मार्गणमुखमार्गितधनवर्षणमेघः ॥ ८. सुराचार्य इव-घृहस्प-तिवद् मेधा-बुद्धिः यस्य सः ॥ ९. नृपसुताकृतस्नेहः ॥ १०. अदृश्या एव अदृश्यकाः ॥ ११. नरेन्द्रात्मजदानकलया, कला-नैपुण्यम् ॥ १२. दुःखितानां दुःखानि ॥ १३. सुरभूमीरुहः-कल्पवृक्षः ॥

किं चंदो इंदो वा ? अहवा किं केसवो सिवो वा चि ? ।

इच्चाइविगप्पेहिं नरा नरेसं पसंसंति ॥३७॥

जस्स 'जिणुतं तत्तं हिअए 'संसयविवक्खेअकरं ।

फुरइ जहेगं खगं कोसे दिप्पंतकंतिधरं ॥३८॥

एगं छत्त च दुवे चमराइं हुंति तिन्नि उ 'सहाओ ।

चउरंगी जस्स चमू 'पणप्पयारा पुणो भोगा ॥३९॥

'छब्भासालेअत्तं गेहं सत्तविहभूमिसोहं च ।

अट्टुदिसागयकित्ती 'णवरसपोसो सया जस्स ॥४०॥

दसककुहारक्खणओ जो अ दिसावालचित्तउद्धारो ।

इकारसरुवहरो रुहो 'रुदारिसंहारो ॥४१॥

वारसआइच्चतपंतकंतदिप्पंततेअसोहंतो ।

तेरसगुणतंवोलाळंकिअमुहपंकओ जो उ ॥४२॥

'चउदसविज्जावंताणेगजणविणोदसावहाणो जो ।

पन्नरसकम्मभूमीउप्पज्जंतजिणझाणपरो ॥४३॥

'सोलसकलाविह्वसिअविहावरीकंतकंतमुहपउमो ।

सत्तरसभेअपूआकरो जिणिंदाण राया जो ॥४४॥

अट्टारसलिविविचू सुस्सावगणगवीसगुणवंतो ।

वावीसपरीसहरिउअजिअसमणवंदओ जो अ ॥४५॥

वत्तीसलक्खणधरो छत्तीसाउहपरिस्समे कुसलो ।

वावत्तरिपुरिसकलो जो पच्चक्खो सहस्सक्खो ॥४६॥

इंदइइदसमा रिद्धी जस्सेसा दीसए नरेसस्स ।

अच्छरसुरुवजुवईहिं कीलंतस्स कीलाहिं ॥४७॥

णरवइणा वरिसाणं चत्तालीसं च पुव्वलक्खाइं ।

गरुअं रज्जं भुत्तं जेण लहंतेण सुक्खाइं ॥४८॥

सत्तासु खित्तेसु धणं ववमाणेणं अगणणपुण्णाइं ।

काऊण जेण जणिओ जणेसु जिणसासणुज्जोओ ॥४९॥

पइदिअहं जेण सुकयकज्जाइं संति किज्जमाणाइं ।

को वण्णेउं सक्को ताणि सयसहस्सजीहो चि ? ॥५०॥

१. जिनोक्तम् ॥ २. संशयविपक्षच्छेदकम् ॥ ३. सभाः ॥ ४. पच्चप्रकाराः ॥ ५. पइभाषाछेकत्वम्,

१ प्राकृतं २ संस्कृतं ३ शौरसेनी ४ मागधी ५ पैशाची ६ अपभ्रंशश्चेति षड् भाषाः ॥ ६. शृङ्गारप्रभृतयो

नव रसाः ॥ ७. रौदारिसंहारः भयङ्करशत्रुनाशकर इत्यर्थः ॥ ८. चतुर्दशविधावदनेकजनविनोदसाधनानः ॥ ९. षोडशक-

लाविभूषितविभावरीकान्तकान्तमुखपद्मः । विभावरीकान्तः-चन्द्रः ॥

जो एगया चउदसिरत्तीए १पोसहव्वई निवई ।
 वत्थूण अणिच्चत्तं सुहभावजुओ विचितेइ ॥५१॥
 तुरया तरंगतरला तरुणत्तमणिलचलंतपत्तं व ।
 विज्जुलयालोलाओ ललणालीलाउ विउलाओ ॥५२॥
 नोगा रोगाऽणेगा जत्थ विओगा हवन्ति जीघाणं ।
 खणमवि पुणो ण सुक्खं सो संसारो असारो उ ॥५३॥
 अथिरं जीअं अथिरा लच्छी पिअजणसिणेहओ अथिरो ।
 अथिरं रज्जं मज्जं व २मोहसंपाययं पायं ॥५४॥

अन्यत्राप्युक्तम्—

न सा जाई न सा जोणी न तं ठाणं न तं कुलं ।
 न जाया न ३मुआ जत्थ सव्वे जीवा अणंतसो ॥५५॥
 जह तुब्भे तह अम्हे तुब्भे वि अ होइआ जहा अम्हे ।
 अप्पाहेइ पडंतं पंडुअपत्तं किसलयाणं ॥५६॥
 सव्वप्पणा अणिच्चो नरलोओ ताव चिट्ठउ असारो ।
 जीअं देहो लच्छी सुरलोअम्मि वि अणिच्चाइं ॥५७॥
 नइपुलिणवालाए जह ४विरइअअलिअकरि-तुरंगेहिं ।
 ५घर-रज्जकप्पणाहिं अ वाला कीलंति तुट्ठमणा ॥५८॥
 तो सयमवि अन्नेण व भग्गे एअम्मि अहव एमेव ।
 अन्नन्नदिसि सव्वे वयंति तह चेव संसारे ॥५९॥
 घर-रज्ज-विहव-सयणाइएसु रमिऊण पंच दिअहाइं ।
 वच्चंति कहं पि वि ६निअयकम्मपलयाणिलुक्खित्ता ॥६०॥
 अहवा जह सुमिणयपाविअम्मि रज्जाइइट्ठवत्थुम्मि ।
 खणमेगं हरिसिज्जंति पाणिणो पुण विसीअंति ॥६१॥
 कइवयदिणलद्धेहिं तहेव रज्जाइएहिं वृसंति ।
 विगएहिं तेहिं वि पुणो जीवा दीणत्तणमुविति ॥६२॥
 रूप-कणयाइवत्थुं जह दीसइ इंदयालविज्जाए ।
 खणदिट्ठणट्ठरूवं तह जाणसु विहवमाईअं ॥६३॥
 संझवभराग-सुरचावविब्भमे घडण-विहडणसरूवे ।
 विहवाइवत्थुनिवहे किं मुज्झसि जीव ! जाणंतो ? ॥६४॥
 पासाय-सालसमलंकिआइं जइ कह वि कत्थइ थिराइं ।
 गंधव्वपुरवराइं तो तुह रिद्धी वि होज्ज थिरा ॥६५॥

१. पोषधवती ॥ २. मोहसम्पादकम् ॥ ३. मृताः ॥ ४. विरचितालीककरि-तुरङ्गैः ॥ ५. गृह-राज्यकल्पनाभिः ॥

६. निजकर्मप्रलयाणिलोत्थिताः ॥

धण-सयणवलुम्मत्तो निरत्थयं अप्प ! गन्विओ भमसि ।
 जं पंचदिणाणुवरिं न तुमं न धणं न ते सयणा ॥६६॥
 कालेण अणंतेणं वलदेवा चक्कि-वासुदेवा वि ।
 पुहईइ अइकंता को सि तुमं ? को य तुह विहवां ? ॥६७॥
 भवणाइं उववणाइं सयणा-ऽऽसण-जाण-वाहणाईणि ।
 निच्चाइं न कस्सइ न वि अ कोइ परिरक्खिओ तेहिं ॥६८॥
 माया-पिईहिं सहवइदिणहिं मिस्सेहिं पुत्त-दारेहिं ।
 एगयओ सहवासो पीई पणओ वि अ अणिच्चो ॥६९॥

[भवभावनाप्रकरण गा. ११-१३]

इच्चाइअणिच्चत्तं भवभुवर्णतरफुरंतवत्थूणं ।
 भावंतो भूमंतो वेरगं णिच्चलं पत्तो ॥७०॥
 अह उट्ठिअम्मि सूरे कुंकुमलेवं नहं व कुब्बंते ।
 पारिअ रयणीपोसहमच्चेइ जिणे निवो निउणो ॥७१॥
 पारणगं काऊणं सुहभावणभाविओ इअ हवेइ ।
 चारित्तग्गहणमणोरहो कहं मे फलिस्सइ जो ? ॥७२॥
 उज्जाणवणम्मि जणे उवकुणमाणे फलावलीहिंतो ।
 कुवल्लयचंदक्खजिणो विहरंतो आगओ वीसुं ॥७३॥
 उज्जाणपालओ पुण केवल्लिणो आगइं नरिदस्स ।
 जाणावेइ, नरवई इमस्स कणगाइअं देइ ॥७४॥
 आणंदपुलइअंगो राया गंतूणं णमइ केवल्लिणं ।
 पंचविहं अभिगमणं मुत्तूणं गुणमणिस्समुहो ॥७५॥
 उवविट्ठो जिणपासे जो उवदिसए मुणी समाहण्णो ।
 महुराए भासाए तावोवस्समऽमिअसरिसाए ॥७६॥
 निसुणेसु नरेस ! तुमं संसारे वत्थु दीसए जं जं ।
 तं तं जाणसु सयलं असासयं कणगमाईअं ॥७७॥
 रज्जेणं विउलेण वि न रक्खिओ को वि कोविओ वि नरो ।
 भूवाल ! महुनिवइणो दिट्ठंतो एत्थ दट्ठव्वो ॥७८॥
 वाणासीइ नयरीइ सक्कनयरीसरिच्छलच्छीए ।
 रज्जं करेइ राया महुनामो सुहडपरिअरिओ ॥७९॥
 पत्ती एगो परवल्लधीरो नामेण तस्य अत्थि धुवं ।
 जो एस लक्खजोही जस्स य वित्ती कणगलक्खो ॥८०॥

१. भूमान् भूपतिरित्यर्थः ॥ २. तापोपशमामृतसदृशया ॥ ३. कोविदोऽपि ॥ ४. पत्तिः पदातिरित्यर्थः ॥

महुरायस्सुवरिं कुरुदेसेसो तत्थ आगओ झत्ति ।
 १वहुसुहडसेणसेणीसंजुत्तो सत्तुपाणजमो ॥८१॥
 महुभूवई अभिमुहं चलिओ अप्पवलवंतसिन्नो वि ।
 उभयस्सि कडगाणं उब्भडसुहडाण जुद्धपारंभो ॥८२॥
 खग्गाखग्गि सरासरि रणम्मि जुज्झंति वीर वीरेहिं ।
 अइभीमो संगामो जाओ भग्गं च महुसिन्नं ॥८३॥
 परवलधीरो धीरो समये एयम्मि अगगओ हवइ ।
 सरधाराओ वरिसइ २वारिहरु व्व खणमित्तेणं ॥८४॥
 सूरस्सिव सूरस्स वि कुरुदेसनिवस्स कडगविवस्स ।
 अच्छायणं च जणिअं जेणं धीरेण इक्केणं ॥८५॥
 कुरुदेससामिसिन्नं भग्गं उग्गं पि सत्तवंतेणं ।
 इक्केणं सूरें हारिज्जइ ३जहंउधयारभरो ॥८६॥
 सपसु जायप सूरु सहुस्सेसु अ पंडिओ ।
 लक्खेसु होइ ४चायालो दाणिणो संसओ च्चिअ ॥८७॥
 निग्गहिओ कुरुदेसाहिओ भडेण रणनाडयनडेण ।
 गज्जिअगयणंगणजअपडहो वज्जइ महुनिवस्स ॥८८॥
 कंचणसंखलदाणं परवलधीरस्स कुणइ महुराया ।
 पंचंगपसायविही विहिओ एयस्स भूवेणं ॥८९॥
 यत :—

कण्णा छेअं भेअं खमंति तो कुंडलाणि पावंते ।
 ५खणप अंजणरेहं लहंति भीरूणि अच्छीणि ॥९०॥
 नयरीइ निवो तत्तो पत्तो एसो महंतरिद्धीण ।
 चउरंगवले सारं अंगं पत्ति त्ति चित्तेइ ॥९१॥
 तेणं ६घणघणयरवा सजीवनविसज्जणाउ [.....] पुणो ।
 सबलाणं पत्तीणं कोडीओ मेलिआ बहुसो ॥९२॥
 एयहिं सुहडेहिं परिओ परिवेहिओ अ चिट्ठेइ ।
 रिउनिवहाओ निच्चं रक्खिज्जइ जो इमेहिं पि ॥९३॥
 मच्चुसमयम्मि णवरं भडकोडीसेविओ वि नरनाहो ।
 ७गयताणो नरयम्मि उ गओ असरणो अहो ! महुओ ॥९४॥
 यत :—
 इकु च्चिअ सो नरप सहेइ तिग्वाइं दुक्खलक्खाइं ।
 महुराया इहयं चिअ ठियाउ मणुआण कोडीओ ॥९५॥

१. बहुसुभटसेनाश्रेणीसंयुक्तः ॥ २. वारिधर इव-मेघ इव ॥ ३. यथाऽन्धकारभरः ॥ ४. वाचालः वक्ता
 इत्यर्थः ॥ ५. क्षणके-महोत्सवे ॥ ६. घनघनकरवाः स्वजीवनविसर्जनात् ॥ ७. गतत्राणः ॥

तेणं रज्जिज्जइ णो रज्जे केणावि जाणमाणेण ।
इअ सुणिऊणं राया मुणिवयणाओ विरज्जेइ ॥९६॥
पुव्वं विरत्तचित्तो विसेसओ जिणुवणससवणाओ ।
रज्जं तिणं व चइऊणं पडिवज्जेइ जो दिक्खं ॥९७॥

यत :—

अहो सुक्को अ दो ^१छुटा गोलआ मट्टिआमया ।
दो वि आवडिआ कुट्टे जो अहो सोऽत्थ लग्गइ ॥९८॥
एवं लग्गंति ^२दुम्मेहा जे नरा कामलालसा ।
विरत्ता उ न लग्गंति जहा सुक्के अ गोलए ॥९९॥
जो पढइ वारसंगं ^३पसंगरहिओ हिओ अ जीवाणं ।
टाणं सगवीससमणगुणाण गुत्तो अ तवतत्तो ॥१००॥
रयणत्तयआराहणनिउणो ^४नयणद्विदोसचुअवित्ती ।
^५दुग्गोवसग्गसहणो वस्महमहणो महेसी जो ॥१०१॥
खंती दंती संती कंती कित्ती जणुत्तरा लोणे ।
सत्ती गुत्ती मुत्ती दित्ती तित्ती तहा जस्स ॥१०२॥
परिधरइ चरणवस्मं सम्मइंसणमसिं च कुणइ करे ।
घणघाडकम्मसत्तू जो जिणइ ^६सुझाणहयचडिओ ॥१०३॥
पावेइ केवलसिरिं रित्तिराओ जयसिरिं व गयदोसो ।
भुवणंभरजसकोसो नमंततणुमंतकयतोसो ॥१०४॥
करयलगयमामलगं व सव्वलोगस्ससुवमज्झक्खं ^७ ।
जस्स हवेइ विमलनाणमाणुउदएण केवल्लिणो ॥१०५॥
मुणइ मुणिंदो भयवं जीवाणं पुग्गलाण कम्माणं ।
गइमागइं च जम्मं विगमं च थिरत्तणं जुगवं ॥१०६॥
दुंदुहिद्धणी सुणिज्जइ गयणे सीसम्मि कुसुमवुट्ठी अ ।
जस्स सुरेण कया पुण ^८कणगसरोअं रयावेइ ॥१०७॥
हेमपउमे निसीअइ नाणी जणसंकुलाइ परिसाए ।
भान्तइ धम्मं तम्मं अमिअरससमाणभासाए ॥१०८॥
निअभवसंसयहरणा हरिसेणं जस्स नामथं ठविअं ।
एण भुवणामाणजिणु त्ति तत्थ ^९आइंतलोएण ॥१०९॥

१. अर्द्धः ॥ २. क्षित्ता ॥ ३. दुर्मेघसः ॥ ४. प्रसङ्गरहितः । प्रसङ्गः—आसक्तिः ॥ ५. नयनं द्विसंख्यासूचकम्, अद्विधं चतुःसंख्यासूचिका, अहानां वामतां गतिरिति न्यायेनात्र नयनद्विदोशब्देन द्विचत्वारिंशत् संख्या बोध्या । भिन्नचर्यायाः द्वावप्यारिंशद् दोषाः प्रसिद्धाः ॥ ६. दुर्गपसर्गसहनः मन्मथमयः ॥ ७. सुध्यानहयसूटः ॥ ८. लयधनम् ॥ ९. कन्कमरोजम् सुवर्णपद्मासनमित्यर्थः ॥ १०. आयता—आगच्छता लोकेन नाम स्थापितमित्यन्वयः ॥

पुहवीए विहरंतो जणमिच्छत्ततिमिराणि य हरंतो ।
 भाणु व्व पयासंतो भुवणं जो सच्चनामेण ॥११०॥
 जणवंछिअत्थविअरणकप्पतरू चेव लब्भए सुगुरू ।
 पुव्वभवपुण्णवसओ एरिसओ जम्मलक्खे वि ॥१११॥
 गाम-णगरठाणेसुं विविहपगारेसु देसनियरेसु ।
 विहरइ 'असेसदंसी जणोवयारिक्कमेहाए ॥११२॥

इतश्च—

तम्मि विजयम्मि नयरं विजयपुरं खोणिकामिणीमउडं ।
 तिजयम्मि नत्थि अवरं नयरं सारं समं जस्स ॥११३॥
 दीसंति दोसु पासेसु जस्स ^१विउल्लाऽऽवणाण सेणीओ ।
 नंगरथिरीकयाइं व पंतिट्ठिअजाणवत्ताइं ॥११४॥
 जस्सावणवट्ठिरयणरासिमिसाउ (?) रयणायरेण कया ।
^२उवया पीइं काउं व नामसच्चत्तणं वा वि ॥११५॥
 जत्थ वसंति जणोहा अणेगसयणगणनिच्चकयसोहा ।
 लहिअजिणधम्मवोहा विगयद्दोहा य अक्कोहा ॥११६॥
 सुद्धववहारसहिआ ववहारिजणा लसंति संतगुणा ।
 जाणं दाहिणपाणी सोहंतो ^३दाणकंकणओ ॥११७॥
 नयरे ^४विसारयगुणा ^५जलसंगेणुज्झिआ ^६इसघणु व्व ।
 जाणं मुहाणि लक्खणअलंकिआइं ^७सपाणि व्व ॥११८॥
 जग्गोरीओ सिगाररसभरेण भरिआउ सरिअ व्व ।
 नयरजणरंजणवयणमणोहराओ पिगीउ व्व ॥११९॥
 जत्थ य वणाणि गेसागममंडिअमज्झयाणि समणु व्व ।
 निम्मलजलकलियाइं सराणि माणससराइं व ॥१२०॥
 पासाया तुंगयरा मणोरहा सज्जणाण जह जम्मि ।
 जेसु जिणप्पडिमाणं माणं तीरेइ को काउं ? ॥१२१॥
 तत्थ नरनाहचंदो रत्तं पालेइ चंदमोलिनिवो ।
^८घणसारसारसोरहजसपसरो कामकेलिसरो ॥१२२॥

१. अशेषदर्शी सर्वज्ञ इत्यर्थः ॥ २. विपुलानां आपणानां श्रेणयः ॥ ३. उपदा उपहार इत्यर्थः ॥ ४. दानकङ्क-
 णकः ॥ ५. विशारदगुणाः पण्डिताः, विशिष्टशस्त्रकालगुणाश्च ॥ ६. जडसङ्गेन उज्झिताः-रहिताः, जलसङ्गेन च ॥
 ७. इसघणु व्व इषघन इव आश्विनमासे घनः मेघो यथा जलसङ्गरहितः, तथा अत्र नंगरे पण्डिता जडसङ्गरहिता
 इत्यर्थः । “ स्यादाश्विन इषः ” इत्यमरः का. १ व. ४ श्लो. ११७ ॥ ८. स्वहस्तवत् ॥ ९. घनसारसारसौर-
 भयशःप्रसरः ॥

रंजेइ जणं राया विज्ञावंतो विणोअविहिपवणो^१ ।
 न कहं जइ जस्साऽऽणणवरम्मि वंभीइ वसिअं जे^२ ? ॥१२३॥
 रयणेसु जह सुरमणी रमणी देवाण जह व नारीसु ।
 जह वा गोसु सुरगवी तह जो अत्थि नयवंतेसु ॥१२४॥
 जहकालं साहिअपुरिसत्थतिओ जो अ सत्तिसंजुत्तो ।
 परिणिंतो रिउघरवट्ठंतरमाऽऽविट्ठकुमरीओ ॥१२५॥
 जो सुणइ धम्ममेगं खणं कुणइ कीलणं च खणमेगं ।
 परितालंकरणं खणमेगं सव्वावसरविण्णू ॥१२६॥
 गंगाजलुज्जलंगा तुरंगमा जस्स रायवारम्मि ।
 खेलंता^३ अवइण्णा मण्णे इंदस्स इत्थ हया ॥१२७॥
 जस्स य पव्वयपाया रज्जअलंकारकारणं करिणो ।
^४उड्ढट्ठिअपरावणपाडणपयडिअपयंडरया ॥१२८॥
 वररायकन्नगाओ महंतभूवालवंसजम्माओ ।
 सुरसुंदरिरूवाओ परिणीआ जेण रायण ॥१२९॥
^५पगय पाभाइअवज्जंतसरब्भुयझुणीओ जग्गंतो ।
 सकसहासरिसाए परिसाए रेहिरो राया ॥१३०॥
 आसीणो सीहासणि छत्तीसनिवउलसेविओ सययं ।
 पुव्वाचलम्मि उइओ सहस्सकिरणो जह ^६सहेइ ॥१३१॥ युग्मम ॥
 ताव भुवणभाणुजिणो उज्जाणवणम्मि आगओ जस्स ।
 पुहवीए विहरंतो पडिवोहंतो य भव्वजणे ॥१३२॥
 उज्जाणपालओ पुण जस्स जिणसमागमं निवेपइ ।
 आणंदपुलइअंगो जो जाओ तस्स वयणेणं ॥१३३॥
 कंचणजीह-ध्वण-कणगदाणेणं तोसए नरेसो तं ।
 जम्हा महंतदाणं विबुहाणं धम्मकज्जेसु ॥१३४॥
 वज्जिअपडहो गज्जिअपडुसइगइंदमारुहंतो अ ।
^७धारिअमयंकमंडलउज्जलसेआयवत्तो अ ॥१३५॥
 अंतैउरपरिअरिओ मेलिअवहुरायलोअकलिओ अ ।
 वीइज्जंतो चमरेहिं आसेवणनरेहिं च ॥१३६॥

१. प्रवणः तत्पर इत्यर्थः ॥ २. जे इति पादपूरणार्थकमव्ययं प्राकृते ॥ ३. अवतीर्णाः ॥ ४. ऊर्ध्वस्थितै-
 रावणपातनप्रकटितप्रचण्डरयाः । रयः-वैगः ॥ ५. एकदा प्राभातिकावाद्यस्वराद्भुतध्वनेः जाग्रत ॥ ६. राजते ॥
 ७. धारितमृगाङ्गमण्डलोज्ज्वलप्रेतातपत्रः ॥

तम्मि वणे आगंतूणं मुत्तूणं च छत्त-खग्गाई ।
 वंदेइ जिणं राओ पयाहिणाओ अ दाऊणं ॥१३७॥
 थुणइ जिणं भत्तीए जो सुरकयहेमपंकयनिसण्णं ।
 निम्मलनाणपईवं 'भवोअहिबुडंतजणदीवं ॥१३८॥ (कलापकम्)
 प्रणतकामितदैवतशाखिने निखिलजन्तुहिताय शमात्मने ।
 भुवनपद्मविवोधनभानवे भुवनभाणुजिनाय नमोऽस्तु ते ॥१३९॥ (संस्कृतम्)
 करुणारससायरवर ! सुर-नरवइवंदिअक्कमो भयवं ! ।
 अवहर भवदुहदाहं जेणाहं पीलिओ बहुसो ॥१४०॥ (प्राकृतम्)
 १तुं मादा तुं तादो तुं नाधो मज्झ तुं गुरु भयवं ! ।
 ता तुं भवपासादो मिलिदो दुहिदं ममं रक्ख ॥१४१॥ (शौरसेनी)
 २अपुलवलायञ्जणिही अणगाले चत्तगालवे एश ।
 शिलिअकलंकनलेशलकुलदीवे जयदि कस्टहले ॥१४२॥ (मागधी)
 ३तेव ! पनतपतकमलो हितयातो जस्स तुं न वच्चेसि ।
 तस्सलसंति सतने लच्छीओ नसटकसटाओ ॥१४३॥ (पैशाची)
 ४सोलकलासंपुन्नउ जासु वयण समु चंदु ।
 नमतउ भवसायर तरइ तुज्झ चलण मुणिइंद ! ॥१४४॥ (अपभ्रंशः)
 इअ छव्विहभासाहिं थुणिओ भावेण देउ मज्झ सुहं ।
 सिरिभुवणभाणुकेवलिमुणीसरो धम्महंससरो(सरहंसो) ॥१४५॥
 संथुणिऊणमिअ जिणं हरिसेणं उवविसेइ मुणिपासे ।
 इअ भणइ जो मुणिदं तुह जोगो पुण्णओ जाओ ॥१४६॥
 तुम्हाणं आगमणं जं मह देसम्मि सामि ! संजायं ।
 ५तिअसनई अलसाणं मज्झे तं आगया अज्ज ॥१४७॥
 एसो देसो धन्नो धन्नं नयरं नरा य मह धन्ना ।
 भवसयसहस्सदुलहो संपत्तो जेण इत्थ तुमं ॥१४८॥
 जह पीऊसरसेणं तिसाउराणं हवेइ संतोसो ।
 खीरघयखंडजोगा जह वा छुहिआण आणंदो ॥१४९॥
 जह वा बप्पीहाणं ६तित्ती नहयलपडंतनीरेणं ।
 अहवा जह ७चक्काणं करेइ खरो दिणमुहम्मि ॥१५०॥

१. भवोदधिमज्जनदीपम् ॥ २. त्वं माता त्वं तातः त्वं नाथः मम त्वं गुरुः भगवन् । । तत् त्वं भवपाशाद् मिलितः दुःखितं मां रक्ष ॥१४१॥ ३. अपूर्वलावण्यनिधिः अनगारः त्यक्तगौरवः एषः । श्रीअकलङ्कनरेश्वरकुलदीपो जयति कष्टहरः ॥१४२॥ ४. देव ! प्रणतपदकमलः हृदयात् यस्य त्वं न व्रजसि । तस्य उल्लसन्ति सदाने लक्ष्म्यः नष्टकष्टाः ॥१४३॥ ५. षोडशकलासम्पूर्णकम् यस्य वदनं चन्द्रसमम् । नमन् भवसागरं तरति तव चरणौ मुनीन्द्र ! ॥१४४॥ ६. त्रिदशनदी गङ्गानदी ॥ ७. तृप्तिः ॥ ८. चक्रवाकणाम् ॥

तह तुह दंसणमेअं कुणेइ हरिसं मुणिद ! मह नाह ! ।
 जस्स पमाणं काउं जिणाउ अन्नो न सक्केइ ॥१५१॥
 करुणासायर ! सामिअ । अणेगसंगामसंगहिअपावो ।
 नरयगइभमणभीरू तुह सरणमहं पवज्जेमि ॥१५२॥
 कारुणं काउणं कहेसु सरणं किमित्थ मह अत्थि ।
 समणो भणेइ नरवर ! तं तुह सरणं खु जं मज्झ ॥१५३॥
 तुम्हाणं भुवणिक्सरणभूआणं पि को परो सरणं ? ।
 पडिहाइ अच्छरिअमिअ महंतयं मज्झ हिअयम्मि ॥१५४॥
 एसो को संबंधो ? जगबंधो ! वसुहनाह ! सोअव्वो ।
 एगग्गमणेण मय कहिज्जमाणो इमो तुमए ॥१५५॥
 तथाहि—

१लोगोअरनामेणं नयरं सव्वत्थ अत्थि विक्खायं ।
 सयलाणं लच्छीणं ठाणं लोआण सुनिवासो ॥१५६॥
 जं सासयं च २पुव्वावरभागेहिं विमुक्कयं गरुअं ।
 पूरिअमज्झं मणहरनिकेअणेहिं अणेगेहिं ॥१५७॥
 जत्थ य सव्वे वण्णा सयलाओ जत्थ ३जाइणाईओ ।
 जत्थ रयणरासीओ धणाणि ४सिप्पाणि सव्वाणि ॥१५८॥
 विज्जाओ वज्जाओ ५ नीईओ जम्मि धम्मकम्माइं ।
 वट्ठति अ नट्टाइं खणमित्तसुदिट्ठनट्टाइं ॥१५९॥
 ६कडगाणि तत्थ दुन्निउ ठिआणि किर धम्म-पावरूवाणि ।
 गाढयरं पबलाइं ७परुप्परविरोहवंताणि ॥१६०॥
 सबलो मोहनरिंदो सामी ८पावाभिहाणसिन्नस्स ।
 सव्वेसिं ९भूआणं वसीकयं जेण तेलुक्कं ॥१६१॥
 यथा—

१०देविंद-दाणविंदा पुढविंदा जस्स आणवट्ठिणो जाया ।
 का वत्ता अन्नेसिं ११सिट्ठिप्पमुहाण लोआणं ? ॥१६२॥
 देवमइमदेवेसु वि कारेइ मइं गुरुणमगुरुसु ।
 तत्तमइमतत्तेसु वि इअ आणा जस्स १२सत्तवई ॥१६३॥
 परिहरिअकिच्चपक्खो पावकिआऽऽसत्तमाणसो दक्खो ।
 जस्स वसगो अ लोगो हवेइ हिंसाविहाणपरो ॥१६४॥

१. लोकोदरम् इति नाम्ना ॥ २. पूर्वापरभागैः ॥ ३. जातिज्ञातयः ॥ ४. शिल्पाणि ॥ ५. वर्याः—प्रधानः ॥
 ६. कटके ॥ ७. परस्परविरोधवती ॥ ८. पापाभिधानसैन्यस्य ॥ ९. भूतानां प्राणिनामित्यर्थः ॥ १०. देवेन्द्रदान-
 वेन्द्राः, पृथ्वीन्द्राः-नरेन्द्राः ॥ ११. श्रेष्ठिप्रमुखाणाम् ॥ १२. सत्त्ववती ॥

कूडवयणेसु परधणआयाणेसु^१ परदारसेवासु ।
 वट्टावेइ जणं जो परिग्गहा-SSरंभकरणेसु ॥१६५॥
^२भोइअरयणीभत्तो कोहज्जलणेण ताविओ जेण ।
 दढपाडिअमाणसिलो सहेइ दुक्खाणि जणवग्गो ॥१६६॥
^३माणगरक्खसीए गसिओ लोहमहसायरे पाडओ ।
 पुत्ताइपेमपासाउरो जिओ मोहमाहप्पं ॥१६७॥
 तिरिअ-^४नरयावणि-कुनरभवेसु लोओ ^५पवीलिओ जेण ।
 तत्तो एसो मोहो ^६अहिओ लोआण ^७अक्खाओ ॥१६८॥
 कडगं जस्स भडेहिं कोहा-^८हंकार-लोहपमुहेहिं ।
 विअडं मोहनिवाSSणाकारगमेअं सया अहिअं ॥१६९॥
 यतः—

अण्णायकारगो राय्य जह तस्स तहा पया ।
 जओ वुच्चइ लोगम्मि जहा राय्य तहा पया ॥१७०॥
 चरित्थम्मनामो सुतायगो होइ धम्मसिन्नस्स ।
 सम्मदंसण-उवसम-सच्चाइभडो जिआण हिओ ॥१७१॥
 संजमनरवइचरिअं परोवयारस्स कारणं लोए ।
 निअसवणामिअरसमयरसायणं सुणह धीमंता ! ॥१७२॥
 यथा—

देवे देवत्तमइं सुसाहुवग्गे गुरुत्तबुद्धिं च ।
 तत्तेसु अ तत्तरुइं जणेइ लोअस्स जो राओ ॥१७३॥
^१सक्किरिआआउत्तो भूअग्गामं ^२अवेइ अप्पं व ।
 न लवइ असच्चवयणं जस्साSSणामग्गलगज्जणो ॥१७४॥
 चोरिअ-अवंभ-आरंभ-परिग्गहवज्जणाणि सुद्धमणो ।
 रयणीभोअणनिअमं जेण जणो पेरितो कुणइ ॥१७५॥
 अज्जव-मद्व-संतोसप्पमुहेहिं ^३महाSSहरणप्पहिं ।
 जो तप्पेइ इमेहिं विवेअवंतो सया लोए ॥१७६॥
 देव-सुमाणुसभवसुहलाहो सुअप्पवोहो अ (?) ।
 आरुग्गं सोहग्गं जस्स पसाया हवंति जणे ॥१७७॥
 एसो संजमराओ संसारावाससंसरंतजणे ।
 पालितो पज्जंते मुत्तिं दितो हिओ वुत्तो ॥१७८॥

१. आदानेषु ॥ २. भोजितरजनिभक्तः ३. मायैकराक्षस्या ॥ ४. तिर्यग्गुणरकावनि ॥ ५. प्रपीडितः ॥ ६. अहितः ॥ ७. आख्यातः ॥ ८. निजश्रवणामृतरसमयरसायनम् ॥ ९. सक्तियाSSयुक्तः ॥ १०. अवति-रक्षति ॥

उभयसि गयाणं मित्राहं संदिआणि इत्थ सया ।
जाणं ऊरुहं वटवइ जीवाण सुह-दुहदाणट्ठं ॥१७९॥
का १ गणे अणंतो दुण्हं रायाण जुञ्जमाणाणं ।
हवइ अ कयाइ १कस्तइ जयो तह पराजओ चव ॥१८०॥
एपहितो गरुओ महडिठओ होइ लोगतिगनातो ।
कम्मपरिणामराओ सामत्थं जस्त दुज्जेअ ॥१८१॥
१सुह-असुहाइअरूवो विचित्तओ चम्मचक्खुअलक्खो ॥
जोगिदाण समक्खो जिट्ठो भाया य मोहस्त ॥१८२॥
लोगट्ठिइइ लहुओ भाया भणियो समत्थओ इत्थ ।
कालपरिणामयो सो एतो नाडयपिओ निच्च ॥१८३॥
तथाहि—

किज्जंति जेण देवा गहहरूवा खरा य सुररूवा ।
तह माणवा य नारगरूवा पुण नारया मणुआ ॥१८४॥
१अहणा अवि धणवंता घणवंता चेव निद्वणा खणओ ।
सुहिणो दुहिणो दुहिणो सुहिणो १जत्तोस-रोसेहि ॥१८५॥
गयसोगा य ससोगा ससोगया सोगवज्जिया लोगा ।
नीरोगा य सरोगा सरोगया १नीरुआ जम्हा ॥१८६॥
केसि हरेइ रज्जं एगेसि देइ चक्खट्ठित्तं ।
एवं विचित्तरूवो समत्थओ अत्थि कम्मनिवो ॥१८७॥
तिरिआ-उमर-नर-नारयरूवेहि १विगयसंखपत्तेहि ।
जो नट्टावइ नट्टं पवट्ठिअ मोहराण ॥१८८॥
एतो कम्मनरेसो चिट्ठइ नाडयपिओ तिलोगम्मि ।
जम्हा एअ सारं संसारे वट्टए नट्टं ॥१८९॥
चारित्तधम्मपक्खं गिण्हंतो एस होइ सुहरूवो ।
मोहमहीसरपक्खे वट्टंतो पुण असुहरूवो ॥१९०॥
पक्खम्मि जस्त एतो पवट्टए तस्त निच्छओ विजओ ।
निण्णेअव्वो उ अवरपक्खस्त पराजओ चेव ॥१९१॥
मुणिऊणं जेण कयं सिन्नोभयपक्खवायमइरुडो ।
इअ मोहनिवो जं पइ जंपइ रायाहिरायं च ॥१९२॥
अम्हे तुज्ज सया हिअकरा तह पियंधया महाराय ! ।
नट्टविहाणपवीणा तुमं च नाडयपिओ इत्थ ॥१९३॥

रिउणो व्व नट्टभंगं कुणंति जिणआगमाइणो निच्चं ।
 जेणं जेहिं इत्तो पत्ताणि सिवे ठविज्जंति ॥१९४॥
 वित्तिं तहा वि एसिं अम्हे आसेविऊण वट्टामो ।
 तुमए इक्केणं किर पवीलिआ सव्वहा अम्हे ॥१९५॥
 णवि जाणामो किंचिं वि को हेऊ विज्जाण जण इत्थ ? ।
 एवं विचित्तरुवं तुज्झ सरुवं हवइ कम्हा ? ॥१९६॥
 कूडं रमेति एए मए समे ह । तहा वि दक्खिणं ।
 सक्किज्जइ छट्ठेउं एएसिं न चिरकालीण ॥१९७॥
 भणइ अ कम्ममहिंदो म्हा चित्तघरम्मि संठिआ तुम्हे ।
 तेहिं सइहं मिलणं समत्थि मे १ चज्झवित्तिए ॥१९८॥
 तम्हा जं कत्तव्वं कहेह वच्छा ! करेमि तं सव्वं ।
 जाणावेइ अ तत्तो मोहनिवो जायउच्छाहो ॥१९९॥
 देसु १ निअऽव्वयपुरओ जीवे ते च्चिय भवम्मि समि ! तुमं ।
 जेहिं रिउपक्खस्स उ १ निण्णासो किज्जाण १ सुहयं ॥२००॥
 कम्मनिवेणावि तओ पुण अव्ववहारसिनयराओ ।
 दिन्ना तस्स सहाया सुदूरभव्वा अभव्वा य ॥२०१॥
 तेहिं कयाओ १ साहज्जाओ [जाओ] अ दित्तओ सया ।
 एसा वत्ता १ एसिआ सिन्ने संजमनरेसस्स ॥२०२॥
 गयहरिसं संजायं १ निक्किरिअे सिन्नमित्थ दट्ठणं ।
 सव्वोहमंतिचंदो आगंतुणं भणेइ निवं ॥२०३॥
 निअसत्तवज्जिएहिं तुम्हेहिं ठिज्जाण कहां नह ! ? ।
 १ विउरेण आवयाए जओ उवाओ विहेअव्वो ॥२०४॥
 अत्थमणे जइ तिमिरग्गसिओ सूरुओ न उज्जमं चयइ ।
 एसो तओ उ तमभरनसओ भासए विस्सं ॥२०५॥
 कम्मपरिणामभवो दुट्ठयरो नत्थि मोहरसउ व्व ।
 अम्ह कयं पज्जंते असेसनासं मुणंतो वि ॥२०६॥
 अणुवट्ठणं करिस्सइ तुम्हाणं इअ १ सुवोहसइवेण ।
 भणिओ चारित्तनिवो गओ अ कम्मनिवपासम्मि ॥२०७॥
 आलाविओ तओ पुण सुवोहमंतीसरेण कम्मनिवो ।
 जाव इअंतं कालं तुह वित्ती नेगपक्खेण ॥२०८॥

१. बाह्यवृत्त्या ॥ २. निजाव्ययपुरात् ॥ ३. निर्णाशः विनाश इत्यर्थः ॥ ४. सुखम् ॥ ५. साहाय्यात् ॥
 ६. प्रसूता-विस्तृता ॥ ७. निष्क्रियम् ॥ ८. विदुरेण-विदुषा ॥ ९. सुबोधसचिवेन ॥

पुण्वट्ठिं चत्तव्या' न तण अम्हे 'उविविक्खया य कटं ? ।

तम्हा पुराउ वित्तुं सहायओ दंसिओ पगो ॥२०९॥

सणिअं सवणे युत्तं कम्मनिवेणं सुवाहसइवस्स ।

तुम्हाणमवि सहाओ पगो अहुणा उ होउ त्ति ॥२१०॥

अज्ज वि रिउण तुम्हाण मण अणुवट्ठिअव्वसेपत्ति ।

अन्नह कुहुंववंधो चिट्ठइ कहमेसु इअ [सु]वा ॥२११॥

तत्तो धम्मनरिंदो निअठाणे मंतिणा सभं पत्तो ।

एअम्मि पुच्छिअम्मि अ किं तेणं परिसं नु कयं ? ॥२१२॥

मोहनिवस्स सहाया समप्पिआ नेगसो मह सहाओ ।

पगो कहिओ सो वि अ पुरओ दंसिस्सण जेण ॥२१३॥

विहसिअ मंती पभणइ गोनासे गोमयस्स लाहो वि ।

कैणं न पसंसिज्जइ ? पगसहायऽप्पणं गरुअं ॥२१४॥

मोहो इमस्स भाया अणुरत्तो अस्स सत्तुणो अम्हे ।

लोअट्ठिं अ भइणी जिट्ठा कम्माभिहनिवस्स ॥२१५॥

ताए वि मोहरणो अणंतभागम्मि ठाविआ अम्हे ।

एगोऽहं रिउणो पुण बहुणो इअ इत्थ नो हेऊ ॥२१६॥

यतः—

‘अम्हे थोडा’ रिउ घणा इअ कायर चित्तंति ।

मुद्धि ! निहालउ गयणयलि के उज्जोअ करंति ? ॥२१७॥

नाह ! हवंतु भवंतो धीरा कालेण सुत्थयं सव्वं ।

‘छुहिअस्स दुहाउ इमो न हि पागं उंवरो जाइ ॥२१८॥

इत्थंतरम्मि ‘अवहिअमणो विचित्तेइ चंदमोलिनिवो ।

अवरो को समणो इअ वत्तुं जाणाइ मइमंतो ? ॥२१९॥

१. त्यक्तव्या ॥ २. उपेक्षिताः ॥ ३. इदं दोषकं सिद्धहेमचन्द्रव्याकरणाष्टमाध्यायचतुर्थपाद ३७६ सूत्रस्य वृत्तौ उदाहरणरूपेण यद् दोषकपद्यं दर्शितं तत्समानार्थकं वर्तते । तत्र चायं पाठभेदः—

“अम्हे थोवा रिउ बहुअ कायर एव भणन्ति ।

मुद्धि ! निहालहि गयणयलु कइ जण जाण्ह करंति ? ॥”

४. वयं स्तोका रिपवो धना इति कातराश्चिन्तयन्ति ।

मुग्धे ! निमालय गगनतले के उद्द्योतं कुर्वन्ति ? ॥

‘मुद्धि’ इत्यस्य ‘मुग्धे’ इति भावस्तु दर्शितः, तस्य अपरोऽपि भावः—‘मुद्धि’ मूर्ध्नि शिरस उपरि ॥

५. नहि क्षुधितस्य दुःखेनासावुदुम्वरः पाकं याति ॥ ६. अवहितमनाः ॥

खणमाणंदसुहं 'अणुहोऊणं नरवई इमं भणइ ।
 पुरओ किं धम्माहिवदत्तसहायस्स संजायं ? ॥२२०॥
 'सावेइ भूमिवइणो समणो संबंधयं सहायस्स ।
 कम्मपरिणामरण्णो अव्ववहारनयराउ इमो ॥२२१॥
 संबवहारनिगोए अणेउं मुक्कओ उ अप्पेणं ।
 पच्छन्नरूवओ पुण ठिओ अ तस्सेव पासम्मि ॥२२२॥
 एस्स वइअरो णाओ मोहईहिं विचिंतिअं तेहिं ।
 अम्ह निवो एस्स अहो कलिकारी 'नारय व्व सया ॥२२३॥
 'मायंगमुअंगो इव 'दुपक्खगामी नरेसरो एसो ।
 एअस्स कहिज्जंतं 'भिकुंभस्स च वहिज्जुवरिं ॥२२४॥
 सहावो उवएसेण अन्नहा किज्जाए कहं ? ।
 ताविआणि वि सीआणि जलाणि होंति जं पुणो ॥२२५॥
 तह वि निअवलं अवलंविऊण मोहइणो कुविअचित्ता ।
 धम्मसहायजिअसमीवमागया इत्ति दुद्धरिस्ता ॥२२६॥
 ववहारनिगोएस्सु वि धरिओ सो दुक्खकोडिमणुहोंतो ।
 तेहिं अणंतविहउस्सप्पिणि-ओस्सप्पिणीकालं ॥२२७॥
 मोहपमुहेसु तेसु वि विरलीभूएस्सु अंतरं लहिउं ।
 कम्मनिवेण निगोअयजिओ पुढविकाइए ठविओ ॥२२८॥
 तत्थ वि दुहलक्खाइं कयाणि एअस्स मोहवग्गेहिं ।
 अस्संखाओ पुण उस्सप्पिणि-ओस्सप्पिणीओ जा ॥२२९॥
 जल-जलण-वाउकाइअभवेसु गहिओ तहेव कम्मेण ।
 तत्थ वि मोहेण दुहे तावंतं कालमाणीओ ॥२३०॥
 संसारिजिओ एसो 'पत्तेअवणे 'वरायओ रुद्धो ।
 कोडाकोडीओ जा सत्तरि संखाओ जलहीणं ॥२३१॥
 ववहारनिगोय-पुढविपमुहट्टाणेसु चेव पत्तेअं ।
 खलिओ मोहईहिं कालमणंताइरूवं जा ॥२३२॥
 पुणरवि भमयंतेहिं तेहिं एगिंदिएसु धरिउं सो ।
 कट्टम्मि पाडिओ जा असंखपुग्गलपरावट्टे ॥२३३॥
 कम्मपरिणामनिवई लहिआवसरो खिवेइ विगलेसु ।
 जिअमिममिअ नाऊणं मोहई धाविआ पिट्टे ॥२३४॥

१. अनुभूय. ॥ २. श्रावयति ॥ ३. नारदः ॥ ४. मातङ्गस्य-त्राण्डालस्य मृदङ्ग इव ॥ ५. द्विपक्षगामी ॥
 ६. भुतकुम्भस्य ७. प्रत्येकवनस्पतिकार्ये ॥ ८. वराकः ॥

वाससहस्ताणि इमो संखिज्जाइं सहाविओ दुक्खं ।
 तत्थ वि तेहिं पकुविअचित्तेहिं दुट्ठधिद्वेहिं ॥२३५॥
 पुव्वुत्तनिगांआइसु इगिदिणसु अ परम्महां खित्तो ।
 तेसु वि धरिओ सो संखिज्जे पुग्गलपरावट्टे ॥२३६॥
 'पुणरायाओ विगलिदिणसु संखिज्जकालयं धरिउं ;
 पणिदिणसु खित्तो असंखपुग्गलपरावट्टे ॥२३७॥

पणिदिअ-विगलिदिअगयागपहिं अणंतपुग्गलप ।
 रुद्धो तेहिं एसो पवीलिओ दुक्खलक्खेहिं ॥२३८॥
 कम्मनिवो सम्मुच्छयपंचिदियणसु तं तओ णेइ ।
 अट्ठभवेसु निरोहो अ पुव्वकोडीपुहुत्तं जा ॥२३९॥
 पणिदिअ-विगलिदिअ-सम्मुच्छयपणिदिणसु गमणेहिं ।
 पुणरवि खलणं च कयं अणंतपुग्गलपरावट्टे ॥२४०॥
 अह नीओ कम्मेणं गब्भयपंचिदिणसु तिरिणसु ।
 तत्थ वि अट्ठभवेसु सपुव्वकोडीपुहुत्तं जा ॥२४१॥

पणिदियाइ-गब्भयपणिदिअतिरिअगयागपहिं सो ।
 पुणरवि धरिओ तेहिं अणंतपुग्गलपरावट्टे ॥२४२॥
 मच्छाइभवाऽऽणीअं तं दट्ठं चित्थं अ मोहाई ।
 एसो पुरओ तं चालंतो दंसेइ रिउपक्खं ॥२४३॥
 इअ कुद्वेहिं तेहिं जीवाघायम्मि पेरीओ निच्चं ।
 कयमंसभक्खणो पुण पावो नरपसु खित्तो सो ॥२४४॥

तत्थ असंखं कालं अणुहूअं दुक्खमुक्कडं^१ तेण ।
 अन्नय कम्मनिवेणं ^२सकुंतपमुहेसु सो मुक्को ॥२४५॥
 तत्तो मोहाईहिं एसो पणिदिआइ-नरपसु ।
 कसिओ गयागपहिं अणंतपुग्गलपरावट्टे ॥२४६॥
 आणेइ कम्मनिवई सम्मुच्छयमाणवेसु तं तत्थ ।
 अट्ठसु भवेसु तेहिं ^३अंतमुहुत्ते अड य धरिओ ॥२४७॥

पणिदिआइसु तओ गयागपहिं अणंतपुग्गलप ।
 खिवइ अ ^४अणज्जदेसयगब्भनरेसु किर कम्मनिवो ॥२४८॥
^५खुहिओ मोहमहीसो तस्स य सव्वे वि ^६सेणिआऽऽवइआ ।
 एणण अहो ! पहया अम्हे जं दूरमाणीओ ॥२४९॥

१. पुनरायातः ॥ २. उत्कटम् ॥ ३. पक्षिप्रमुखेषु ॥ ४. अन्तर्मुहूर्तानि अष्ट च धृतः ॥ ५. अनार्यदेशकग-
 र्भनरेषु ॥ ६. क्षुभितः ॥ ७. सैनिका आपतिताः सैनिका आगता इत्यर्थः ॥

दोहिं 'रसगिद्धि-अकज्जपवित्तीहिं सुलोअणाहिं च ।
 आगंतूणं वुत्तं को खोहो इत्थ तुम्हाणं ? ॥२५०॥

को एस ठिओ रंको सज्जो अम्हाणमवि अ भणणीअं ।
 जह वंधिऊण य गले णिज्जइ किज्जइ अ सो दासो ॥२५१॥

अम्ह वले इत्थीण वि केरिसओ वट्टए 'अवट्ठंभो ? ।
 इअ चित्तिउं च मोहाहिवो इमं भणइ वच्छाणं ॥२५२॥

सिग्घं गच्छह तुम्है परम्मुहो पाडिअव्वओ एसो ।
 अम्हे वि तुम्ह पासे ठिआ 'ससिन्न त्ति पडिसुच्चा ॥२५३॥

तत्तो गयाउ ताओ रसगिद्धीए पवट्ठिओ जीओ ।
 'आमिस-मज्जमुहविविहभक्खणपाणेसु अणवरयं ॥२५४॥

'गणिआ-जणणी-भइणीपमुहेसु पुणो 'अगम्मगमणेसु ।
 वीआइ अकज्जपवित्तीए सो पेरीओ सययं ॥२५५॥

दोहिं वि ताहिं तहकयमेसो नरप्पसु तक्खणापडिओ ।
 'मच्छेगिदिअआइसु गओ अ सोऽणंतपुग्गलए ॥२५६॥

नीओ अ अज्जदेसयमायंगेसुं अभक्खभक्खणओ ।
 निरयाइसु निग्गहिओ ताहिं सोऽणंतपुग्गलए ॥२५७॥

तह अज्जदेसपसु वि 'वेसाइकुलेसु आगओ जीओ ।
 'वावट्ठिऊण धरिओ कालं तावंतमित्थीहिं ॥२५८॥

कहमवि कम्मनिचो तं आणेइ 'सुखित्त-जाइ-निसु मोहो ।
 पेसइ अ दंसणावरणनामकम्मक्खसामंते ॥२५९॥

तेहिं सामंतेहिं 'जच्चंधो तह विरूवओ विहिओ ।
 एगिदिआइसु इमो धरिओ कालं च तावंतं ॥२६०॥

कम्मेण माणुसत्तं इमस्स संपाइअं जिअस्स तओ ।
 सामंतेहिं तेहिं 'जाईए सो कओ बहिरो ॥२६१॥

वावट्ठिओ तहेव य धरिओ जाओ कयाइ मूओ अ ।
 सेसं तहेव णेअं पुव्वुत्तं बुद्धिमंतेहिं ॥२६२॥

एवं कुज्जो काणो 'खंजो 'मंटो विरूवओ जाओ ।
 खलिओ अणंतवारे पत्तेअमणंतपुग्गलए ॥२६३॥

१. रसगृद्धपकार्यप्रवृत्तिभ्याम् सुलोचनाभ्याम्, स्त्रीभ्यामित्यर्थः ॥ २. अवष्टम्भः प्रागल्भ्यम् ॥ ३. ससैन्या इति ॥ ४. आमिषमद्यमुखविविधभक्षणपानेषु ॥ ५. गणिका ॥ ६. अगम्यगमनेषु ॥ ७. मत्स्यैकेन्द्रियकादिषु ॥ ८. वेद्यादिकुलेषु ॥ ९. व्यावर्त्य ॥ १०. सुक्षेत्र-जाति-नृषु ॥ ११. जात्यन्धः ॥ १२. जात्या-जन्मना ॥ १३. खज्जः ॥ १४. वामनः ॥

कट्टाउ कम्मराओ मणुअत्तं देइ तस्स मोहनिवो ।
 रुटो पेसेइ असायवेअणीअसुहडं 'विअडं ॥२६२॥
 तेण भडेण कयाई जम्मे जीवो कओ महाकुट्टी ।
 कत्थइ सो 'पीही 'जगिवंतो तह 'वायई 'किच्छी ॥२६३॥
 'सुमहोअरिओ 'जरिओ तहा 'अईसारई पुणो कासी ।
 सासी भगंदरवहो 'गुम्मी तह रत्तपित्तधरो ॥२६४॥
 'हरिस्तावंतो 'अरिसो विआरवंतो 'ससीसरोगो य ।
 'सुविसमकवालरोगी अ 'नित्तरोगी सचणरोगी ॥२६५॥
 गल-तालु-जीह-दत्तणा-उहररोगी तह कवोल-मुहरोगी ।
 अहव 'हियसुलिओ 'कुच्छिसुलिओ पिट्ठिसुली अ ॥२६६॥
 एसो अ आमदोसी पमेहरोगी 'अरोअई चव ।
 कत्थइ खयाइरोगी खीणसरिओ हवेइ जिओ ॥२६७॥
 इअ तिक्कवेअणाओ सहमाणो सव्वया वि विलवंतो ।
 विण्णाऽविण्णनराणं सरुवयं दंसप दीणो ॥२६८॥
 भक्खेइ मूलजालं कुणेइ 'अइकडुअक्काहपाणं च ।
 खाएइ चुण्णवग्गं उग्गमिमं स-परवुट्ठीण ॥२६९॥
 उप्पन्नअंगदुक्खो भक्खंतो निक्खसो अभक्खाइं
 'निम्मिअअपिज्जपाणो करेइ एसो अकजाइं ॥२७०॥
 तह जंत-तंत-मंतोसहीविहाणाइअप्पओगंसु ।
 जीएण अज्जिआइं विसमाणि महंतपावाणि ॥२७१॥
 मणुअभवओ भट्टो अणंतवारे इगिदिआईसु ।
 वावट्ठिऊण खविओ अणंतपुग्गलपरावट्ठे ॥२७२॥
 एगय पुणो वि पत्ते मणुअत्ते कम्मरायवसओ जं ।
 मोहनिवइदंडाहिव आणाए एस इअ जाओ ॥२७३॥
 'पावट्ठिक्कारओ वागुरिओ 'सोअरिअओ अ लुद्धयओ ।
 कत्थ वि 'केवलमंसासनवसणी 'मज्जपाणरओ ॥२७४॥

१. विकटम् ॥ २. प्लीही ॥ ३. (?) ॥ ४. वातकी ॥ ५. कुच्छी मूत्रकुच्छरोगवान् इत्यर्थः ॥ ६.
 सुमहोदरिकः ॥ ७. ज्वरिकः ॥ ८. अतीसारकी ॥ ९. गुल्मी ॥ १०. उन्मादी ॥ ११. अशौविकारवान् ॥
 १२. सशीर्षरोगः ॥ १३. सुविषमकपालरोगी ॥ १४. नेत्ररोगी ॥ १५. हृदयशूलिकः ॥ १६. कुक्षिशूलिकः ॥
 १७. अरोचकी ॥ १८. अतिकटुकस्वायपानम् ॥ १९. तिमिताऽपेयपानः ॥ २०. पापट्टिकारकः मृगत्याकारी ॥
 २१. शौकरिकः ॥ २२. केवलमंसाशनव्यसनी ॥ २३. मद्यपानरतः ॥

१कावि सुरापाडणओ २खत्तखणणओ अ वंदिगहणेणं ।

३कण्णाइतोडणेणं कुडुंबवित्ती कया जेण ॥२७७॥

कत्थइ अ ४कूडकारय-कूडज्जअ-करधुत्तविज्जाहिं ।

सयलजणवंचणेणं उअरं भरिअं सया जेणं ॥२७८॥

कत्थ वि ५तलार-६गुत्तिय-मंतिप्पमुहखरकम्मकरणेहिं ।

पावाणि अज्जिऊणं जणिओ ७जेणऽप्पनिव्वाहो ॥२७९॥

पोसिअमिमं कुडुंबं जिण्ण ८धुवमुच्छुखित्तकरणेहिं ।

कत्थइ ९संसत्ततिलुच्छुपीलणेहिं अणेगेहिं ॥२८०॥

विकेइ आमिसम्मिमो मज्जं वाणिज्जयं करेइ तह्य ।

असि-लक्खा-हल-मुसलोसलइसावज्जवत्थुणं ॥२८१॥

इअ कयकुडुंबवित्ती अणेगवारे भमंतओ जीओ ।

एगिदिआइसु ठिओ अणंतपुग्गलपरावट्टे ॥२८२॥

यतः—

जया मोहोदयो तिव्वो अन्नाणं खु महब्भयं ।

पेलवं वेअणिज्जं तु तया एगिदिअत्तणं ॥२८३॥

इअ मणुअगइपुरीए गयागयं जस्सऽणंतसो जायं ।

एगय मोहमहीवो महंतचिंताउरो जाओ ॥२८४॥

एगंते मोहनिवो निअमंतीणं भणेइ तव अहो ! ।

भमिओ मिच्छादंसणमहत्तमो एस जेण समं ॥२८५॥

अव्ववहारनयरओ एसो आरंभिऊण जा अज्ज ।

१०मज्झाऽऽपसेण गओ जिअपुट्ठि इत्थ चिरकाले ॥२८६॥

११तप्पिट्ठओ तहेव य भमिआ तस्साणुचारिणो दो वि ।

चीरा नाणावरणं अण्णाणं नामओ चेव ॥२८७॥

एएसिं पि १२तिआणं पभावओ जाणिअं न नामं पि ।

देव-सुगुरुत्तत्ताणं न य १३धम्मऽक्खरसुइपवेसो ॥२८८॥

न य थोचनाणलोआण भासिअत्थो जिण्ण विण्णाओ ।

आहार-निइ-मेहुण-गत्तपसत्तो सया भमिओ ॥२८९॥

कणगपुरे अमराभिहववहारिवरस्स नंदभज्जाए ।

सो १४संपय तु पुत्तो करिस्सए १५कम्मखिइवइणा ॥२९०॥

१. क्वापि सुरापातनतः, सुरानिर्माणत इत्यर्थः ॥ २. क्षत्रखननतः ॥ ३. कर्णादित्रोटनेन ॥ ४. कूटकारक-
कूटदूत-करधूर्तविद्याभिः ॥ ५. तलवरः—कोटपाल इत्यर्थः ॥ ६. गौत्तिकः—कारागृहाधिपतिरित्यर्थः ॥ ७. येनात्मनिर्वाहः ॥
८. ध्रुवम् इक्षुक्षेत्रकरणैः ॥ ९. संसक्ततिल-इक्षुपीलनैः ॥ १०. समादेशेन ॥ ११. तत्पृष्ठतः ॥ १२. त्रिकाणां
प्रभावतः ॥ १३. धर्माक्षरश्रुतिप्रवेशः ॥ १४. साम्प्रतम् ॥ १५. कर्मक्षितिपतिना ॥

लोअम्मि इअ सुणिज्जइ नयरं ^१धम्मप्पयारपवरं तं ।
जाणामो न य ^२होस्सइ अहो ! परं किंच अम्हाणं ? ॥२९६॥

इअ सुणिऊणं मिच्छादंसणमंती अ तालिअं दाउं ।
अण्णाणकरतलम्मि अ कहेइ पअं वरं जायं ॥२९७॥

^३खिप्पचडीए लुद्धिअं अज्जं अज्जाऽवि जं च सिट्ठिगिहं ।
अम्ह वसमं पवट्टइ सवाल्लुद्धं तओ तत्थ ॥२९८॥

अम्हे अ गमिस्सामो उचिअं कज्जं पुणो करिस्सामो ।
परमेअं पि पभूअं सिन्नं देवस्स बलवत्तं ॥२९९॥

रत्तगिद्धि-अकज्जापवित्ति-^४रुआपमुहाओ णेगमहिलाओ ।
जिअपाडणदक्खाओ कडमे संति सुत्तमत्थाओ ॥३००॥

तम्हा अम्हेहि पुण को वि अवसरो न दीसए इत्थ ।
जइ वा कडगयमज्जे तुमं तओ को उ अम्ह गुणो ? ॥३०१॥

मिच्छादंसणमंतीसरं च वाढं ^५वर्यंतमिअ सुच्चा ।

इत्थी हसइ निसन्ना चित्तव्वामोहमंडवए ॥३०२॥

तह संढो वाढयरं करेइ हासं तओ निसमिऊणं ।
मोहनिवो [य] विवज्जासनिवहआसण[स]मासीणो ॥३०३॥

सो भणइ अ वच्छे ! हसिअं तुमए ^६पंडण कहमित्थ ? ॥
तो नमिउं रायाणं इत्थी एसा निवेएइ ॥३०४॥

जाणसि ममं महापयनामेणं पेसिअं भवत्तेणं ।
सयलभुवणजीवाणं उप्पायउं दुहसमूहं ॥३०५॥

देव ! मरणाभिहाणो लोअत्तियअप्पडिहयसामत्थो ।
जं पहवन्ति न उ इमे सक्को अवि चक्किणो वा वि ॥३०६॥

एसो महत्तधाडीनाहो तुम्ह प्पसायओ कुणइ ।
जं दुक्खं लोआणं कहिज्जए किं मए सव्वं ? ॥३०७॥

यतः—

तित्थयरं गणहारी सुरवइणां चक्कि-केसवा रामा ।
संहरिआ हयविहिणा का गणणा सेसजीएसु ? ॥३०८॥

इत्थ य पंडिअलोआ कहाणयं पंडवाण ^७विण्णेअं ।
जं अत्थि हयिणाउरनयरं भुवणम्मि विक्खायं ॥३०९॥

तत्थ करेइ 'पहुत्तं जहुद्धिओ नामओ महीवालो ।
जो पालेइ पयाओ पिअ व्व सच्चप्पिओ सययं ॥३०५॥
चउहिं च बंधवेहिं निसेविओ लोगपालएहिं व ।
अप्पगुणेहिं समुवज्जिअधम्मसुअ त्ति नामो जो ॥३०६॥
अन्नय जूअं रमिउं पंडुसुएहिं पि हारिअं रज्जं ।
चसणाओ केसिं ता किलेसलक्खं व संपत्तं ? ॥३०७॥
देसं कोसं वेसं नीसेसं 'सुवयणाविलासं च ।
चइऊण बंधवजुओ अरण्णवासं निसेवइ जो ॥३०८॥
चत्तसयणवग्गो बहुलंविअमग्गो समग्गदुहत्ततो ।
'रविरस्सितावत्तविओ 'तिसरउरो जो तरुम्मि ठिओ ॥३०९॥
सीअलजलमाणेउं निअभाइत्तिसानिसेहणत्थं ते ।
चउरो वि 'दुअं गमिआ दिसोदिसं ताव भममाणा ॥३१०॥
भीमो भीमभुअवलो समागओ एगकूवपासम्मि ।
उदगं 'लाउं वंछइ जा ता जंपेइ इअ जक्खो ॥३११॥
का वत्ता वट्टइ इअ उत्तरदाणेण भूवइकुमार ! ।
जलगहणं कायव्वं तओ इमो पुण भणइ गगहं ॥३१२॥
मोहकडाहे स्वरिअजलप्पेण निसादिणिंधणेहिं च ।
'मासरिउदच्चिआहिं कालो जीए पयइ वत्ता ॥३१३॥
अज्जुणसमुज्जलजसो अज्जुणओ वि भमिऊण अन्नत्थ ।
तत्थाऽऽगओ इमं पि हु जक्खो तह वत्ति को मग्गो ? ॥३१४॥
जरवइसुओ सुरभणिअवयणं च विअरिऊण मइमेतो ।
धणुहधरस्तिरोरयणं राहावेहसुसाहगो वयइ ॥३१५॥
सत्थं विविहपयरं भिन्नइं रिसिमयरणि धम्मो उ ।
खित्तो गत्ताइ महाजणो गओ जेण सो मग्गो ॥३१६॥
नउलो वि सुविमलकुलोऽपरककुहाओ समागओ तत्थ ।
किं अच्छेरमिअ 'सुरोदिअपयमेसो अ पूरेइ ॥३१७॥
पइदिअहं भूआइं पावन्ति जमालयं अपमिआइं ।
मन्नन्ति 'अपच्छव्वा थिज्जं जं एअमच्छेरं ॥३१८॥
सहदेवो विअ सीहो माणुसवयसावणसु निवसावो ।
तत्थ गओ किं मोअइ इअ जक्खपउत्तरं' देइ ॥३१९॥

१. प्रभुत्वम्-स्वामित्वम् ॥ २. सुवदनाविलासं स्त्रीविलासमित्यर्थः ॥ ३. रविरस्मितापतप्तः ॥ ४. तृषातुरः-
तृष्णातुरः ॥ ५. द्रुतम् ॥ ६. लातुम् ॥ ७. मासर्तुदर्विकाभिः ॥ ८. सुरोदितपदम् ॥ ९. अस्पृष्टव्याः ॥
१०. पदोत्तरम् ॥

पंचमए छट्टे वा दिणम्मि सागं च पयइ जो गेहे ।
 पावासुओ न य रिणी तस्स दुआरम्मि मोणइ ॥३२०॥
 पृरिअजक्खसमस्सा चतुरो वि अ पंडवा जल गहिउं ॥
 निअवंधवस्स धरणीधवस्स तित्ति स्याविति ॥३२१॥
 पुणरवि पत्तं रज्जं भोतुं मोतुं च पंच भवभीआ ।
 पंडुसुआ संजमसिरिवरिआ सत्तुंजए सिद्धा ॥३२२॥

उक्तं च—

कयजिणपडिमुद्धारा इ पंडवा जत्थ वीसकोडिजुआ ॥
 मुत्तिनिलयम्मि पत्ता सिरि सत्तुंजयमहातित्थं ॥३२३॥
 संसारम्मि असारे सारं सिरिविमलसेलतित्थाइ ।
 तत्थ य जत्ताइसुकयकरणं जीवाण सारमिणं ॥३२४॥
 इअ जक्खचउसमस्सापूरणसंसूइआओ मरणाओ ।
 मुच्चइ न कोइ लोओ दुहजलही ही ! भवो एत्तो ॥३२५॥

इतश्च—

नीओ संसारिजिओ कणगपुरनिवासिअमरसिट्ठिगिहे ।
 तुम्ह सहोअरणं नंदागवभम्मि खित्तो अ ॥३२६॥
 जाया मासा ^१रिउणो तत्थ वसंतस्स तस्स निअरिउणो ॥
 तो मुणिअनिवमणाऽहं मरणसहाया गया तत्थ ॥३२७॥
 संहरिओ तज्जणओ जाए तम्मि जणणी वि सेसो वि ।
^२तग्गिहमाणुसवग्गो तओ जिओ सो वि सुहडेण ॥३२८॥
 लोए तक्कुलनामं ^३निग्गमिअमिमेण मरणवीरेण ।
 चिट्ठिस्सइ एगिदिअपमुहेसु इमो अ भममाणो ॥३२९॥
 तम्हा अम्हेहिं मिच्छादंसणवक्कसवणओ हसिअं ।
 अह सहरिसमवल्लोअइ वसीकयजओ अ मोहनिवो ॥३३०॥
 तह ^४अग्गहनिअराभिहकुच्चं च परामरिसिअ सकरेण ।
 मोहनिवेणुत्तमहो ! पासह मह पंडुआण वलं ॥३३१॥
 भणइ तओ मरणभडो पयडं मा एवमादिसउ सामी ।
 पहुणो एस्स पहावो सुहडाणं जं जओ समरे ॥३३२॥
 वाणराणं तु ^५साहासु गंतुं होइ परक्कमो ।
 जं तेहिं जलही तिण्णो तं ^६तेअं रामसंभवं ॥३३३॥

१. ऋतवः ॥ २. तद्ग्रहमानुपवर्गः ॥ ३. निर्गमितं-निस्सारितमित्यर्थः ॥ ४. आग्रहनिकरामिधकूर्चम् ॥

५. शाखासु ॥ ६. तेजः ॥

अह मोहनिवो भासइ तुमं निउत्तो 'महाऽऽपयसहाओ ।
 पासंतेणं तुमए ठायव्वं वच्छ ! इत्थ सया ॥३३४॥
 माणुसगइनयरीए गयस्स न जिअस्स ^१दिज्जमुट्ठाउं ।
 जह एसो ^२धम्मऽऽक्खरमुणगो न हवेइ तह नेअं ॥३३५॥
 आपसो तुह एसो पमाणमिअ भासिऊण सव्वे वि ।
 मरणप्पमुहा वीरा समुट्ठिआ ठाणओ तम्हा ॥३३६॥
 पासंतेसु अ तेसु वि ^३वेसागव्वे पवेसिओ एसो ।
 कम्मगन्तरेसरेणं पाडिज्जइ गव्वओ ताहिं ॥३३७॥
^४विसमोसहपाणेणं ^५महाऽऽपयं पाविओ इमो ताहिं ।
 गलिओ गव्वभडाओ मरणं पत्तो अ दुक्खत्तो ॥३३८॥
 एगिदिआइसु जिओ गमिओ धरिओ अणंतयं कालं ।
 अह कम्मनिवो नेइ अ ^६पढमपसवजुवइगव्वम्मि ॥३३९॥
 सो ^७जोणिजंतपीलामणुहोतो माउआइ सह मरइ ।
 धरिओ अणंतकालं एगिदिअपमुहठाणेसु ॥३४०॥
 कत्थ वि सो ^८वारिसिओ दुअवारिसिओ तिवारिसिअओ अ ।
 वालो अणंतवारा अलद्धधम्मऽऽक्खरो पडिओ ॥३४१॥
 मरणेणं पडिवारं ठविओ एगिदिआइसु भसंतो ।
 सव्वाऽऽपयसहिणं अणंतपुग्गलपरावट्ठे ॥३४२॥
 एअम्मि अवसरम्मि अ मणुस्सखित्तम्मि नयरसिरिणिलयं ।
 तत्थ धणी धणतिलओ नामेणं धणवई भज्जा ॥३४३॥
 तकुच्छिम्मि अ खित्तो कम्मनरिंदेण सत्तवंतेण ।
 मोहनिवई जणावइ एअं मिच्छतसइवस्स ॥३४४॥
 मोणं खणमवलंबिअ सिरधूणणपुव्वयं सहंकारं ।
 भंती भणेइ नरवर ! अओ परं होस्सइ इह सुहं ॥३४५॥
 सिट्ठिठकुलमम्ह जुगं जम्हा तं ^९'विप्पयारिअं ईसिं ।
 अज्ज वि न विपक्खेहिं अम्हाणं परिचिअं किंचि ॥३४६॥
^{१०}'जागरिअमज्जदिणओ अम्हेहिं करिस्सए विसेसेण ।
 आसंका कायव्वा न का वि देवेण जीअस्स ॥३४७॥
 कत्थेस तुम्ह दिट्ठो वरायओ गच्छए गले धरिउं ।
^{११}'वाचिच्च परम्मुहयं विन्नवइस्सइ मए देव ! ॥३४८॥

१. महापत्सहायः ॥ २. देयमुत्थातुम् ॥ ३. धर्माक्षरज्ञायकः ॥ ४. वेद्यागर्भे ॥ ५. विषमौषधपानेन ॥
 ६. महाऽऽपदम् ॥ ७. प्रथमप्रसवयुवतीगर्भे ॥ ८. योनियन्त्रपीडामनुभवन् ॥ ९. वार्षिकः ॥ १०. विप्रतारितम् ॥
 ११. जागरितमद्यदिनतः ॥ १२. व्यावृत्त्य ॥

इअ निअनरवइपासे मंती पडिजाणिऊण थाणगओ ।
 'लद्धनिववीडय[ध]रो चिट्ठइ कयगल्लहत्थो अ ॥३४९॥
 तयणंतरं च दिट्ठो कुदिभिज्जाइ परिसो मंती ।
 भणिओ पुण सो तीए पमोअविअसिअसवयणाए ॥३५०॥
 भो अज्जपुत्त ! का सुरकन्ना सोहग्गगेहमत्थि मणे ? ।
 जं चित्तितस्स य तुह चिंताए आवई जम्हा ॥३५१॥
 मंती 'पइवत्ति तओ अरिहसि न पिये ! किमे(ले)रिसं वत्तुं ।
 जइ सुविणे वि न मुत्तं तुममन्ना मह मणे कन्ना ॥३५२॥
 मह चिंता कज्जंतरविसया एसा पवट्ठए अज्ज ।
 कहिअं तओ अ तीए 'भिउडिसमुप्पाडणाउ इमं ॥३५३॥
 किं नाम कज्जमेअं वसीकयजगस्स अज्जपुत्तस्स ।
 जत्थेरिसी अ चिंता कहिज्जउ जइ उच्चिअं मज्झ ॥३५४॥
 सचिवेणुत्तं च तओ तुह 'मुत्तमकहिअमज्ज जा किंचि ? ।
 घरसयलकज्जचिंताकरणपवित्ता तुमं मज्झ ॥३५५॥
 तत्तो पिप ! सुणिज्जउ 'पत्थुअकज्जं मए कहिज्जंतं ।
 संजमधम्मसहाओ जो कम्मनिवेण पडिचन्नो ॥३५६॥
 संसारिजिओ संपइ नीओ एस धणतिलयसिट्ठिगेहे ।
 तव्विसयम्मि पइन्ना मए कया सामिणो अग्गे ॥३५७॥
 सा वि अ 'सुआ भविस्सइ तुमए सम्मं तहेव सामि ! इमं ।
 परमेअं विसमतमं मणेइ कंतो मिअंकमुहो ॥३५८॥
 जम्हा 'कम्मावणिवो आरूढो 'वीअपक्खरुक्खसिहं ।
 एस निवो जं कूरो भडपक्खोभयपभंसकरो ॥३५९॥
 सिट्ठिकुलमज्ज वि इमं अम्हेहि वासिअं तहा वि रिऊ ।
 निउणा य अम्ह वासिअकुलाणि ते 'विप्पतारेउं ॥३६०॥
 सम्महंसणसत्तू विसेसओ दुट्ठमाणसो अत्थि ।
 अम्ह कयं कुलवासणमन्नह किज्जइ जओ जेण ॥३६१॥
 दुहिआ य धम्मबुद्धी इमस्स सा समणमाणसेसु ठिआ ।
 'सोहग्गसुहाक्खी सुरिंद-जोगिदगणझेआ ॥३६२॥
 पेसेइ तं च पढमं सो सव्वे पाणिणो वसीकाउं ।
 'जं पिच्छ अम्ह भत्ता अवि लोआ इत्ति रज्जंति ॥३६३॥

१. लब्धनृपवीटकधरः ॥ २. प्रतिवक्ति ॥ ३. भृकुटिसमुत्पाटनात् ॥ ४. मुक्तमकथितमय यावत् ॥ ५. प्रस्तु-
 तकार्यम् ॥ ६. श्रुता ॥ ७. कर्माविनिपः कर्मराज इत्यर्थः ॥ ८. द्वितीयपक्षदृशिशिखाम् ॥ ९. विप्रतारयितुम् ॥
 १०. सौभाग्यसुधाकूपी सुरेन्द्रयोगीन्द्रगणप्येया ॥ ११. यां प्रेक्ष्य अस्मद्वक्ताः ॥

निम्मलकुलजायाओ चयंति नारीउ रूववंतीओ ।
 अम्हाणं वयणाइं न सुणंति जणा 'रया जीए ॥३६४॥
 भमिआ इव तप्पिट्ठे लग्गा तप्पिउनिवं निसेवंति ।
 सव्वप्पणा हवंति अ तस्स वसा ते तओ लोआ ॥३६५॥
 अच्चंतं आसत्ता जीए पासंति रिउसमे अम्हे ।
 छिंदंति अम्ह पक्खं समूलमेए तओ सयलं ॥३६६॥
 इअ अप्पपक्खखयकारिणी विचित्तिज्जए इमा धूआ ।
 कंते ! एसा चिंता 'चिअ व्व पज्जलइ मज्झ मणे ॥३६७॥
 अह विहसिऊण भज्जा 'सावन्नं किं पि जंपइ कुद्धी ।
 निअमइविगप्पिअमिमं भयं कहं कंत ! अट्ठाणे ? ॥३६८॥
 'अइदूरदिट्ठअक्कप्फुरंतदलवग्घभंतिमंतस्स ।
 'सारयपुत्तविहुज्जलनिसाइ जह हुज्ज कस्सावि ॥३६९॥
 जं सामिणा उ भणिअं कम्मनरिंदो अ वीअपक्खम्मि ।
 तं सच्चं बलवंतो एसो मिलिआणमेव सया ॥३७०॥
 अम्हाणमेगपक्खाउ मिलइ तेसिं पि वीअपक्खाओ ।
 एसो सामी तम्हा भीई जइ इअ न वत्तव्वं ॥३७१॥
 जम्हा अम्हाणं सो सया वि नाहो कया वि तेसिं च ।
 अम्हाण भिसं मिलिओ तेसिं 'दक्खिणमत्ताओ ॥३७२॥
 अम्हाणं पुण एसो निअजाई वट्ठए तिलोअम्मि ।
 तेसिं च सत्तुपक्खे अन्नमिणं जाणिअव्वं च ॥३७३॥
 कालमणंतं खलिओ 'कवट्ठिओ जं जिओ भवंतेहि ।
 कम्मपरिणामनिवई सव्वत्थ वि तत्थ 'मज्झगओ ॥३७४॥
 एएण विणा तुम्हे जिअस्स काउं अणिट्ठमसमत्था ।
 न वि को वि 'हविज्ज पइ इट्ठं दाउं तहा अवरो ॥३७५॥
 जं पुण पडिक्खणं वासगभावम्मि दक्खया भणिआ ।
 एसा जणेइ हासं 'साविज्जंता वि जणमज्झे ॥३७६॥
 जेण 'भिसवासगेहि पि इमेहि जं अणाइकालेण ।
 एगनियोअगयजिआ अज्ज वि न वसीकया लोणे ॥३७७॥
 परमेगनियोअस्साऽणंतं भागं वसीकयं जेहि ।
 सेसमणंतजिअभरिअभुवणं नच्चइ अ भवनट्ठे ॥३७८॥

१. रताः ॥ २. चिता इव ॥ ३. सावज्ञम्—अवज्ञासहितम् ॥ ४. अतिदूरदृष्टार्कस्फुरद्दलव्याघ्रप्रान्तिमतः ॥

५. शारदपूर्णविभ्रूज्ज्वलनिशायाम् ॥ ६. दाक्षिण्यमात्रात् ॥ ७. कदर्थितः ॥ ८. मध्यगतः—मध्यवर्त्तित्यर्थः ॥ ९.

भवेत् ॥ १०. श्राव्यमाणा ॥ ११. भृशवासकैरपि ॥

यतः—

तम्हा ते के निउणा 'वासगया ? इअ विमुक्कसंकेहि ।
 चिंतिज्जउ निअकज्जं तुम्हेहि सत्तिमंतेहि ॥३७९॥
 जं पुणरुत्तं तुमए धूआ पअस्स वम्मवुद्धि त्ति ।
 तं पिअतमस्स अप्पा विस्सरिओ सव्वहा मत्ते ॥३८०॥
 'अइरुहचोरदंसणहवंतदढभीइभंतचित्तस्स ।
 वोडयमारुहिअस्स वि कस्स वि विस्सरइ जह 'अस्सो ॥३८१॥
 जं अम्हाणमवि इमा धूआ विज्जइ अथम्मवुद्धि त्ति ।
 'जा तारिसरूवगुणा तदहिअलायण्णपुण्णा य ॥३८२॥
 सेवन्ति 'जगन्ति सया जं 'निअपणिहप्पहारपहयाणि ।
 एआए सोहगं वणिज्जइ सगगलोए वि ॥३८३॥
 सम्मदंसणधूआ अम्हसुआचत्तलोअवग्गेहि ।
 केहि वि संसेविज्जइ 'अंकुसवक्कयरवक्केहि ॥३८४॥
 तेण वराईए किं तीए मज्झ पुरओ गुणुच्चारो ? ।
 तम्हा किं बहुणा पिअ ! जइ अ भवन्तो भयव्भन्तो ॥३८५॥
 तत्तो तुमं तु मं पेसेसु तहिं जेण तुज्झ धूआए ।
 भिच्चत्तमहं एअं वरायमाणेमि पिअराय ! ॥३८६॥
 गहिअगल्लगाहमिमं 'वाविच्च खणेण तस्स रंकस्स ।
 पढमाणुह्वअभूमि दंसेमि दुहोहखाणिमहं ॥३८७॥
 जाणेमि सामिअ ! इमं जुत्तं जुवईण णेव बहु वत्तुं ।
 सोहन्ति सलज्जाओ जाओ मिअभासिणीओ अ ॥३८८॥
 'धिट्ठत्तं पुण तासि अवगुणमाणेइ अप्पमाणमिणं ।
 भासिअमेवं सामिअ ! अम्हेहि 'अत्तिजुत्ताहि ॥३८९॥
 खंतव्वो सव्वो वि अ जंपंतीए अयाणमाणीए ।
 मह अवराहो रिउचंदराहुसरिसेण कंतेण ॥३९०॥
 कायव्वो उ पसाओ धरिअव्वो को वि नाह ! न 'विस्ताओ ।
 अह सां मिच्छादंसणपिओ भणेइ सुपसन्नमणो ॥३९१॥
 दइए ! मोहनरिदाणुगओ लोगो सुलोअणपहाणो ।
 पुरिसस्स पिए ! परिसकज्जे लज्जं जणेइ पुणो ॥३९२॥

१. वासका इत्यर्थः ॥ २. अतिरौद्रचोरदर्शनभवद्दृढभीतिभ्रान्तचित्तस्य ॥ ३. अन्वः ॥ ४. या तादृशरूप-
 गुणातदधिकरूपावप्यपूर्णा च ॥ ५. जगन्ति-भुवन्तानि ॥ ६. निजपाष्णिप्रहार प्रहृतानि ॥ ७. अद्भुतशक्त वक्तरवाक्यैः—
 बहुवक्त्रवादभूतैरित्यर्थः ॥ ८. व्यावृत्त्य ॥ ९. धृष्टत्वम्—घाट्यम् ॥ १०. आर्तियुक्ताभिः ॥ ११. विषादः ॥

१पडिहाइ साहु भणिअं तुह गच्छसु तह विहेसु जह भव्वं ।
 तीए वुच्चइ नेव २पायव्वं मज्झ तुह पासे ॥३९३॥
 तुम्हाणमभावे पुण को मज्झ पहावओ हवइ इत्थ ।
 तुम्हे आगच्छह तो तेणुत्तं एवमेअं च ॥३९४॥
 अम्हे ३विओगवत्तं कया वि जाया पुरा वि न य लोप ।
 तुमए कज्जं कज्जं ४तडट्टिआ चेव पासामो ॥३९५॥
 इअ अभिहाऊण गओ कलत्तकलिओ ५अवच्चभिच्चजुओ ।
 मिच्छादंसणमंती ६तत्थरिऊनामओ तत्थ ॥३९६॥
 सव्वाउ आवयाओ ७तिण्हा-लाहंतराय-वसणाइं ।
 ८संतज्ज पेसिआइं तप्पिट्ठे मोहराएण ॥३९७॥
 ताव सिरिनिलयनयरे धणतिलयाभिकखमुखसिद्धिं गेहे ९ ।
 नंदापिआइ तणओ जाओ जाओ अ आणंदो ॥३९८॥
 चद्धावणयाइं मंगलाणि किज्जंति १०सिद्धिसोहम्मि ।
 तस्स महुच्छवपुव्वं वेसवणत्ति अ कयं नामं ॥३९९॥
 रमणीजणकरयलगो मक्खणपिंडु व्व ११मस्तिणपिंडो जो ।
 चंदु व्व कलावंतो धावंतो केलिठाणेसु ॥४००॥
 विज्जामंडिअपेडिअपासे अब्भत्थसयलसत्थो जो ।
 ववगयवालावत्थो पत्तो जुव्वणव १२सुत्थो ॥४०१॥
 अह १३निअपत्थावविऊ १४दविणपिवासा पमोअलसिअंगी ।
 आलिगइ गाढयरं सिद्धिसुअं लोअविक्खायं ॥४०२॥
 सो वि निअमणसमुद्धुच्छलंततव्वंछणोगकल्लोलो ।
 भणिओ १५ताए जइ १६तुं वंछसि काउं कलत्तं १७मं ॥४०३॥
 १८पउरं तथा कुणसु सा पडिवत्ता तेण एगचित्तेण ।
 वेसवणो वि अ गामं एगं पत्तो लुहातत्तो ॥४०४॥
 जो पडिओ गयचिट्ठो पायवमूलम्मि केणइ अ दिट्ठो ।
 १९दाविअमोअणपमुहं किंचि वि तस्साणुकंपाए ॥४०५॥
 पुणरवि पुरओ २०जंतो संतो एसो न सक्कए गंतुं ।
 निग्गच्छइ पायतलेसु सोणिअं च सुकुमालस्स ॥४०६॥

१. प्रतिभाति ॥ २. प्रागल्भ्यम् ॥ ३. वियोगवन्तौ ॥ ४. तटस्थिताः-मध्यस्थाः ॥ ५. अपत्यभृत्ययुतः ॥
 ६. त्रस्तोरिपुनामकः ॥ ७. तृणालाभान्तरायव्यसनानि ॥ ८. संतर्ज्य ॥ ९. मुख्यश्रेष्ठिहे ॥ १०. श्रेष्ठिसौधे ॥ ११.
 मसृणपिण्डः कोमलशरीर इत्यर्थः ॥ १२. सुस्थाः ॥ १३. निजप्रस्तावविद् ॥ १४. द्रविणपिपासा प्रमोदलसि-
 ताङ्गी ॥ १५. तथा ॥ १६. त्वम् ॥ १७. माम् ॥ १८. तदा प्रचुरं यथा स्यात् तथा कुरु । प्रचुरान् धनार्जनो-
 पायान् इति. भवभावना पृ. २८२ ॥ १९. दापिं ओदप्रमुखम् ॥ २०. यान्-गच्छन् श्रान्तः ॥

जो मुच्छइ लुठइ पडइ अकंदइ ^१सौअण अ चिलवेइ ।
दुहिओ ^२मग्गस्समओ धण-सयणाणं विओगाओ ॥२०७॥

तं नत्थि जं च दीणत्तणं गओ ^३चिट्ठए इमो नेव ।
अइकट्ठेणं भमए भिक्खाए जो पइग्गामं ॥२०८॥

पडिहंति तस्स भिक्खालाहं लाहंतरायरिउराओ ।
जेणं ^४पणंतराया विसमा सिद्धंतए भणिआ ॥२०९॥

दाणं लाहो भोगो उवभोगो तह य वीरिअं चेव ।
एयसि पंचण्हं पडिसेहो अंतरापहिं ॥२१०॥

^५पायं पइपयमेसो ^६महावयाहिं समावयंतीहिं ।
अइनिकरुणमणाहिं वेलाकूलं गओ कट्ठं ॥२११॥

तत्थ य केणावि वणिअपुत्तत्तेण ववहारिणा ठविओ ।
जो जाओ पुण किंचि वि सकिंचणो तस्स पासाओ ॥२१२॥

जं च धणपिवासेसा पेरेइ कुणसु ^७धणज्जणोवाए ।
ववहारेउ भवतो ^८उवविसिऊणाऽऽवणेसु सयं ॥२१३॥

^९रयणुक्कर-कणग-रजय-दुगुल्लवत्थाइअं अणेगविहं ।
कप्पास-लोह-^{१०}लक्खा-गुलिया-धन्नाइं वणिउत्ते ^{११} ॥२१४॥

पैसेउ अवरदेसेसु कयाणगे भरिअ भूरिसगडाइं ।
वालइ-रासह-करहाइवाहए तह पवत्तेसु ॥२१५॥

पूरेउ उत्तमुत्तमकयाणगापुण्णजाणवत्ताणि ।
जलहिम्मि तह ^{१२}गहिज्जउ ^{१३}मंडविआपट्ठयप्पमुहं ॥२१६॥

किज्जउ अ धाउवाओ ^{१४}सुकित्तिमकयक्कयाणगऽऽभासो ।
सिद्धरसग्गहणत्थं विलप्पवेसो अ पाणेस ! ॥२१७॥

इच्चाइ साहु कहिअं पिण ! तए अन्नहा न य हवन्ति ।
^{१५}सधरंगणेसु अ रयणरासीउ सुवण्णकूडाइं ॥२१८॥

उवविट्ठो ताव रयण-कणगाइअआवणेसु पारट्ठो ।
ववहारविही वि परं कलिअं लाहंतरापण ॥२१९॥

जइ वेसवणस्स इमो हविज्ज पासम्मि संटिओ नेव ।
^{१६}काणयकवट्ठिआए लाहो चित्तिज्जए उ तया ॥२२०॥

१. शोचते ॥ २. मार्गश्रमतः ॥ ३. चेष्टते ॥ ४. पञ्चान्तरायाः ॥ ५. प्रायः प्रतिपदमेघः ॥ ६. महापद्भिः समापतन्तीभिः ॥ ७. धनार्जनोपायान् ॥ ८. उपविश्य ॥ ९. रत्नोत्करं ॥ १०. लाक्षा ॥ ११. वणि-
कपुत्रान् ॥ १२. गृह्यताम् ॥ १३. मण्डपिकापट्टकप्रमुखम्, पट्टकाः शुल्कमण्डपिकादिपट्टकाः इत्यर्थः ॥ १४. सुकृ-
त्रिमकृत्क्रयणाकाभ्यासः ॥ १५. स्वगृहाङ्गणेषु ॥ १६. काणकपर्दिकायाः ॥

१तब्भावे अज्ज मए २आवणभाडयमुवज्जिअं नावि ।
 ३तस्सज्जणे वणिअपुत्तचित्तिसंपायणे चिंता ॥४२१॥
 ४तस्संपत्तीए पुण भविस्सइ कहं ५गिहव्वयगलाहो ?
 तल्लाहे भोगुवभोगाइअमासंसए ६ एसो ॥४२२॥
 मममंतरायसत्तू चइज्ज जइ कह वि हुज्ज साहु तओ ।
 इअ चित्तेइ ७धणपिवासासंजणिअट्टझाणगओ ॥४२३॥
 ८तयणु भयभंतनित्तो को वि नरो आगओ तहिं तेण ।
 चैसवणो एगंते नीओ चिंताउलो झत्ति ॥४२४॥
 ९दंसेइ तस्स पुरिसो १०कर-सिर-कण्णाइआहरणरासिं ।
 जेण पुण विण्णायं चोसहरिओ अ एस त्ति ॥४२५॥
 ११आगारेहिं तह इंगिएहि चिट्ठाविहीहि वयणेहिं ।
 पुरिसाणं जाणिज्जइ जम्हा अंतग्गओ भावो ॥४२६॥
 तह वि धणपिवासा जं मा आहरणणि सामिअ । चएसु ।
 जं अग्गओ भविस्सइ करिस्सए तमिअ पेरेइ ॥४२७॥
 तत्तो वेप्पइ जो अप्पमुल्लयकयाणगाण दाणेण ।
 आहरणाइं ताइं तक्करओ तक्खणेण गओ ॥४२८॥
 तप्पिट्ठमागएहिं च रायपुत्तेहि वंधिओ वणिओ ।
 १२लुत्तसहिओ च्चिअ कओ पुरओ सो १३साहणिज्जंतो ॥४२९॥
 एएहिं किज्जंतंते विगोवणे रायमग्गमज्झम्मि ।
 रायउले जो गहिओ कहिओ आहरणवित्तंतो ॥४३०॥
 यंचण्हं गेहाइं च साइणीए वि परिहरिज्जंतंति ।
 एयं कयं न सच्चं अवहरिआहरणचोरेण ॥४३१॥
 भूवइणा १४आणत्तो वणिओ वज्झो असज्झरोगु व्व ।
 तत्तो मिलिएण महाजणेण राया य विण्णत्तो ॥४३२॥

१. तद्भावे ॥ २. आपणभाटकम्-हृदस्यापि भाटकमित्यर्थः ॥ ३. तस्यार्जने ॥ ४. तत्सम्प्राप्तौ ॥ ५. गृह-
 व्ययकलाभः ॥ ६. आशंसति ॥ ७. धनपिपासासञ्जितार्तार्थानगतः ॥ ८. तदनु भयभ्रान्तनेत्रः ॥ ९. कर-शिर-
 कर्णादि-आभरणराशिम् ॥ १०. एतत्समानार्थकं पद्यं संस्कृते एवम्—

आकारैरिङ्गितैर्गत्या चेष्टया भाषणेन च ।

नेत्रवक्त्रविकाराभ्यां ज्ञायतेऽन्तर्गीतं मनः ॥

सुभाषितरत्नभाण्डागारे तृतीयप्रकरणे राजनीतौ श्लो. २२६. पृ. १४७ ॥

११. लोप्त्रसहितः, लोप्त्रम्-लुप्तितं वस्तु ॥ १२. संहन्यमानः ॥ १३. आज्ञप्तः वणिग् वध्यः असाध्यरोग इव ॥

तस्स उवरौहवसओ रायवरो काउमुक्कडं दंडं ।
 चोरं चण्ड जम्हा महाजणो मण्णए रण्णा ॥४३३॥
 'तिण्हापिसाइआए गसिओ वाणिज्जयं अणेगविहं ।
 जो कुणइ नयरमज्जे लाहो थौवो वि नो तत्थ ॥४३४॥
 जं जं पयं तु जेणं उप्पाडिज्जइ महावयाहिं पि ।
 तं तं पयमणुगच्छंतीहिं पीडिज्जए जो उ ॥४३५॥
 जो पेरिओ ^१पियाए सगडाइं भूरिवत्थुभरिआइं ।
 गहिउं गच्छइ देसंतरम्मि मुत्तुं सयणवग्गं ॥४३६॥
 जो गच्छंतो मग्गे कत्थ वि पडिओ महंतअडवीए ।
 सव्वो वि अ सो सत्थो ^२विसमत्तमत्तिसाउरो जाओ ॥४३७॥
 सव्वत्थ जणेण विलोइज्जंतं पि सलिलं न खलु पत्तं ।
 *मुच्छानिमीलिअच्छो पडिओ लोओ अ गयचिट्ठो ॥४३८॥
 इत्थंतरम्मि तत्थ य महंतया चोरधाडिआ जंती ।
 तं सत्थं दट्ठूं ^३सव्वस्सं मुसिअ झत्ति गया ॥४३९॥
 कारुण्णपरो को वि अ कोविअपुरिसो समागओ तत्थ ।
 तेणं आणेऊणं ^४पाइअमीसिं जलं जस्स ॥४४०॥
 *सुत्थीभूओ सत्थो तेण जलेणं च थोवमित्तेण ।
 तम्हा अवसरदाणं महग्घयं कित्थियं लोए ॥४४१॥

यतः—

कचरल्लुअपाणिणण वि अवसरदिग्गेण मुच्छिओ जिअइ ।
 पच्छा मुआण सुंदरि । घडसयदाणेण किं तेण ? ॥४४२॥
 एएसिं लोआणं जलासओ ^५देसिओ अ पहिणं ।
 केहि वि पीअं उदगं केहि वि पक्खालिअं अंगं ॥४४३॥
 सव्वे समाहिमंता पुरओ गंतुं पुणो पवट्ठंति ।
 लोआ गया य ^६संवलअभावओ ^७अन्नठाणम्मि ॥४४४॥
 वेसवणो वि [य] एगं ^८गामं गंतैगरुक्खळाहीए ।
 पडिओ कट्ठं व विगयचिट्ठो दिट्ठो अ केणावि ॥४४५॥
 तस्स अइल्लुहाए वाहिज्जंतस्स य ^९किवालुणा तेणं ।
^{१०}ओअणपमुहं दाविअमह जाओ तेण जो सुत्थो ॥४४६॥

१. तृष्णापिशाचिकया ॥ २. प्रियया ॥ ३. विषमत्तमवृषातुरः-अत्यन्तवृष्णातुर इत्यर्थः ॥ ४. मूर्च्छानिमी-
 लिताक्षः ॥ ५. सर्वस्वम् ॥ ६. पायितगीपत् ॥ ७. सुस्थीभूतः-स्वस्थीभूतः ॥ ८. उपदिष्टः ॥ ९. शम्बलाभावात् ॥
 १०. अन्यस्थाने ॥ ११. ग्रामं गत्वा एकवृक्षच्छायायाम् ॥ १२. कृपालुता ॥ १३. ओदनप्रमुखम् ॥

अत्र सदृशापत्तया पूर्वोक्ता सप्त गाथाः (४०६-४१२) [पुनरपि] लिख्यन्ते-
 पुणरवि पुरओ जंतो संतो एसो न सक्कए गंतुं ।
 निग्गच्छइ पायतलेसु सोणिअं च सुकुमालस्स ॥४४७॥
 जो मुच्छइ लुहइ पडइ अकंदइ सोअए अ चिलवेइ ।
 दुहिओ मग्गस्समओ धण-सयणाणं विओंगाओ ॥४४८॥
 तं नत्थि जं च दीणत्तणं गओ चिट्ठए इमो नेव ।
 अइक्कट्ठेणं भमए भिक्खाए जो पइग्गामं ॥४४९॥
 पडिहंति तस्स भिक्खालाहं लाहंतरायरिउराओ ।
 जेणं पणंतराया विसमा सिद्धंतए भणिआ ॥४५०॥
 दाणं लाहो भोगो उवभागो तह य वीरिअं चेव ।
 एएसिं पंचणहं पडिसेहो अंतराएहिं ॥४५१॥
 पायं पइपयमेसो महावयाहिं समावयंतीहिं ।
 अइनिक्करुणमणाहिं वेलाकूलं गओ कट्ठं ॥४५२॥
 तत्थ वि केणावि वणिअपुत्तत्तेण ववहारिणा ठविओ ।
 जो जाओ पुण किंचि वि सकिंचणो तस्स पासाओ ॥४५३॥
 जेणं तिण्हापेरिअमणेण आढप्पिअं च वाणिज्जं ।
 विहवो समज्जिओ वहु तओ सुओ कत्थ वि सिलोगो ॥४५४॥
 उच्छुखित्तं समुदो अ जोणिपोसणमेव य ।
 रण्णो पसायओ सज्जो निहणंति दरिदयं ॥४५५॥
 तिण्हावसगो वणिओ कयाणगेहिं च भरिअ पोअमिगं ।
 चडिओ एस समुदे गओ अ तम्मज्झदेसम्मि ॥४५६॥
 तावुन्नओ जलहरो गज्जइ पज्जन्नओ समुदो वि ।
 विज्जुलया विज्जोअइ रिउ व्व पडिकूलओ वाऊ ॥४५७॥
 भग्गो सयहा पोओ तुंगतरंगेहिं उच्छलंतेहिं ।
 निअहत्थगओ लाहो अहो ! गओ पिच्छमाणस्स ॥४५८॥
 लहिऊण फलगखंडं उच्छालिज्जंतओ तरंगेहिं ।
 जलयरदुहाणि अणुहवमाणो लग्गो तडम्मि इमो ॥४५९॥
 जस्स जहिं नहि नामं पि सुणिज्जइ दूरदेसगमणेण ।
 निअदेसे वुत्तंतो सुणिज्जए जस्स न य को वि ॥४६०॥

१. लामान्तरायरिपुराजः ॥ २. प्रायः प्रतिपदमेषः ॥ ३. आरब्धम् ॥ ४. श्रुतः कुत्रापि श्लोकः ॥
 ५. इक्षुक्षेत्रं समुद्रश्च योनिपोषणमेव च । प्रसादो भूभुजां चैव सद्यो घ्नन्ति दखिताम् ॥ भ. भा. पृ. २९४ ॥
 ६. भूत्वा ॥ ७. तावदुन्नतः ॥ ८. पर्जन्यकः ॥ ९. शतधा ॥ १०. जलचरदुःखानि-जलचरजन्तुजनितदुः-
 खानीत्यर्थः ॥

दुहिअस्स जस्स पिट्ठे दुट्ठा रोगाऽऽवया 'उवेइ भिसं ।
 दइढोवरि फोडयपडणसमाणा अइपमाणा य ॥४६१॥
 तीए अणुभावेणं 'जररत्तिचरेण सव्वहा गसिओ ।
 सिरवाहा-सूलाइअरोगाणं दत्तठाणो जो ॥४६२॥
 तिण्हावसंगओ जो वाणिज्जाइं करेइ वहुआइं ।
 अज्जेइ उवक्कमिउं अणेगवारे धणं किंचि ॥४६३॥
 कत्थ वि किंतु निवेहिं गहिअं कत्थ वि पुणऽग्गिणा दइढं ।
 कत्थ वि मुसिअं तक्करनिअरेहिं तं धणं जस्स ॥४६४॥
 इअ जो अणेगदेसेसु 'अडंतो 'धाउवायमातणइ ।
 सिद्धरसो अ हरिज्जइ 'वंतर-रत्तिचराइहिं ॥४६५॥
 कत्थ वि अ 'खन्नवायं करेइ जो वंतराइदेवेहिं ।
 निहणिज्जइ भक्खिज्जइ 'विज्जिअ-सप्पाइएहिं पि ॥४६६॥
 इअ 'पच्चहं महंताउ वेअणाओ सहंतओ जो उ ।
 निव्विन्नमणो वि अ देस-दारचाएण तिव्वदुहो ॥४६७॥
 जो गाम-नगरपमुहट्ठाणेषु चलंतओ सुणइ किं पि ।
 'विज्जामढम्मि पढिअं भणइ तहिं 'धम्मसत्थविऊ ॥४६८॥
 धण-कणग-सयण-जुव्वणपमुहा भावा 'विणस्सरसहावा ।
 धम्मो 'महंतआवयताणपरो सरणमत्थि तहिं ॥४६९॥
 गाहं सुणिउं चितइ जो जस्सऽग्गे कहिज्जाए सदुहं ।
 सो एवमेव भासइ न तए पुव्वं कओ धम्मो ॥४७०॥
 जीवाणमकयधम्माणमावयाओ सया वि 'पवडंति ।
 तम्हा धम्मो सरणं संसारे दुहभरागारे ॥४७१॥
 इत्थंतरम्मि चितइ मिच्छादंसणपिया कुद्धि अ ।
 अज्जाऽऽगओ अवसरओ अम्मो ! मज्झ चिरकालेणं ॥४७२॥
 पत्तम्मि इत्थ 'वेरग्नानामरिउमाणुसस्स य पवेसो ।
 दीसइ तं जइ सम्महंसणधूआ उवेइ इमा ॥४७३॥
 सा अम्ह वेरिणी आगच्छंती चित्तिअत्थनासगरी ।
 इअ पेत्तिआ इमीए निअधूआ धम्मबुद्धि ति ॥४७४॥

१. उपैति ॥ २. ज्वररात्रिचरेण-ज्वररात्रिसेनेत्यर्थः ॥ ३. अटन ॥ ४. धातुवादमातनोति ॥ ५. व्यन्तर-
 रात्रिचरादिभिः ॥ ६. खन्यवादम् ॥ ७. वृश्चिक-सर्पादिकैः ॥ ८. प्रत्यहम् ॥ ९. विद्यामटे ॥ १०. धर्मशास्त्रविद् ॥
 ११. विनश्वरस्वभावाः ॥ १२. महाऽऽपत्त्राणपरः ॥ १३. प्रपतन्ति ॥ १४. वैराग्यनामरिपुमानुपस्य ॥

एसा तस्स समीवं समागया तप्पहावओ जाओ ।
 धम्मविहाणाभिप्पाओ वेसवणस्स वणिअस्स ॥४७५॥
 सन्वेसिं पि वुहाणं एसा वाणी जयम्मिं जइ अत्थि ।
 'वंछिअपयत्थविअरणहेऊ धम्मो च्चिअ तय त्ति ॥४७६॥
 तम्हा पढमं धम्मो न कीरए किमिअ एस्स जीएण ।
 कज्जाणि हवंति 'जओ अ सउ च्चिअ हेउसब्भावे ॥४७७॥
 तेणं गच्छामि अहं निअदेसं माय-तायमिलणम्मि ।
 धम्मो करिस्सइ मए धुवमेवं एस्स चित्तेइ ॥४७८॥
 तत्तो गओ अ वेलाकूलं जो कम्मकरगवित्तीए ।
 आरुहिओ अ पवहणे लग्गो 'पोओ परतडम्मि ॥४७९॥
 'थलमग्गेण आगच्छंतो वंछंतओ 'सज्जम्मल्लमं ।
 कहमवि चिरेण पत्तो निअदेसं जो सुहावासं ॥४८०॥
 जो जाव उवेइ पुरं ताव विवत्तो पिआ मया माया ।
 को चिं अ कत्थ वि सयणो 'सिण्णं गिहमावणा पडिआ ॥४८१॥
 अह जो तहाविहं दट्ठणं सोगस्स ठाणयं जाओ ।
 विलवेइ तहा 'सुइरं बहुहां गरिहेइ अप्पाणं ॥४८२॥
 धम्मम्मि मणं किंचि वि कुणंतओ अप्पाणो कहं पि अ जो ।
 निअजणणी-जणयाणं जणेइ परलोगकिच्चाइ ॥४८३॥
 इत्थंतरम्मि चारितधम्मपमुहेहिं भासिओ एस्सो ।
 सच्चोहमंतिओ अडइ कम्मपरिणामपासम्मि ॥४८४॥
 गंतूण सो भणइ इअ पडिवन्नं जं तए महाराय ! ।
 संसारिजिओ एस्सो तुम्ह सहाओ हविस्सइ जे ॥४८५॥
 अम्हाणमज्ज वि 'वयणविसयं न समागओ [पुणो] एस्सो ।
 अस्स गया य अणंताणता पुग्गलपरावट्ठा ॥४८६॥
 तं ता किमेरिसमिमं ? पडिवन्नं नेव चलइ संताणं ।
 कम्मनिवो उ 'भिउडिंफुडउक्खेवपुरस्सरं वयइ ॥४८७॥
 हे वच्छ ! न किं जाणस्सि 'हेवागं अम्ह वंधवाण इमं ।
 तुम्हाभिमुहं नीओ जीओ वालिज्जए तेहिं ॥४८८॥

१. वाञ्छितपदार्थवितरणहेतुः ॥ २. यतश्च स्वतः एव हेतुसद्भावे, 'पुष्टकारणसद्भावे हि कार्याणि स्वत एव जायन्ते' इति अ. भा. पृ. २९६ ॥ ३. पोतः-प्रवहणम् ॥ ४. स्थलमार्गेण ॥ ५. स्वजन्मक्षमाम्-स्वजन्मभूमिमि-त्यर्थः ॥ ६. शीर्णम् ॥ ७. सुचिरं बहुधा गर्हति ॥ ८. वचनविषयम् ॥ ९. भृकुटिस्फुटोत्क्षेपपुरस्सरम् ॥ १०. हेवाकम्-स्वभावमित्यर्थः ॥

जइ तारिसओ निअवरविरोहओ किर हयास अत्थि भिसं ।
किमहं करेमि मंतीस ! ? ता तया इत्थ कज्जम्मि ॥४८९॥

न य एगस्स च्चिअ मह कयं कया वि हु हवेइ इह किं पि ।
किंतु इमा लोगठिई तहभवत्तणत्तहाओ अ ॥४९०॥

काल-परिणईइच्चाइणो वि ^१चावारवंतया इत्थ ।
तेहिं समं ^२विआरिअ करिस्सइ हिअं भवंताणं ॥४९१॥

अप्पपडिचन्नमेअं मज्झ वि ^३विस्सरणमागअं नत्थि ।
भणइ अ सुवोहमंती न तह वि समओ किमम्हाणं ? ॥४९२॥

तस्स जिअस्स समीवम्मि धम्मवुद्धी सुणिज्जइ इआणि ।
जइ किर गया तओ सो कम्मनिवो तग्गिरा हसिओ ॥४९३॥

^४निअमंतिसहावाभिहत्थतले तालिअं पयाऊणं ।
कम्मनिवालेणुत्तं अहो ! कहं धम्मवुद्धी सा ॥४९४॥

नामेण धम्मवुद्धी परिणामेणं तु पावुद्धी सा ।
भुवणं पि इमा वंचेइ ^५नामसामणमत्ताओ ॥४९५॥

सम्मदंसणधूअं जं अवगच्छसि तुमं निअमणम्मि ।
अवरा य धम्मवुद्धी एसा सवोहमंतीस ! ॥४९६॥

जम्हा उ ^६अमिअवुद्धी जीवाणं सा हवेइ लोअम्मि ।
तुम्होदयकारणयं सरणं सव्वाण भव्वाणं ॥४९७॥

एसा पुण तुम्हाणं विसं व विच्छेअकारणं निच्चं ।
नामेण य तुल्ला अवि अत्था कज्जम्मि विहडंति ॥४९८॥

यतः—

धत्तूर-नागवल्लीदलाण पत्ताभिहा समा होइ ।
तंव-कणगाइनाणय-नाणयनामं समं चेव ॥४९९॥

अंव-निवाइरुक्खेसु रुक्खसण्णा सरिच्छया ।
सव्वेसिं परिणामो उ भिन्नरुवो पवट्टइ ॥५००॥

एअं अम्हाणं पुण वत्तुं जुत्तं न सव्वहा अत्थि ।
सा अम्ह वंधवसइवधूआ^७ जेणं जणक्खाया ॥५०१॥

परमम्हाणं सच्चं जंपंतारणं ^८जहट्टिअसरूवं ।
मित्ताणममित्ताणं को दोसो ताव नायव्वो ? ॥५०२॥

तत्तो सहावमंती भणेइ किमिमेण देव ! कहणेणं ? ।
एए ^९अणुहोत च्चिअ जाणंति न तस्स रूवं किं ? ॥५०३॥

१. व्यापारवन्तः अत्र ॥ २. विचार्य ॥ ३. विस्मरणम् ॥ ४. निजमन्त्रिस्वभावामिधहस्ततले तालिकां प्रदाय ॥ ५. नामसामान्यमात्रतः ॥ ६. अमृतवृष्टिः ॥ ७. सचिवदुहिता ८. यथास्थितस्वरूपम् ॥ ९. अनुभवन्तः ॥

अह कम्मनरिंदो वि अ धूणिअससिरो कहेइ ताव इमं ।
 'नहछोडिआउ दाउं सच्चं उत्तं तए मंति ! ॥५०२॥

जेणं धुत्तो तरुणो सच्चोहो एस लोअविक्खाओ ।
 एअस्स किमण्णायं तीए चरिअमिमयेरिसयं ॥५०५॥

किंतु इमो अज्जजणे वुइडे पुरिसे तह्व कहावेइ ।
 विण्णावेइ अ अम्हे विज्जा धुत्तस्स नेआ सा ॥५०६॥

अह 'कण्णपिहाणपरो सच्चोहो भासए महाराय ! ।
 तुममेवमादिससु कि तुम्ह एसाउ चिअ समग्गो ॥५०७॥

तं अम्हे गच्छामो जं किंचि वि अम्ह जुग्गयं इत्थ ।
 तं सच्चं अम्हाणं आदिसिअच्चं नरेस । तए ॥५०८॥

कम्मनिवेण वि भणिअं जहा हिअं तह करिस्सइ तुहाण ।
 गच्छंतस्स तुह 'पहा हवंतु 'अणुवद्वा सययं ॥५०९॥

स गओ मंती निअठाणम्मि निवेपइ 'अप्पनहस्स ।
 नीसेससमायारं इओ अ वेसवणवुत्तंतो ॥५१०॥

जणणी-जणयाइअदुहभरतत्तमणो कुदिदिपुत्तीए ।
 नीओ विसेसओ जो वणिओ किर धम्मकरणम्मि ॥५११॥

तीए अ 'साविओ जो सयंभुनामस्स तप्पुरठिअस्स ।
 तावसतिदेडिणो सासणम्मि धम्मं सुनिच्चिन्नो ॥५१२॥

तस्स पुण तावसेणं पइदिणमागइ-अभिग्गहो दिन्नो ।
 आगच्छंतो तम्मयवासिअचित्तो इमो जाओ ॥५१३॥

जेणं तु 'तेवभायण-कोवीणाइउवगरणपव्वारो ।
 पउणीकओ तओ तव्वयमयारिअं पमोषण ॥५१४॥

परलोगगयम्मि गुरुम्मि तस्स ठाणम्मि जो उ उवविट्ठो ।
 उम्मग्गं भासइ सम्मग्गं वृसइ अहोरत्तं ॥५१५॥

मच्छरमावहइ अ जो उत्तमपुरिसेसु धम्मवैतेसु ।
 सच्चत्थ वि विक्खाओ अप्पणं पंडिअंमन्नो ॥५१६॥

अह जो मढाइमुच्छिअमणो मुणी प्ररिऊण अप्पभवं ।
 दुद्धम्मवुद्धिअसगो गओ अ एगिदिअमुहेसु ॥५१७॥

भमिओ तेसु वि जीओ 'सीआयववेअणाइदुहलक्खं ।
 सहमाणो परवसगो अणंतपुग्गलपरावट्ठे ॥५१८॥

१. नखच्छोटिका भाषायाम्-'चपटी' इति ख्याता ॥ २. कर्णपिधानपरः ॥ ३. पन्थानः ॥ ४. अनुपद्मवाः ॥

५. आत्मनाथस्य-निजस्वामिनः ॥ ६. श्रावितः ॥ ७. ताम्रभाजन्कौपीनाद्युपकरणप्राग्भारः ॥ ८. शीतातपवेदनादिदुःख-
 लक्षम् ॥

तत्तो अथम्मवुद्धीइ रंजिआ किर कुदिद्धिनिअमाया ।
 तीए मिच्छादंसणदइओ तेणावि मोहनिवो ॥५१९॥
 पुणरवि आणीओ जो कम्मनरिंदेण माणवभवम्मि ।
 दिअदंसदत्ततणओ नामेणं सोमदत्तो अ ॥५२०॥
 तत्थ वि कुदिद्धिनामा समागया 'सयण-कंतसंजुत्ता ।
 'ससुअं पुरओ काउं जिअस्स पासम्मि 'मिगनित्ता ॥५२१॥
 'कुग्गाह-वहप्पमुहं दुट्ठबलं पिट्ठओ अ पट्ठविअं ।
 रुट्ठेण मोहवइणा तीए 'साहज्जदाणट्ठं ॥५२२॥
 तप्पेरिण जेणं 'जन्ना नाणाविहा कया सययं ।
 विहिओ वहो पसूणं गिद्धेणं भक्खिअं मंसं ॥५२३॥
 दाणाणि जेण दिन्नाणि 'जुत्त-हल-लोह-लवण-सुरहीणं ।
 पुहवीसंसत्ततिलय-कप्पासाइण वत्थूर्णं ॥५२४॥
 कन्नाविवाहकारणपमुहाइ जेण अन्नपावाइ ।
 धम्ममिसेणं काउं नरएसु गयं असरणेणं ॥५२५॥
 एवं परम्मुहो जो नीओ एगिदिआइठाणेसु ।
 तेहि भर्मतो रुद्धो अणंतपुग्गलपरावट्ठे ॥५२६॥
 इअ 'अवरावरताहागयप्पमुहदंसणाणि अणुजम्मे ।
 कारेइ करेइ अ जो धम्ममिस्ता विविहपावाइ ॥५२७॥
 मिच्छतमंतिणा जो अणंतसो वालिओ अं पइवारं ।
 एगिदिआइसु गओ अणंतपुग्गलपरावट्ठे ॥५२८॥
 अन्नय कयाइ माणुसखित्तालंकारहारभूअम्मि ।
 सोहगपुरे नयरे सुंदरनामेणं गिहनाहो ॥५२९॥
 वरुणाभिहाणओ जो उप्पाइज्जइ 'गिहाहिवइपुत्तो ।
 कम्माभिहनाहेणं तओ निवो चित्तं एवं ॥५३०॥
 नेअव्यो एस मए समए चारित्तधम्मपासम्मि ।
 परमेअं पडिभासइ किज्जंतं दुग्घडं ताव ॥५३१॥
 नामेण धम्मवुद्धी एसा परिणामओ महापावा ।
 जइ तस्स समीवाओ हविज्ज 'निद्धाडिआ नेव ॥५३२॥
 अंगीकारे सम्महंसणधूआण सुद्धि-वुद्धीणं ।
 तीए निद्धाडणयं निद्धारिज्जइ तिलोअम्मि ॥५३३॥

१. स्वजनकान्तसंबुक्ता ॥ २. स्वसुताम् ॥ ३. मृगनेत्रा ॥ ४. कुग्गाहवधप्रमुखम् ॥ ५. साहाय्यदानार्थम् ॥
 ६. यज्ञाः ॥ ७. योक्त्र-हल-लोह-लवण-सुरभीनाम् ॥ ८. अपरापरताथागतप्रमुखदर्शनानि-अन्यान्यसौगतप्रमुखदर्शनानी-
 त्यर्थः ॥ ९. गृहाधिपतिपुत्रः ॥ १०. निर्धाटिता ॥

तारिं अंगीकारे करेइ सयमेव ताव एस जिओ ।
 एआसिं तु विसेसे विण्णाए सम्मभावेण ॥५३४॥
 १निम्मलसिद्धंतस्सुइद्वईए किर कहिज्जमाणो उ ।
 २अवगच्छिज्जइ तारिं इत्ति विसेसो असेसो वि ॥५३५॥
 तद्वईसंगमणं विमुद्धसिद्धंतसन्निहाणम्मि ।
 सो सिद्धंतो ३सुहगुरुवड्डिओ विलसइ सया वि ॥५३६॥
 तम्हा आणेमि अहं सुहगुरुरायं इमस्स पासम्मि ।
 ईचित्तिज्जंतं सव्वं हविज्ज ४सुत्थं जओ एअं ॥५३७॥
 कम्मनिवस्सत्ताऽऽकूअं ५इअ सोउं मोहभूवई भीओ ।
 खुहिओ अ रागसीहो ६कोपगईदो अ तासगओ ॥५३८॥
 दंभोलिनिहलिअमिव जययं सव्वं पि मोहरायस्स ।
 ७खणमित्तेण कुडुवं अमच्चवग्गो तओ मिलिओ ॥५३९॥
 सव्वेहि तेहिं कहिअं जाओ तुह मोह ! एरिसो खोहो ।
 हेलाखोहिअतिहुअणजणस्स वि कहं महंततमो ? ॥५४०॥
 अह दीहं नीससिउं मोहमहीवां कहेइ मंतिवरा । ।
 जह तुब्भे भणह तयं तहेव सव्वं अहो ! हूअं ॥५४१॥
 मह ८उत्ताणसएण चि खोहिज्जंते ९सहस्सनयणाई ।
 न उ को वि अम्हकेरं पराहचितुमित्थ सक्कइ ॥५४२॥
 परमम्हेहिं किज्जइ किं ? भग्गा घरविरोहओ अम्हे ।
 तत्तो तेहिं कहिअं किं १०नव्वं चट्टए नाह ! ? ॥५४३॥
 कम्मनरिंदेण समं केण वि चालिज्जए कया चि कहं ? ।
 एअं ११नव्वं गणणं सोअव्वं मोहनिवउत्तं ॥५४४॥
 जम्हा उ तुम्ह १२नाए संसारिजिअम्मि सुद्धसिद्धंतो ।
 आणेउं आगद्धो सुणिज्जइ सुहगुरुणा सड्डं ॥५४५॥
 सुद्धाणमसत्तू जो अम्हाणं मूलओ विणासगरो ।
 जा १३अम्हवंसकेलीकत्तणकरवालवलि व्व ॥५४६॥
 एसो तं सुइद्वई पेसिस्सइ तस्स पायमूलम्मि ।
 १४हुकारचायकारीहिं भणिअं तेहिं सव्वेहिं ॥५४७॥

१. निर्मलसिद्धान्तश्रुतिद्वया ॥ २. अवगम्यते ॥ ३. शुभगुरुवटस्थित-सद्वरुसमीपस्थः इत्यर्थः ॥ ४. सुस्थम् ॥
 ५. आकूतम् ॥ ६. कोपगजेन्द्रः ॥ ७. क्षणमात्रेण ॥ ८. उत्तानशयेन बालेनेत्यर्थः ॥ ९. सहस्रनयनादयः
 शकादयः इत्यर्थः ॥ १०. नव्वम्-नव्यम्-नूतनम् ॥ ११. नूतनं गणनीयम् ॥ १२. ज्ञाते ॥ १३. अस्मद्देशकदत्त-
 कर्तनकरवालवलिरेव ॥ १४. हुंकारत्यागकारिभिः ॥

जइ एव ता को वि अ मणम्मि खोहो तए न कायव्वो ।
अम्हे तह करिस्सामो आगच्छइ सो गुरु न जहा ॥५४८॥

१मोहावणिवालो २तव्वयणुस्सासिअमणो भणइ एअं ।
वच्छा ! ३विहेह एवं पूरेह मणोरहे मज्झ ॥५४९॥

४तस्सिन्नमडा विअडा तओ गया अप्पठाणमेएहि ।
तक्किअमागच्छंतो निसेहिअव्वो गुरु इत्थ ॥५५०॥

५तत्थाऽऽगंतुअगुरुणो ६अवसउणा पेसिआ तओ तेहि ।

७सिस्सजणऽज्झावणयाइव्वावारस्स वक्खेव्वो ॥५५१॥

८पत्थिवविरोहपमुहा पच्चूहा निम्मिआ अणेगविहा ।

९मग्गंऽतरालदेसे सिरवाहाइ य रोगा य ॥५५२॥

एएहिं सव्वेहिं १०आइंतो सग्गुरु खणा ११खलिओ ।

संसारवसंतजिआ लहंति दुहओ [जओ] सुगुरं ॥५५३॥

इतश्च—

वरुणो कुदिद्धिआसुविप्पयारिअमणो कुणइ निच्चं ।

पावाइ विविहाइ १२अमुणंतो धम्मकवडेणं ॥५५४॥

गसिओ भिसं च अनिसं महावयाए इमो वहंतीए ।

संहरिओ मरणेणं अकालपत्तेण अत्ताणो ॥५५५॥

पुणरवि मोहभडेहिं परम्मुहेहिं परमुहं नीओ ।

एगिदिआइसु पुणो अणंतकालं इमो धरिओ ॥५५६॥

तत्तो पुणरवि माणुसखित्तम्मि विमलपुरम्मि नयरम्मि ।

रमणाभिहाणसिद्धी अत्थि १३सुहावुद्धिसमदिद्धी ॥५५७॥

पुत्तो सुमित्तनामो तस्स य जाओ जणेसु विक्खाओ ।

१४जुव्वणपव्वयसिहरं आरुहिओ वाणरु व्व इमो ॥५५८॥

अह अन्नय मोहसुहडवलखलणस्संऽतरालकालम्मि ।

वहुसालिअउज्जाणे सुगुरु कम्मेण आणीओ ॥५५९॥

नामेणं गुणजलही परिणामेणावि तारिसो चव ।

संजमसिरीइ वरिओ पसमाहरणेण कयसोहो ॥५६०॥

जो अ तवतेअलच्छीपराजिआइचनिच्चलपयावो ।

निअमुहसंपत्तीए अणुकुणमाणो सयलचंदं ॥५६१॥

१. मोहावनिपालः—मोहनृप इत्यर्थः ॥ २. तद्वचनोच्छ्वसितमनाः ॥ ३. विधेध्वम् ॥ ४. तत्सैन्यमटाः
विक्टाः ॥ ५. तत्रागन्तुकगुरोः ॥ ६. अपशकुनाः ॥ ७. शिष्यजनाश्रयापनकादिव्यापारस्य व्याक्षेपः ॥ ८. पार्थि-
वविरोधप्रमुखाः प्रत्युहाः ॥ ९. मार्गान्तरालदेशे ॥ १०. आयन्-आगच्छन् ॥ ११. स्वल्पितः ॥ १२. अज्ञानम् ॥
१३. सुधावृष्टिरिव समदृष्टिस्तस्य सः ॥ १४. यौवनपर्वतशिखरम् ॥

^१निम्मलगुणोहपरिमलफुरंतभच्चंगिभसलकेलिसुमं ।
जो सीलसुरहिचंइणविलेववासिअसमगंगो ॥५६२॥
थिरयरदंमणमूलो जो सुररुक्ख व्व सोहए सुइरं ।
रिउजलणगणसमुच्चयपसूणपवभारआहारो ॥५६३॥
^२निष्ठापत्तसुनिम्मलमइसुअनाणंकुरप्पभवभूमी ।
जो अयलवयपइन्नो १वसुद्धसिद्धतधारी अ ॥५६४॥
^३विमलागमसुइरमउकंठिअचित्ता य सुगुरुपासम्मि ।
नरवइ-अमच्च-सिद्धिप्पमुहा गच्छंति भत्तीए ॥५६५॥
तेत्तो जाव सुमितो वि अ तत्थ गभिस्सए कयावि इमो ।
इअ ताव ^४तव्वइअरो विण्णाओ मोहनरवइणा ॥५६६॥
रे रे ! गिण्हह गिण्हह ^५जंतं तं अन्नहा हया सव्वे ।
इअ ^६साहंतो मोहाहिवो समुट्ठेइ संरंभा ॥५६७॥
पेसेइ मोहनिवई इअ ^७निवारेउमुग्गभडसेणिं ।
ते विकंता नेआ परअणइकंतवरुवता ॥५६८॥
एगो आलस्सरिऊ जस्स समो तक्करो परो नत्थि ।
हरिओ अ धम्मलाहो आगच्छंतो जओ जेण ॥५६९॥
घरसयणाइसिणेहो मोहो किं ^८किण्हमट्ठिआपंको ।
जत्थ ^९निमन्नो अप्पं न ^{१०}म(णा)गओ कड्ढिउं सक्को ॥५७०॥
किं पि न मुणंति मुणिणो को वा धम्मो इमेसि समणाणं ? ।
साइण गुणा के वा ? ^{११}महावइरिणी इअ अवन्ना ॥५७१॥
जाइ-कुलाइअभंदिरअहिव्वयामंठिओ वि एस जिओ ।
पाडिज्जइ अह जेहि ते अट्ठमया महारिउणो ॥५७२॥
कोहो जलणु व्व जलंतो पज्जालेइ अप्पमवरं वा ।
पीइ घरं च दहिज्जइ जेणं हाणिगरपढमेण ॥५७३॥
^{१२}पंचप्पयारवयणो पमायपंचाणणो बली जेणं ।
^{१३}जीअगए छिन्नम्मि अ पडंति धम्मगुणमुत्ताओ ॥५७४॥
संतं धणम्मि दाणं न दिज्जए खज्जए व पिज्जइ वा
रक्खावालसमेणं किविणत्तेणं सया जीओ ॥५७५॥

१. निर्मलगुणोहपरिमलफुरदभय्याङ्गिभ्रमरकेलिसुमम्, सुमं-पुष्पम् ॥ २. निष्ठाप्राप्तसुनिर्मलमतिश्रुतज्ञानाङ्कुर-
प्रभवभूमिः ॥ ३. विमलागमश्रुतिरसोत्कण्ठितचित्ताः ॥ ४. तद्व्यतिकरः ॥ ५. यान्तम्-गच्छन्तम् ॥ ६. कथयन् ॥
७. निवारयितुम् ॥ ८. कृष्णमृत्तिकापङ्कः ॥ ९. निमग्नः ॥ १०. मनाक् अल्पांशेनापि ॥ ११. महावैरिणी इति
अवज्ञा ॥ १२. मय-विषय-कषाय-निद्रा-विकथेति पञ्चप्रकारवदनः ॥ १३. जीवगजे ॥

सत्तपुढवीपमुहदुहसवणभणं विपक्खरुवेणं ।
 धम्मदृणगमणपरिहारो कारिज्जइ जिण ॥५७६॥
 पिअ-पुत्त-मित्त-मायाविओगसांता महंतरोगु व्व
 पीलेइ तह मणं जह जिअस्स धम्मम्मि का चिंता ? ॥५७७॥
 अन्नणमंकुरो इव 'कुदिट्ठिवयणांअणेण अइस्सित्तं ।
 जिअमणस्सरिआतीरे पवइइण मूलवंधेणं ॥५७८॥
 गेहा-SSवण-किसि-पत्थिवसेवाविसओ अहि व्व 'वक्खेवा ।
 जं गसइ आसिलेसइ पावविसं तं सया पुरिसं ॥५७९॥
 भवनाडयमप्पगयं अणुहवमाणो [वि] सव्वया जीवो ।
 नडनट्टाइदिणे रंजिज्जइ जं इमो अम्मो ! (अव्वो ?) ॥५८०॥
 वाल-त्तरुणाइकीलाउ साइणीउ व्व जस्स पासम्मि ।
 वट्ठंति सो परवसो न जाणइ सुहं व असुहं वा ॥५८१॥
 एण्हि तेरससंखेहि वीरेहि सत्तवत्तेहि ।
 आगंतूण सुमितो धरिओ काउ गलग्गाहं ॥५८२॥
 तुमए सुगुरुसमीवे गंतव्वं नेव एगवारं पि ।
 इअ आणापडिवत्तीए मुक्को तेहि वि सुमितो ॥५८३॥
 अन्नदिणे गुरुराओ विहरइ अन्नत्थ 'पुण्णलाहकरो ।
 सो वि कया वि सुमितो *पेअवइघरातिही जाओ ॥५८४॥
 तत्तो तेहि रुद्धो धिद्धी ! सुविरुद्धमाणसेहि च ।
 एगिदिजाइठाणे अणंतकालं दुहनिहाणे ॥५८५॥
 पुणरवि कम्मनिवेणं आणीओ माणुसेगजम्मम्मि ।
 एत्तो कहमवि सगुरुसमागमो तत्थ संजाओ ॥५८६॥
 *अलसत्तणाइपडिहयमणस्स जस्स य तहेव सुइजोगो ।
 मिलिओ न कया वि सुहापाणं तिसिअरस नेव जहा ॥५८७॥
 तत्थ वि मओ अ नीओ कुदिट्ठिआहि कालयमणंतं ।
 एगिदिआइसु इमो इअ ताव अणंतवारा जा ॥५८८॥
 अन्नय कयाइ जणिओ अदितिआनामिआइ नयरीइ ।
 कमेण गंगदत्तगिहत्थघरे सिधुदत्तसुओ ॥५८९॥
 पत्तो जो जोव्वणभरकेलिहरे जाव आगया ताव ।
 सुगुरु गुणमणिरौहणगिरी 'पहाणागमा झत्ति ॥५९०॥

१. कुडिष्टिवचनोदकेन ॥ २. व्याक्षेपः ॥ ३. पुण्यलाभकरः ॥ ४. प्रेतपतिगृहातिथिः-यमगृहातिथिरित्यर्थः ॥

५. अलसत्वादिप्रतिहतमनसः, अलसत्वम्-आलस्यम् ॥ ६. प्रधानाग्नाः-आगमविशारदा इत्यर्थः ॥

तेरसरिउणो धिक्करिऊण बलेणं च कमनरनाहो ।
 अणेइ सुगुरुपासे तं कुमरं गंगदत्तसुअं ॥५९१॥
 इअ नाउं मोहनिवो महंतचित्तासमुद्गमज्झगओ ।
 किं किज्जइ ? अज्ज पुणो जंपइ भो भंतिसामंता ! ॥५९२॥
 'भत्थाए जे वाणा ते मुत्ता संति जं तओ अ कहं ।
 पअस्स सत्तुणो किर भविस्सइ निवारणं अब्बो ? ॥५९३॥
 सुइसंगमो अ लग्गो इअस्स तत्तो अ वयइ सामंतो ।
 नाणावरणसुनामो कयप्पणामो वज्जुहामो ॥५९४॥
 देवेण आदिसिज्जउ इअ मा जेणऽत्थि सामिसिन्नमिणं ।
 बहुअं नाऽऽकरिसिज्जइ अज्ज वि भरिआउ सायरओ ॥५९५॥
 तमिआणिं मह धूआइ 'सुन्नयाए इहऽत्थि पत्थावो ॥
 सुइसंगमो वि विहल्लो हविज्ज तस्सन्निहाणम्मि ॥५९६॥
 तम्हा पेसिज्जउ सा मोहनिवेणं तहेव ताव कयं ।
 सा तत्थ तक्खणेणं गया समुब्भअस्सस्सुवा ॥५९७॥
 गुरुरायसन्निहाणे जाओ कुमरस्स जस्स 'सुइलाहो ॥
 तीए मिच्छादंसणदोसा कहिआ सुईइ तहा ॥५९८॥
 तीइ कुदिहिसुआए दोसा 'सम्मतअत्तयाइ गुणा ।
 भणिआ य 'मोहमम्मुराडो 'तस्सिन्नविणिवेस्सो ॥५९९॥
 चारित्थम्मत्तं तस्सिन्नुब्भवसुहं तहां कहिअं ।
 गुरुरायभासिअऽत्थो विण्णाओ जेण नेव परं ॥६००॥
 जम्हा उ सुन्नयाए अहिउओ पुब्बमेव अच्चंतं ।
 'को हं ? का एसा ? किं कहणं ?' इच्चवि न विण्णायं ॥६०१॥
 परिसाइ उट्ठिआए केण वि 'पिच्छा कया य पुरिसेण ।
 तुमए सुअं किमिह भो ! ? न किं पि जाणामि इअं वुत्तं ॥६०२॥
 अन्नदिणेसु वि 'मित्ताइणुवरोहेण सुगुरुपासम्मि ।
 स गओ जाओ सुइसंगमो परं सुन्नयाइ हओ ॥६०३॥
 जह चालणीइ उदगं न चिट्ठए विदुमित्तमवि 'जाओ
 तह तत्थ टिअं सुगुरूएसवेयणं न किंचि अहो ! ॥६०४॥
 अह अन्नत्थ गया सुहगुरु-सुद्धतमागमो तओ जस्स ।
 पासे समागयाओ कुदिही अ कुधम्मवुद्धी अ ॥६०५॥

१. भज्जायाम् ॥ २. शून्यतायाः ॥ ३. श्रुतिलाभः ॥ ४. सम्यक्कवात्मजायाः सम्यग्दर्शनदुहितुः ५. मोह-
 मर्माद्घाटः ६. तत्सैन्यविनिवेशः-तत्सैन्यविलसितानीत्यर्थः ॥ ७. पृच्छी ॥ ८. मित्रादीनामुपरोधेन ॥ ९. यस्याः
 शून्यतायाः ॥

ताहि नीओ जो 'भागवयाइअसत्थसन्निहाणम्मि ।
 जस्स य तथा समीवं 'चण्ड सा सुन्नया सिग्वं ॥६०६॥
 भागवयाइवयणमवगच्छइ सव्वं जहाकहिअमेसो ।
 तवभासिअं च काउ भ्रित्तमं पावमज्जेइ ॥६०७॥
 पुणरवि निवट्ठिओ जो धरिओ ण्णिदिआइटाणेसु ।
 जाव अणंतं कालं तेहिं वइरं वहंतेहिं ॥६०८॥
 अह कम्मनरिंदेणं चिचित्तं अन्नया इअ अहो ! जो ।
 चारित्तमसेणापवेसमज्जावि न लहेइ ॥६०९॥
 जम्हा वलवता मज्झ वंधवा अह तथा मुणामि अहं ।
 तेसिं जहा अवलया हवेइ सव्वेसिमचिरेण ॥६१०॥
 परमेवं किज्जंते तेसिं सरीरमवचयमुवेइ धुवं ।
 जइ (ह) अम्ह सरीराओ न संति भिन्ना कयावि इमे ॥६११॥
 तेसिं सरीरविणासे 'परमट्टेणं खओ उ मज्झेव ।
 संपज्जइ तेण अहं कट्टमहो ! किं करेमि ? अहो ! ॥६१२॥
 जइ वा पालंताणं पडिवन्नं जं हवेइ तं होउ ।
 जम्हा सत्थे एवं सुणिज्जाए लोअमज्झम्मि ॥६१३॥
 चंदो कलंकमप्पगमुदही अग्गि विसं सिवो वा वि ।
 न कयाइ चण्ड जहा तथा महंता सपडिवन्नं ॥६१४॥
 *उवगारकारिणो जे नरा न ते अप्पणो गणंति खयं ।
 *दीवदसाउ पगासं जओ जणंति तणुदाहेणं ॥६१५॥
 चारित्तमपमुहा जइ वि परमसत्तुणो इमे अम्हं ।
 *सविणासगरा इअ किं इमेसिमुवगारकरणेणं ? ॥६१६॥
 इच्चवि न चित्तिअव्वं जम्हा गयमच्छरोवगारिसु जं ।
 सदओ ता किं परमवराहिसु सुहिओ जइ स संतो ॥६१७॥
 लच्छी हरिआ जेणं विमहिओ अहिणोदही हरिणा ।
 सो तस्स देइ ठाणं न मच्छरो जेण धीराणं ॥६१८॥
 जइ वा मह सुहपक्खस्स पोसणं ते कुणंति रिउणो वि ।
 निच्चं 'सवित्थरं अम्ह सरूवं ते च्चिअ मुणंति ॥६१९॥
 तत्तो च्चिअ 'मं सम्मं लोए 'पक्खावणं इमे निति ।
 जाणावन्ति पसिद्धि भुवणतिअयम्मि मज्झ पुणो ॥६२०॥

१. भागवतादिकशास्त्रसन्निधाने ॥ २. त्यजति ॥ ३. परमार्थेन ॥ ४. उपकृतिराभसिकतया क्षितिमपि गण-
 यन्ति नात्मनो गुणिनः । जनयन्ति हि प्रकाशं दीपदशाः स्वाङ्गदाहेन ॥१॥ म. भा. पृ. ३०२ ॥ ५. दीपदशाः ॥
 ६. स्वविनाशकरा ॥ ७. सविस्तरम् ॥ ८. माम् ॥ ९. प्रख्यापनं प्रसिद्धिम् ॥

कहमन्नहा य नामं पि मज्झ होइ ? कहमित्थ आणा वा ? ।
 तं किं न सहंते जं पसिद्धिअहिलासिणा पुरिसा ? ॥६२१॥
 'खेइज्जंतो वि सत्ती चण्ड न 'खमंधयारनिअरेण ।
 कुत्थेरिसी पसिद्धी अन्नत्थ जओ वसंताणं ? ॥६२२॥
 इच्चाइ चित्तिऊणं नयरविजयवद्वणम्मि कम्मेण ।
 नामेण सुत्तसधणिणो पुत्तो उप्पाइओ स जिओ ॥६२३॥
 निअवरनंदणजम्माणंदभरापूरिण सुत्तेण ।
 नंदणनामं ठविअं सुअस्स कयसयणसम्माणं ॥६२४॥
 तत्तो कम्मनिवेणं समप्पिओ पासवट्ठिणा समए ।
 पच्छन्नमेव अस्स उ 'जहापवित्तरणुगअसी ॥६२५॥
 सवणे 'साविअमेअं जिअस्स कम्माभिहेण भूवेण ।
 तिकखेणं खग्गेणं इमेण छेओ इअ विहेओ ॥६२६॥
 मोहस्स अप्परिउणो सत्तरितममेगभागसूणयरं ।
 मोत्तुं सेत्ता छिज्जा एगुणसत्तरितणुभागा ॥६२७॥
 तह नाण-दंसणावरण-वेअ-विग्घाण तीसतममंसं ।
 ऊणं चइउं भिज्जा एगुणतीसंगअहिअंत्ता ॥६२८॥
 चीसतममंसमृणं रिऊण दुण्हं पि नाम-गुत्ताणं ।
 चइऊण खंडिअवा एगुणवीसंगअहिअंत्ता ॥६२९॥
 तेहिं इअ छिन्नेहिं तस्सिन्नं खंडिअं भविस्सइ ता ।
 तत्तो 'अणाउलत्तं खणं पि तुह भावि जीव ! अहो ! ॥६३०॥
 सव्वसुहभरनिबंधणसम्मदंसणसुमंतिगेहस्स ।
 वारं अदिदुपुव्वं दंसिस्ससि अह तुमं जीव ! ॥६३१॥
 तं पुण रागदोससुवणगंठिकवाडपिहिअसच्चंतं ।
 तस्सुग्घाडणविसए तुज्झ उवायं कहिस्सामि ॥६३२॥
 जं तु मए तुह 'उवइट्ठमिआणिं तं च कुणसु जीअ ! तुमं ।
 तेणं जीएणं तं (तं) तहेव सव्वं कयं ताव ॥६३३॥
 अह तप्पुरवट्ठिसहस्रवणुज्जाणयम्मि कम्मनिवो ।
 आणेइ सुगुरुरायं सिद्धंतममलवयणसोहं ॥६३४॥
 तग्गुरुपासम्मि गओ अ नंदणो सिद्धिठनंदणो एत्तो
 तस्स य कम्मनिवेणं सहाइणी दक्खया दिन्ना ॥६३५॥

१. खेयमानः—खण्डयमानः इत्यर्थः । देहेऽपि जनितदाहं, सिन्धुर्वडवानलं शशी शशकम् । न त्यजति कलङ्ककरं,
 प्रतिपन्नपरा हि सत्पुरुषाः ॥१॥ भ. भा. पृ. ३-२ ॥ २. खं गगनम् ॥ ३. यथाप्रवृत्तकरणोमासिः ॥ ४. आवितं
 निवेदितमित्यर्थः ॥ ५. अनाकुलत्वम् ॥ ६. उपदिष्टम् ॥

तीप भण्ण सा सुन्नया एणट्टा इओ अ मोहनियो ।
 सुच्छइ रोअंति तहा नणावणाइस्सामंता ॥६३६॥
 चित्थयति नाम-गुणाणि रा सीहपमुहं सयलसिन्नं ।
 'जायमईव ससोगं अक्कंदइ तह य उच्चसरं ॥६३७॥
 तत्तो मिच्छादंसणमंती अवलंविऊण धिहुत्तं ।
 उट्ठंतो अवलोअइ सिन्नं सव्वं पि 'तयवत्थं ॥६३८॥
 अह अमगिस्सभरिओ सो 'आपायसिरं सुदुट्ठचुण्णभरं ।
 'अस्सद्वाणाभिहमादाऊणं सत्तरं चलिओ ॥६३९॥
 नंदणपासे पत्तो मंती सग्गुरु-सयागमेहिं च ।
 सुद्ध सुइमुहेण कहिज्जइ मोहनरूयं जस्स ॥६४०॥
 मिच्छादंसणपमुहं मुणाविअं तेहि जस्स तदोसा ।
 चारित्तधम्म-सम्मदंसणमुहगुणविआरो वि ॥६४१॥
 धम्मामिअतरुणो सुरलोआ मुखो फलाणि अ हवंति ।
 कडुपावपायवस्स उ फलाणि नरगाइणो भणिआ ॥६४२॥
 पणो सन्नो अत्थो विन्नाओ दक्खयापहावेण ।
 जेणं च नंदणेण सग्गुरु-सुद्धागमक्खाओ ॥६४३॥
 इत्थंतरम्मि मिच्छादंसणमंतीसरेण दिन्नमिणं ।
 विअहं कडुअं चुण्णं अस्सद्वाणाभिहं जस्स ॥६४४॥
 तवभाविण जेणं चित्तिज्जइ कुत्थ अत्थि सो मोहो ? ।
 के ते मिच्छादंसणपमुहा ? किर केण दिट्ठा वा ? ॥६४५॥
 कुत्थ य संजमधम्मो ? ते सम्मत्ताइणो वि न समक्खा ।
 न य धम्मो पावं को समागओ सग्ग-नरगेहिं ? ॥६४६॥
 इअ गुरुवयणविलासो महंतसाहसधरा ति चिंतंतो ।
 पासहिअपुरिस्ताणं कहैइ सणिअं किमेअं ? जो ॥६४७॥
 उवहसइ तओ जो हत्थतालिआपाडणेण अह रुट्ठो ।
 कम्मनरिंदो जस्स य तुट्ठटा मोहाइणो सव्वे ॥६४८॥
 पुणरवि पुट्ठटा पडिपुन्नसरीरा ते खणेण संजाया ।
 वालंति जं सरोसा 'सम्मत्तामचघरवारा ॥६४९॥
 जो कारिओ इमेहिं पावसहस्साणि मोहपमुहेहिं ।
 पुणरवि 'पगक्खाइसु अणंतकालं च धरिओ जो ॥६५०॥

१. जातमतीव सशोकम् ॥ २. तदवस्थम् ॥ ३. आपादशिरः सुदुष्टचूर्णभरम् ॥ ४. अश्रद्धानामिधमादाय-गृही-
 त्वा सत्वरं चलितः ॥ ५. सम्यक्त्वामात्यगृहद्वारात् ॥ ६. एकाक्षादिषु एकेन्द्रियादिषु इत्यर्थः ॥

इअ कथ वि नरप कथ वि सन्निपणिदितिरिमणुपसु ।
 कथ वि सुरेसु जेणं गणण मोहाइणो निहया ॥६५१॥
 पुव्वुत्तपयारेणं अणंतवाग समागओ तहारूवे ।
 सम्मंसणमंतिवरभवणदुवारे इमो जीवो ॥६५२॥
 न परं तत्थ पदेसो कओ समज्जिमहंतपावेण ।
 एण जिएण कय वि तं सुणह पावमेगमणा ॥६५३॥
 कथ वि रागईहिं अस्सदणेण कथइ व पावं ।
 कोहईहिं विसयामत्तिमुहेहिं जिएण कयं ॥६५४॥
 'पुठट्परिपुट्ठपुणीकयमोहाईहिं वालिओ अ ठिओ ।
 एणिदिआइसु जिओ अणंतकालं च पइवेलं ॥६५५॥
 इत्थंतरम्मि माणुसखित्ते मलयपुरमत्थि पुररम्मं ।
 तत्थ नरिंदो इंदो विजया नामेण तस्स पिया ॥६५६॥
 ताणं तणओ जाओ 'पत्थुअजीओ कयाइ कम्मवसा ।
 नामं च जस्स ठविअं नरवइणा विससेण त्ति ॥६५७॥
 सो वालो परिवइइइ चंपयछोडुव्व पयडतणुसोहो ।
 गुणवंतो अ पढंतो सत्थाणि अ जुव्वणं पत्तो ॥६५८॥
 अन्नय नरेसरकुमरपरिअरिओ रायपुत्तओ जाइ ।
 एसो असांगसुंदरनामुज्जाणम्मि कीलंतो ॥६५९॥
 तत्थ य कम्मवसेणं दिट्ठठा सगुरु-सयागमा जेणं ।
 तइंसणुलसंतसुमहंतवीरिअज्जुओ जाओ ॥६६०॥
 जेणं कम्ममहीवालदिन्नपुव्वुत्ततिकखखग्गेण ।
 पुव्वुत्तछेअविहिणा छित्ता मोहाइणो रिउणो ॥६६१॥
 तेहिं अक्खलिओ जो पासे सगुरु-सयागमाण गओ ।
 परिवारेणं सहिओ नमेइ विणयावणयसीसो ॥६६२॥
 सुइसंगमो अ गुरुणा कारविओ जस्स सन्निसणणस्सं ।
 सुदागमं भणिता कहेइ तक्कणलग्गा सा ॥६६३॥
 भो ! भइ मुद्धवुद्धी ! तुमं इमं भामिओ भवसंमुदं ।
 'दुम्मोहमहीवइणो मिच्छादंसणपहाणेणं ॥६६४॥
 जम्हा कुद्धीघरणिं समं सधूअइ धम्मवुद्धीणं ।
 पेसेइ मंतरिओ 'सकूडघरघडणसुत्तहरो ॥६६५॥
 अत्थेण पावलक्खणसहावरूवं नडि व्व वहमाणा ।
 सा धम्मवुद्धीनामा सव्वजणे विप्पयारेइ ॥६६६॥

वारेइ धम्ममिस्सओ पावाणि वयणअगोअरगयाणि ।
 पाडेइ 'पयडवेअणभरागरेसु नरगेसु नरे ॥६६७॥
 निअजणणी-जणयाणं कुदिट्ठि-मिच्छत्तनामधारीणं ।
 सेवं विहावइ इमा जीवाणमणंतगभवेसु ॥६६८॥
 मिच्छत्त-कुदिट्ठिकयं वणिज्जइ कित्तिअं च तुह अग्गे ? ।
 किं पि तहावि अहं दसेमि अ तं 'वणिज्जामित्तं ॥६६९॥
 रागाइदोसअकलुसमणेसु गुणभायणेसु देवेसु ।
 सासयटाणगएसु अ जणंति ताओ अदेवमइं ॥६७०॥
 सुगुरुसु 'करुणावरुणालएसु परिहरिअत्तव्वसंगेसु ।
 कारंति अगुरुवुद्धि ताओ विवरीअरूवाओ ॥६७१॥
 दाण-दया-सील-छमा-नाण-ज्झाणाइसुद्धधम्मम्मि ।
 ताओ रयंति अरइं 'दहरूवे 'पक्खवायं च ॥६७२॥
 देव-गुरु-धम्मगोअर-विवरीअत्तं गया सया जीवा ।
 पावं संचिअ दुक्खं सहंति ते तप्पसाएणं ॥६७३॥
 तत्तो मोहईहिं तुमं पि हा ! वूमिओ विवक्खेहिं ।
 मिलि.एहिं सव्वेहिं अच्चंतमणंतकालं जा ॥६७४॥
 एत्तं 'विसेसेण रिउ तुह सम्महंसणाभिहो मंती ।
 सकुलुंबो दुट्ठमई अणंतदुहलक्खदाणपरो ॥६७५॥
 तव्वज्जा-धूआहिं जं दुक्खं तुज्झ निम्मिअं तत्थ ।
 तं वणिज्जं न सक्कइ सहस्सवयणो वि को वि सुरो ॥६७६॥
 इअ सोउं सुइदंसिअविभीसिअं भीअमाणसो कुमरो ।
 गगयवंतगिराए सुगुरुं भासइ इअ नमंतो ॥६७७॥
 एआवतं कालं एअं सामिअ ! मए न विण्णायं ।
 ता किं पि पुरा कत्थ वि अन्नाणतिमिरहयमणेण ॥६७८॥
 तं ताव मज्झ सगणुल्लिअस्स किं नाह ! लोअमज्झम्मि ।
 ताणं हविस्सइ अहो ! भावारिदवगितविअस्स ? ६७९॥
 गुरुपेरिआ सुई तं भणेइ पुणरवि अणंतसो भइ ! ।
 तुज्झं मए निवेइअमओ परं निप्फलं जायं ॥६८०॥
 कत्थ वि अ सुन्नयाए असद्धाए 'मएण मोहेण ।
 दोसेण 'सद्धयाए उवपसतरू न ते फलिओ ॥६८१॥

१. प्रकटवेदनाभराकरेणु ॥ २. वर्णिकामात्रम् लेशमात्रमित्यर्थः ॥ ३. करुणावरुणालयेषु करुणासमुद्रेषु इत्यर्थः ॥
 ४. वधरूपे ॥ ५. पक्षपातम् ॥ ६. विशेषेण-विशेषता इत्यर्थः ॥ ७. मर्दन-मर्दादित्यर्थः ॥ ८. शाठ्यात् ॥

कथं वि 'कुदिद्रिपुत्तीदढेगयरसाइरेगरागेण ।
 तुमप अणेगवारा विहलं गुरुवयणमित्थं कयं ॥६८२॥
 अवहिअचित्तेण तप सोअव्वं सव्वमेधं वयणं मे ।
 सुणइ 'उवओगधंतो कयंजलिउडो तओ कुमरो ॥६८३॥
 तीप 'उत्तं चारित्तधम्मसम्मज्ज[ग्ग]भारधरणुक्को ।
 सम्महंसणमंती इह अत्थि सयागमसुवंधू ॥६८४॥
 निस्सेसजंतुहिअओ सव्वोहो जस्स वंधवो नेओ ।
 कंपइ जन्नाम(प)सवणवसेण मोहनिवसिन्नदलं ॥६८५॥
 मिच्छादंसणमंती गयचिट्ठो होइ जब्बलेण रिऊ ।
 'दाराऽवच्चउवेओ असेसदोसाण पयवीढं ॥६८६॥
 अववग्गरक्खमूलं धम्माहारो गुणागरो जो अ ।
 जो सेविओ समिद्धिं सुहं सया देइ जीवाणं ॥६८७॥
 जस्स सुआ लोप विक्खाया नामेण धम्मवुद्धिं ति ।
 परिणामेण वि सच्चा समग्गसोहग्गजच्चगुणा ॥६८८॥
 सा चित्ते धरिआ सुहमसेसजंतूण कुणइ तक्खणओ ।
 जं अमिअवाहिणीप संगो निस्सीमतोसगरो ॥६८९॥
 सेयंति जंतुणो जे उ धम्मवुद्धिं इमेसि दंसेइ ।
 सम्महंसणमंतीसरमेसा तं पसन्नमणा ॥६९०॥
 दिट्ठो सो सव्वेसि जीवाणं 'ताणमेव होइ जप ।
 जेसि 'दुहत्ताणं तद्धआप नत्थि 'अत्थित्तं ॥६९१॥
 तेसि कहं च परित्ताणं ते तं नेव समवलोअंति ।
 तं जइ तुह अत्थि किमवि तीप 'अत्थित्तणं वच्छ । ॥६९२॥
 दंसेमि तओ तमहं जह ते 'सुत्थत्तणं हविज्ज सया ।
 चिट्ठामि अहं 'पउणो सामिअ । किज्जउ महपसाओ ॥६९३॥
 दंसिज्जउ सा सुगुरो ! मम 'तहंसणसमुच्छुअमणस्स ।
 तव्वयणेण य गुरुणा विन्नाया जुगया तस्स ॥६९४॥
 मोहस्स ताव दोसा मिच्छादंसण-कुदिद्रिदोसा य ।
 तद्धम्मवुद्धिदोसा पयासिआ तस्स सग्गुरुणा ॥६९५॥
 सुद्धागम-सुइमुहओ गुरुणा भणिआ य सुद्धधम्मगुणा ।
 जह उम्मीलिज्जइ तस्स धम्मकरणेगवुद्धीप ॥६९६॥

१. कुदिद्रिपुत्तीदढेकतारसातिरेकरागेण ॥ २. उपयोगवान् ॥ ३. उक्तम् ॥ ४. दारापत्य-उपेतः ॥ ५.
 त्राणमेव ॥ ६. दुःखार्तानाम् ॥ ७. अर्थित्वम् ॥ ८. अर्थित्वम् ॥ ९. सुस्थित्वम्-सौस्थ्यम् ॥ १०. प्रगुणः ॥
 ११. तद्दर्शनसमुत्सुक्यमनसः ॥

संवरिअमणेण तओ तैणुत्तं धम्मबुद्धिआ जाया ।
 तुम्ह 'कयाउ 'सयागमसुइप्पसायाउ मह भयवं ! ॥६९७॥
 तस्संपत्तीए चित्तेमि करेमि कहिअं भवंतेहि ।
 धम्मं सम्मं सामिअ ! कामिअदाणेगकप्पदुमं ॥६९८॥
 तह परिहरेमि सुगुरो ! कुदिट्ठि-दुद्धम्मबुद्धिमुहमंगं ।
 'तक्कहह कयपसाया निअधम्मविहाणुवायविहि ॥६९९॥
 अह गुरुणा भणिअमिमं जइ तुज्झ इमाइ धम्मबुद्धीए ।
 'अविणस्सरा य रायकुमर ! अत्थिअणुराइआ एसा ॥७००॥
 अम्हाणं उच्छाहं स च्चिअ कारेइ वच्छ ! 'पिहुवच्छ ! ।
 धम्मविहाणम्मि उवायकहणपमुहप्पयारेसु ॥७०१॥
 सम्मंसणमंतिअपडिवत्ती पुव्वमेव कायव्वा ।
 सामित्तेणं तुमए सद्धम्मं काउकामेण ॥७०२॥
 सम्मत्ते मण-वयणंऽगाणं एगगया य धरिअव्वा ।
 'सुद्धपडम्मि व तम्मि अ कालुस्सं रक्खए दक्खो ॥७०३॥
 आसेविओ अ सम्मं एस च्चिअ तह पसीअइ अमच्चो ।
 सव्वो वि उत्तरुत्तरगुणलाहो होइ भइ ! जहा ॥७०४॥
 चित्तेइ रायकुमरो अहो ! 'महंतप्पहावओ को वि ।
 सम्मंसणनामं पि सुंदरं वट्टए ताव ॥७०५॥
 सो केवलं तु 'दिस्सो मए क्कहं च उवलक्खिअव्वो वा ? ।
 इअ झायइ रायसुओ ता नाओ कम्मणाऽवसरौ ॥७०६॥
 'उज्जलअज्झवसायस्सरुवयाऽपुव्वकरणनामो उ ।
 तस्स सुतिक्खकुट्ठाओ समप्पिओ कम्मराएण ॥७०७॥
 किंचि वि सव्वणे साविअमिमेण छन्नं तओ सुलद्धवलो ।
 जो 'राग-दोससुवणअररिजुअं भंजए तेण ॥७०८॥
 मोहाइसत्तुनिवहं पइसमयं निदयं हणंतो अ ।
 जो पत्तो अंतरकरणरायगेहंऽगणमहीए ॥७०९॥
 'सम्मत्तमंतिसंवंधिचंदपहतग्गिहंऽगणठिअस्स ।
 तुट्ठो कम्मनिवो जस्स निव्वहिअनिअपइन्नस्स ॥७१०॥

१. कृतात् ॥ २. सदागमश्रुतिप्रसादात् ॥ ३. तत् कथयत ॥ ४. अविनिश्चरा च राजकुमार ! ॥ ५.
 श्रुतदाः ॥ ६. शुद्धपटे इव तस्मिन् ॥ ७. महान् ॥ ८. दृश्यः द्रष्टव्यः ॥ ९. उज्ज्वलाध्यवसायस्वरूपापूर्वकरण-
 नामा ॥ १०. रागद्वेषमुधनअररियुगम् कपाटयुगम् ॥ ११. सम्यक्त्वमन्त्रिसम्यन्धिचन्द्रप्रभतद्गृहाङ्गणस्थितस्य ॥

निम्मलतममणपरिणामरूवअतिअट्टिकरणनामवहो
 १सुपयंडवज्जदंडो समप्पिओ जस्स तेण फुडो ॥७११॥
 २मोहमहारायतणयदोससुआ कोह-माणअभिहाणा ।
 बलवंता य अणंताणुबंधिणो लोअविक्खाया ॥७१२॥
 तह ३मोहरायअंगयरागमईददुहिआ हवइ माया ।
 सा वि सबला अणंताणुबंधिणी अइविसमरूवा ॥७१३॥
 रागसुओ अ अणंताणुबंधिओ लोहनामओ सुहडो ।
 सो पुण मिच्छादंसणअमच्चचदो अ भवकंदो ॥७१४॥
 पंच वि ते सामरिसा हणिज्जमाणा वि ४पिट्ठिममुअंता ।
 दुट्ठमणा रिउणो कुमरेण ५निद्धाडिआ य तहा ॥७१५॥
 जह जीविअसेसा ते नट्ठा ६मणवित्तिअडविमज्झम्मि ।
 कत्थ वि निलीणया पुण चिट्ठंति सुमुच्छिअप्पाणो ॥७१६॥
 जेण पविट्ठेण तओ अंतरकरणाभिहम्मि मंतिगिहे ।
 दिट्ठो सम्महंसणमंती ७ओवसमिअंगधरो ॥७१७॥
 जमणाइकालपज्जलिअमोहमुहसत्तुदावदइठो वि ।
 ८अमिअइहसमतइंसणेण जो सीअलो जाओ ॥७१८॥
 जह हवइ पुक्खरावट्टमेहवरिसेण दावदइठदुमो ।
 जह वा गिम्हे मरुदेसपंथउ व्व ९सरवारिसेणेण ॥७१९॥
 जह वा १०अइवल्लहवल्लहाविओगइओ जणो को वि ।
 अवितक्किअलद्धपिआसंजोगेण हरिसमुवेइ ॥७२०॥
 अह जस्स तस्सरूवं सवित्थरं सुगुरुणा पुणो भणिअं ।
 सम्महंसणमंती पुणो वि सो ११पच्चहिण्णाओ ॥७२१॥
 सिक्खं देइ अ सुगुरू तए नरिंदसुअ ! पालिअव्वा य ।
 जावज्जीवमिमो मह सामी १२नइवरो इअ पइन्ना ॥७२२॥
 सम्महंसणथिरया चत्तव्वा नेव पाणनासे वि ।
 चालिअचित्तेण वि सुरवंदेहि इंदसहिण्हि ॥७२३॥
 पंचण्हं दोसाणं परिहारो दंसणम्मि कायव्वो ।
 संका-कंख-विगिच्छा पसंसणं संथवो अ त्ति ॥७२४॥

१. सुप्रचण्डवज्जदंडः ॥ २. मोहमहाराजतत्त्वद्वेषसुतौ ॥ ३. मोहगजाङ्गरागमृगेन्द्रदुहिता ॥ ४. पृष्ठिमसु-
 च्चन्तः ॥ ५. निर्घाटिताः निष्कासिताः इत्यर्थः ॥ ६. मनोवृत्त्यटवीमध्ये चित्तवृत्त्यटवीमध्ये ॥ ७. औपशमिकान्त-
 धरः ॥ ८. अमृतद्रवसमतद्दर्शनेन ॥ ९. सरोवारिसेकेन ॥ १०. अतिवल्लभवल्लभाविद्योगादितः ॥ ११. प्रत्यभिज्ञातः ॥
 १२. नाऽपरः ॥

तत्तं जिणिंदत्तं अत्थि व नऽत्थि त्ति संसओ संका ।
 सम्मत्तचंदमज्जे पडिभासइ सा कलंकु व्व ॥७२५॥
 आकंखा परदंसणिधम्मविहाणस्मि जो अ अहिलासो ।
 दंसणविसुद्धसलिले 'अहिद्रिठअमलु व्व सा नेआ ॥७२६॥
 दाण-तवाइअधम्मो किज्जंते जो फलम्मि संदेहो ।
 'दंसणदिप्पपईवऽजणरेह व्व हवइ विगिच्छा ॥७२७॥
 विज्जा-विणोअपमुहं 'दट्ठणमपुव्वयं चमक्कारं ।
 धम्मो इमो वि रम्मो चितइ नेआ इअ पसंसा ॥७२८॥
 आलवणाइअकरणं कुलिगिचग्गेण चत्तमग्गेण ।
 सो संथवो इअ इमे 'इसुणो दोसा य चत्तव्वा ॥७२९॥
 पिंडप्पयाणपमुहा परिहरिअव्वा परे वि दोसा य ।
 दंसणकालुस्सगरा किर 'अप्पहिपसिणा तुमप ॥७३०॥
 कलुसीकयम्मि ईसिं पि तम्मि मोहाइणो हवंति गुरू ।
 'पुव्वावकयाणि सरंतो ते गाढं पकुप्पंति ॥७३१॥
 'निअदंतदट्ठउट्ठा इमे सरोसा गलेण गहिऊणं ।
 'सवसत्तणम्मि नेऊण निइया 'अहिअमदंति ॥७३२॥
 तेणं च न दायव्वो अवगासो तेसि दुट्ठचित्ताणं ।
 तुमप कयावि भो वच्छ ! वच्छलेणं निअप्पस्स ॥७३३॥
 सम्मं निसेविओ सो सम्मइंसणमहंतमंतिचरो ।
 चारितधम्मचक्किं दंसेइ 'अणंतसुहदं तं ॥७३४॥
 पसो अ चक्कवट्ठी नमंतजणवल्लहो सभत्तीए ।
 आसेविओ निअसरीराओ न य होइ 'वइरित्तो ॥७३५॥
 देसविरइ-स्वविरइनामाणं 'अप्पपुत्तिआण कमा ।
 पाणिग्गहणं कारिस्सइ चक्की सो अ परितुट्ठो ॥७३६॥
 'ताओ परमिट्ठाओ वरलक्खणलक्खलक्खिअंगीओ ।
 'सुहसंदोहपयाओ गुणसव्वस्सअववरिआओ ॥७३७॥
 आराहणं च ताणं दुहसज्जं निउणरंजिअमणाणं ।
 ताणं च चित्तकलुसत्तणं जणेइ न 'सुहेसिजणो ॥७३८॥

१. अधिष्ठितमल इव ॥ २. दर्शनदीप्रप्रदीपाऽञ्जनरेखा इव ॥ ३. दृष्ट्वा अपूर्वम् ॥ ४. इषवः—पद्मसंख्याः ॥
 ५. आत्महितैषिणा ॥ ६. पूर्वोपकृतानि ॥ ७. निजदन्तदष्टौष्ठाः ॥ ८. स्ववशत्वे-स्ववशतायाम् ॥ ९. अधिकम्
 बर्दयन्ति ॥ १०. अनन्तसुखदम् ॥ ११. व्यतिरिक्तः मित्रः इत्यर्थः ॥ १२. आत्मपुत्रिकाणाम् ॥ १३. ताः
 परमेष्ठाः वरलक्षण-लक्षलक्षितान्त्रयः ॥ १४. सुखसन्दोहप्रदाः गुणसर्वस्वापवरिकाः, अपवरिकाः भाषामाम् 'ओरही' ॥
 १५. सुसैयिजनः ॥

ताओ निसेवमाणो तुमं पि सुहमणुदिणं अणुहवंतो ।
 निव्वुइनामपुरीण पाविस्ससि पज्जसंमज्जं ('वज्जमेसज्जं) ॥७३९॥
 विण्णाण-दंसणाणं बल-सुक्खाणं य अणंतया जत्थ ।
 माणुसखित्तपमाणं तं नेअं सामयं ठाणं ॥७४०॥
 एत्वं सम्मं सुच्चा पडिवन्नं तेण रायकुमरेण ।
 खाओवसमिअपररूवधारिसम्मत्तवत्तेणं ॥७४१॥
 पमुइअमणो पणमिउं पयपंकेरुहजुगं गुरुवरस्स ।
 परिवारजुओ सगिहं गओ नरेसरसुओ ताव ॥७४२॥
 तत्तो एस 'भरंतो तं गुरुवयणे तदुत्तविहिपुव्वं ।
 सम्महंसणसेवं कुव्वंतो वासरे गमइ ॥७४३॥
 अह कम्मनिवइचित्तिअमहो ! अ निव्वाहिआ पइन्ना सा ।
 अज्ज मए चिता मह 'विगयप्पाया य संजाया ॥७४४॥
 जं मेलिओ अ सम्महंसणमंती इओ जइ इमस्स ।
 मह बंधुणो बलइढा किलेसनिअरं करिस्संति ॥७४५॥
 तह वि भवो तस्स च्चिअ अवइढपुग्गलपरावट्टे ।
 पुरओ 'तस्सिन्नसहो निव्वुइनयरिं लहिस्सइ सो ॥७४६॥
 अह अन्नया पिआ नरवई 'जमगिहातिहित्तणं पत्तो ।
 पालेइ विस्ससेणो तं रज्जं मंतिअहिसित्तो ॥७४७॥
 अन्नय 'भग्गमयं गयवावारं तं निरिक्खइ सपक्खं ।
 मोहनिवजेट्टुपुत्तो रागमइदो तओ कुविओ ॥७४८॥
 एसो पुण काऊणं कुदिट्ठिरागेगरूवमप्पस्स ।
 निअजणयं नमिऊणं च निग्गओ 'सावठाणाओ ॥७४९॥
 सो रागकेसरी विस्ससेणवसुहाहिवस्स पासम्मि ।
 पत्तो चिट्ठइ छिहं अवलाअंतो महाधुत्तो ॥७५०॥
 तत्तो अन्नय रण्णो सोऊणं दंसणस्स पडिवर्त्ति ।
 नामेण विस्सभई तिदंडिओ आगओ तत्थ ॥७५१॥
 पुव्वपरिचिअत्तेणं सामरिसो सो नराहिनाहम्मि ।
 नयरुज्जाणम्मि ठिओ विज्जा-मंताइकूडगरो ॥७५२॥
 'आवज्जिओ अ तेणं अन्नाणतवेण मंत-जंतेहिं ।
 सव्वो वि नयरलोओ आगच्छइ तस्स पासम्मि ॥७५३॥

१. प्राज्यसाम्राज्यम् (वर्यमैश्वर्यम्) पज्जसंमत्ते इत्यपि पाठः, तत्र प्राज्यसम्यक्त्वम् इत्यर्थः ॥ २. भरंतो-
 स्मरन् ॥ ३. विगतप्राया ॥ ४. तत्सैन्यसहः ॥ ५. यमगृहातिथित्वम् मरणमित्यर्थः ॥ ६. भग्नमदम् गतव्यापारम् ॥
 ७. सौवस्थानात्, सौवम् निजमित्यर्थः ॥ ८. आवर्जितः अमिमुखं कृतः इत्यर्थः ॥

राया उ उवैइ न निअदंसणमालिन्नसंभवभणं ।
 तस्स कलावंतस्स वि तवस्सिणो पासदेसम्मि ॥७५२॥
 कस्स वि पासा उ तओ नरनाहो भाणिओ इमं तेण ।
 पुव्वपरिचयस्सेअं पज्जवसाणं किमावन्नं ? ॥७५५॥
 तुमए जमेगवारं पि गम्मए इत्थ ता विणस्सइ किं ? ।
 चंदं जहा 'चगोरो वंछामि अहं तह भवतं ॥७५६॥
 पुव्वप्पीइविसेसेण पेरीओ तगिरोवरोंहेण ।
 एअस्स तावस्स उ पासम्मि गओ नराहिवई ॥७५७॥
 विज्झामंतविणोआ चित्तचमक्कारकरणविहिदक्खा ।
 रायस्स दंसिआ तेण तावसेणं अणेगे वि ॥७५८॥
 अह लज्जावसरेणं अहिहिओ जो कुदिदिराएण ।
 'तस्सग्निहाणओ पुण तिंदडिणा रंजिओ राओ ॥७५९॥
 अन्नदिणे वि निवस्साऽऽणयस्स कोउअसयाणि तावसओ ।
 अवरावराणि दंसेइ तम्मणो चिट्ठइ निवो वि ॥७६०॥
 वंधइ अ 'कंडयाइं करेइ रक्खाउ पच्चए निचं ।
 पूरेइ ताव सो तावसो निवइणो परिजणस्स ॥७६१॥
 तेणं जाव नरिंदो गसिओ अ कुदिदिरागसीहेण ।
 सम्मइसणविसए जहा विरत्तो निवो जाओ ॥७६२॥
 जो जंपइ जणपच्चक्खमिमे न मुणंति किं पि 'सेअवडा ।
 सप्पच्चयं च नाणं तिंदडिणो जणिअच्छेरं ॥७६३॥
 अह चित्तिअं च सम्मइसणमंतीसरेण ताव अहो । ।
 'रागत्तिअमज्झाओ पत्तो अ कुदिदिरागहरी ॥७६४॥
 अन्नाणविअडचरडो वट्ठइ वीओ 'जरु व्व रोगाण ।
 किं तत्थ किर कहिज्जइ जमेरिसा 'संहई तेसि ॥७६५॥
 जत्थेगो मिलिओ तत्थ कोह-माणाइणो अ अवरे वि ।
 पयडा पच्छन्ना वा आगच्छंति किर सव्वे वि ॥७६६॥
 तम्हा अम्हाणं सममेपहिं संगई न जुत्त त्ति
 चित्तिअ सम्मइसणमंती अ अदंसणीभूओ ॥७६७॥

१. चकोरः ॥ २. तत्सन्निधानतः-तत्सन्निधानात् ॥ ३. कण्डकानि ॥ ४. श्वेतपटाः साधवः इत्यर्थः ॥

५. रागत्रिकम्भ्यात् कुट्टिराग-स्नेहराग-विषयरोगरूपत्रयमध्यादायरूपधारी कुट्टिरागकेशरीत्यर्थः ॥ ६. ज्वर इव ॥

७. संहृतिः ॥

मिच्छादं सणमंती लद्धपवेसो कुओ वि उब्भओ ।
 'पत्तरिउम्मि च रायकुमरम्मि कुविओ भिसं अब्बो ! ॥७६८॥
 तेण गले गहिऊणं आणीओ तावसरण पासं जो ।
 अन्नाणतवगरणं कूडकुमंताइकुसलाणं ॥७६९॥
 तत्तो पुणरवि जो धम्मकम्मकवडेण विहिअपावभरो ।
 सरणेणं संहरिओ कुण्णंतेणमिव परलच्छि ॥७७०॥
 अह तेहिं सोहाइअरिऊहिमेगिदिअइसु अ नीओ ।
 तेसु वि धरिओ जो बहुकालं दुहदावसंततो ॥७७१॥
 तत्तो अन्नय पुणरवि कम्मत्तरिदेण मणुअखित्तम्मि ।
 धणदत्तसिद्धिगेहे पुत्तो उप्पाइओ जो उ ॥७७२॥
 नामेणं सुहणो जो सोहग्गुणागरो अ वड्ढंतो ।
 तारुण्णकण्णगभूसणविभूसिअसरीरओ जाओ ॥७७३॥
 सुगुरु-सयागमपासे 'खाआंवसमिअमणुण्णरूवधरं ।
 सम्मदं सणमंति कम्मनिवो दंसए जस्स ॥७७४॥
 मिच्छताई सत्तु तद्देव नट्ठा खणेण कट्ठगरा ।
 सम्मदं सणसेवा तओ कया जेण 'कइवासा ॥७७५॥
 जस्स य पाणिग्गहणं सुकुलुप्पन्नाइ इवभकन्नाए ।
 'सव्वसयणसत्कारणपुरस्सरं कारिअं पिउणा ॥७७६॥
 तीए समं तिअसभोगसमे भोगे अ भुंजमाणस्स ।
 जस्स सुरोवमरूवस्स सुओ जाओ सपडिक्खिओ ॥७७७॥
 अह रागमइंदो जं वीअस्सिणेहेगरागरूवधरो ।
 'सावसरं नाऊणं आगंत्तुणं च सेवेइ ॥७७८॥
 तस्सन्निहाणओ जस्स य जाओ निच्चलो सिणेहभरो ।
 जणणी-जणप्सु तहा बंधुसु वहिणीसु सयणेसु ॥७७९॥
 किं बहुणा भणिणं ? दासीपमुहं पि माणुसं किं पि ।
 घरमागओ जइ न जो पासइ पुच्छइ अ कुत्थ गयं ? ॥७८०॥
 अवगणिअल्लुहाइदुहो संभंतो तव्विलोअणं कुणइ ।
 जो ताव जाव दिट्ठं तओ रइं लहइ संतमणो ॥७८१॥
 जस्स तणयम्मि जो पडिवंधो जाओ अ तस्स किं कहणं ? ।
 जम्हा चउम्मुहो वि अ न होइ तब्भणणपारगओ ॥७८२॥

तह वि दिसामि लवमिअं तं सुणह जणा ! सुसावहाणमणा ।
 सुअमुच्छंगे गिणहइ जो किर आवालकालाओ ॥७८३॥
 हिअपण समं सुअमा^१सिलेसइ अ^२मच्छिआलिकलित्तिं जो ।
^३तव्वयणमंवअं पिव चुंयइ नासामलकिलित्तं ॥७८४॥
^४सिसुमुहपढंतलालामुत्तपुरीसेहिमसुइभृणहिं ।
 जस्स सरीरं च^५खरंदिज्जइ संहरइ ताणि सयं ॥७८५॥
^६निअत्तोणितटारोविअडिंभो जो परिभमेइ निहज्जो ।
 तिगपह-चउक्क-चच्चर-रायप्पहपमुहटाणेसु ॥७८६॥
 गहिलु व्व गणेइ जणोवहासकरणाणि जो अ न कयावि ।
 तच्चिह्वालग्गमणो भुंजइ न य सुवइ वेलाय ॥७८७॥
 बुद्धो सुओ अ संतो महरं^७खज्जं सिणेहवतं च ।
 आहारमाहरेइ अ गिआ पुणो नीरसं सेसं ॥७८८॥
 पंडिअपासम्मि सुओ पढेइ सत्थाणि लेहसालाय ।
 गच्छइ समं सुणणं पाढेइ अ जो^८समीवठिओ ॥७८९॥
 जइ सुअसरीरकारणमुप्पज्जइ किं पि जरपमुहमप्पं ।
 जो चिट्ठइ तस्सुवरिं पडिओ अ तया अहोरत्तं ॥७९०॥
 आगारेइ अणेगे सव्वचिगिच्छाविअक्खणे विज्जे ।
^९तव्मासिआणि जो ओसहाणि आणेइ कारेइ ॥७९१॥
^{१०}गणगे अ भोइए मंततंतविज्जाइवेअगे वा वि ।
 आणेअं निअगेहे पुत्तं जो^{११}उवचरावेइ ॥७९२॥
 जाव तणयस्स न गुणो हवेइ जो ताव दीसए दीणो ।
 जइ वच्छस्स हविस्सइ असुहं^{१२}सोअइ हया उ वयं ॥७९३॥
^{१३}मुग्गोदगाइ कुणमाणे वि सुए लंघणं कुप्पेइ सयं ।
 निहमुवगए तम्मि अ जो अनिसं जागरइ मूढो ॥७९४॥
 कुमरीकरग्गहं कारिओ सुओ जेण जुव्वणं पत्तो ।
 सस्सिणेहमाणसेणं निवेसिओ आवणम्मि तओ ॥७९५॥
 जेणं वाणिज्जकलाओ सयलाओ अ सिक्खिओ कुमरो ।
 पआ सव्वा नेआ^{१४}सिणेहरागनडचिट्ठ ति ॥७९६॥

१. आल्लेपयति ॥ २. मक्षिकालिकलितम् ॥ ३. तद्वदनं आत्रकमिव ॥ ४. विशुमुखपतङ्गालामुत्रपुरीषैरङ्ग-
 विभूतः ॥ ५. खरंष्टयते लिप्यते इत्यर्थः ॥ ६. निजश्रोणितटारोपितडिम्भो यः ॥ ७. खाद्यम् ॥ ८. समीपस्थितः ॥
 ९. तदभाषितानि ॥ १०. गणकांश्च भौतिकान् मन्त्रतन्त्रविद्यादिवेदकान्-वेदकान् वेतुनित्यर्थः ॥ ११. उपचारं
 करोति कारयति वा ॥ १२. शोचति हतास्तु वयम् ॥ १३. मुद्गोदकादि कुर्वति अपि सुप्रलङ्घनं करोति सजम् ॥
 १४. स्नेहगण्टचेष्टाः ॥

धनदत्तनामसिद्धिवरस्मि ^१परासुम्भि अप्पिअं सव्वं ।
^२जेण निहाणाइअमंगयस्स तस्स अइइदुस्स ॥७९७॥
 सव्वम्भि जेण निअघरवावारे सो निजोइओ पुत्तो ।
 गयचित्तो मूढमणो सयं च जाओ ^३अकिंचिगरो ॥७९८॥
^४एवं सपुत्तचित्ताउरस्स देवा उ जस्स विस्सरिआ ।
 दिट्ठीए वि न दिट्ठा कया वि गुरुणो पुणो जेण ॥७९९॥
^५उत्तरिआणि गुरुगिरोदगाणि सव्वाणि जस्स मणसेत्ता ।
 साहम्मिअवग्गो जंपत्तो पीइं न वि जणेइ ॥८००॥
^६रोअंति नोवएसं विअरंता जस्स कोविअजणा य ।
 धम्मकहा पडिहाइ महारिउभूआ तहा जस्स ॥८०१॥
 दुब्बिलसिअं च एअं ^७सिणेहरागमिगसत्तुणो सव्वं ।
 सग्गदंसणनामम्मि शिक्खमाणम्मि जस्स दुहं ॥८०२॥
 सम्मदंसणमंती तहेव जाओ अदंसणो एसो ।
 लद्धो पुणो अवसरो मिच्छादंसणअमञ्चेण ॥८०३॥
 सकुडुवो ^८अणुअरसंजुओ अ मिच्छतनाममंतिवरो ।
 जमहिट्ठाइ पांठो पाविट्ठो दुट्ठधिट्ठमणो ॥८०४॥
 पोढत्तणं च पत्ते पुत्तो सकलत्तपमुहवयणेहिं ।
 निक्कासेइ गिहाओ सुहं हा ! दोसमिअ दाउं ॥८०५॥
 निच्च तुमममहाणं उव्वेअगरो अणत्थमूलं च ।
 न सुहं पि देसि ठाउं ^९उवगरिअं किं तए अमहं ? ॥८०६॥
 उवगारो वि कओ पुण जस्स विणासस्स कारणं जाओ ।
 जइ वा अइवुट्ठी फलनासगरी वुच्चए लोए ॥८०७॥
 अइभरिअं ^{१०}उल्लइइ तुट्ठइ अइताणिअं च झत्ति ^{११}जए ।
^{१२}अइमहिअं होइ विसं अइसइ वज्जए तम्हा ॥८०८॥
 मिच्छादंसणसहिओ सुहगो सद्धम्मवुद्धिरहिओ अ ।
^{१३}पइगेहं पत्थंतो कवलाइअमित्थ दुहवंतो ॥८०९॥
 पावमणेगविहं अज्जिऊण मण-वयण-कायजोगेहिं ।
 एगिदिआइसु गओ अणेगवारा मओ संतो ॥८१०॥

१. परासौ मृतं ॥ २. येन निधानादिकमङ्गलस्य तस्य अति-इष्टस्य ॥ ३. अकिञ्चित्करः ॥ ४. एवं सपुत्र-
 चिन्तातुरस्य देवास्तु यस्य विस्मृताः ॥ ५. उत्तीर्णति गुरुगिरोदकानि सर्वाणि यस्य मनःशैलात् ॥ ६. रोचन्ते
 न उपदेशं वितरन्तः यस्य कोविदजनाश्च ॥ ७. स्नेहरागमृगशत्रोः स्नेहरागसिंहस्येत्यर्थः ॥ ८. अनुचरसंयुतः ॥
 ९. उपकृतम् ॥ १०. विपरीतं भवति ॥ ११. जगति ॥ १२. अतिमयितम् ॥ १३. प्रतिगेहम् ॥

पुणरवि कम्मनिवेणं आणीओ जो अ माणुसभवम्मि ।
 गिहवइपुत्तो जाओ विक्खाओ सीहनामेणं ॥८११॥
 तत्थ वि सग्गसणसंजोगो जस्स मेलिओ गुरुणा ।
 जेण कया तस्सेवा एगमणेणं बहुदिणाणि ॥८१२॥
 जो जुव्वणवयसोहिअअंगोवंगयसुचंगवाहुजुगो ।
 १विसएगरागरूपधररागसीहेण अग्घाओ ॥८१३॥
 जो रज्जइ गीआइसु सुवेणुवीणाइझुणिविसेसेसु ।
 २जन्नित्ताणि भमंति अ रमणीरमणीयरूपेसु ॥८१४॥
 जस्स रसणा सुमहुराइसिणिद्धरसेसु सव्वया गिद्धा ।
 भिगमय-वणसाराइसुरहिगंधे नासिआ लुद्धा ॥८१५॥
 सुहफरिसाणि दुगुल्लाइआणि वत्थाणि जो अ परिधेइ ।
 जस्स कलत्ते जो अणुराओ सो पुण कहिज्जइ किं ? ॥८१६॥
 तथाहि—

जणणी-जणया जेणं गिहाउ निक्कासिआ तहा सेसं ।
 परिहरिअं च कुडुवं पियाणुरत्तेगचित्तेण ॥८१७॥
 जंपइ अ जं पिआ तं चिअ सच्चं जं च कुणइ तं च हिअं ।
 सेसमसच्चं अहिअं सव्वं जो अ इअ मन्नेइ ॥८१८॥
 दासी-दासाइअपरियणो वि चत्तो अ लद्धपसराए ।
 जस्स पिआए सच्छंदचारिणीए ३मयच्छीए ॥८१९॥
 ४अप्पवसवट्ठिओ ५कंतओ तओ तीइ तक्खणेण कओ ।
 पक्खालेइ निअंगं पइदिणमेसा निरासंका ॥८२०॥
 कप्पूर-चंदणाइअविलेवणेहिं विलिंपइ सदेहं ।
 ६परिधेइ सा सुकोमलनिम्मलवत्थाणि विविहाणि ॥८२१॥
 भूसेइ सा विभूषणनिअरेहिं वासरम्मि निअअंगं ।
 भुंजइ जं मणइट्ठं पडिभासइ जस्स सा देइ ॥८२२॥
 नड-विडपुरिसेहिं सा रमइ समणकोमिणहिं सच्छंदं ।
 रंजेइ तहा वि पिअं निअमायाविणयवयणेहिं ॥८२३॥
 जो मन्नइ तं भज्जं सइ हिअं ७देवयं व सीलवइ ।
 अन्नदिणम्मि परिक्खा किज्जइ तीए तओ जस्स ॥८२४॥
 कंचण वितहं दोसं एसा उब्भाविऊण निअकंतं ।
 ८पणिहण्णहारएहिं आहणए रोसरत्तमुही ॥८२५॥

१. विपर्ययकरागरूपधररागसिंहेन आघ्रातः ॥ २. यन्नेत्राणि ॥ ३. मृगाक्ष्या ॥ ४. आत्मवशवर्तिकः ॥ ५. कान्तः ॥ ६. परिदधाति ॥ ७. देवतामिव ॥ ८. पाणिप्रहारकैः ॥

तत्तो तीए पयसद्वणं कुणंतो वण्ड जो एवं ।
 नायं पिए ! मए तुह किर 'मायामयमलीअमिणं ॥८२६॥
 न कया वि तहाविहमवि अहं करिस्सामि सोमतुल्लमुहि ! ।
 एअं जमेगवारं पि कयं महं तं वरं जायं ॥८२७॥
 जम्हा तुमए गोसीसचंदणरसाउ सीअलतमेण ।
 सुहमुप्पन्नं मह आहयस्स सपयण्णहारेण ॥८२८॥
 अह चित्तेइ पिआ मे दासो एसो 'वरायओ जाओ ।
 ता किं भमामि बाहिं ? गिहम्मि आणेमि इट्ठनरं ॥८२९॥
 वीअदिणम्मि इमाए तरुणो को वि पुरिसो सुरसमाणो ।
 सगिहंगणम्मि तीए रयणीए रक्खिओ ताव ॥८३०॥
 सग्गाओ पिउसंवंधिमाणुसं किं पि आगअं सामि ! ।
 गेहदुवारे चिदठइ कहेइ कंतं पिआ एवं ॥८३१॥
 तं माणुसं मए सममिच्छइ छन्नं च भासिउं किंचि(पि) ।
 एअं पि करेमि कहं ? पिअ ! आपसेण तुज्झ विणा ॥८३२॥
 'परघरतत्तिगरो लोगो भासिस्सइ जओ परं किं पि ।
 समं मज्झ सरूवं तु तारिस्स मुणसि नाह ! तुमं ॥८३३॥
 किं भासिण वहुणा अवरेणं ? तत्थ सामिअ ! तओ जो ।
 'चवइ पिए ! इअ चत्तुं 'नाऽरिहसि तुमं पसन्नमणो ॥८३४॥
 'अप्पो वि नेव तुज्झं विसए विगप्पो हविज्ज मज्झ मणे ।
 'काहावणम्मि सच्चे किं दोसुग्घाडणं सहलं ? ॥८३५॥
 मममऽन्नसमं मन्नसि मा पेयसि ! अन्नभासिअं सोऽं ।
 नाऽहं सगिहं भंजेमि जेण तं गच्छसु तुमं च ॥८३६॥
 तं माणुसं भणइ जं सोअव्वं तं तए तहा तं च ।
 सम्माणिज्जउ पिउणो अम्हासु जहा पसीअंति ॥८३७॥
 अह तत्थ गया सा तेण समं रमए सहरिस्समिच्छाए ।
 निअकंतस्स कहइ सा इमेण 'निव्वमिच्छिआ अहयं ॥८३८॥
 न कुणह भत्ति तुम्हे अम्हाणं ताव पुव्वमिच्चाइ ।
 उव्भाविज्जण दोसे तओ मए तोसिअं तु तहा ॥८३९॥
 तुम्हाण जहा पिउणो सुपसन्ने सब्बया करिस्सामि ।
 पिउक्कजेहि माणुसमिहागयं चिट्ठए तं तु ॥८४०॥

१. मायामयमलीकम् ॥ २. वराककः ॥ ३. परघरतत्तिकरः ॥ ४. कथयति ॥ ५. न अर्हसि ॥ ६. अल्पः ॥

७. कार्षापणे ॥ ८. निर्भर्त्सिताऽहम् ॥

सामिअ ! मए निमंतिअमिह माणुस ! ^१ठिज्जए तए जाय ।
 अम्हाणं आवासे कायव्वं भोअणं ताव ॥८४१॥
 जेणुत्तं सोहणमेअं ^२कयमुत्तमगईइ दायव्वं ।
 तवभोअणं तओ सा ^३सहलित्तमणोरहा जाया ॥८४२॥
 पक्कन्न-सालि-सालिप्पमुहेहिं नव्वनव्ववत्थुहिं ।
 भुंजेइ सा ^४उववई तेण समं पव्वहं रमइ ॥८४३॥
 एगम्मि दिणे अप्पेइ कुंकुमाऽऽरत्तसुक्कपुष्पाणि ।
 कंतस्स वीअपूराइअपुव्वफलाणि अ कुओ वि ॥८४४॥
 सा भासेइ अ ^५सव्वावयासु भत्तीइ तांसिआ उ मए ।
 पिअ ! तुज्झ दिति अंतरहत्थे ते ^६पुव्वया सव्वे ॥८४५॥
 अह जो पणमेइ इमे पमोअओ ^७पुव्वए निअसिरम्मि ।
 आरोवेइ अ तेसिं ^८सेसाइअमित्थ भत्तीए ॥८४६॥
 को वि नरो जइ जंपइ तुज्झ पिआ एरिसा विगयसीला ।
 सो पुण भणेइ अ तया हुं जाणामि (अ) अहमिमं पि ॥८४७॥
 पढमं चेव अओ मह ताव पियाए निवेइअं सव्वं ।
 इअ उत्तरं च कस्स वि न देइ ^९वुग्गाहिओ ^{१०}जीइ ॥८४८॥
 अह अन्नदिणे परतत्तिवाहणेणं नरेण केणावि ।
 सीहो भणिओ जो तुह गिहे सया भुंजए मिट्ठं ॥८४९॥
 दंसेमि तं च पुरिसं तुममागच्छसु गओ अ तेण समं ।
 सगिहंगणम्मि दिट्ठो उवविट्ठो सो तओ जेण ॥८५०॥
 अह आगतूण जहावित्तं जो ^{११}साविऊण सव्वं पि ।
 पुच्छइ पिप ! किमेअं एरिसमसमंजसं ताव ? ॥८५१॥
 तीए तओ अ वुत्तं हुं परगिहभंजिलोअवयणेसु ।
 लगो तुमं पि संपइ कूडविगप्पो कओ को वि ॥८५२॥
 दंसिस्ससि जेण जए वट्ठणि तुं माणुसाणि सरिसाणि ।
 कथ वि मज्झ समाणा अवलोइस्सइ तए इत्थी ॥८५३॥
 तीए आरियणयं कुणमाणो तुं पडिस्ससि अणत्थे ।
 निव्वमच्छिऊण एव अप्पं दंसेइ रुं ठ सा ॥८५४॥
 आगच्छंतो एसो निवारिओ उववई इमाइ तओ ।
 सगिहम्मि भोअणाइअकज्जत्थं कवडपेडाए ॥८५५॥

१. स्वीयते ॥ २. उत्तमगत्या भव्यरीत्या इत्यर्थः ॥ ३. सफलितस्वमनोरथा ॥ ४. उपपत्तिम् ॥ ५. सर्वा-
 षट् ॥ ६. ते पूर्वजाः सर्वे ॥ ७. पूर्वजान् ॥ ८. शेषादिकम् भाषायाम् 'शेष' ॥ ९. व्युद्ग्राहितः ॥ १०. यथा ॥
 ११. श्रावयित्वा ॥

अन्नदिणे ^१दुज्जंता महिसी अवसारिऊण जारेण ।
 कत्थ वि गुत्तपपसम्मि धारिआ तीइ गिहसक्का ॥८५६॥
 तत्तो सीहेणुत्तं पेअमि ! महिसी न दिस्सए अज्ज ।
 भज्जाए वि अ भणिअं करेमि किमहं ? तओ कंत ! ॥८५७॥
^२अट्टमणो संतो जो सव्वत्थ विलोअए इमं महिसिं ।
 कत्थ वि का वि न सुद्धी जीए लद्धा य सीहेण ॥८५८॥
 जो ताव गिहम्मि गओ दिग्घं नीसासिऊण उवविट्ठो ।
 भासइ पिए ! गया सा न तारिसा दिस्सए लोए ॥८५९॥
 अह कंताए उत्तं भत्ती तुह जारिसा पिउज्जेसु ।
 एआइ तारिसीए गमिस्सए तुज्झ धणमन्नं ॥८६०॥
 जो तच्चलणेसु विलगिऊणं भण्णए जहा तुमं वयसि ।
 जणजंपणेहि विहिआ मए अवन्ना पिऊण तहा ॥८६१॥
 तमिआणि ते ^३आराहणसु तह ^४पुव्वए अ [ताव] तुमं ।
 अम्हाणं सुपसायं ते जहा करते पुणो कंते ! ॥८६२॥
 कत्थ वि तुमं न नाओ सप्पुरिसो तेण वयसु अन्नत्थ ।
 इअ अवजाणतीए तीइ हओ जो पयपहारा ॥८६३॥
 पच्छा तम्मि ^५खिविज्जंते तीइ पुणो पुणो तओ बाढं ।
 जह तप्पयलग्गसिरं ठिअम्मि जंपेइ सा उ पिआ ॥८६४॥
 पिउआराहणमहयं पुणो करिस्सामि ते हविस्संति ।
 तुह सामिअ ! सुपसन्ना भत्तीए के न त्संति ? ॥८६५॥
 पुणरवि परं इमेसिं परगिहभंजगजणाण वयणाणि ।
 निअचित्तम्मि तुमं धारिस्ससि ? उत्तं तओ तेण ॥८६६॥
^६एआवया वि किमहं न सिक्खिओ होइ नेअमिह जम्मे ।
 इअ जं ^७निजंतिऊणं ^८अईव सवसीकरेइ पिआ ॥८६७॥
 पवरवलिं काळणं पिउणो पृणइ सुरहिकुसुमेहिं ।
 मिगमयमिस्सं ^९ध्वं समुक्खिअइ ताव मिगजित्ता ॥८६८॥
 जाव गओ पढाओ जाओ रत्तीए तओ अ सो पुरिसो ।
 आगारिओ पिआए पिअस्स सा इअ निवेणइ ॥८६९॥
^{१०}पुव्वयसकं माणुसमागच्छंतं तु चिड्डइ दुवारे ।
 तेणुत्तं ^{११}वयसु तुमं भज्जे ! तव्भासिअं सुणसु ॥८७०॥

१. दुह्यमाना ॥ २. आर्तमनाः ॥ ३. आराधयस्व ॥ ४. पूर्वजान् ॥ ५. क्षिप्यमाणे ॥ ६. एतावता ॥

७. नियन्त्रय ॥ ८. अतीव स्ववशीकरोति ॥ ९. पूर्वजसत्कम् ॥ १०. व्रज-गच्छ ॥

भक्ति च पुव्वयाणं कुणसु तुमं हवइ भव्वमेव जहा ।
 तुमए तहा पिअ ! कारिअव्वमह गच्छए एसा ॥८७१॥
 तेण समं रमिअ इमा भासइ महिस्ती अ पंसिअव्वा सा ।
 कहइ पिअस्स पहाए पसाइआ दुक्खओ पिउणो ॥८७२॥
 महिस्ती कुओ वि अज्जाऽऽगमिस्सए कुसलमन्नमवि सव्वं ।
 तुज्झ काररसंति पुणं पिउणो पिअ ! तोसिअमणा ते ॥८७३॥
 रयणीमुहम्मि पसरंतेसु तिमिरउक्करेसु गिहवारे ।
 पविसेइ इमा महिस्ती 'रिक्कंती मसिस्सरिस्वण्णा ॥८७४॥
 तुट्ठो सीहो जाओ अ पच्चओ तीइ गाढमणुरत्तो ।
 'उवजाइआणि सा विअ कारइ सिरमुण्डणं जेण ॥८७५॥
 इअ तक्खणेण विसएगरागरूवेण रागसीहेण ।
 सवसीकओ अ सीहां चिडंविओ भूरिसो तीइ ॥८७६॥
 देव-गुरु-तत्तपमुहं 'चत्ता चिट्ठइ पिपगचित्तो जो ।
 जस्स य कयावि उत्तं विवेगवंतेण केणावि ॥८७७॥
 पडिवन्नो अत्थि तए दंसणसेवा-अभिग्गहो स कहं ? ।
 तप्पुरओ जेणुत्तं 'सुल्लंठं वयणमरुईए ॥८७८॥
 सम्मदंसणमेअं भज्जाए भव्वमित्थ विन्नेअं ।
 सम्मदंसणमवरं विगप्पिअं धुत्तपुरिसेहि ॥८७९॥
 इच्चाइ जंपमाणं जं अपमाणं कुणंतयं तत्तं ।
 अवलोइऊण नट्ठो सम्मदंसणमहामंती ॥८८०॥
 मिच्छादंसणमंती तओ पविट्ठो सुलद्धपत्थावो ।
 संहरिओ मरणेण नीओ एगिदिआइसु जो ॥८८१॥
 धरिओ तेसु वि जो चिरकालं तेहिं विचित्तसत्तुहि ।
 अन्नय पुणरवि जणिओ मणुस्सखित्तम्मि कम्मेण ॥८८२॥
 जिणदाससिद्धिणो जो धूआरूवेण आगओ तत्थ ।
 तीए जिणसिरिनामं ठविअं पिउणा पमोएण ॥८८३॥
 जिणदासस्स कुडुवं सवालवुइढं पि 'दंसणोवेअं ।
 जिणसिरिधूआ वि तहा सम्मदंसणजुआ जाया ॥८८४॥
 भोगपुरम्मि वसंतेण सा विमलनामसिद्धिणो ताव ।
 दाहिणकरेण गहिआ 'सइहेणं बहुधणइहेणं ॥८८५॥

तस्स गिहे वि जिगसिरी पालेइ जिणिदधम्ममइसुद्धं ।
 वंदइ देवे गुरुणो पणमइ अ सुणेइ जिणधम्मं ॥८८६॥
 उत्तमभाणं भुंजंतीए तीए सुआ य संजाया ।
 गिहिनायगतणं सा संपत्ता तत्तन्निहुमणा ॥८८७॥
 अह सत्थवाहवूआ धणसिरिनामा सुरंगणारूवा ।
 परिणीआ ^१जिगसिरिनामिआइ जिट्ठेण पुत्तेण ॥८८८॥
 अह चित्रत्तो दांसगं देणं मोहपत्थिवो ताय ।
 मज्झिहुवंधुणा तोत्तिओ तुमं रागसीहेण ॥८८९॥
 लहुवंधुणो इआणि अणुक्कमागयमिणं तु मह कज्जं ।
 इअ पणमिऊण पिअरं जिगसिरिपासम्मि एस गओ ॥८९०॥
 तस्सन्निहाणओ तीइ समुदेइ धणसिखिहूविसण ।
 दोसां महंतओ जलइ तओ सा तीइ दिट्ठाए ॥८९१॥
 सा ^२पंजलं न जंपइ न किं पि तव्भायणम्मि पाडेइ ।
 आहणइ सिरम्मि वहुं ^३दव्वीए ^४निन्निमित्तमिमा ॥८९२॥
 अक्कोसे देइ तहा दूसेइ अ माणुसाणि सव्वाणि ।
 दावेइ नेव भिक्खायरान भिक्खं खणेणेसा ॥८९३॥
^५विअरेइ नेव अन्नं अप्पं पि वहुइ सा ^६विअडचित्ता ।
 अन्नो वि सो पयारो नत्थि करेइ न वहुइ इमा ॥८९४॥
 परमेसा भत्तीए नियपयपक्खालणं च कुणमाणि ।
 चहुमाहणिऊणं निव्वभच्छइ पणिहप्पहारेण ॥८९५॥
 परिवेसणाइक्कज्जेसु अद्वरेणं च चिट्ठमाणि तं ।
 सा धिक्करेइ कत्थ वि ^७वहुइ भंजिस्सइ अ अगं ॥८९६॥
 खणमवि चपइ न गिहं वंदइ देवे न सग्गुरू वावि ।
 चित्तेइ नेव एसा जिणधम्मं पुण मणेणावि ॥८९७॥
 किंचि वि पिहाणपमुहं वहुइ भगं पुरा वि सरिऊणं ।
 उव्भावेइ ^८पइजणं अभूअमवि सा य अवराहं ॥८९८॥
 सुद्धसहावं पि वहुं अक्कोसंती सया वि अणिमित्तं ।
 दोसदहणेण एसा पज्जलमाणा मणे ठाइ ॥८९९॥
 अह नायं भज्जाए तीइ सरूवं तहाविहं सव्वं ।
 विमलेण सिट्ठिणा परिअणेण नयरेण सव्वेण ॥९००॥

१. जिनश्रीनामिकायाः ॥ २. प्राञ्जलम्-सरलमित्यर्थः ॥ ३. दर्व्या भाषायाम् 'कड्डी' ॥ ४. निनिमि-
 त्तम् ॥ ५. वितरति ददातीत्यर्थः ॥ ६. विकृतचित्ता ॥ ७. "मा क्वचिद् अस्याः किमपि अग्रं भविष्यति"
 इति. भ. म. ६. ३१६ ॥ ८. प्रतिजनं ॥

सिक्खेइ को वि किंचि वि जइ तस्सुवरि च रुसप अहिअं ।
वहुअरमेसा दोसग्गिणा जलइ ताव अहरत्तं ॥९०१॥

सग्गमंतीसरो परिहरेइ जाव तं भज्जं ।
मिच्छत्तमहिट्ठाइ अ सेसमसेसं पि मोहवलं ॥९०२॥

अन्नय को वि मद्दिदअसिट्ठी अ समागओ विमलगेहे ।
उवदिसइ विमलपासे कज्जत्थं तत्थ मो सिट्ठी ॥९०३॥

दिट्ठा जिणमिरिभज्जा अक्कोसंती वहुं च कयमोणं ।
दोसग्गिणा जलंती तओ पुणो सिद्धिणा तेण ॥९०४॥

सो भणइ महाभागे ! 'मुहा तुमं खिज्जसे कहं इत्थ ? ।
'जन्हा किसक्कं गिहमिणं गमिस्सइ अ का लच्छी ॥९०५॥

कइवयदिणपज्जंते न तुमं न गिहं न वा इमा लच्छी ।
तुज्झ वहु पुण एसा सुहभावा चेव पडिभाइ ॥९०६॥

ता किं निरत्थयं संताविस्सउ सा तए ? अ कलम्मि ।
एआणि गिहाणि वहुजणवसगाणि अ भविस्संति ॥९०७॥

इअ तेणुत्ते तम्मि वि महापओसं वहेइ सा रुहा ।
केवलमिमस्स पुरिसस्स किं पि पहेवेइ नेव पुणो ॥९०८॥

संकेअं काऊणं समोवरि को वि एस आणीओ ।
रे मायाविणि ! दुट्ठे ! सुभासिओ पंडिओ तुमए ॥९०९॥

इच्चाइ जंपमाणी 'सागाइच्छेअकारिणि तिवखं ।
गहिऊण लोहपालिं वहुवरि धाविआ एसा ॥९१०॥

दुट्ठसहावा एसा अह पाडित्ता य धणसिंरि झत्ति ।
हिअओवरि च निसन्ना सस्सु तीए 'जिहंसाए ॥९११॥

हाहारवं कुणंतो पहाविओ परिअणो अ सव्वो वि ।
तं पि इमा 'सपओसा पहरिउमारंभए दुट्ठा ॥९१२॥

'लिदटु-लउड-पणिह-पमुहेहि आरंभिअं पहरिउं तं ।
तेणावि परिअणेणं जाव वहु मारिआ तीए ॥९१३॥

सा मारिआ परिअणेणावि अ पअमसमंजसं घोरं ।
दट्ठण विमलसिट्ठी कुडुंवसहिओ अ पवइओ ॥९१४॥

१. मुधा ॥ २. यस्मात् किसक्कं गृहमिदम् ॥

सत्कं वस्य गृहमिदं ? यास्यति सह केन चैयमपि लक्ष्मीः ? । कतिपयदिनपर्यन्ते न त्वं न गृहं न चैयं श्रीः ॥१॥

म. भा. पृ. २१७ ॥ ३. शाकदिच्छेदकारिणीम् ॥ ४. जिवांसया ॥ ५. सप्तद्वेषा ॥ ६. लेटुलगुटपाणिप्रसूनैः ॥

जिणसिरिजीवो नरगे गंतूणमिमो पुणो वि मच्छेसु ।
 पंगिदिआइसु तहा बहुकालं दुक्खिओ भमिओ ॥९१५॥
 अन्नय जाओ माणवभवम्मि जलणसिहनामओ विप्पो ।
 सिरिमंतो रिसिसावयसंसग्गो तत्थ तेण कओ ॥९१६॥
 सम्मत्तं संपत्तं संसुद्धं दिअवरेण तेणावि ।
 उत्तमजणसंसग्गो न होइ विहलो जओ लोए ॥९१७॥
 अह मोहनिवेणं पेसिआ इमस्संऽतिअम्मि ^१निद्धणया ।
 तीए सहाऽऽगया तस्सहया य दरिइया विसमा ॥९१८॥
 जलणसिहो एआहिं दोहिं आलिं गिओ गओ गामं ।
 अन्नो निव्वाहो मह नत्थि त्ति हलं स वाहेइ ॥९१९॥
 तत्तो दोसगइंदो विन्नविओ जिट्ठनंदणेण इमो ।
 कोहेणं च अणंताणुवंधिणा अग्गिनामेणं ॥९२०॥
 पढमं पि ताय ! अहयं भूओ विप्पस्स पासदेसम्मि ।
 परमंतरा वि होउं दंसणसन्नु ठिओ तत्थ ॥९२१॥
 तेणं दूरीभूआ अम्हे संपइ उ अवसरो अत्थि ।
^२विस्समह ताव तुम्हे समादिसह मज्झ उ इआणि ॥९२२॥
 पयडीकरेमि अहुणा वीरिअमहमप्पणो अणप्पयरं ।
 निक्कासेमि निअरिउं तुम्ह पसाएण ठाणाओ ॥९२३॥
 पिउणा उ अणुन्नाओ एस्स अणंताणुवंधिओ कोहो ।
 जलणसिहस्स समीवे पत्तो अ भयंकरसरूवो ॥९२४॥
 तज्जोगेणं जाओ विप्पो ^३अन्नत्थनामओ एसो ।
 पज्जलइ पंजलेसु वि वयणेसुं भासिपसु भिसं ॥९२५॥
 कुप्पइ ^४गयावराहे वि तहा अवराहयम्मि अप्पम्मि ।
 केणा वि किज्जमाणे ^५वरिसिअदंतो अ बंधेइ ॥९२६॥
 पिअरं न गणेइ पुणो जणणिं ^६नाविक्खए तहा बंधू ।
 चित्तेइ जो ने संते गुरु-बुद्धे न य विलोपइ ॥९२७॥
 सव्वजणाभिमुहं जो जहा तहा जंपए गयनिमित्तं ।
^७पज्जलिअग्गीभूउइदं गामि[सुरत्त]भिउडिजुम्मो(गो) ॥९२८॥
^८रक्तापय-सिरगत्तो उदितरविबिबतंबतमनित्तो ।
 विगलंतसेअविदू जो कपंतो अ पत्तं व ॥९२९॥

१. निर्धनता ॥ २. विश्राम्यत ॥ ३. अन्वर्थनामकः यथार्थनामकः इत्यर्थः ॥ ४. गतापराधे अनपराधे इत्यर्थः ॥ ५. घर्षितदन्तश्च वध्नाति ॥ ६. नापेक्षते ॥ ७. प्रज्वलिताग्निभूतोर्ध्वगामिसुरक्तभ्रुकुटियुग्मः ॥ ८. रक्ताऽऽपादसिरोगात्रः ॥

१वत्तव्वविसेसाणं अजाणगो तह विरुवभासी जो ।
 नामेणं कप्परगो खरचंडत्तेण विक्खाओ ॥९३०॥
 जमवन्नाए लेउं न को वि आलावए वयणमत्ता ।
 जो एगया अहिणवे खित्ते खेडेइ किर सीरं ॥९३१॥
 तत्थ निउत्तो जेणं गली वलीवइओ इमो तरुणो ।
 पीणत्तरीरो वि पुणो न चलेइ परं पि जाव तओ ॥९३२॥
 अग्गिअहिट्ठिअदेहो विप्पो आहणइ निइओ वसहं ।
 २पायणदंडेण दहं तहावि एत्तो न य चलेइ ॥९३३॥
 तिक्खार्हि आरार्हि जो तं ३अदेइ जंघजुम्मम्मि ।
 खुर-पिट्ट-पास-वाहूअरेसु खंधम्मि गीवाए ॥९३४॥
 स गली जीहं आकरिस्सिऊण पुढवीइ ताव उवविट्ठो ।
 ४वंधिअरयत्तगडो जो सन्मी मोडेइ तप्पुच्छं ॥९३५॥
 आहणइ ५मट्ठिआसगलेहिं विउलेहि जो वसहमेअं ।
 ता जाव थलीभूओ पाणेहिं विप्पमुक्को सो ॥९३६॥
 विप्पो तहावि नोवत्तमइ कोहा कित्तकित्ताणुअत्तत्तो ।
 तेणं जो कोहंउधीभूओ जाणइ न किं पि अहो ! ॥९३७॥
 ६हिअयागयम्ममहासंघट्ठो दंसणेण जो चत्तो ।
 कुट्ठं कुणमाणेहिं पिवं पाणेहिं पि जुगवं च ॥९३८॥
 मिच्छादंसणमुहमोहभडेहिं गहिअ पाडिओ विप्पो ।
 घोरनरगेषु अ गओ दुहिओ भमिओ अ बहुकालं ॥९३९॥
 अन्नय सम्मदंसणजुओ धणंजयमहंतरायवरो ।
 सव्वपयापालणविहिपरायणो विहिअजिणधम्मो ॥९४०॥
 तस्स पिआ उ परमसाविआ समग्गावरोहसुपहाणा ।
 तिअसंगणासमाणा रुप्पिणिनामेण विक्खाया ॥९४१॥
 तीए कुवेरनामो इमो सुओ कम्मनिवइणा जणिओ ।
 सावयकुलजम्मेणं दंसणमुप्पज्जए जस्स ॥९४२॥
 जेणं पण्णावलओ कलाउ पट्ठिआउ ताव तक्कालं ।
 जो जुव्वणं च पत्तो ७पच्चंगपवट्ठिसोहगं ॥९४३॥
 इत्थंतरम्मि पल्लीवणट्ठिओ वण्णनामपल्लीसो ।
 वट्ठइ न धणंजयरायपुव्वएहिं पि साहिअओ ॥९४४॥

१. वत्तव्वविशेषणाम् ॥ २. प्राज्ञनदण्डेन भाषायाम् 'परोणो' ॥ ३. अर्दति प्रहरति ॥ ४. बद्धरदशकटः ॥
 ५. मृत्तिकाशकलैः ॥ ६. हृदयागतमर्ममहासङ्घट्टः ॥ ७. प्रत्यङ्गप्रवर्त्तिसौभाग्यम् ॥

'दुग्गमवट्टंभिअ जो लुंटेइ धणंजयाभिहनिवस्स ।
 पज्जंतवट्टिदेसे समंतओ *निच्चमच्चुग्गो ॥९४५॥
 तम्मि समयम्मि देसो उवहुओ को वि तेण अब्भहिअं ।
 तस्सुवरिं धावेइ अ कुवेकुमरो सबलसेणो ॥९४६॥
 कुमरेणं कहमवि सो निग्गहिओ पल्लिआवई विसमो ।
 दुग्गो वि जेण सवसीकओ जओ 'मेइणी असिणो' ॥९४७॥
 अह जो गिज्जइ गीएसु पढिज्जइ *पाढपिहुपबंधेसु ।
 बिरुआवलीसु वि सुणिज्जप सिलाहिज्जइ जणेहि ॥९४८॥
 तत्तो लद्धावसर्रो पिअरं अणुजाणिऊण जप्पासे ।
 आगच्छइ अभिमाणाभिहाणओ अग्गिबंधू अ ॥९४९॥
 दोसगइंदतणूओ तहा अणंताणुबंधिओ सो अ ।
 पव्वयरायावरनामओ अ तस्सन्निहाणम्मि ॥९५०॥
 घट्ट[थइठ]सरीरो उइठारोविअनयणो न माइ तुच्छउरो ।
 जो *निअसोअरिअमउक्करिसा देहे तिलोप वि ॥९५१॥
 भासइ अ जो सयलजणसमक्खमम्हाण पुव्वजापहिं ।
 रंडासहोअरेहिं पुराकयं देसरज्जमिणं ॥९५२॥
 जं एस वराओ नेव जिओ जेहिं धणंजओ राया ।
 स पुणो वणिओ नेओ इमेण किं चल्लए लोप ॥९५३॥
 जइ एसस्साऽऽवासे भावी अम्हाण सेव अवयारो ।
 तं अज्ज सचरडेणं बंधिअ गहिओ भविस्संतो ॥९५४॥
 भक्खयजणा य छंदाणुवट्टिणो ते पुणो इअ वयंति ।
 कुमरेण सोहणमिणं जहट्टिअं चिअ समाइट्ठं ॥९५५॥
 देवाणमवि असज्झो एसो चरडो तुमं विणा को वि ।
 देव ! अवरो समत्थो न दीसप जेउमित्थ इमं ॥९५६॥
 अन्नह किमिअंति दिणाणि सम्मुहमिमस्स केण वि निवेणं ।
 अवलोइउं न सकिअं इअ जो *उप्पासिओ तेहि ॥९५७॥
 गाढं कट्ठीभूओ सट्ठाणं जो गओ तओ कुमरो ।
 पिउणो पणाममवि जो काउं पत्तो तया नेव ॥९५८॥
 जेण न कओ पणामो जणणीप नेव वंदए देवे ।
 गुरुणो न नमइ वुइडे नालावेइ विउरे (वा) जो ॥९५९॥

१. दुग्गमवट्टभ्य ॥ २. नित्यमत्युग्रः ॥ ३. पाठपृष्ठप्रबन्धेषु ॥ ४. निजशौर्यमदोत्कर्षात् (निजसौंदर्यमदोत्कर्षात्)

कयवरसिंगारो जो गरिदठतरविट्टरम्मि उवविट्टो ।
तंवोलभरापूरिअगंडपुडो चिट्टए अ फुडं ॥९६०॥

बंकीकयाइ चिट्टीइ तिणं व भुवणमिणं विलोअंतो ।
भासंतो भासाए खलंतिआए पवट्टइ जो ॥९६१॥

१खिगजणेहिं परिवारिओ अ निअमंदिरम्मि जो रमइ ।
अन्नदिणे दारुणं सिक्खं पेसइ अमच्चे सो ॥९६२॥

तेहिं नरेसपासे गंतुं भणिअं कुमार ! देवो अ ।
आणावेइ निवेणं समागमिज्जउ सठाणम्मि ॥९६३॥

सममम्हेहिं किज्जउ दंसणमुकंठिआ वयं जम्हा ।
अह २संकोइअनासो एसो ३सावन्नमभिधेइ ॥९६४॥

किं तत्थ वट्टए पुण पओअणं ? कहसु जइ उदंतमिमं ।
सो किं केणावि परेण पाडिओ संकडम्मि तओ ? ॥९६५॥

जेणं ४तव्वाहाकारगमिंदं पि अह बंधिरुण दढं ।
पेसेमि तस्स कस्स वि पासे न वयं तु गच्छामो ॥९६६॥

जइ को वि नागमिस्सइ अम्हाणं अंतिअम्मि ताव तओ ।
अम्हाणं केणावि अ पओअणं नत्थि मंतिवरा ! ॥९६७॥

को केरिस्ताण जुग्गो ? केणइ निप्फज्जए उ किं इत्थ ? ।
अह मंतीहिं उत्तं गंवण कुवेकुमरस्स ॥९६८॥

५समुआदंडवलेणं विडंविओ विसमसत्तुसंघओ ।
तुमए कुमार ! पिउज्जणभत्तेण ६तपंततेएण ॥९६९॥

एवंविहम्मि पुत्तम्मि भवंतम्मि अ पवट्टमाणम्मि ।
पिउणो परमाणंदो न को वि देवस्स वाहगरो ॥९७०॥

नरनाह ! परं एवं वत्तुं जुत्तं न ताव तुम्हाणं ।
पिउणो वि पासदेसे गच्छामि अहं तु नेव सयं ॥९७१॥

७लच्छी-सोरिअवंतो विज्जावंतो वि अन्नगुणवंतो ।
सोहं पावइ विणएण सुवण्णं पिव रयणणेणं ॥९७२॥

१. विज्जजनैः ॥ २. संकोचितनासः सङ्कोचितनासिकः ॥ ३. सावज्ञम् ॥ ४. तद्वाधाकारकम् इन्द्रमपि ॥
५. समुजादंडवलेन ॥ ६. तपतेजसा ॥ ७. लक्ष्मी-शौर्यवान् ।

शौर्यं सौन्दर्यं वा विद्या लक्ष्मीर्वचस्विताऽन्यो वा ।

शोभां नावहति गुणो विनवाल्मीक्यपरिहीणः ॥१॥ म. मा. पृ. ३२० ।

^१चाओ गुणो गुणसए ^२वज्जो वज्जिअसमग्गदोसभरो ।
जइ तम्मि पवइते विज्जा ता किं न पज्जत्तं ? ॥९७३॥
कप्पतरू मंजरिओ कणगं व सुगंधयमिअ संजातं ।
जइ सोरिअमवि होज्जा ता मिलिओ एस तिगजोगो ॥९७४॥
चित्तं वित्तं पत्तं संजोगो मिव इमो वि सिद्धिगरो ।
तिसु तेसु वि मिलिओ विणओ रेहइ जह पयासु निवो ॥९७५॥
धम्मो विज्जा य तवो हवन्ति सहलाणि विणयजोगेण ।
जह भूमिगयं बीयं फलेइ बहुलेण सलिलेण ॥९७६॥
सत्थेसु अणेगेसु वि सुअं कुमारेण ^३भाविअट्ठेण ।
अम्हे तहावि भणिमो दुप्पडिआरत्तमेणसिं ॥९७७॥
^४दुप्पडिआरा माया पिआ य राया गुरू अ इहलोए ।
तत्थ [किर] गुरू इत्थ परत्थ य दुप्पडिआरओ बहुअं ॥९७८॥
इअ अग्गओ वि एए किं पि भणिस्सन्ति जाव ताव इमो ।
गिरिायसन्निओ* पुण कुवेरकुमरो भणेइ फुडं ॥९७९॥
तुम्हे मज्झ वि सिक्खं ^५पदेसु किं नायसव्वतत्तस्स ।
गच्छसु निअआवासे जणणी-जणगे अ सिक्खेसु ॥९८०॥
इअ भणिऊणं व गले गहिउं निक्कासिआ इमे तेण ।
अह गंतूणं तेहिं निवेइअं सव्वमवि रण्णो ॥९८१॥
भूवइणा चित्तिअमिममहो ! भिसमहिट्ठिओ गिरिंदेण ।
मह पुत्तो रज्जमिणं तओ अहं किर परिहरेमि ॥९८२॥
किमिमेणं रज्जेणं जत्थ विडंविज्जाए उ पाणिगणो ।
एवं मोहमहारिउसिन्नेणं चितइ इमं जो ॥९८३॥
रज्जाभिसेअविसया सामग्गी कारिआ नरिंदेण ।
कस्स वि मंतविआरो परं न एस कहिओ जेण ॥९८४॥
अह अन्नदिणे ^६आगारिउं कुवेरकुमरं नरिंदवरो ।
पेसइ ^७पहाणपउरे तेहिं गंतुं नमिउमुत्तं ॥९८५॥

१. त्यागो गुणो गुणशतादधिको मतो मे विद्या विभूषयति तं यदि किं ब्रवीमि ? ।

पर्याप्तमस्ति यदि शौर्यमपीह किन्तु यद्यस्ति तेषु विनयः स गुणाधिराजः ॥ भ. भा. पृ. ३२० ।

२. कथं उत्तमः ॥ ३. भावितार्थेन ॥

४. दुष्प्रतिकारी मातापितरौ स्वामी गुरुश्च लोकेऽस्मिन् । तत्र गुरुहिदामुध्र च सुदुष्करतरप्रतीकारः ॥१॥ भ. भा.

पृ. ३२० ॥ ५. गिरिराजसंज्ञितः अहङ्कारन्याप्तं इत्यर्थः ॥ ६. प्रदत्त ॥ ७. आकार्य ॥ ८. प्रधानपौरान् ॥

रायकुमर ! आगच्छसु रायसमीवस्मि ताव खणमेगं ।
 जम्हा किं पि महंतं पओअणं विज्जाए अज्ज ॥९८६॥
 गिरिरायसन्निपणं कुमरेणं मेलिआ अमच्च व्व ।
 ते वि अ तओ विलक्खीभूआ निअठाणयं पत्ता ॥९८७॥
 अह पेसइ सान्ते तह मंडलिए महीवई ते वि ।
 तेणं तहेव निव्वभन्धिआ अहो ! 'मच्छिआउ व्व ॥९८८॥
 तत्तो तज्जणणिं जी पेसइ दिट्ठं पि तं अवगणेइ ।
 'परभंगभूसिणेहेण पेरिआ सा 'अनिव्वेआ ॥९८९॥
 चलणेसु विलगिऊणं कुमरं कहमावि महंतकट्टेण ।
 आणेइ रायपासे मायामाहविलसिअमेअं ॥९९०॥
 मोआवेइ निवालो विसालसीहासणं कुमारस्स ।
 'उद्धीकयनिअवयणो उवविट्ठो आसणम्मि इमो ॥९९१॥
 भिउडिनमणं पि न कयं जेणं जुव्वणवयम्मि घट्टन्ते ।
 'वुट्ठं अहो ! विअड्ढस्स वि तस्स य दुव्व(डु)यं जायं ॥९९२॥
 भूवइणा भणिओ सो वच्छ ! विअरिउं निआउ कन्नाओ ।
 तुह सत्तसवणरंजिअराएहिं पेसिआ वृआ ॥९९३॥
 तम्हा पूरेसु तुमं कन्नाण मणोरहे असेसाणं ।
 वीवाहमहंतमहेणमणेगविसयसमुत्थाणं ॥९९४॥
 तह रज्जमिणं गिण्हासु किज्जइ रज्जाभिसेअओ तुज्झ ।
 अम्हे उ भुत्तमोआ चलिमो पुव्वपुरिसपहेसु ॥९९५॥
 संसारमहासायरतारणपोअवमं वयं तु 'वयं ।
 आचरिऊणं माणवभवक्खफळं गहिस्सामो ॥९९६॥
 गिरिरायपेरिणं भिउडिं भालत्थलम्मि ठविऊणं ।
 जेणुत्तं इत्थ अहं इमस्स कज्जस्स आणीओ ? ॥९९७॥
 सो वासरो न विलयं कहं 'वयइ ? जत्थ दिन्नमेपण ।
 रज्जं भुजिस्सामो वयमवि इच्चाइ जो वयइ ॥९९८॥
 पणिहप्पहारचलओ आसणमाहणिअ उट्ठिओ कुमरो ।
 वाहिं निग्गच्छंतो एस अजुग्गो त्ति न निसिद्धो ॥९९९॥
 सव्वेण जणेण वि जी उविविखओ 'मंतिदंसणेण तहा ।
 'मोहवलवीअसहिओ नयराओ निग्गओ वाहिं ॥१०००॥

१. मसिकाः इव ॥ २. परं अज्जभूस्नेहेन परं पुत्रस्नेहेनेत्यर्थः ॥ ३. अनिर्वेदा ॥ ४. ऊर्ध्वीकृतनिनवदनः ॥
 ५. वृत्तं अहो ! विदग्धस्यापि तस्य दुष्टं जातम् ॥ ६. व्रतम् ॥ ७. व्रजति ॥ ८. सम्यग्दर्शनरूपमन्त्रिणा ॥
 ९. मोहबलद्वितीयसहितः मोहबलमात्रसद्वितीय इत्यर्थः ॥

पडिओ महाडवीए राआ तल्लहुसहोअरस्स तओ ।
 रज्ज समिप्पऊणं 'नीलिच्चभिहस्स पव्वइआ ॥१००१॥
 चरणं आचरिऊणं धणंजओ रायरिसिवरो एसो ।
 उप्पन्नविमलनाणो पत्तो निव्वुइमहानयरिं ॥१००२॥
 अडवीए भममाणो कुमरो जो चित्तकालनामेण ।
 वग्घाभिहाणपल्लीपइपुत्तेण च किर दिट्ठो ॥१००३॥
 रणभग्गेणं तत्थागएण तेणं समं 'मिहो जुद्धं ।
 लग्गं कुमरस्स तओ जुज्झंता दो वि ताव 'मुया ॥१००४॥
 पडिओ कुवेकुमरो सहंतनरगेषु मच्छपमुहेसु ।
 पुणरवि पभूअकालं ठविओ दुक्खभरभरिओ जो ॥१००५॥
 धणसिद्धिणो परमसावयस्स जाओ महापुरे नयरे ।
 पुत्तो जो जणगेणं दिन्नं पउम त्ति नाममिणं ॥१००६॥
 जो बालत्ते वि अहो ! अहिट्ठिओ रायकेसरिसुआए ।
 बहुलित्तिनामिआए अणंतअणुवंधिमायाए ॥१००७॥
 मायाए उदएणं कील्लतो सह अणेगडिभेहिं ।
 वंचेइ ताणि तेसिं भक्खं धिप्पेइ जो बालो ॥१००८॥
 बहुलीपहाणयाए जो 'जाणावेइ अप्पणो निच्चं ।
 साहुत्तणं च सिसुणो रंजेइ निअमहुरगिराए ॥१००९॥
 एवं वददंतो जो जगणिं वंचेइ जणगमवि ताव ।
 बंधववग्गं भइणीओ सयणे 'विबभमेइ सया ॥१०१०॥
 सत्थाइं पढमाणो पाढगमवि वंचए अ धुत्तो जो ।
 दोहं करेइ कुमराण तहा 'सड्ढं पढंताणं ॥१०११॥
 'गिहदेवगिहा-उवरदेवगिहेसुं जो सग्गाओ थुणइ ।
 देवे विविहथुईहिं 'परमंतरमुवलहेइ जया ॥१०१२॥
 जो भक्खेइ तया पुण 'देवपुरोवट्ठिमोअगप्पमुहं ।
 घंटाइअं परं पि हु 'कक्खाए पक्खिवइ मूढो ॥१०१३॥
 मन्नइ जो नेव निअं अवराहं मारिओ वि गूढमणो ।
 गोवेइ अणेगाहिं जुत्तीहिं धुत्तभावाओ ॥१०१४॥
 केण वि समं च सम्मं भावं पयडेइ नेव जो 'जाउ ।
 जणगस्सावि कयाइ वि 'साभिप्पायं न जंप्पेइ ॥१०१५॥

१. नीलेत्यभिधस्य ॥ २. मिथः परस्परमित्यर्थः ॥ ३. मृतौ ॥ ४. ज्ञापयति ॥ ५. विभ्रमयति ॥ ६. सार्द्धम् ॥ ७. गृहदेवगृहाऽपरदेवगृहेषु गृहदेवालये देवगृहे वा इत्यर्थः ॥ ८. परम् अन्तरमुपलभते यदा ॥ ९. देव-पुरोवर्तिमोदकप्रमुखम् ॥ १०. कक्षायाम् ॥ ११. जातु कदाचिदपीत्यर्थः ॥ १२. स्वाभिप्रायम् ॥

जणणीए वि 'सममकित्तिमं 'चवइ नेव सव्वया एव ।
 बहुलीए सह वड्ढंतो जो वंचेइ सव्वजणं ॥१०१६॥
 जणगार्हहिं 'उव्वेइएहिं नीओ अ जो सुगुरुपासे ।
 तेसिं निवेइअमिणं तेहिं तिहुअणजणहिआणं ॥१०१७॥
 भिच्चो वि को वि जाओ न परित्तो 'बहुलिआलयावरिओ ।
 अम्हाणमालए वा कुलम्मि गुत्तम्मि वा भयवं ॥१०१८॥
 तम्हा तुम्हे कालण पेसायं पुण तहा कुणह नाह ! ।
 मायं परिहरिअ जहा पवट्टए जो (य) जिणधम्ममे ॥१०१९॥
 सुद्धो वि अम्ह वंसो मलिणो जणिओ अ जेण जाएण ।
 जह पुण्णिमामिअंको कलंकिओ किर कुरंगेण ॥१०२०॥
 अह धम्मकहाकमलिणिविगासणसहस्स भाणुणो गुरुणो ।
 करुणारसजलनिहिणो उवएसं दित्ति ते दंता ॥१०२१॥
 'जइ मायासीलो पुरित्तो कमवि करेइ नेव अवराहं ।
 तस्स सदोसेण तह वि न होइ 'अहिणु व्व विस्सासो ॥१०२२॥
 'मायाविणो अ जीवा हीणकुलेसु नरगेसु नारीसु ।
 उप्पज्जंता निच्चं पुणो पुणो दुहमणुहवंति ॥१०२३॥
 इच्चाइअवयणेहिं माया जाया इमस्स मंदयरा ।
 जह पच्चसदिणोसरकिरणेहिं 'सव्वरी एसा ॥१०२४॥
 मिच्छादंसणमेअं तिमिरं व 'नीलीणयं मणगुहाए ।
 सम्मदंसणमाविब्भूअं जस्स य पगासु व्व ॥१०२५॥
 सम्मदंसणसेवा जेण कया बहुदिणाणि ताव तओ ।
 वीसासो पिउणा पुण किज्जइ सव्वत्थ जस्स धुवं ॥१०२६॥
 जणगेण एगया जो 'सौवणिअआवणे 'सपासम्मि ।
 उववेसिओ तओ जस्स गंठिमण्णेइ सिट्ठिवरो ॥१०२७॥
 यच्छइ गिहम्मि मोत्तुं धणइइसिट्ठी अणगालधणइदो ।
 अस्सं वाहंतस्स निवस्स कराओ पडिअ मुहा ॥१०२८॥

१. अट्टत्रिमस्स्वाभाविकं वचः ॥ २. ववित ॥ ३. उद्देजितैः ॥ ४. बहुलिकाल्तावृतः ॥ ५.

मायाशीलः पुरुषो यद्यपि न करोति कश्चिदपराधम् ।

सर्प इवाविश्वास्यो भवति तथाऽप्यात्मदोषहतः ॥१॥ भ. भा. पृ. ३२२ ।

६. अहेः सर्पस्य इव ॥

७. मायाविनश्च जीवा जायन्ते हीनकुलसमुत्थासु ।

श्रीपु नरकेषु दुःखान्त्यनुभवमाप्नुवन्त्यनन्तानि ॥१॥ भ. भा. पृ. ३२२

८. शर्वरी रात्रिः इत्यर्थः ॥ ९. नीलीनकं नीलीनः इत्यर्थः ॥ १०. सौवर्णिकापणे ॥ ११. स्वपार्श्वे ॥

भुवइणा निवडंतं मुद्दारयणं च नेव विण्णायं ।
 केणावि अ अवरेणं नरेण लद्धं इमं शक्ति ॥१०२९॥
 पउमकुमरस्स तेणं मुद्दा सा दंसिआ तओ जेणं ।
 उवलक्खिआ खणेणं दक्खेण नरिंदसक्का जं ॥१०३०॥
 तहवि अवसरं नाउं बहुलीए पुव्वसन्निओ कुमरो ।
 गिणहसु एअं मज्झं बलाओ निव्वहसु सव्वंपि ॥१०३१॥
 इअ धरिअं तव्वयणं 'समाणसे जेणं 'तयणु जप्पासे ।
 मिच्छादंसणपमुहं समागयं मोहबलमेअं ॥१०३२॥
 'जायमदिस्सं सम्मदंसणमह जेण गहिअमेअं तु ।
 मुद्दारयणं भासुरमणग्घमवि अप्पमुल्लेण ॥१०३३॥
 संगोविऊण मुद्दारयणं अन्नत्थ जेण धरिअं तु ।
 हट्ठागयस्स जणगस्सावि न जो कहइ संवंधं ॥१०३४॥
 अह दाविओ निवइणा पडहो नयरम्मि जइ समप्पेइ ।
 मुद्दारयणमिआणिं को वि नरो सो 'अदोसु त्ति ॥१०३५॥
 पच्छा उ जस्स मज्झम्मि एयं निग्गच्छए अहो लोआ ।
 'ससिरेण समं पुरिसो 'समप्पइस्सइ इमं मुहं ॥१०३६॥
 नयरं समग्गमवि भयविसंतुलं तक्खणेण संजायं ।
 एसो भुअगमो इव उग्गतमो मेइणीरमणो ॥१०३७॥
 सिट्ठिवरेणं 'सुअमेगेहितो पासवट्ठिण्हितो ।
 तेण तओ एगंते धरिऊणं पुच्छिओ पुत्तो ॥१०३८॥
 बहुलीपहाणओ जो निअसवणपिहाणपुव्वयं भणइ ।
 धिद्धी! न साविअव्वं पावं मह परिस ताय! ॥१०३९॥
 'साहसमेवंविहगं को पुरिसो कुणइ अप्परुट्ठो? हा!? ।
 पुट्ठो तहेव जणणीइ पाडिवेसिअवणिअगेहिं ॥१०४०॥
 सव्वेहिं पि तहा जो पुट्ठो 'पुरवासिसिट्ठलोएहिं ।
 न परं केण वि भिन्नं तच्चित्तं वंसमूलं व ॥१०४१॥
 अह अन्नदिणे नरवइमणिकोसागारिण को वि नरो ।
 वाणिज्जगाररूवं काराविज्जइ अपुव्वयरो ॥१०४२॥
 सो तेण पेसिओ निअसयणो अ समागओ विदेसाओ ।
 पउमसगासे धरिओ एगंते तेण भणिओ सो ॥१०४३॥

१. स्वमानसे ॥ २. तदनु यत्पार्श्वे ॥ ३. जातम् अदृश्यम् ॥ ४. अदोषः ॥ ५. स्वशिरसा ॥

६. समर्पयिष्यति ॥ ७. श्रुतमेकेभ्यः पार्श्ववर्तिकेभ्यः ॥ ८. साहसमेवंविधकम् ॥ ९. पुरवासिशिष्टलोकैः ॥

सिंहलदीवेसेण राप्पणं मुद्दिआ महामुल्ला ।
 आणाइआ य एगा जइ अत्थि तया समप्पेसु ॥१०४४॥
 इत्तिअमित्तं कज्जं अम्हाणं अत्थि इत्थ ठाणम्मि ।
 जं मुल्लं मग्गिज्जइ दाविज्जइ तं मए सव्वं ॥१०४५॥
 पउमेण चित्तिअमिमं इमस्स मुद्दा समप्पिआ एसा ।
 देसंतरं गमिस्सइ भविस्सइ अ का वि न विसुद्धी ॥१०४६॥
 इअ आणेउं सा दंसिया कुमारेण तस्स पुरिसस्स ।
 इत्थंतरे नियनरा 'संकेएणाऽऽगया तत्थ ॥१०४७॥
 तेहिं धरिऊणं सो आणीओ रायमंदिरे सुद्दा ।
 उवलक्खिआ निवेणं सह सक्खेणं इमा दिट्ठा ॥१०४८॥
 निग्गहिओ नरवइणा विलंबणाकरणपुव्वयं पउमो ।
 पाणेहिं पि विमुक्को विसमो दंडो जओ रण्णो ॥१०४९॥
 तत्तो वि इमो विसमो दंडो दुरिअस्स दीसए जम्हा ।
 जो परभवम्मि पत्तो रोगाइगसिअ^१ सुणीभावं ॥१०५०॥
 पुणरवि दुक्खोहजुओ पभूअभवसायरेसु जो भमिओ ।
 जयपुरनामं नयरं सुसावओ तत्थ वणदत्तो ॥१०५१॥
 तस्स सुओ जाओ जो पिउणा हरिसभरपूरिअमणेण ।
 निअतणुअस्स विअरिअं अभिहाणं सोमदत्ति ॥१०५२॥
 जो वइदंतो भंडं किंचि ववहरेइ अप्पमुल्लं पि ।
 घन्नाण तओ हट्ठं मंडेइ सयलपगाराणं ॥१०५३॥
 आलस्सवज्जिपणं उवज्जिअं जेण किं पि किर दव्वं ।
 जम्हा उ. किज्जमाणो न उज्जमो निष्फलो होइ ॥१०५४॥
 अह जाणिऊण समयं रागमइंदेण पेसिओ लोहो ।
^२जन्निगडम्मि अणंताणुवंधिओ इत्ति निअपुत्तो ॥१०५५॥
 सो ^३सायरावरऽक्खो बहुलीभाउअसहोअरो जस्स ।
 वइदेइ ^४धणोवज्जणवंचं लाहाउ लोहो जं ॥१०५६॥
 अवरारवरवाणिज्जकरणेण जाओ सहस्सधणनाहो ।
 सकिलेसेहिं ववसापहिं अज्जेइ जां लक्खं ॥१०५७॥
 दुहकोडीसहणेण धणकोडी अज्जिआ पुणो जेण ।
^५निअमंदिरम्मि वट्ठो इओ गओ तेण य पसिद्धि ॥१०५८॥
 वइदेइ जहा य त्रिहवो ^६फट्ठकरो सायरो वि अ तहेव ।
 अमुन्नं संजाया ते दो वि अलद्धपज्जंता ॥१०५९॥
 तप्पेरिओ अवन्ताए देवे जो ^७अहिक्खिवइ गाढं ।
 आराहिआ वि एए न दिति कस्सावि पच्चक्खं ॥१०६०॥

१. संकेतन ॥ २. शुनी-कुङ्करी-कुत्तरी ॥ ३. यन्निकटे ॥ ४. सागरापराख्यः ॥ ५. धनोपार्जनवाञ्छाम्
 ६. पचः ॥ ७. सप्रेक्षकः ॥ ८. अधिक्षिपति ॥

गुरुणो जो अवजाणइ मन्नइ विग्घं व तस्स उवप्से ।
जो चत्तधम्मकिच्चो पावेसु परायणो निच्चं ॥१०६१॥
अह जो परिहरिओ तक्खणेण सम्मतमंतिनाहेण ।
'अक्कमिओ मिच्छत्तप्पमुहमहामोहकडगेणं ॥१०६२॥
दविणज्जणस्सुवाया पारद्धा जेण पुण अणेगविहा ।
वड्ढइ धणं पइदिणमऽसंतोसेण सह कट्टेहिं ॥१०६३॥
जेणुज्जमवतेणं समज्जिआ भूरिरयणकोडीओ ।
जो ववहारिगणसिरोरयणीभूओ अ रिद्धीए ॥१०६४॥
'अज्जिअधणगणपालण-अणज्जिओवज्जणेगकंखाए ।
रयणीए जो न सुवइ दिणम्मि न वि भोअणं कुणइ ॥१०६५॥
पिक्खिज्जंते जेणं निरंतरं 'लिक्खयाणि सयलाणि ।
'उक्खायनिखायाइं किज्जंते सव्वकालं च ॥१०६६॥
विहवे मुज्जंतो जो उज्जइ जणयं कवड्ढिआकज्जे ।
मुंचेइ मायरं अवगणेइ पिउणो अ 'लाहट्टी ॥१०६७॥
तिलतुसचउत्थभायं पत्थंतो जो सुहं अणुहवेइ ।
जस्स मणं न मणागऽवि कवड्ढिआदाणविसयम्मि ॥१०६८॥
देइ कुडुंबस्स वि जो धन्नाइ विलोइअं पि दिट्ठीए ।
'मविअं तह गणिअं तोलिअं च 'दढमहिओ बहुसो ॥१०६९॥
जो 'जिण्णयरं धन्नं सयमवि भुंजेइ ताव 'पच्चगं ।
संचेइ धन्नरासिं 'अग्गेअणवरिसअत्थेण ॥१०७०॥
जो वीससेइ धणओ निअहत्थस्सावि सायरपहावो ।
रासिं न समप्पेइ अ पायं अन्नस्स कस्सावि ॥१०७१॥
अन्नय कहमवि जेणं समप्पिओ कोडिमाणओ रासी ।
माउलनंदणवंधवजणस्स कस्सावि लोअम्मि ॥१०७२॥
कइवयदिणपज्जंते जेणं तल्लिक्खयम्मि किज्जंते ।
'इसुणो मिलिआ ताव य 'कवड्ढिया 'बोडिआ नेव ॥१०७३॥
सो कारिओ 'तयट्ठे लिक्खयमुज्जागरं च काऊणं ।
निच्चमहोरत्ताइं विसूआए मओ एसो ॥१०७४॥
करचंडो अ महाकथओ अ 'अइदह्हेपंचसाहो अ ।
इअ जस्स पसिद्धी फिर संजाया लोअमज्झम्मि ॥१०७५॥
दितस्स वि जस्स धणं करेण 'फरिसेइ को वि नेव नरो ।
ववहारो वि अ किज्जइ जणेण सह सज्जणेण जओ ॥१०७६॥

१. आक्रान्तः ॥ २. अर्जितधनगणपालन-अनर्जितोपार्जनिककाङ्क्षया ॥ ३. लेख्यकानि-लेखां-हिसाबां ॥
४. उत्खातनिखातानि ॥ ५. लामार्थी ॥ ६. मापितम् ॥ ७. दृढम् अर्दितः ॥ ८. जीर्णतरम् ॥ ९. प्रत्यग्रम्-नूतन-
मित्यर्थः ॥ १०. अग्नेतनवर्षस्यार्थेन ॥ ११. इषवः-वाणाः-पञ्चसंख्यका इत्यर्थः ॥ १२. कपर्दिकाः ॥ १३. बोडिकाः ॥
१४. तदर्थे ॥ १५. अनिदग्धपञ्चशाखश्च पञ्चशाखो हस्तः इत्यर्थः ॥ १६. स्पृशति ॥

तम्मि नयरम्मि एगय महग्घय दारु खाइरं जायं ।
 लाहमिमं चयसि कहमिअ पेरिओ सायरेणं जो ॥१०७७॥
 निअसुअवीसासो वि अ जस्त न वट्टइ परो जइ पयाइ ।
 पेसिज्जंतस्त इमस्त गमिस्तइ हत्थगो लाहो ॥१०७८॥
 सव्वेण कुडुंवेणं च परिअणेणं तहा य लोएण ।
 वारिज्जंतो वि अ जो पेरिज्जइ सायरेण भित्तं ॥१०७९॥
 'सगडाणं 'सयपणगं गहिऊण गओ महाडवीए जो ।
 कम्मकरजणेहिंतो 'कत्ताविज्जंति कट्ठाइ ॥१०८०॥
 सयलो वि जणो जाओ 'वक्खित्तो जाव ताव उवविट्ठो ।
 दिट्ठो अ सोमदत्तो लुहिणं कूरवग्घेण ॥१०८१॥
 दाऊणं च चवेडं विदारिऊणं सुत्तिक्खनहरेहिं ।
 वग्घेण भक्खिओ जो गयसरणो ताव विलवंतो ॥१०८२॥
 एगिंदिआइसु गओ तहेव भमिओ पभूअकालं जो ।
 इअ दुल्लहं लहिअ हा ! सम्मत्तं हारिअं जेणं ॥१०८३॥
 कत्थ वि भवे वराओ 'राओवहओ अ दोसवसवट्ठी ।
 जो सम्मत्तं निग्गमइ कुमयभाविअमणो अहमो ॥१०८४॥
 कत्थ वि कोहेणं कत्थ वि माणेणं तहेव मायाए ।
 लोहेणं व अणंताणुवंधिणा हारिओ जम्मो ॥१०८५॥
 एवमवरेसु वि भवेसु पाडिओ दंसणाउ जो वहुसो ।
 कत्थ वि 'संकज्जइआरेहिं 'केलीकिलत्तेण ॥१०८६॥
 कत्थ वि कुसीलयकुडुंवकिवणयापमुहअरइभावेण ।
 कत्थ वि अलीअसुहवंच्छाए जो चयइ सम्मत्तं ॥१०८७॥
 पिअजणविओगधणनासपमुहसोगेण कत्थ वि तहेव ।
 परचक्काइभयाउलभावेणं जो विगयतत्तो ॥१०८८॥
 कत्थ वि अ दुगंच्छाए कत्थ वि 'कमलच्छिवेअउदणं ।
 कत्थ वि नरवेअस्सोदण गयदंसणो जो अ ॥१०८९॥
 कत्थ वि नपुंसगाभिहवेअस्सुदण रोगपमुहेहिं ।
 कत्थ वि तत्तविमुक्को संजाओ इत्थ लोए जो ॥१०९०॥
 इअ पत्तेअमणंतसमण 'पत्ताउ दंसणगुणाओ ।
 मोहमहंतवलेणं पुणो पुणो भंसिओ जो अ ॥१०९१॥

१. इक्यानाम् ॥ २. शतपञ्चकम् ॥ ३. कर्त्यन्ते ॥ ४. व्याक्षिप्तः ॥ ५. रमोपहतश्च द्वेषवशवर्ता ॥
 ६. शतपञ्चकम् ॥ ७. केलिकिलत्तेन ॥ ८. कमलाक्षीविदोदयेन-क्षीविदोदयेन ॥ ९. प्राप्तान् दर्शनगुणान् ॥

जे संति ^१खित्तनामयपल्लुवमासंखभागवद्वंता ।
^२लोप पपसरासी तप्पमिअभवे अ जो भमिओ ॥१०९२॥
 अन्नय उपन्नो विजयखेडपुरनामपट्टणवरम्मि ।
 धम्माभिहाणधणिणो सुंदरनामेण पुत्तो जो ॥१०९३॥
 तत्थ य एगय सुगुरू समागओ तस्स पासदेसम्मि ।
 सोऊणं धम्मं जो पडिवज्जइ दंसणं सुद्धं ॥१०९४॥
 करुणापरेण ^३कम्मावणीवरेणं समप्पिओ जस्स ।
 निम्मलतमअज्झवसायलक्खणो तिक्खकरवालो ॥१०९५॥
^४पल्लुवमपुहुत्तयपुव्वलक्खणमहालहुत्तपत्तस्स ।
 मोहाइरिउत्तरीरस्संऽसा जेणाऽसिणा छिन्ना ॥१०९६॥
 अप्पच्चक्खाणावरणकसाया सायरप्पमा विसमा ।
 दूरीभूआ भीआ जस्स समुल्लसिअसत्तस्स ॥१०९७॥
 परितुट्ठेणं सम्महंसणनामेण मंतिराणण ।
 चारित्तधम्मचक्की गुरुपासे दंसिओ जस्स ॥१०९८॥
^५भासंति अ सग्गुरुणो जो पालइ अप्पमवि अ चारित्तं ।
 सो होऊण महडिढअसुरो लहइ अक्खयं सुक्खं ॥१०९९॥
 इअ चारित्तस्स गुणा सवित्थरं वणिणआ गुरुवरेणं ।
 जेणं संजमचक्की पडिवन्नो ^६सामिभावाओ ॥११००॥
 जं जुगं मुणिऊणं चारित्तावणिवई ^७सतोसभरो ।
 विअरइ देसविरइकन्नयं कणिठं जणिठ्ठकरो ॥११०१॥
 तस्सन्निहाणओ गहइ थूरपाणाइवायविरइ जो ।
 संकप्पेणं ^८निम्मंतुतसप्पाणिवहचायविहिं ॥११०२॥
 इअ पढमवयं दुविहंतिविहेणं पालए सया तत्थ ।
 वज्जेइ जो इमे अइआरे ^९पंचोववज्जंते ॥११०३॥
 वह-बंध-छविच्छेआ अइभारारोवणं तहेव इमो ।
 भत्तोदगववळेओ इअ अइआरा वए पढमे ॥११०४॥

१. क्षेत्रनामकपल्योपमासङ्ख्यभागवर्तमानाः ॥ २. लोके प्रदेशराशयः तत्प्रमितभवान् यः भ्रान्तः ॥ ३. कर्मावनीवरेण-अवनीवरः नृपः इत्यर्थः ॥ ४. पल्योपमपृथक्त्वपूर्वलक्षणमहालघुत्वप्राप्तस्य ॥ ५. यः सेवतेऽतिभक्त्या चारित्रममुं कदाचिदल्पमपि । सोऽपि महर्द्धिकदेवो भूत्वा निर्वृतिविभुर्भवति ॥१॥ भ.भा. पृ. ५ ॥३२६॥
 ६. स्वामिभावात् स्वामिभावेनेत्यर्थः ॥ ७. सतोषभरेण तोषभरेण सहितः ॥ ८. निर्मन्तु-निरपराधत्रसप्राणिवधत्याग-विधिम् ॥ ९. पञ्च उपपद्यमानान् ॥

पालिअमेअं च वयं पढमं जेणं दिणाणि बहुआणि ।
 जणगो मरणं पत्तो पुत्तो ठाइ पिउपयस्मि ॥११०५॥
 नाऊणमवसरं मोहाईहिं पेसिआ य ^१निक्खिवाया ।
 धणिणं ^२कलंतरेणं जो ^३दम्मे देइ तव्वसओ ॥११०६॥
 तेसिं कारेइ अस्तण-पाणनिसेहाइ जो तओ ते व ।
 वज्जंति ^४छुहाइ ^५तिसाइ भिसं को वि मरइ कयावि ॥११०७॥
 एगय धणं च खीणं जेणं गहिओ नरेसरनिओगो ।
 तत्थ य हिंसा पयडीभूआ जस्स सममेएण ॥११०८॥
 अप्पच्चक्खाणावरणकत्तायप्पमुहदोसउदएणं ।
^६वयनिरविकखेणं जेणं वंधिज्जंति के वि नरे ॥११०९॥
 ताडिज्जंते एगे पुरिसा जेण कत्तपमुहवाएहिं ।
 सीआऽयवधरणेहिं पीडिज्जंते तहा अन्ने ॥१११०॥
 पाणव्ववरोवणओ जेण हया के वि माणवा अह जो ।
 चत्तो अ विरत्तीए तीए देसविरइपियाए ॥११११॥
 कुणइ कमागयमेअं देवांगेहे वंदए अ जो देवे ।
 कारेइ महापूअं सभलीकयदंसणो जो अ ॥१११२॥
^७सम्मत्तपओअणगोअरे वहइ ^८पक्खवायमह तेण ।
 न गओ अणंतरं जो नरगाइसु दुक्खगेहेसु ॥१११३॥
 किंतु विराहिअसम्मत्तगुणो देसविरइइ भंसेण ।
 हीणभवणाहिवसुरेसु सुंदरो किर समुप्पन्तो ॥१११४॥
 भमिओ जो भूरिभवं तओ सुओ माणिभद्वनामो अ ।
 जाओ जो सम्महिद्विअसिद्विअसालिभद्वस ॥१११५॥
 तत्थवि जेणं पत्तं सम्मत्तं देसविरइगहणस्स ।
 अणुरागाओ थूरमुसावायविरइवयं च तहा ॥१११६॥
 कन्ना-गो-भू-नासावहारविहि-कूडसक्खिआविसयं ।
^९बायरमलीअमेअं चत्तं जेणं च वीअवए ॥१११७॥
 दुविहं तिविहेण वयं पच्चक्खाया य जेण तत्थ वए ।
 अइआरा पंच इमे ससि व्व विहिअवयमालिन्ना ॥१११८॥

१. निष्कृपता निर्दयता इत्यर्थः ॥ २. कलान्तरेण व्याजेन इत्यर्थः ॥ ३. द्रस्मान् ॥ ४. क्षुषया ॥ ५. तृषया ॥
 ६. व्रतनिरपेक्षेण ॥ ७. सम्यक्त्वप्रयोजनगोचरे ॥ ८. पक्षपातमयं तेन ॥ ९. बादरम् अलीकमेतत् ॥

अइआरा पण सहसऽब्भक्खाणं ^१मंतिअत्थभासणयं ।
 निअदारमंतभेओ ^२मोसुवणसऽलिअलेहविही ॥१११९॥
 बहुवासरे वयं पालिअमेअं जेण वीअमवि ताव ।
 जाओ ^३परासुओ सालिभद्दओ इत्थ पत्थावे ॥११२०॥
 हट्ठे ववहरमाणं भजंति जं मोहपेसिआ य सया ।
 पच्चक्खाणावरणयकसायसायरमुसावाया ॥११२१॥
 आणेऊणं जो पाडिवेसिअजणस्स कणग-वत्थाई ।
^४लाहारोवणपुव्वं विअरइ गाहगजणस्स सयं ॥११२२॥
 तह वत्थु ^५अप्पसक्कं अस्स वि वाहिंसमागयनरस्स ।
 जो अप्पिऊण देइ अ बहुअरमुल्लेण ^६उग्वडिउं ॥११२३॥
 जइ गाहगो अ पुच्छइ किंमुल्लं वत्थु वट्ठप सिट्ठि !? ।
 अह जंपइ जो ताव य भविस्सइ इमं महापुरिसं ॥११२४॥
 भासइ जइ गाहगओ कहेसु ^७मूलक्कयं तओ ^८चवइ ।
 निच्छयभणणं एआवया भविस्सइ अ तुब्भ इमं ॥११२५॥
 हंत ! तुमए कहां गहिअमेअमिअ भणसु ^९सिट्ठिपट्ठ ! तुमं ।
 इअ भासिअम्मि अवरनरेणं च पुणोवि जो चवइ ॥११२६॥
 कहिअं तं एअं अप्पसक्कमेयाव वुच्चइ इमस्स ।
 इच्चाइ वक्कवयणेहिं जो वंचेइ मुद्धजणं ॥११२७॥
 कूडक्कयमवि सच्चं मन्नतो लाहमित्थ दाऊणं ।
 सो जस्स जाइ सायरअलीअवाया इअ भणंति ॥११२८॥
 भो माणिभद्दग ! तुमं किमलीअइं पुणो पुणो अनिसं ।
 भासंतो ^{१०}संकसि ? जेण ^{११}फेरएहिं चवसि ताणि ॥११२९॥
 भाससु कूडं पयडं जेणं ^{१२}बहुअव्वयाणि गेहाणि ।
 हट्ठाणि भूरितरभाडयाणि वट्ठंति सव्वाणि ॥११३०॥
 दायव्वा वित्तीओ विचित्तरूवाउ वणिअपुत्ताणं ।
 तह ^{१३}कर्त्तव्वा भोगोवभोगपमुहा ^{१४}महंतवया ॥११३१॥
 सच्चे कहिए कथ वि न सक्कए भूरिलाहमादाउं ।
 वितहवयणाणि अवरे जणा य दीसंति जंपंता ॥११३२॥

१. मन्त्रितार्थभाषणकम्-गुप्तार्थभाषणमित्यर्थः ॥ २. मृषोपदेशअलीकलेखविधिः ॥ ३. परासुकः प्राणरहितः ॥
 ४. लाभारोपणपूर्वम् 'वधारे नफो चडावीने' इति भाषायाम् ॥ ५. आत्मसत्कम् ॥ ६. उदघट्य-'उघाडी रीते'
 इति भाषायाम् ॥ ७. मूलक्यम् ॥ ८. कथयति ॥ ९. श्रोष्टिप्रष्ट-उत्तमश्रोष्टिन् ॥ १०. शङ्कसे ॥ ११. फेरकैः ॥
 १२. बहुकव्ययानि ॥ १३. कर्त्तव्याः ॥ १४. महाव्याः ॥

जा एसा उ यई मा तुमए निअमाणसम्मि कत्तव्वा ।
 जं च इमे पव्वइआ मुणिवरणा किंचि भासंति ॥११३३॥
 तं पि किमवि वयणं निअकण्णे धारेसि मा धरसु जम्हा ।
 एए 'परगेहकमणविक्रमाइच्चकप्पा य ॥११३४॥
 निक्खीणकम्मया 'चत्तगिहदुआरा सुहेण साहुवरा ।
 भासंति नवि मुणंति अवरस्स पुण वेअणं मुणिणो ॥११३५॥
 तेसिमभिप्पाएणं च मत्थयं लुंचिऊण होअव्वं ।
 पव्वइएहिं सायरअलीअवायाइवयणं जं ॥११३६॥
 तं सच्चं धरिअं जेणं माणसे विगयसंकभावेण ॥
 कूडकयाउ भासिउमलीअवयणाणि लग्गो जो ॥११३७॥
 भग्गव्वओ इअं परिहरिओ अ देसविरईइ सिग्गं जो ।
 देवगिहाइसु गच्छइ करेइ पृआइअं च तहा ॥११३८॥
 गुरु-वंधु-माउ-^१सिद्धाइसिक्खिओ वि किर वित्तहवयणाणि ।
 जो कुणइ सायरमुसावायप्पमुहउव्वइहाणि ॥११३९॥
 अह जो सम(व)लीकयसम्मत्तो मरिऊण हीणवंतरओ ।
 जाओ ^२सव्वेसिमणाइज्जो निज्जाइ ठाणाओ ॥११४०॥
 असुहेसु पणसेसु अ भमेइ जो ^३सव्वया तओ वि चुओ ।
 कत्थ वि ^४मूओ कत्थ वि ^५खलंतवयणो पुणो जाओ ॥११४१॥
 कत्थ वि ^६दुम्महगंधो कत्थ वि गलतालुपमुहरोगी अ ।
 कत्थ वि कलत्त-पुत्ताईणं ^७अग्गज्झवयणो जो ॥११४२॥
 पुणरवि नरगेसु गओ भमिओ तिरिप्पसु भूरिकालं जो ।
 अन्नय सावयवणिअस्स सोमनामो सुओ जाओ ॥११४३॥
 दुविहं तिचिहेण वयं आयाणनिसेहलक्खणं गहिअं ।
 जेणं तहेव कणगाइवायरअदत्तवत्थूणं ॥११४४॥
 पालंतस्स वयं तं दिणाणि काणि वि अ जस्स समुदित्ति ।
 पच्चक्खाणावरणवहुलिआसायरपमुहसत्तू ॥११४५॥
 तेसि उवपसेणं जेणं भग्गं तईअवयमेअं ।
 जो अ विराहिअसम्मत्तो हीणसुरेसु उववन्नो ॥११४६॥

१. परगेहाक्रमणविक्रमादित्यकल्पाश्च ॥ २. त्यक्तगृहद्वाराः ॥ ३. शिष्टादि ॥ ४. सर्वेषां अनादयः निर्याति ॥
 ५. सर्वदा ॥ ६. मूकः ॥ ७. स्वलद्वचनः ॥ ८. दुर्मखगन्धः ॥ ९. अप्राज्ञवचनः ॥ १०. आदाननिषेधलक्षणम्-
 न्युत्पादत्तादानविरतिव्रतमित्यर्थः ॥

भमिओ तहेव निचं भवेसु दारिद्रपमुहभावेणं ।
 जो अन्नया य दत्ताऽभिहाणओ सावओ जाओ ॥११४७॥
 देव-तिरिअत्थीणं दुविहं तिविहेण माणुसित्थीणं ।
 एगविहं एगविहेण संजोगनिअमसरूवं ॥११४८॥
 परिगहिणअररमणी-अणंगकीलाउ अवरवीवाहो ।
 तिब्बो 'सराहिलासो तुरिअवए पंच भइआरा ॥११४९॥
 थूलगमेहुणविरइव्वयं च पडिवज्जिऊण पालइ जो ।
 तं पि उ भगं जेणं सागर-अब्बंभउदण ॥११५०॥
 मलीणीकयसम्मत्तो तहेव भमिउं भवऽणवेसु वहुं ।
 सावयकुलम्मि जाओ पवज्जए पंचमवयं जो ॥११५१॥
 धण-धन्न-खित्त-वत्थू-रुप्प-सुवन्नाणि कुविअमेव तहा ।
 दुपयं चउप्पयं वा परिग्गहो नवविहो नेओ ॥११५२॥
 जोअण-पयाण-बंधण-कारण-भावेहिं निअमिआ पंच ।
 खित्ताइपमाणाइक्कमणसरूवा 'तयऽइआरा ॥११५३॥
 एए परिग्गहपमाण-अइआरा य हुंति 'दुन्नेआ ।
 तेणं तेसिं किज्जइ वित्थरओ भावणं इत्थ ॥११५४॥
 खित्तं वा वत्थुं वा 'निअमब्भहिअं परिग्गहं काउं ।
 'अग्गेअणगिहपासे गहेइ गेहं व खित्तं वा ॥११५५॥
 'विइ-भित्तिपमुहमज्जायं 'हरिणगत्तओ गिहविहाणं ।
 'खित्तगवत्थुपमाणाइक्कम[णं] जोजणेणेअं ॥११५६॥
 होइ हिरण्णं रययं तहा सुवण्णं पसिद्धमह तत्थ ।
 'वउमासाइअवहिणा निअयं माणं कयं तेसिं ॥११५७॥
 'तुसिअपुहुवीसराइअपासे लहिऊण कणगमुहवत्थुं ।
 निअमम्मि पूरिअम्मि गहिस्सामि त्ति अहिसंधाणे ॥११५८॥
 जत्थाऽवरस्स सयणाइणो करे संठिअं करेइ नरो ।
 तं च पयाणेण हिरण्ण-सुवण्णपमाणऽइक्कमणं ॥११५९॥
 गणिमाइ धणं धन्नं जुगंधरीआइ तत्थ जो लहइ ।
 निअमिअतप्परिमाणो निअमब्भहिअं पुरा लब्धं ॥११६०॥

१. स्मराभिलाषः ॥ २. तदतिवाराः ॥ ३. दुर्ज्ञेयाः ॥ ४. नियमाभ्यधिकम् ॥ ५. अग्रेतनगृहपाश्वे ॥ ६.
 वृत्तिभित्तिप्रमुखमर्यादाम् ॥ ७. हत्वा ॥ ८. क्षेत्रकवास्तुप्रमाणतिक्रमणं योजनेन एतत् ॥ ९. चतुर्मासाद्यवधिना
 नियतं मानम् ॥ १०. तुष्टपृथिवीश्वरादिकपाश्वर्त ॥

अन्नं वा गहिउयणो इमं गहिस्सामि विक्कयम्मि कप ।

चउमासाइअपरिभुग्गगिहटिआण धणधन्नाणं ॥११६१॥

इअ पव्वंभूअं वंधणं पुण 'वयणनिजंतणारूवं ।

^१मूढय-कुट्टाइसु वंधिउं ^२परगिहाइकरणप्पं ॥११६२॥

^३सच्चंकारप्पणरूवं व जहि कुणइ वंधणेण इमं ।

धण-धन्नपमाणाइक्कमणं ^४विन्नेण विन्नेअं ॥११६३॥

दुपयं कलत्त-पुत्तय-दात्ताइ चउप्पयं च ^५अस्साई ।

तत्थ य ^६वासाइअअवहिणो निअमिअपरिमाणो ॥११६४॥

तेसिं च वरिस्समज्जे वि पसवसंभावणाइ जत्थ नरो ।

कालाइवाहणेणं गव्वभग्गहणं विहावेइ ॥११६५॥

पसो उ कारणेणं गट्ठिअदुपयं चउप्पयं वा वि ।

विसयं काऊणं तप्परिमाणाइक्कमो नेओ ॥११६६॥

कुविअं सयणा-SSसण-कुंन-खग्ग-कच्चोलगाइसंखाए ।

कयनिअमो ^७अहिअत्ते कह पआइं च भंजेइ ॥११६७॥

ताइं ^८पोढाइं कारिऊण पूरेइ अट्टमुहसखं ।

जत्थ स पज्जायंतरभावा तस्माणइक्कमओ ॥११६८॥

एअं पि परिग्गहपरिमाणविहाणव्वयं च भंजंतो ।

अ[इ]परिग्गह-सायरपमुहपेरिओ जो भवं भमइ ॥११६९॥

जेण दिसापरिमाणव्वयं विहेउं कयावि भग्गं च ।

सुविसमकसायसायरपमुहाणं पेरणावसओ ॥११७०॥

जेणोवभोय-परिभोयपमाणगुणव्वयं च गहिऊणं ।

नासिअमिमं खणेणं सायर-लोलत्तणाईहिं ॥११७१॥

भंसिअमणत्थदंडविरमणत्ति गुणव्वयं तईअं च ।

अन्नाण-हास-विगहा-तुच्छयरत्ताइणा जेण ॥११७२॥

सामाइअं च देसावगासिअं पोसहोववासो अ ।

तह अतिहिसंविभागो वयाणि चत्तारि पआणि ॥११७३॥

भग्गाणि ताणि जेणं अट्टज्झाणेण रुहज्झाणेण ।

किविणत्तणेण य पणप्पयारएहिं पमाएहिं ॥११७४॥

१. वचननियन्त्रणारूपम् ॥ २. मूढककोष्ठद्विषु ॥ ३. परगृहादिकरणात्मकम् ॥ ४. सत्यद्वारार्पणरूपम् ॥ ५. विह्वेन ॥ ६. अश्वादयः ॥ ७. वर्षादिकावधेः नियमिततत्परिमाणः ॥ ८. अधिकत्वे सति ॥ ९. प्रौढानि ॥

एवं भवेसु केसु वि वयमेगेगं च कथ वि दुवे वि ।
 कथ वि तिणिण अ कथ वि चत्तारि वयाणि गहियाणि ॥११७५॥
 कथ वि वयाणि जेणं 'आइच्चपमाणयाणि एआणि ।
 पडिवन्नाणि अ चत्ताणि महामोहाइअबलेणं ॥११७६॥
 अह अन्नया य कुंडिणिनयरीए परमसावओ ताव ।
 सत्थाहिवो सुभदो पइदिणवट्टंतवहुभदो ॥११७७॥
 तस्स सुआ संजाया रोहिणिनामेण जस्स जीओ अ ।
 जा संपन्ना सुस्साविया विगयअन्नदेवा य ॥११७८॥
 जा जिणदेवे वंदइ भत्तिभरेणं गुरूण पासम्मि ।
 धम्मं च सुणइ सम्मं सेवइ समणीजणं च सया ११७९॥
 जा परिणीआ गिहजामाउअवणिणण विमलनामेणं ।
 पिउणो अ अवट्टंभेण कुणइ धम्मं विसिट्ठं जा ॥११८०॥
 जीए पढिओऽहिओ लक्खो सज्झायस्स 'सेमुसीबलओ ।
 निअनामं पिव जाणइ कम्मगंगाइसत्थाइं ॥११८१॥
 सावयवयाणि वारस जीए गुरूअंतिप पयन्नाणि ।
 ताणि निरइआराइं जा पालेइ अ सयाकालं ॥११८२॥
 अह अन्नया य 'अट्टाणसहुवविट्ठेण मोहवरडेण ।
 चिंताउरचित्तेणं अवलोइज्जंति 'कउहाओ ॥११८३॥
 सामंतमंतिपमुहेहिं भणिअं देवओ समादिसउ ।
 अह मोहनिवेणुत्तं अम्हाण 'विक्खवग्गम्मि ॥११८४॥
 जा रोहिणी निरिक्खइ पर्यंडवलधारिणी कहमिआणिं ? ।
 तेहि 'विहसिउं उत्तं सव्वो तावुक्कओ देव ! ॥११८५॥
 तुम्हाणं माणुसमित्तगोअरे जाव आगओ नेव ।
 मोहनरिंदो जंपइ पेसिज्जउ तत्थ को वि तओ ॥११८६॥
 पच्छामुहिं निवट्ठेइ जो इमं मिगमुहिं अओ जाव ।
 इच्छइ कहिउं एगं पि ताव विगहा कहेइ सयं ॥११८७॥
 आपसो एसो मह सामिअ ! दिज्जउ मए बलं तीए ।
 ताव विलोइज्जइ किर सव्वेहिं सा गया भणिआ ॥११८८॥
 इत्थी-पुरिसाण कहा भत्तकहा 'देसगोअरा य कहा ।
 रायकहा इअ विगहा करेइ रूवाणि चत्तारि ॥११८९॥

१. आदित्यप्रमाणकानि द्वादशसङ्ख्यानीत्यर्थः । २. श्रेमुषीबलतः बुद्धिबलतः ॥ ३. आस्थानसभोपविष्टेन
 आस्थानोपविष्टेनेत्यर्थः ॥ ४. ककुभः दिशः इत्यर्थः ॥ ५. विपक्षवर्गे ॥ ६. विहस्य ॥ ७. देशगोचरा च कथा ॥

पविसेइ जीइ वयणम्मि सा परमजोगिणीमिव तओ जा ।

वत्थ-^१उच्छाअण-भोअणयाइसुहं लहइ पिउगेहे ॥११९०॥

माइ-पिउपसाएणं न को वि कारेइ किं पि कम्मं च ।

देवगिहम्मि गया जा पिउवत्ताए उवविसेइ ॥११९१॥

सङ्खीजणाण पासे गंतूणं देववंदणं चइउं ।

भासइ हले । मए सुअमिमं इमं विज्जए अज्ज । ॥११९२॥

गिहवित्तं तुज्झ भणइ सा नेवं तुह नरेण केणावि ।

एअमसंगयमुत्तं तओ भणइ रोहिणी एसा ॥११९३॥

सच्चा तुमं च महिला ममावि अवलवसि सा पुणो वयइ ।

सच्चा महिला य तुमं अलीअरूवा अहं च कहं? ॥११९४॥

इच्चाइ बहुविहं किर ^१विकत्थयंतीइ तीइ सह राडी ।

लग्गा भग्गा य गया ^२सकज्जवग्गा सगेहे सा ॥११९५॥

जा पुण विगहाजोगिणीकयसाहज्जा करेइ रायकहं ।

अवराए सह सा ^३निव्वेअवई मंदिरम्मि गया ॥११९६॥

अन्नाइ समं इत्थी-पुरिसाण कहं च मंडए मुहरी ।

सा सस्सुजणभीया समुट्ठिआ^४ निट्ठविअवत्ता ॥११९७॥

सममेगाए नारीए जा भत्तकहवित्थरं कुणइ ।

गच्छंतीए तीए देसकहं ^५तणइ इअरीए ॥११९८॥

जा गेहनिग्गाया ^६जामजुम्मगे वि न निवट्टए एवं ।

पइदिअहं कुव्वंती निग्गमए निप्फलं जम्मं ॥११९९॥

अन्नम्मि दिणम्मि ^७सकरजोअणपुव्वं च सावयजणेण ।

केणावि य जा उत्ता महाणुभावे! खणपमाणं ॥१२००॥

देवगिहे चिट्ठिज्जइ तं सुहभावेण एगचित्तेण ।

ठाउं उचिउं किं वत्ताओ किज्जंति तुम्हेहिं? ॥१२०१॥

दुट्ठा सा विअरइ ^८साविउत्तरं ताव वंधव! किमम्हे ।

कुणिमो? को वि न कस्स वि मिलेइ अन्नत्थ एस जणो ॥१२०२॥

कस्स वि गिहे न गच्छइ एअं पिअमेलयं पुणो तित्थं ।

तेणं खणं च एगं सुह-दुहपुच्छा ^९मिहो हवइ ॥१२०३॥

१. विकत्थयन्त्या ॥ २. स्वकार्यव्यग्रा स्वगेहे ॥ ३. निर्वेदवती ॥ ४. अनिष्टापितवार्ता ॥ ५. तनोति-विस्तारयति ॥ ६. जामयुग्मकेऽपि-प्रहरद्वयेऽपि ॥ ७. स्वकरयोजनपूर्वम् ॥ ८. आविका उत्तरं ॥ ९. मिथः ॥

इअ 'असमाहाणं नेव सावय । तए कयावि कायव्वं ।
 'सा वि अ उवस्सयगया सज्झायं जा परिहरेइ ॥१२०४॥
 विगहाओ विविहाओ अवरावरसाविआजणेण समं ।
 पारंभइ जा तासिं पारो आगच्छए नेव ॥१२०५॥
 जा समणी-सावय-साविआण दोसे अणंतरं 'चवइ ।
 सिक्खेइ का वि समणी जह भदे । गलइ तुह पाढो ॥१२०६॥
 विगहा-परपरिवायाऽणत्थयदंडेण अत्थि किमिमेणं ।
 'एहिअअवायकरणेण कम्मबंधणनिमित्तेण ॥१२०७॥
 'सज्झायममिअरूवं समग्गसंपत्तिकारणं कुणसु ।
 अह मुहमोडणयं काउं पडिजंपइ जहिच्छं जा ॥१२०८॥
 हे अज्जे! 'विगहावरपरिवाया संजयरणमवि जाव ।
 वट्ठंति 'दुच्चया को अन्नो चिट्ठइ विण्ण तेहिं? ॥१२०९॥
 अम्हे सुहेण भणिमो सव्वेसि जणाण कस्स वि जणस्स ।
 वयणं न रक्खिमो न मुणिमु 'मायं काउमन्नु व्व ॥१२१०॥
 जं जारिसं तु चिट्ठइ जणयस्स वि तारिसं फुडं चेव ।
 तं भासामो जइ पडिभासइ 'रुसउ तुसउ व को १व ॥१२११॥
 अह विन्नाया जा 'अणरिहा वराई वरोवणसाणं ।
 जीए 'मुक्कलजीहाए समणीहि चइओ संगो ॥१२१२॥
 निस्संकीभूआ जइ गुरुवक्खाणे वि ताव उवविट्ठा ।
 वत्थेणं मुहमच्छाइउमेगाए लगइ कन्ने ॥१२१३॥
 अन्नाए अन्नं किं पि परं पुण जंपए पराए जा ।
 विगहाविहाणदक्खा वक्खाणरसं च भंजेइ ॥१२१४॥
 अडवीउम्मत्तमहामहिसी कलुसीकरेइ सयलं पि ।
 'पल्लजलं व आलोडिऊण विगहाइ तह लोअं ॥१२१५॥
 अवरेसि सुइभंगं जणेइ जा इब्भपुत्तिअ त्ति परो ।
 को वि नरो न य जंपइ कयावि जा सिक्खिआ गुरुणा ॥१२१६॥
 भासइ भयवं ! नाहं केणावि समं च किं पि जंपेमि ।
 जइ पुच्छिअस्स दिज्जइ न उत्तरं हवइ 'तय थद्धा ॥१२१७॥

१. असमाधानम् ॥ २. साऽपि चोपाश्रयगता ॥ ३. कथयति ॥ ४. ऐहिकापायकरणेन ५. स्वाध्यायम-
 मृतरूपम् ॥ ६. विकथाऽपरपरिवादौ ॥ ७. दुस्त्यजौ ॥ ८. मायाम् ॥ ९. रुष्यतु तुष्यतु वा ॥ १०. अतर्हा-अयोध्या ॥
 ११. मुक्कजिह्वायाः ॥ १२. पल्लजलम् ॥ १३. तदा स्तब्धा ॥

इअ अपसिद्धी लब्धइ तन्मय[ओ] चैव केण वि सहेमं ।
किंचि मए चविअं इअ उचिक्खिआ जा गुरुवरणं ॥१२१८॥

जा संवओ ^१विसंकासंकुमणा सेविआ य विगहाए ।
तीए अच्चंताऽऽसत्तीए पुव्वपट्ठिअं पडइ ॥१२१९॥

विस्सरिओ सयलत्थो सत्थाणं नेव चितइ वयाइ ।
जा नालोअइ तेसिं अइआरे ^२अन्नवग्गमणा ॥१२२०॥

^३विगहारसो तहाऽऽलस्सं वट्टइ देववंदणे जीए ।
^४अज्जेअव्वं सव्वं देइ सुहं जीइ नो ईसिं ॥१२२१॥

पडिकमणाइअमवि जा करेइ आयरसमुज्झिअमणेण ।
^५विगहा-परपरिवायप्पबंधविहुरेगया जाया ॥१२२२॥

जा इत्थ अत्थि नत्थि च पासे को वि त्ति ता अचित्ती ।
विगहाविवसा सहसा जहा तहा जा य जंपेइ ॥१२२३॥

नयरस्स इमस्स नराहिमायगो तस्स अग्गमहिस्सी जा ।
^६असई सुणिज्जए सा जाणामि अहं इमं सम्मं ॥१२२४॥

जम्हा सुमाणसेणं कहिअं केणावि नऽन्नहा होइ ।
तत्थ पपसन्मि ठिआ पओअणवसाऽऽगया दासी ॥१२२५॥

जीए सव्वं सुच्चा कहिज्जमाणमसमंजसं दासी ।
गंतूण निवेअइ निवरमणीइ ससामिणीए अ ॥१२२६॥

तीए कहिअं रण्णो तेण वि आणाइआ य रोहिणिआ ।
जं गहिऊणं जणओ सुभइसत्थाहिवो अ गओ ॥१२२७॥

अह एगंते धरिऊण पत्थिवेणं च रोहिणी पुट्ठा ।
अहे! तुमं भणसु तं सच्चं मज्झ पुरओ ताव ॥१२२८॥

मज्झ कलत्तसरुवं जं तुमए निसमिअं इमं वुत्तं ।
न मए किमेअमायणिअं किमवि पेअसीविसयं ॥१२२९॥

कस्स वि सक्कं किंचिवि मुणामि नाहं निनाह । इच्चाइ ।
राया अवलवमाणिं जं च पमाणीकरावेइ ॥१२३०॥

तत्थ पपसे आगारिऊण सा कारिआ य ^७संवायं ।
अह अन्नाए अहिनाणपुव्वयं धिक्कया य तहा ॥१२३१॥

१. विशङ्काशकुमनाः ॥ २. अन्यव्यग्रमनाः ॥ ३. विकथारसः ॥ ४. आलस्यं वर्तते ॥ ५. अध्येतव्यम्
अध्ययनम् ॥ ६. विकथापरपरिवादप्रबन्धविधुरा एकदा जाता, विधुरा स्वच्छन्दवर्तिनी ॥ ७. असती ॥ ८. प्रेयसी-
विषयम्-राज्ञीविषयम् ॥ ९. नृनाथ नृप इत्यर्थः ॥ १०. संवादम् ॥

सा रोहिणी अ जाया निरुत्तरा जह सिरं अहो ! काउं ।
 मोणमवलबिऊणं ठिआ तओ पत्थिवो कुविओ ॥१२३२॥
 धरणिधवेणाऽऽहूओ सुभइसत्थाहिवो 'सपासम्मि ।
 दासीए वुत्तंतो सव्वो सो साविओ तस्स ॥१२३३॥
 चज्जाहउ व्व दुहिओ अकंडपडिआऽसणि व्व वा जाओ ।
 सत्थेसरो अ जं पुच्छए किमेअं ? कहेइ न जा ॥१२३४॥
 जा पुच्छिआ य पिउणा एगंते नेव जंपए जाव ।
 जीए नरवइरमणीदासीए अग्यओ भणिअं ॥१२३५॥
 आगारिउं च सा पुच्छिआ भिसं तत्थ सत्थवाहेणं ।
 सा भणइ रोहिणीए एअं वुत्तं न संदेहो ॥१२३६॥
 जणओ चित्तेइ इमं जीए जीहा य 'मुक्कला अत्थि ।
 इअ जाणंतो सत्थाहिवई दासिं विसज्जेइ ॥१२३७॥
 धूअं गहिऊणं सो रायसमीवे समागओ तेण ।
 रायपयंपंकपसु य णमिउं 'सजलच्छिणा वुत्तं ॥१२३८॥
 जं सामिअ ! अम्ह कुले पच्चक्खं दिट्ठमवि न किं पि धुवं ।
 पाणच्चए वि वुच्चइ केणावि विवेगवंतेणं ॥१२३९॥
 मह पुत्तीए तं किर अदिट्ठमसुअं निरत्थयं भणिअं ।
 चंदे व्व निम्मले मम कुले कलंको समाणीओ ॥१२४०॥
 एसो ममेव दोसो जीए जीहाइ मुक्कलत्तमिणं ।
 सुणमाणेण जणाओ न सिक्खिआ न परिहरिआ जं ॥१२४१॥
 मज्झ अहो ! *गिहवावारवग्गभावो तहा पमाओ वा ।
 तम्हा जं रुच्चइ तं करेउ देवो पयापालो ॥१२४२॥
 भूवइणा भणिअं मह नयरम्मि महानरो तुमं ताव ।
 भो सत्थवाह ? मज्झ वि *माणुचिओ सच्चवयणो अ ॥१२४३॥
 तेणं न खंडसो जं काऊण चउप्पहे खिवावेमि ।
 तुमए परं तहा कायव्वं देसं जहा चयइ ॥१२४४॥
 इअ चविऊण निवइणा विसज्जिओ सत्थनायगो तेण ।
 तणया पुणो *तउ च्चिअ ठाणाउ विसज्जिआ जाव ॥१२४५॥
 ताव अहो ! एसा सा उ साविआ देववंदणं तं च ।
 तं च पडिक्कमणं *वयणवत्थपडिलेहणं तं च ॥१२४६॥

१. स्वपार्थ-स्वसमीपे ॥ २. मुक्कला-'मोक्ली' ॥ ३. सजलाक्षिणा साश्रुनेत्रेणेत्यर्थः ॥ ४. गृहव्यापारव्यग्रभावः ॥
 ५. मानोचितः ॥ ६. तत एव ॥ ७. वदन्वस्त्रप्रतिलेखनम्-मुखवस्त्रिकाप्रतिलेखनमित्यर्थः ॥

सो पाढो सो धम्मो जमेरिस्ता साविआ वि परदोसे ।
 गहइ असव्वभूय तह सया वि कुणइ परतत्तीओ ॥१२४७॥
 यसा न सुंदरा सुंदरी न सो सांहणो अ जिणधम्मो ।
 इअ नयरलोअवग्गो 'वग्गो दोसगहणे होइ ॥१२४८॥
 लोणण विगोचिज्जंती रोहिणीआ पुराउ निग्गमइ ।
 सरइ अ पिउहरविहवं हिअं च चित्तेइ जणणीए ॥१२४९॥
 वंधुजणस्स गउरवं 'झाइ परिअणस्स पृअणं वा वि ।
 गुरुजणसामग्गीए गओ अ लाहो अहो ! जीए ॥१२५०॥
 'मुच्छमउच्छं गच्छंती निवडंती पए पए दुहिआ ।
 जा गामाणुग्गामं भिक्खवाए भमइ 'मइमुक्का ॥१२५१॥
 सुकुमालयाइ जीए पयजुअले भूअले चलंतीए ।
 निज्जाइ सोणिअभरो फुहंतरेहे अहो ! दुक्खं ॥१२५२॥
 अप्पच्चक्खाणावरणकसायचसेण देसविर्इइ ।
 भंसाओ सम्मत्तं परिचत्तं रोहिणीए उ ॥१२५३॥
 मरिऊणं अपरिग्गहिअवंतरसुरेसु रोहिणी पत्ता ।
 हंत ! 'महंतदुहसमूहाणऽववरिआ इमा जाया ॥१२५४॥
 तसो वि निग्गओ जो गओ जिओ 'एगकरणपमुहेसु ।
 कथ वि हा ! जीहाए अभावओ दुक्खमणुभूअं ॥१२५५॥
 कथ वि जीहाछेआउ जेण सहिआणि तिकखदुक्खाणि ।
 भमिओ संसाग्गमहासमुदमज्झम्मि जो वहुअं ॥१२५६॥
 अह मोहनिवेण महंतमूढयापेअसीइ हत्थम्मि ।
 तालं दाऊणं अट्टहाससहिणण इणमुत्तं ॥१२५७॥
 कंते ! एआइ महंतसाविआए सरूवयं दिट्ठं ! ।
 कंताए ताए उत्तं किं देवित्थ वत्तव्वं ? ॥१२५८॥
 जम्हा इमा वराई चउदसगुणटाणरूवसोवाणे ।
 सिद्धिमहासोहे पंचमं च सोवाणमारुहिआ ॥१२५९॥
 देवेण उ ते वि निवाडिआ सहस्सक्ख-चक्किपुज्जा जे ।
 सुरलक्खेहि 'अक्खोहिआ असमसत्तवंता य ॥१२६०॥

१. व्यग्रः ॥ २. ध्यायति स्मरति ॥ ३. मूर्च्छाम् अनुच्छाम् ॥ ४. मतिमुक्ता बुद्धिहीना ॥ ५. महादुःख-
 समूहानामपवरिका ॥ ६. एकेन्द्रियप्रमुखेषु ॥ ७. अक्षोभिताः असमसत्त्ववन्तः-असदृशपुरुषकाराः ॥

जे इकारसमं सोवाणं सिद्धिनिलयस्स आरुहिआ ।
 हुंकारमित्तवसओ देवस्स पडिवडिआ एए ॥१२६१॥
 देवस्स अग्गओ रुलमाणा चिट्ठंति पायलगा ते ।
 अहं मंतिअ-सामंतेहिं भासिअमेगकालं च ॥१२६२॥
 देवी अहो ! 'मुणइ चविउमेवमेवेअमन्नया स जिओ ।
 मणुएसु समुण्णन्नो पडिवन्नं तत्थ सम्मत्तं ॥१२६३॥
 जेणाभिग्गहिओ दाणरूवधम्मो इमो वि भग्गो अ ।
 दाणंतराय-किवणत्ताईहिं मोहसुहडेहिं ॥१२६४॥
 अह भमिऊण भवं जो समागओ ताव मणुअजम्मम्मि ।
 तत्थ वि जेण अभिग्गहिओ अमलो सीलधम्मो अ ॥१२६५॥
 सो वि उ भग्गो जेणं नरवेओदय-कुसंगमाईहिं ।
 संसारं परिभमिउं पुणो वि जो माणुसो जाओ ॥१२६६॥
 अंगीकओ कयावि अ जेण तवाभिग्गहो गुरुसगासे ।
 एसो वि लोविओ निअजीहालोलत्तणाईहिं ॥१२६७॥
 भमिउं भवं च जो मणुअभवे आगच्छए पुणो तत्थ ।
 भावणअभिग्गहं गहिअ चयइ 'अट्टाइचित्ताहिं ॥१२६८॥
 'खित्तगपल्लुवमासंखअंसयपप्सरासिमाणेसु ।
 ताव भवेसु 'पवन्ना जेणेवं 'देसविरई अ ॥१२६९॥
 पच्चक्खाणावरणकसायपमुहमोहउक्कडभडेहिं ।
 करसंठिअधणमिव जस्स देसविरई वि निग्गमिआ ॥१२७०॥
 इत्थंतरम्मि अच्छेरहरिसपूरिअमणेण राएण ।
 सिरिचंदमोलिनामेणुत्तं नमिअ जगभाणुजिणं ॥१२७१॥
 भयवं ! मोहाइमहारिउणो एए कुणंति जीवाणं ।
 विअडं विडंबणं पुण चित्तातिगयं दुरंततमं ॥१२७२॥
 जं एअस्स सयलआगमतत्तमयस्स 'भज्जदेसम्मि ।
 संवंधस्स भणिज्जइ तं 'सज्जमसंगयं हवइ ॥१२७३॥
 पुच्छामि केवलं संदेहमहं किंचि नेव 'अपसाओ ।
 कायव्वो तुम्हेहिं विमत्तयकारिगुणवंतेहिं ॥१२७४॥

१. मन्यते-जानाति वक्कुमेवमेवमेतत् अन्यदा स जीवः ॥ २. आर्त्तादिचिन्ताभिः आर्त्तरीद्रव्यानिः ॥ ३. क्षेत्र-
 कपल्योपमासङ्ख्य-अंशकप्रदेशराशिमानेषु ॥ ४. प्रपन्ना ॥ ५. देशनिरतिः इयम् ॥ ६. मध्यदेशे-मध्यभागे ॥ ७. तद्
 सर्वमसङ्गतमेव-भ.-भा. पृ. ३३५ ॥ ८. अप्रसादः कोपः ॥

सम्मदंसणवतस्स जंतुणो पुव्वमेव वुत्तमिमं ।

उक्कटो वि भवो किर अवह्वेपुग्गलपरावट्ठो ॥१२७२॥

तत्थ य इमस्स पत्थुअजिअस्स सम्मत्तकंसणा जाया ।

देसविरइफंसणया अस्संखभवेसु पत्तेअं ॥१२७३॥

तप्परिभंसे मज्झे भूरिभवो अ भणिओ वहुत्तस्स ।

किं माणमिअ दिसिज्जउ तत्तो सो केवली कहइ ॥१२७४॥

कत्थ वि संखिज्जं कत्थ वि अस्संखं तहा अणंतं पि ।

सुणसु पमाणं 'भूमिव ! अवह्वेपुग्गलपरावट्ठे ॥१२७५॥

हुंति अणंताओ उस्सप्पिणिओसप्पिणीउ तम्माणं ।

वट्ठंति अणंतस्स अणंता भेआ महाराय ! ॥१२७६॥

तम्हा ^१पडिअंतर उस्सप्पिणिओसप्पिणीउऽणंताओ ।

हुंति तहावि नरेसर ! न किज्जए किं पि जिणधम्मो ॥१२८०॥

अह चंदमालिराओ नमिउ भणइ भयवं ! तमच्छेरं ।

जं दंसण-देसविरइगुणेसु पत्तेसु अज्जावि ॥१२८१॥

पहवन्ति मोहपमुहा रिउणो पए तओ जिणेणुत्तं ।

एवं अणाइकालं जाव इमे ^३जीवमभिहुंति ॥१२८२॥

तिहुअणजणपूइअपयपंकयजुअलेहि विमलनाणेहि ।

नयलेहि पि जिणेहि पस्सुविअं इत्थ इत्थमिमं ॥१२८३॥

सम्मत्त-देसविरया पल्लिअस्स अस्संखमागमित्ता उ ।

अइ भवा उ चरित्ते अणंतकालं च सुअसमए त्ति ॥१२८४॥

अस्या गाथाया व्याख्या-सम्यग्दृष्टयो देशविरताश्च [प्रत्येकं] क्षेत्रपल्लोपमा-
सङ्ख्येयभागप्रदेशराशिप्रमाणान् भवान् भवन्ति, अष्टौ भवान् चारित्र-
सामायिकं प्राप्यते, श्रुतसामायिकं तु सम्यग्दृष्टि-मिथ्यादृष्टिभावेनाविशेषितं
सामान्येन द्वीन्द्रियादिषु अनन्तान् भवान् प्राप्यत इत्यर्थः ॥

अह नरचइणा भणिअं भयवं ! संसारिओ जिओ एसो ।

सवविरइकत्ताए करिस्सइ कया करगहणं ? ॥१२८५॥

चारित्तधम्मधरणीधवसिन्नसहायगो भविस्सइ अ ? ।

एस कया केवलिणा कहिअं ^४थोवंतमेअं तु ॥१२८६॥

सुणसु तुमं राय ! अवहिअमाणसो भूवई तओ भणइ ।
 एसो अहं अवहिओ कयप्पसाया कहंतु जिणा ॥१२८७॥
 भगवं तो भणइ तओ पत्थिव ! अत्थि नरखित्तमज्झम्मि ।
 इंदपुरं नाम पुरं सिरीइ इंदपुरसंकासं ॥१२८८॥
 राओ समीरणो नाम तत्थ जाया जयंतिआ तस्स ।
 जेहि गहिओ इव अवयारो 'सर-सुर-रइ-सुरीणं ॥१२८९॥
 एगय आणीओ सो संसारिजिओ अ तेसि गेहम्मि ।
 कम्ममहानरवइणा 'तणुअत्तेणं पसन्नेणं ॥१२९०॥
 जणओ जणेइ अरविंद त्ति सुअस्स 'महपुव्वमभिहाणं ।
 पढिआउ जेण य कलाउ विमलजसकुसुमवल्लीओ ॥१२९१॥
 जुव्वणवयं च पत्तो गुणपयडीभावभायणं पुत्तो ।
 मुणिपरि[वरि]ओ सुगुरू कम्मनिवेणं समाणीओ ॥१२९२॥
 जो रायवाडिआए नयराओ निग्गओ वणम्मि गओ ।
 सुगुरुं निरिक्खिऊणं पणमइ आणंदपूरेणं ॥१२९३॥
 तत्थ य उवविट्ठो जो कम्ममहंतनिवई समप्पेइ ।
 जस्स अइभासुरं सुहअज्झवसायरुवमसि ॥१२९४॥
 संखिज्जसागरोवमटिइरुवं खंडिअं च 'तणुखंडं ।
 मोहाइमहारीणं जेणं तेण करचालेणं ॥१२९५॥
 सम्मदंसण-चारित्तधम्मउवपसदायगेण तओ ।
 सव्वविरड्कन्नाए महागुणा वणिणआ गुरुणा ॥१२९६॥
 'तत्तिव्वणुरागो जो जणणी-जणगाइसंगमं 'चत्ता ।
 सुगुरुसमप्पिअवेसो परिणेइ सयलविरड्कन्नं ॥१२९७॥
 आलोइउं च लोआ परमविभूईइ गहिअदिक्खं जं ।
 पभणंति एस धन्नो मन्नो देवाण वि मुणिंदो ॥१२९८॥
 चारित्तधम्मभूवईसिन्नं सव्वमवि हरिसिअं एअं ।
 जस्संतिण ठिओ सव्वोहो थिरदंसणो जाओ ॥१२९९॥
 जाणअसयागमपरिचयविहीसु सिक्खिअकिआकलावो अ ।
 उवसममंडणमंडिअदेहो सोहइ महेसी जो ॥१३००॥
 महवमुद्दागाही अज्जवलाही लसंतसंतोसो ।
 जो तवसोसिअगत्तो संजमलच्छीनिहिअचित्तो ॥१३०१॥

१. रसरसुर-रतिसुर्योः ॥ २. तनुजत्वेन-पुत्रतया ॥ ३. महपूर्वम्-उत्सवपूर्वम् ॥ ४. शरीरखण्डम् ॥
 ५. तर्त्तानुरागः ॥ ६. त्यक्त्वा ॥

जो कुणइ सच्चपक्खं 'सुसोअभावियमणो समणमुक्खो ।
 निक्खिचणया-तुरिअव्वयपमुहा जं न मुंचंति ॥१३०२॥
 पणहिं सुहभावेहिं जो उच्छाहिओ निहंति सया ।
 पवलं मोहवलं आहणिऊण 'अपमायगंधगयं ॥१३०३॥
 आरांविअ 'सुद्धमणोवित्तिधणुहलेहमिसिवयंसवरं ।
 सुहभावनाम'नाराणहिं पहरेइ मांहनिवं ॥१३०४॥
 मयणमहामंडलिअं ताडेइ अ रागमिगवइं 'जिणइ ।
 पाडेइ दोसविसमतममहागयनायगं जो अ ॥१३०५॥
 पस मह रिऊ पस तुह रिऊ इअ जे मुणाविआ अरिणो ।
 सव्वोहसयागमपहिं सव्वे जो विणासेइ ॥१३०६॥
 'अग्गि-गिरिराय-बहुली-सायर-हिंसा-महामुसावाया ।
 चोरिअ-मेहुण-मुच्छापमुहा रिउणो जिया जेण ॥१३०७॥
 पगय पमायदंडाहिवो अभिमुहं समुट्ठिओ जस्त ।
 कथ वि ठाणे कहमवि समणो पुण तं पि पहरेइ ॥१३०८॥
 कथ वि लुहा-पिवासाइदुस्सहपरीसहारिवग्गेहिं ।
 जो वाहिज्जइ जुगवं पराजिणइ ते वि पगमणो ॥१३०९॥
 कथ वि नरा-मर-तिरिअउवसग्गभडा समुट्ठिआ जं च ।
 पाडंति जिणागमवयणेहिं जो पुण थिरीभूओ ॥१३१०॥
 संजलणकसायरिऊ बुद्धसमणसारणाइ संजाया ।
 गच्छे सवालतरुणे विहुरीकुव्वंति जं समणं ॥१३११॥
 उवसम-मद्वमुहकयसाहज्जो जो कहं पि ते हणिउं ।
 निस्सीमसंजमकरणुज्जमम्मि वट्टइ सयाकालं ॥१३१२॥
 कथ वि रूवज्जुणि-गंध रस-फरिसलोलयाइझाणेहिं ।
 रिउभूएहिं हणिओ जो संतोसेण पल्लविओ ॥१३१३॥
 पुणरवि दुज्जयरिउवग्गेण समं संगरं च जो कुणइ ।
 इअ जय-पराजएसुं पवट्टमाणेसु अन्नुत्रं ॥१३१४॥
 चारित्तधम्मसिन्नवलेणं जाव जयलच्छिमरविदो ।
 पावेइ मुणिवरो ताव पेस्सिओ इअ गुरुवरेणं ॥१३१५॥

१. सुशौचभावित्तमनाः ॥ २. अप्रमादगन्धगजम् ॥ ३. शुद्धमनोवृत्ति-धनुर्लेखाम् ऋषिवयस्यवरः ॥ ४.
 नाराचेः वाणैरित्यर्थः ॥ ५. जयति ॥ ६. अग्नि-गिरिराज-बहुली-सागर इति अनुक्रमेण क्रोध-मान-माया-लोभानां
 सूचकाः शब्दाः

एसो तुज्झ महंतो अवराहो अम्ह अत्थि पत्थावो ।
 इअ पच्चक्खाणावरणकोहमाणा विचितंति ॥१३१६॥
 जस्संगे ते रिउणो पयडीभूआ कुणंति किर पीडं ।
 तव्वसओ कुविओ संतो जो गुरुसम्मुहं चवइ ॥१३१७॥
 आयरिअ ! किं मए इह विणासिअं जइ तुमं विआरेसि ? ।
 नत्थि मह को वि अवराहो जइ जंपसि तहावि तुमं ॥१३१८॥
 को तुह निवारओ अत्थि ? तओ एअं च किं ममं एगं ॥
 पडिसेहसि ? किं गच्छे एवं को वि न परो कुणइ ? ॥१३१९॥
 एए पव्वइआ संति इमेहिं सह तुमं न किं 'चवसि ? ।
 एगो अहं तु लद्धो मुद्धो विद्धो 'वयसरेहिं ॥१३२०॥
 जइ थविरा सिक्खं दिति वच्छ ! निवपुत्त ! सुकुलसंजाओ ।
 तुममिअ गुरुसम्मुहमित्थमवन्नाए भगसु 'माइं ॥१३२१॥
 जो पुण विवरीअं चिअ चित्ते चित्तेइ मे कुलुग्घाडं ।
 एए कुणंति मुणिणो गहिओ जो कोव-माणेहिं ॥१३२२॥
 जाव पुणो वि गुरु जं सिक्खेइ किमवि तओ अ जेणुत्तं ।
 मम 'उच्चाडणविसए सव्वे लगा अहो ! तुम्हे ॥१३२३॥
 तत्तो घिप्पह एअं निअपिच्छडगं 'ति भणिअ जो वेसं- ।
 चइऊणं गिहिवेसं गहेइ असुहपरिणामगओ ॥१३२४॥
 पच्चक्खाणावरणगकोहाऽहंकारसुहडसामत्थं ।
 दक्खा पिकखह तुम्हे अहो ! मणं जो तहा धरिओ ॥१३२५॥
 मोहबलम्मि अ जं पाडिऊण मिलिऊण सव्वसुहडेहिं ।
 ते विअडकोहमाणा तहा भमावंति पुहवीए ॥१३२६॥
 अह जो पइगामं परगिहेसु कम्माणि कुणइ दिणरत्तं ।
 भिक्खं च दुहेणं लहइ जावज्जीवं सहइ दुक्खं ॥१३२७॥
 पाविट्ठेणं भट्ठेण मए लोगोभयाइदुक्खगरं ।
 आयगिअं तं जप्फलमणुहोमि अहं सुदुस्सहगं ॥१३२८॥
 इअ निदंतो जो अप्पाणं पज्जंतसमयपत्ताऊ ।
 उप्पज्जइ 'जोइकतिअसेसु सुररिद्धिसंजुत्तो ॥१३२९॥
 चविऊण तओ ठाणा भूरिभवं भमइ जो किलेसकरं ।
 सुहसंपयानिहाणं रायपुरं अत्थि नामेणं ॥१३३०॥

१. वक्षि-कथयसि ॥ २. वचःशरैः ॥ ३. माऽर्थे अव्ययम् ॥ ४. उच्चाटनविषये ॥ ५. भाषायाम् पछेडी ॥
 ६. ज्योतिष्कत्रिदशेषु ॥

तत्थ अमच्चवरो परमसावओ अत्थ 'अत्थमंतो अ ।
 तस्स सुओ जो जाओ पिउकयचित्तमइअभिहाणो ॥१३३॥
 माया-पिउणो 'पिउवइगेहातिहिणो अ जाव संजाया ।
 ससुअं कुहुंवभारे ठवेइ संविग्गचित्तो जो ॥१३३२॥
 सुगुरुण पासदेसे गंतूण वयं गहेज्जए जेण ।
 पालिज्जइ पुव्वभणिअविहिणा हयमोहसिन्नेण ॥१३३३॥
 पज्जंतम्मि विसयसुहसीलत्तपमायसंगवत्सओ जो ।
 संजमविराहगो उप्पन्नो सोहम्मसुरलोगे ॥१३३४॥
 तत्थ वि पल्लोवमपमिअजीविअधरो सुरो अ संजाओ ।
 हीणद्धिओ तओ वि अ चविओ भमिओ भवं जीवो ॥१३३५॥
 एगय कंचणपुरनयरे खेमकरनरेसरसुओ जो ।
 जाओ अ विजयसेणो नामेण सयलकलावंतो ॥१३३६॥
 तत्थ वि सगुरुपासे धम्मं सुणिऊण सयणवग्गं च ।
 मुत्तूण जेण जणिओ करग्गहो 'वयसिरिकणीए ॥१३३७॥
 सब्बोहसयागमपमुहा पमुइअमाणसा तद्देव इमे ।
 मुणिणो जस्स सगासे ठिआ विसालवलकलिआ य ॥१३३८॥
 मोहवलेण समं पारद्धो जेण सुदारुणो अ रणो ।
 जस्स य कयवहुसंगो सयागमो परिचिईभूओ ॥१३३९॥
 सब्बोहो वि थिरतमो 'जस्संगमलंकितं सयाकालं ।
 अयलतरअप्पमाणं कणगाहरणगेण[.....]जहा ॥१३४०॥
 संतोसजुओ जो अप्पमत्तगुणटाणलक्खणं झत्ति ।
 आरुहिओ सत्तमयं सिद्धिमहासोहसोचाणं ॥१३४१॥
 तत्थ य जेण 'कम्माणुगूल्याए कहंचि किर लद्धो ।
 उवसमसेणिमहावइरदंडओ अइपयंडतमो ॥१३४२॥
 जो कोह-माण-माया-लोहे आहणिअ मत्थए तेण ।
 पाडेइ ता अणंताणुवंधिणोऽणाइरिरभूए ॥१३४३॥
 'भ[स्स]प्पच्छाइअअग्गिकणसरिच्छा जेण ते कया तुच्छा ।
 मिच्छादंसणमंती पयडं निद्धाडिओ मुणिणा ॥१३४४॥

१. अर्थवान्-कृदिमान् ॥ २. यमगृहातिथी परलोकवासिनाविलयर्थः ॥ ३. व्रतश्रीकन्यायाः ॥ ४. यस्याङ्गम्
 अलङ्कृतम् सदाकालम् अचलतर-अप्रमाणम् क्लृप्ताभरणकेन यथा ॥ ५. कर्मानुकूलतया ॥ ६. भस्मप्रच्छादिताम्रि-
 यणसदृशाः ॥

सुद्ध-उद्धसुद्ध-अविसुद्धरूवतिगधारगो इमो पडिओ ।
 चडिओ अट्टमसोवाणमपुव्वकरणगुणक्खं जो ॥१३४५॥
 गच्छइ तओ वि अनिअट्टवायरगसंपरायनामं च ।
 नवमं सोवाणं सिद्धिमहागेहस्स मुणिनाहो ॥१३४६॥
 तत्थ नपुंसगवेओ जेणं हणिउं कओ अ गयचिट्ठो ।
 तयणु अ इत्थीवेओ सहसा उवसामिओ जेण ॥१३४७॥
 अह हास-रइ-अरइ-सोग-भय-दुगंछासरूवरिउच्छक्कं ।
 जेणं विणासिऊणं धिक्किज्जइ पुरिसवेओ अ ॥१३४८॥
 अपच्चक्खाणावरण-पच्चक्खाणावरमभिहा कोहा ।
 संजलणरूवकोवो गयचिट्ठा ताव जेण कया ॥१३४९॥
 अपच्चक्खाणावर-पच्चक्खाणावरमभिहा मण्णा ।
 संजलणरूवमाणो गयचिट्ठा ताव जेण कया ॥१३५०॥
 अपच्चक्खाणावर-पच्चक्खाणावरमभिहा माया ।
 संजलणरूवमाया गयचिट्ठा ताव जेण कया ॥१३५१॥
 अपच्चक्खाणावर-पच्चक्खाणावरमभिहा लोहा ।
 विरइविसेसज्जुपणं गयचिट्ठा ताव जेण कया ॥१३५२॥
 संजलणगलोहो पुण ताडिज्जंतो इमो मुणिदेण ।
 सुहुमीभूओ ^१नंसिअ निलीणओ दसमसोवाणे ॥१३५३॥
 दसमे तत्थ सुहुमसंपरायगुणठाणयम्मि चडिऊणं ।
 सो ताडिऊण लोहो गयचिट्ठो ताव जेण कओ ॥१३५४॥
^२नित्तवसुकुडुंवगमाणुसेसु पडिप्पसु हेउभूप्पसु ।
 तम्मयतणुजीओ गयचिट्ठो पडिओ अ मोहनिवो ॥१३५५॥
 थुल-मूल-सिहा-साहाइसु पडिप्पसु पडए जहा विडवी ।
 इअ सकुडुंवो मोहचरडो कओ जेण निचिट्ठो ॥१३५६॥
 परमाणंदसुहं अणुहवमाणो विजयसेणनाममुणी ।
 आरुहिओ एगादसमसिद्धिआवाससोवाणं ॥१३५७॥
 उवसंतमोहगुणठाणलक्खणे तत्थ ठाइ सोवाणे ।
 अंतोमुहुत्तमित्तं जो जिणसमसुद्धचारित्तो ॥१३५८॥
 समणो अणुत्तरविमाणुववायउचिअसुचित्तपरिणामो ।
 सुरअसुरसेणिपुज्जो सोवाणे होइ चिट्ठतो ॥१३५९॥

लोहो ताव सचेअणओ किपि हवइ पुणो वि कोवगओ ।

पेसइ धूअं अइवल्लह^१मप्पसरीरगअभिन्नं ॥१३६०॥

मुच्छाभिहाणया सा कुविआ कारेइ पासदेसगया ।

^२जस्संगोवगरणगाइअमुच्छं वलवई वणिआ ॥१३६१॥

तीण गलगहिओ जो पच्छम्मुहओ अ वालिओ संतो ।

दसमगन्तोवाणाइअकमेण परिवाडिओ ताव ॥१३६२॥

जो जाव पढमसोवाणगम्मि नीओ समप्पिओ तीण ।

मिच्छादंसणदुट्ठगमंतिवरस्स गसिओ तेण ॥१३६३॥

चलमाणो जो अ सचेअणभूएहिं गहिज्जप इत्ति ।

तेहिं कुविणहिं रिउवग्गेहिं पुव्वपहिणहिं ॥१३६४॥

तक्कारिअभूरिदुरिअभरो गओ पगकरणपमुहेसु ।

जो भमिऊणं चढिओ नरगाइसु भूरिसंसारं ॥१३६५॥

अह मणुअभूमिमज्जे अत्थि ^३महापुरभिहाणयं नयरं ।

तत्थ परमसावयगो महड्डिओ नयरसिद्धिमणी ॥१३६६॥

नामेण सुन्दो तस्स भारिआ रूवधारिणी धन्ना ।

संसारिजीओ जाओ तप्पुत्तो पुंढरीगक्खो ॥१३६७॥

जस्स अइसाइणी ^४पाडिवया जाया तओ पुणो जेण ।

अप्पेण वि कालेण कलाओ पढिआउ पोढाओ ॥१३६८॥

थोवं एअं अज्झेअव्वं ति ^५असंतुसंतओ संतो ।

पुच्छइ जो मुणिपासे कलाण किर वित्थरो कुत्थ ? ॥१३६९॥

सव्वाण कलाणं ^६पुव्वेसु समत्थि बहुवित्थरो भइ । ।

जेणुत्तं कइ पुव्वाणि ताणि हुंति ? मुणिणा भणिअं ॥१३७०॥

पुच्छसु तुमं गुरुवरे तओ अ ते जेण पुच्छिआ तेहिं ।

पुव्वगओ वित्थारो कहिओ सव्वो वि जस्स तओ ॥१३७१॥

पुव्वाणं अज्झयणे जस्स मणं जायमित्थ अच्चंतं ।

जंपइ जो गुरुराया पाढह पुव्वाणि मे तुम्हे ॥१३७२॥

कायव्वो उ पसाओ तुम्हेहिं एस ताव सुगुरुहिं ।

कहिअं पढंति मुणिणो पुव्वाइं नेव सहुंजणा ॥१३७३॥

१. आत्मशरीरकाभिन्नाम् ॥ २. यस्य अज्ञोपकरणकादिकमूर्छाम् बलवती वन्तिता ॥ ३. भवभावनायां
ब्रह्मपुरम् इति नामं नगरमस्ति ॥ ४. प्रतिपत् बुद्धिः ॥ ५. असंतुष्यन् ॥ ६. चतुर्दशपूर्वेषु ॥

जेण कहिज्जइ अ तओ वयदाणं कुणइ ^१सयणणुत्ताप ।
जेणं दिक्खा गहिआ गुरुहत्थेणं महिड्डीप ॥१३७४॥
पण्णाविसेसओ जेणं सिक्खा तक्खणेण संगहिआ ।
अप्पदिणेहिं चउदस मुणिणा पुव्वाणि भणिआइं ॥१३७५॥
अह ^२अट्ठाणगपरिसाठिपण मोहचरडेण नीससिअं ।
पुट्ठो ^३सहागणहिं अन्नेहिं देव! किं एअं ? ॥१३७६॥
हत्थेण भालथलयं आहणिऊणं च चवइ मोहनिवो ।
निहया वयं इमेणं जम्हा अम्हाण जो सत्तू ॥१३७७॥
सज्जीकओ अ जेणं सयागमो पाढओ समग्गो सो ।
^४एअपयासिअमम्माणि जो अवगमिस्सइ परो वि ॥१३७८॥
उम्मूलणं करिस्सइ कंदाणं ^५अम्हगुत्तजुत्ताणं ।
एस समणो इआणि मिलिओ को दुट्ठसंजोगो ? ॥१३७९॥
अत्थि स को वि इभं जो संजोगं झत्ति ^६सुविहडावेइ ? ।
निअसामिणं ^७सखेअं दट्ठूणं उट्ठिआ नारी ॥१३८०॥
सा नामेणं नारी निहा परिवारओ इमो तीए ।
आलस्सं ^८वेगलं तणुभंगो अ मुहमोडणयं ॥१३८१॥
^९जंभा य सुविणदंसण-^{१०}सरणब्भंसत्ति सा सपरिवारा ।
काऊणं च ^{११}पमाणं जणिअंजलिआ भिसं भणइ ॥१३८२॥
अज्ज वि देव! ^{१२}सदासीसज्जे कज्जे किमेरिसां खेओ ।
किज्जइ ? किं कहे वि अ तुमए दिट्ठं न देव! इमं ? ॥१३८३॥
गहिऊण गलग्गाहं मुच्छाप वालिओ जमेस जिओ ।
एगादसमाओ सोवाणाओ सिद्धिसोहस्स ॥१३८४॥
^{१३}मिआणि मज्झ विलसिअं सामि! तुमं निरिक्खसु तओ अ ।
मोहेण विहसिऊणं भणिअं वच्छे! वरं गच्छ ॥१३८५॥
पूरेसु तुमं निअवंछिअं तओ ^{१४}परिगरेण सह एसा ।
गच्छइ सच्छदं चउदसपुव्वधरस्स पासम्मि ॥१३८६॥

१. स्वजनानुज्ञया ॥ २. आस्थानकपर्षत्स्थितेन ॥ ३. सभागतैः ॥ ४. एतत्प्रकाशितमर्माणि ॥ ५. अस्मद्गोत्र-
युक्तानाम् ॥ ६. सुविघटयति-नाशयति ॥ ७. सखेदम् ॥ ८. वैकल्यम् ॥ ९. जम्भा ॥ १०. स्मरणभ्रंश इति ॥
११. स्वपरिवारं प्रमाणमिति कृत्वा इत्यर्थः ॥ १२. स्वदासीसाध्ये ॥ १३. परिकरेण ॥

जस्स सरीरे तीण आलस्सं पुव्वमेव आणीअं ।
^१तव्वसगो जो समणो न परावट्टेइ सुत्ताइं ॥१३८७॥
पुव्वाणं अवरेसिं ^२सत्थाणऽत्थं न चिंतए जो य ।
एवं ति-चउरवासरगमणे मुणिणो वयंति परे ॥१३८८॥
जइ निरवज्जा विज्जा पट्ठिआ गुणणेण ता थिरीकुणसु ।
इअ पेरिऊण उववेसिओ वलेण गुणणस्स मुणी ॥१३८९॥
अह पेसिओ ^३पमीलाए सेसो परिगरो निओ सव्वां ।
तेणं गहिओ समणो ^४भूआविट्ठव्व भूओ जां ॥१३९०॥
जंभाहिं पिट्ठं जो मोढइ ^५उड्डीकरेइ बाहुजुगं ।
भंजइ अंगुलिआओ ^६पयाइअंगाणि विक्खिवइ ॥१३९१॥
इअ विविहपयारेहिं ^७उंवा नामेइ जस्स ताव मुहं ।
भामेइ अहो पुरओ अ पिट्ठओ पासओ चीसुं ॥१३९२॥
गणणाइउवक्कमगे कारिज्जंतम्मि थविरसमणेहिं ।
न वि पुंडरीअमुणिणो विणिग्गयं अक्खरं मुहओ ॥१३९३॥
अह रत्तीए अक्कंतो निद्दाए दढं समावडइ ।
संथारगाइविरहम्मि जत्थ तत्थ व पपस्से जो ॥१३९४॥
जो ^८कट्ठखंडगं पिव निद्दाए विगयचेअणीभूओ ।
सुवए जाव दिणमुहं विसंठुलकलेव्वरावयवो ॥१३९५॥
पडिकमणगवेलाए उ जागरो ठिज्जए दुहेणं जो ।
इअ अन्नदिणे वि थविरसमणेहिं ठाविओ गुणिउं ॥१३९६॥
अह उंवाए जो पाडिओ सिरं कुप्पराणि जाणूणि ।
जुगवं भग्गाइं भूमीआवाएण तक्कालं ॥१३९७॥
एवं च जाव किंचि वि न जंपए ताव थविरस्ताहुजणो ।
मोणमवलंविऊणं ठिओ गुणेइ अ सयं सुत्तं ॥१३९८॥
पइदिअहं निद्दाए वड्ढुतीए पडिकमणकाले ।
जो कारिओ अ नहं अहो ! अपुव्वं नड्डीइ व्व ॥१३९९॥
वयणविआरा विविहा लोअणभंगो तहा अणेगविहा ।
^९पयकरविन्नासो विअ अणेरिसो जस्स नट्टविही ॥१४००॥

१. तद्वशः ॥ २. शास्त्राणाम् ॥ ३. प्रमीलया-निद्रया ॥ ४. भूताविष्ट इव ॥ ५. ऊर्ध्वोक्तोति ॥ ६.
पदादिअङ्गानि विक्षिपति ॥ ७. निद्रा ॥ ८. काष्ठखण्डकम् ॥ ९. पदकरविन्यासः ॥

सवसीभूअऽप्पाणं जणेइ हासं च जो मुणी बहुअं ।
 'तत्तविऊण जणाण वि अच्छेरं कुणइ किं एअं ? ॥१४०१॥
 अपरावट्ठतस्स य अचित्तमाणस्स विसमनिदस्स ।
 सच्छिद्दहत्थसलिलं व ३सुअं विगलेइ जस्स सया ॥१४०२॥
 सुहुमगहणत्थरासी ३विस्सरणं गच्छए समग्गो वि ।
 जस्स जह सुअं भंसइ तहा हवइ जो निराकंखो ॥१४०३॥
 निद्वासुहं ४विसाओ वि अब्भहिअमसुहकारणं एअं ।
 ४अमिअं पिव मन्नंतो रयणीए जो जहा सुवइ ॥१४०४॥
 चिट्ठइ दिणम्मि वि तहा सुत्तो सुत्तं असेसयं गलिअं ।
 गुरुणा भणिज्जए वच्छ ! पुंडरीआभिहाणमुणे ॥१४०५॥
 सिद्धंतं पढिउं पुण उच्छाहेणं तहाविहेण वयं ।
 गहिअं तुमए दुहओ पाढो एसो उ संजाओ ॥१४०६॥
 नरलोअरज्जसुरलोअसुक्खमुक्खेगदाणसुररुक्खो ।
 जिणभासिअं तु सत्थं गुणिअव्वं इममणत्थहरं ॥१४०७॥
 नारय-तिरिआइअदुहसंदोहपयाणकारणम्मि तुमं ।
 निद्वासुहम्मि रत्तो निरत्थयं वट्ठसि मुणे । किं ? ॥१४०८॥
 ५निद्धंघसो अ समणो भासइ भयवं । करेइ को निहं ? ।
 केणावि इमं वितहं तुम्हाणं अग्गओ कहिअं ॥१४०९॥
 जम्हा कळे वि मए एअपमाणं सुअं इमं गुणिअं ।
 चित्तेइ तओ सुगुरू अहो ! परं एअमव्भहिअं ॥१४१०॥
 जं अवलवेइ पञ्चक्खमवि मुणी सच्चयं च नो चवइ ।
 अन्नय जो निद्दाए समणो ७विसघारिउ व्व कओ ॥१४११॥
 सहेण महंतेण वि सहमदितो ८दिवासुविणदंसी ।
 विविहविगारगयमुहो सुत्तो दिट्ठो रिसी गुरुणा ॥१४१२॥
 काऊणं बहुसहे गुरुणा जग्गाविऊण भणिओ जो ।
 एवं वोळसि भो पुंडरीअ ! न सुवसि (सुवेमि) ताव अहं ॥१४१३॥
 तं किं एअं स चवइ कुत्थ किमेअं गुरो ! अहं सुविओ ? ।
 इअ तुम्हाणं ९भंती अज्ज वि गुणणापरो उ अहं ॥१४१४॥

१. तत्त्वविदाम् ॥ श्रुतम्-शास्त्रम् ॥ ३. विस्मरणम् ॥ ४. विषात् ॥ ५. अमृतम् ॥ ६. निर्लज्जः ॥
 ७. विषघारितः ॥ ८. दिवास्वप्नदर्शी ॥ ९. भ्रान्तिः ॥

गुरुराय ! जया सुत्तत्थं चित्तेमि अहमयलचित्तो उ ।
 सव्वेसि तया सुत्तो एसो एवं भमो हवइ ॥१४१५॥
 समणो थूलमुत्तावाइ त्ति विरत्ता उ सव्वहा गुरुणो ।
 मुणिणो वि तहा जंपइ पेरिज्जंतो असंवद्धं ॥१४१६॥
 दोसं गच्छइ समणो जो सव्वेहिं उविक्खिओ तेण ।
 पासे परिवारो मोहपेरिओ आगओ जस्स ॥१४१७॥
 तत्तो दूरीभूओ सयागमो सव्वहा जओ विमुहो ।
 नट्ठो पुण सव्वोहो गओ अ चारित्तधम्मो वि ॥१४१८॥
 गच्छइ पढमं चिअ जाव सव्वविरइ सुदंसणअमच्चो ।
 सो वि पणट्ठो मिच्छतमंतिओ आगओ झत्ति ॥१४१९॥
 एवं सव्वेहि वि मिलिऊणं पज्जंतकालए जो अ ।
 निदायुसुयुरुगे किर खित्तो मरणेण संहरिओ ॥१४२०॥
 भमिओ निगोअमज्झे तहा य एगिदिप्पसु गंतूणं ।
 संसारे जो माणुसजम्मो हा ! हारिओ लद्धो ॥१४२१॥
 अह चित्तवित्तिनामाडवीइ सुविवेगतुंगिरिसिं ।
 अपमत्तनामकूडे जिणिदपुरनामयं नयरं ॥१४२२॥
 तत्थ विगयउच्छाहा मिलिओ सव्वे वि ते निराणंदा ।
 चारित्तधम्मनरवइपमुहा एगतथ उवविट्ठा ॥१४२३॥
 जंपति ताव एए मिहो अहो ! तुम्ह पक्खह सुदक्खा ।
 किं इत्थ किज्जए ? मोहनिवस्स सहायगा बहुणो ॥१४२४॥
 उच्छिदित्ते उ अभव्व-दूरभव्वाभिहाणया एए ।
 अक्खलिअ भममाणा मूलाओ पक्खमम्हाणं ॥१४२५॥
 अम्हेहिं तु सहाओ एगो लद्धो इमो धुवं सो वि ।
 अम्हाणं मिलिओ किर बहुलेण ताव कालेण ॥१४२६॥
 आरोविज्जइ एसो अम्हेहिं जाव गुरुगुणेषु जिओ ।
 अम्हाण सहायत्तं पडिवज्जइ सो पुणो किं पि ॥१४२७॥
 ताव इमस्स स को वि विवज्जासो हवइ जेण जो मिलइ ।
 तेसिं मोहाइरिऊण चिअ विडंविज्जए तेहिं ॥१४२८॥
 एसो तहेव दुहिओ वयं तु एअस्स सुहसमुण्पायं ।
 काउं उवक्कमामो मूढो जो मुणइ नेव इमं ॥१४२९॥

अवरं च जत्थ उवसंतमोहपुव्वधरगाइअपपसु ।
 आरोविओ वि पडिउं मोहाइरिऊण जो मिलइ ॥१४३०॥
 किं तत्थ वयं वूमा ? कत्थ य जामो ? त्ति विहसिऊण तओ ।
 सब्बोहो वोळइ भा ! तुम्हाणं का 'मुहा' अत्ती ॥१४३१॥
 किं नव्वमिमं एसो अणाइकालपभवो उ ववहारो ।
 अज्ज वि संसारिजिएहि भवम्मि भमिस्सए बहुअं ॥१४३२॥
 कुणमाणेसु हिअं आरोवंतेसु वि पपसु गुरुपसु ।
 तुम्हासु ते उवसंतपुव्वधरआइणो पडिआ ॥१४३३॥
 मोहाइणं मिलिआ भमंति उक्कट्टउ धुवं एए ।
 संसारं परवसगा अवड्ढुपुगलपरावट्ठं ॥१४३४॥
 एस अणंतजिआणं अणाइकालेण ताव ववहारो ।
 जाओ तओ किमच्छेरयं ? पडिच्छह समयमप्पं ॥१४३५॥
 एअस्स सहायस्स बलेणं रिऊणं खयं वयं काउं ।
 पयडपयावा होमो सुइवंतमिमं जिअं कुणिमो ॥१४३६॥
 इअ वितहो अभिमाणो तुम्हाणं जेण हवइ ताव तया ।
 सुहसंपत्ती अ जया जिअस्स किर भाविणी अव्वो ! ॥१४३७॥
 अम्हेहि एगो उवलद्धो साहज्जकारणे जीओ ।
 तुम्हेहि जं वुत्तं अचित्तणिज्जं इमं सव्वं ॥१४३८॥
 जम्हा भूरिस्सहाया अवि एए मोहपमुहपडिवक्खा ।
 तुम्हाणं पसरंताण रोहणं काउमेव पट्ट ॥१४३९॥
 तुम्हे अप्पसहाया अवि सुसमत्था विवक्खघायम्मि ।
 इअ पिवक्खह जं एगो करिस्सइ 'किमाउला होह ? ॥१४४०॥
 सव्वे जंपंति अहो ! सब्बोहेण भणिअं इणं साहु ।
 कम्मनरिंदेणुप्पाइओ जिओ ताव नरखित्ते ॥१४४१॥
 पउमथलनामनयरं महानिवो सीहविक्रमो तत्थ ।
 तस्स पिआ य कमलिणी ताणं पुत्तो उ जो जाओ ॥१४४२॥
 सीहरहो इअ नामं सुअस्स पिउणा कयं इमा वत्ता ।
 कम्ममहानरवइणा कहाविआ तक्खणं तेसि ॥१४४३॥
 नणु तुम्हेहि वद्धावणयं कायव्वमेस जेण जिओ ।
 अज्जदिणाओ तुम्हाण पक्खपोसं करिस्सइ जं ॥१४४४॥

अह सच्चोहसयागमपयडीकयगुणवरेसु पस जिओं ।

आरोहंतो 'सक्किज्जप न केणावि पाटेउं ॥१४४५॥

इत्थ भवम्मि मप विअरिओं सहाओ उ पुण्णुदयत्तामो ।

एअस्त चिट्ठप तं पोत्तिस्सइ जो सयाकालं ॥१४४६॥

न य पावोदयपोसं करिस्सइ कयावि जो तओ जीओ ।

मोहाइरिऊणं जुग्गो न भविस्सइ अहो ! ताव ॥१४४७॥

जाव इमेण जिण्णं पविसिज्जइ मुत्तिनामनयरीए ।

एअं सुओणअ हरिसिआ समुट्ठिआ दंसणप्पमुहा ॥१४४८॥

बंधंति तोरणाइं जिण्णिंदनयरम्मि तेण कणगकुंभे ।

पउमपिहाणपहाणे मोआवंति गिहवारेसु ॥१४४९॥

काराविज्जइ आवणसोहा सव्वत्थ वंसअग्गेसु ।

जेहि अवलंविज्जंति रत्तसोहंतवत्थाइं ॥१४५०॥

दावंति मिगमयसहिअसिरिखंडसलिलछडाउ रायपहे ।

कणगरयणदाणाइं तहा य ते अभयदाणाइं ॥१४५१॥

वाइज्जंते तुरिआइं कारिज्जंति तेहि नट्टाइं ।

यइदिणमिसो अ सीहहो नमइ जिणे अ आजम्मं ॥१४५२॥

जो कुणइ गुरुपणामं गच्छइ पिउणा समं जिणगिहेसु ।

तोसं पावइ मुणिदंसणेण सुणेइ तव्वयणं ॥१४५३॥

मुणिदिज्जमाणअसणाइअदंसणओ उवेइ हरिसं जो ।

पइदिणमिअ पुण्णोदयपोसो जस्स गयदोसो अ ॥१४५४॥

तकयसाहज्जेणं जेण पढिआउ अप्पकालेणं ।

सयलाओ सुकलाओ तओ अ तरुणत्तणं पत्तो ॥१४५५॥

जस्स य जायं रूवं वम्महअइसाइ सुंदरत्तेणं ।

ललिअविलासो सुरवरलीलासरिसो हवइ एसो ॥१४५६॥

न रमइ विसणसु मणं जस्स मयच्छीकहा पिआ नेव ।

तप्पाणिग्गहणकरणमिच्छइ मणसा वि जो नेव ॥१४५७॥

सेवइ समणे तेसि पासम्मि सुणेइ धम्मसत्थाणि ।

जो भावेइ भवसरूवं तत्तो हवइ उ विरत्तो ॥१४५८॥

अभिकंखइ मुक्खसुहं संसारविलक्खणं च जो दक्खो ।

चउनाणधरो गुणनिहितामो सुगुरू तहि पत्तो ॥१४५९॥

जेण सुअं वित्थरओ धम्मसरूवं सुगुरुसमीवम्म ।
जणणी-जणगाणुत्ताइ जेण गहिआ पुणो दिक्खा ॥१४६०॥
तत्तो सव्वो जं अणुचरेइ चारित्तधम्मपरिवारो ।
भिसमणुरत्ता सव्वविरई ^१तिजयरज्जदा जाया ॥१४६१॥
सव्वोहो न मुंचइ खणमवि पासं च सम्मदंसणयं ।
सव्वंगेण परिणमइ परिधेइ ^२पवयणकवयं जो ॥१४६२॥
संतोससिरत्ताणं धरमाणो भावणंगिआकलिओ ।
अपमायमहागयमारुहेइ समणो बलेण जुओ ॥१४६३॥
^३वसुससिहस्ससीलंगपवरतलवग्गिआवरिमज्झो ।
उवचिअपुण्णोदयदंडनायगं जो ठवेइ पुरो ॥१४६४॥
पइसमयउल्लसंतसुहऽज्झवसायभडकोडिकयसेवो ।
मोहबलेण च समं विसमरणं कुणइ सीहरहो ॥१४६५॥
तत्थ य ताडेइ महंतमोहचरडहिअयं समणसूरो ।
तिक्खगअमूढभावाभिहाणकुंतग्गओ सिग्घं ॥१४६६॥
दंसण-नाणग-संजमवाणत्तिगेणं च हणइ समयकालं ।
जो ^४रागपंचमुह-दोसगइंदमहंतमंडलिण ॥१४६७॥
नीसेसपाणिकरुणापरिणामसरेण जो विदारेइ ।
हिंसाअज्झवसायाभिहाणबलव्रंतसामंतं ॥१४६८॥
^५सच्चवयणमुग्गरघाणं छिंदइ असच्चभडसीसं ।
^६सोअसणिआ य चोरिअचोरं चूरेइ चारुतवो ॥१४६९॥
^७मेहुणसलहो जेणं दहिओ वंभाभिहाणदीवेण ।
निह्लइ निरीहत्ताऽसणिआ उ परिग्गहरिउं जो ॥१४७०॥
उवसमसलिलाऽऽसारेणं जेण कोहाणलो अ अवणीओ ।
महवदंडेणं जो पाडेइ अ माण^८सुरसत्तुं ॥१४७१॥
^९अज्झवसीरेणं जो मायाभूमिं विदारणं ^{१०}विउरो ।
फोडेइ फुडं लोहतडागं संतुट्टिलट्टीण ॥१४७२॥
देहअसारत्तणचित्ताणइ-सारकरवालवग्गेण ।
दुज्जयपरीसहरिऊ पराजिणइ जो महासत्तो ॥१४७३॥

१. त्रिजगद्वाज्यदा ॥ २. प्रवचनकवचम् ॥ ३. अष्टादश ॥ ४. रागपञ्चमुख-द्वेषगजेन्द्रमहामाण्डलिकान् ॥
५. सत्यवचनमुद्गरघातेन ॥ ६. शौचासिना ॥ ७. मैथुनशलभः शलभः-पतङ्गः ॥ ८. सुरशत्रुम्-दानवम् ॥ ९.
अजिबसीरेण सीरम्-हलम् ॥ १०. विदुरः ज्ञानी ॥

उग्गा महोवसग्गा किज्जंता मणुअ-देव-तिरिपहि ।
 जेणं च सहिज्जंते चालिज्जंते न रोमाणि ॥१४७४॥
 इअ अक्खलिअपयावस्स जस्स कालो गओ इमो बहुलो ।
 सयलं मोहवलं वलवंतस्स पराहवंतस्स ॥१४७५॥
 अह 'क्षीणरीणनट्टप्पाणसु इमेसु पच्चणीणसु ।
 सम्महंसणमंती सुपसन्नो जस्स संजाओ ॥१४७६॥
 वड्डेइ सयागमो जस्स जलहिंवेलाजलं व निच्च पि ।
 किरिआकलावमाराहण अ सम्मं मुणिवयंसो ॥१४७७॥
 सवयणकिरणप्पसरेण जेण 'सूरिअसमप्पयावेण ।
 मोहतिमिरोहनासाउ कया भव्वा य सपगासा ॥१४७८॥
 पडिवोहिऊण एगे निअसीसा भव्वपाणिणो उ कया ।
 इअ सव्वपयारेहि पुण्णुदओ पोसिओ जेण ॥१४७९॥
 सुणिऊणं पज्जंतसमयं च संलेहणं मुणी कुणइ ।
 दव्वेणं भावेण असारसंसारसुविरत्तो ॥१४८०॥
 गीअत्थमुणीहि सह 'सेलनिअंवे गओ अ सीहरहो ।
 तत्थ सिलातलमेगं विलोइअं जेण अणवज्जं ॥१४८१॥
 तत्थ 'कुसमओ संथारगो अ सज्जीकओ सयं जेण ।
 तत्थ ठिओ सव्वजिणे वंदइ 'सक्कत्थणं जो ॥१४८२॥
 ससिरठविअपाणिपुडो पवट्टमाणं जिणाहिवं नमइ ।
 तत्तो निअगुरुरायं समणो गुरुभत्तिसंजुत्तो ॥१४८३॥
 तेसिं पासे पच्चक्खाइ 'वसुससंकपावठाणाइं ।
 पुव्वं विरओ वि अ जो चणइ अ चउविहमाहारं ॥१४८४॥
 धम्मपडिवंधमेगं करेइ जो चत्तगत्तपांडवंधो ।
 आलोइअपडिक्कंताईआरो होइ सुविसुद्धो ॥१४८५॥
 सुर-माणुस-तिरिअकओवसग्गासहणुज्जओ जई जाइ ।
 'पायवुवगसणनामाणसणेणं विमलज्ञाणगओ ॥१४८६॥
 जाव चरममृत्तासं च पालिऊणमकलंकचारित्तं ।
 कालं काऊण गओ समणो सुक्कसुरलोगम्मि ॥१४८७॥

१. क्षीणरीणनट्टायेणु ॥ २. सूर्यसमप्रतापेन ॥ ३. मोहतिमिरौघनाशात् ॥ ४. शैलनित्ये ॥ ५. कुशमयः
 दर्भमयः ॥ ६. शक्रस्तवेन ॥ ७. अष्टादश ॥ ८. पादपोषणमनमानशनेन ॥

सत्तरससायरोवमआउधरो देवरायसमरिद्धी ।
 जो संजाओ देवो महासुहंभोनिहिनिमन्नो ॥१४८८॥
 तत्थ वि तित्थगराणं जेणं समवसरणाणि किज्जंति ।
 पुहुवीए अवयरिउं पमोअपूरिअसरीरेण ॥१४८९॥
 सिरिरित्थह-वद्धमाणग-चंदाण-वारिसेणनामेहि ।
 जिणपडिमाओ नंदीसराइतित्थेसु वंदइ जो ॥१४९०॥
 अट्ठण्हआमहूत्तवविहाणओ पोसिओ उ पुण्णुदओ ।
 जेणं दिव्वा भोगा भुत्ता धम्मपहुपसाया ॥१४९१॥
 चइउं सुरलोगाओ पुव्वविदेहम्मि जो सुओ जाओ ।
 कमलायरनयरे सिरिचंदनिवपिआइ कमलाए ॥१४९२॥
 नामेण भाणुकुमरो सुरसमरूवो कलाकलावनिही ।
 चट्ठइ चंदु व्व सयलभुवणजणाणंददाणपरो ॥१४९३॥
 तत्थ य सव्वोहुज्जलदंसणसहिओ उ वालकालाओ ।
 धम्मं कुणमाणो जो पुण्णोदयपोसणं जणइ ॥१४९४॥
 अह राया सुरलोगं गओ तओ भाणुनामकुमरो अ ।
 रज्जं करेइ भुंजइ भोगे दिव्वे 'ससोहग्गो ॥१४९५॥
 जो पालिऊण सावयधम्मं सम्मं सुअं ठविअ रज्जे ।
 गुरुपासम्मि वयं गहइ तहेव महाविभूर्इए ॥१४९६॥
 अइपरिचिओ कओ जेणं समणेणं सयागमो पत्तो ।
 चारित्तधम्मसिन्नाणुगओ पगग्गचित्तेणं ॥१४९७॥
 जिअमोहवलो कयपुण्णोदयपोसो 'पवालिऊण वयं ।
 गहिआणसणो जो नवमग्गेवेअगसुरो जाओ ॥१४९८॥
 जो एगतीससायरसमजीविअधारगो सुरो होउं ।
 उप्पन्नो पुव्वमहाविदेहनामम्मि खित्तम्मि ॥१४९९॥
 भूमंडलमंडणपउमकंडनयराहिनायगो राया ।
 सीमंतगाभिहाणो सामंतगसेविओ सययं ॥१५००॥
 तस्स सुओ संजाओ गुणवंतो इंदत्तनामो जो ।
 तत्थ वि नरिंदभोगे भुत्तूणं संजमो गहिओ ॥१५०१॥
 जो मोहवलक्खयकारगो पुणो पुण्णुदयसुपोसगरो ।
 पुव्वविहिविहिअअणसणसमाहिमंतो कुणइ कालं ॥१५०२॥

पणयाललकवजोअणमाणं सव्वट्टसिद्धअभिहाणं ।
 १ जुगचंदरज्जुलोगालंकरणं रेहइ विमाणं ॥१५०३॥
 तत्थ य महाविमाणे उवरिमभागम्मि वट्टण पणं ।
 २ सायररसमणमाणं मुत्ताहलमुज्जलजलोहं ॥१५०४॥
 मज्झगयस्स इमस्स य वलयाकारेण ताव सोहंति ।
 चत्तारि मुत्तिआइं ३ नित्तानलमणपमाणाइं ॥१५०५॥
 पुणरवि वीए वलए अडसंखाकलिअमुत्तिअकलावो ।
 ४ रिउचंदमणपमाणो दिप्पइ ५ खजलं व मलमुक्को ॥१५०६॥
 चंदकलासंखाइं चंदकलानिम्मलत्तजुत्ताइं ।
 तीए वलए अडमणपमिआइं मुत्तिआणि तओ ॥१५०७॥
 लोअणकिसाणुपमिआणि मुत्तिअफलाणि तुरिअवल्यम्मि ।
 जलहिमणसरीराइं नायव्वाइं विअड्ढेहि ॥१५०८॥
 कुंजरलोअणवसुहामिआणि मुत्ताहलाणि नेआणि ।
 इगमणभारवहाइं छट्ठे वलयम्मि वट्टाइं ॥१५०९॥
 मुत्ताहलमंतट्टिअमणेगमज्जंतवायलहरीहि ।
 वलयगमुत्तिअनिअरो समुच्छलिअ आहणेइ जया ॥१५१०॥
 पअं महाविमाणं महरुरवेकंतभायणं जायं ।
 कत्थ वि अन्नत्थ न अत्थि एरिसं सइमहुरत्तं ॥१५११॥
 तत्थ विमाणम्मि सुरा तन्नायरसेगमोहिअसच्चित्ता ।
 समयगिसायरमिअं सुहेण पूरंति निअमाडं ॥१५१२॥
 नायरसपहावो सो विरहगरुक्खाइआण जं होइ ।
 किसलयसुमाइपसवो इत्थीजणगीअसवणेणं ॥१५१३॥
 नायरसस्स समाणो लोए अन्नो रसो न को वि जओ ।
 सण्णो सुवण्णटंकयमप्पेइ रवण करवासस्स (?) [रवेण वसवत्ती] ॥१५१४॥
 तत्थ समुप्पन्नो सो जो इंदवरिंदत्तरायरिसी ।
 अहमिंददेवर्णिद्धि पत्तो सुहसंपयाकोसो ॥१५१५॥

१. युगचन्द्रज्जुलोकालङ्करणं चतुर्दशज्जुलोकामूषणमित्यर्थः ॥ २. सागरस = चतुःपट्टि ॥ ३. नेत्रानल =
 द्वात्रिंशत् ॥ ४. ऋतुचन्द्र = षोडश ॥ ५. आकाशजलम् वर्षाजलमित्यर्थः ॥

अह पुव्वविदेहमहीविभूतणे गंधिलावईविजण ।
 चंदपुरी इंदपुरीसरिसा नयरी इमा अत्थि ॥१५१६॥
 तत्थ अकलंकनामो करेइ रज्जं महड्डिओ राया ।
 भूवपणयपयकमलो समिद्धि-सत्तीहि ^१सक्कसमो ॥१५१७॥
 जिणरायपायपंकयछप्पयकप्पस्स तस्स सोममुही ।
 महिस्सी सुदंसणा नाम समुज्जलदंसणसमुहा ॥१५१८॥
 पणय पभायसमण गोखीरसमाणसीहसुविणं च ।
 लहइ निवइभज्जा परिपालिअजिणधम्ममज्जाया ॥१५१९॥
 समयगिगसायरोवमजीअं पालिअ तओ चुओ संतो ।
 म सुदिदत्तजीओ तीण कुच्छीण उप्पन्नो ॥१५२०॥
 रायरमणीइ एसो सुविणो जाणाविओ नरिदस्स ।
 आगारिआ सुविणसत्थपाढगा तेण निअगेहे ॥१५२१॥
 तेसि सुविणो कहिओ ^२कंतालहिओ नरेसरेण तओ ।
 तेहिं विआरिऊणं भणिज्जण ^३सुविणसक्कत्थो ॥१५२२॥
 जं च महाराय ! सुविणसत्थे सीहां महासुविणमुत्तं ।
 तस्स पहावेण सुओ हविस्सप सीहवलवंतो ॥१५२३॥
 पुणरवि पुत्तो एसो खीरमहाजलहि^४विसयजसरासी ।
 पसरंततेअसूरो सूरुओ भावी धणक्कमणे (?) ॥१५२४॥
 ते कणगाइअदाणं दाउं रण्णा विसज्जिआ रण्णी ।
 आणंदभरभरिअमाणसा सुहेण वहइ सगब्भं ॥१५२५॥
 जिणदेवपूअणअभयदाणाईहिं नरिदमिगनित्ता ।
 पूरेइ दोहले पइदिणमुप्पज्जंतण निअगे ॥१५२६॥
 सुहवासरम्मि वसुहा व निहाणं निवइअंगणा तणुअं ।
 पयडीकरेइ ^५सूइगिहुज्जोअविहाणमाणिकं ॥१५२७॥
 सुअजम्मसरूवं ताव चंदधाराभिहाणदासीण ।
 नरनाहस्स निवेइअमेसो हरिस्ताउलो जाओ ॥१५२८॥
 नरवइणा तीण पारितोसिअं दाणमंजसा दिन्नं ।
^६आजीविअनिव्वाहगमहो ! धणवओ सिणेहकओ ॥१५२९॥

१. शकसमः ॥ २. कान्तालब्धः ३. स्वप्नसत्कार्यः ॥ ४. विशदः ॥ ५. सूतिगृहोद्द्योतविधानमाणिक्यम् ॥
 ६. आजीविकानिर्वाहकम् अहो ! धनव्ययः स्नेहकृतः ॥

नयरीए सव्वाए वाईज्जंते 'सरज्झयसमूहा ।
 रायसुआगमणेणं नयरीलोओ हरिसवंतो ॥१५३०॥
 पुरजणवद्धावणयाइं आगच्छंति रायगेहस्मि ।
 मंगलकारगअक्खयपत्ताणि सनालिगेराणि ॥१५३१॥
 सुअजम्मावसरम्मि अ राया दावेइ कणगदाणाइं ।
 लोओ दट्ठूण वयइ किमेष वरिसइ 'सलिलवाहो ? ॥१५३२॥
 सोहिज्जंते कारागिहाणि मोइज्जए अ वंदिजणो ।
 कारिज्जंते रण्णा जिणगेहेसु महपूआओ ॥१५३३॥
 इअ गीअ-नट्ट-वायण—खायण-पाणप्पयाणपमुहेहिं ।
 विविहपयारेहिं सुअजम्ममहो निवइणा जणिओ ॥१५३४॥
 सिद्धत्थनामगो 'जोइससत्थत्थाण जाणगो रण्णा ।
 आगारिअ पुच्छिज्जइ केरिसयं सुअगहसरूवं ? ॥१५३५॥
 तेणं भणिअं भूवो जं आणावेइ तं च सोअवं ।
 संवच्छरो उ एसो आणदो नाम विन्नेओ ॥१५३६॥
 होइ 'घणव्वयनामो 'रिऊ तहा कत्तिओ इमो मासो ।
 भद्दा तिही अ वीआ गुरुवारो 'कत्तिआरिक्खं ॥१५३७॥
 रासी वसहां जोगो 'धिई पसत्थगहपिक्खिअं लग्गं ।
 उच्चट्ठाणठिआ य गहा उट्ठुमुहीउ होराउ ॥१५३८॥
 इक्कारसठाणठिआ पावगहा 'सुहपयायगा हंति ।
 रासिम्मि परित्ते एस कुमारो देव ! जाओ जं ॥१५३९॥
 तेणं नरिंद ! कुमरो इमो हविस्सइ अतुच्छलच्छीओ ।
 अइमाणविक्रमाइअगुणमणिजलही महाराओ ॥१५४०॥
 तत्तो पयावई पुच्छइ अज्ज ! हवंति के इमे रासी ? ।
 तेसिं गुणा य के इच्चाइ 'चवसु अत्थि जइ सवं ॥१५४१॥
 सिद्धत्थनिमित्तविसारएण साहिज्जए महाराय ।
 जोइससत्थे वट्ठंति रासिणो वारस इमे उ ॥१५४२॥

१. स्वरज्जयसमूहाः स्वरज्जयो वाद्यम् ॥ २. मेघः ॥ ३. ज्योतिषशास्त्रार्थानाम् ॥ ४. शरत्कालः ॥ ५.
 ऋतुः ॥ ६. कृत्तिकानक्षत्रम् ॥ ७. वृत्तिः योगः ॥ ८. शुभप्रदायकाः ॥ ९. कथय ॥

मेसो वसहो मिहुणो ^१कक्कडओ ^२पंचवयणओ कन्ना ।
तुल विहुओ अ धणुहं मयरो कुंभो अ मीणो अ ॥१५४३॥
एणसिं वारस्सयरासीण समासओ गुणा एए ।
जोइस्सत्थविआराणुसारओ निव ! भणिज्जंति ॥१५४४॥
चक्सुचवलो बली रोगी तहं ^३धम्मत्थटविअपरिणामो ।
जलभीरु रमणिपिओ कयणुओ रायमहिओ अ ॥१५४५॥
चंडो ^४मिउओ अंते पवासुओ मेसरसिसंजाओ ।
अट्टारस्समे वरिसे पणवीसइमेव ^५अण्पमिई ॥१५४६॥
तेहिं भट्टो वरिंसाण सयं जीवइ पुणो वि तस्स मिई ।
^६कत्तिअरिक्खे भोमे चउदसीअट्ठैरत्तम्मि ॥१५४७॥
दाया भोगी दक्खो ^७सुथूरगल्लो महावल्लो सच्चो ।
धणवंतो थिरचित्तो जणप्पिओ अण्पभासी अ ॥१५४८॥
^८सत्थो ^९सोरिअजुत्तो परोवयारी तहेव ^{१०}तेअंसी ।
सविलासगई रोगबहुलो तहा कंठरोगी अ ॥१५४९॥

मेपो वृषभो मिथुनः कर्कटकः पञ्चवदनकः कन्या ।
तुला वृश्चिकश्च धनुर्मकरः कुम्भश्च मीनश्च ॥१॥

एतेषां द्वादशकराशीनां समासतः गुणा एते ।
ज्योतिषशास्त्रविचारानुसारतः नृप ! भण्यन्ते ॥२॥
चक्षुर्लोलो बली रोगी, धर्मार्थः कृतनिश्चयः ।
जलभीरुः प्रियः स्त्रीणां, कृतज्ञो राजपूजितः ॥१॥
चण्डकर्म्या मृदुश्चान्ते प्रवासी मेषसम्भवः ।
अपमृत्युर्भवेत्तस्य किलाष्टादशवत्सरे ॥२॥
पञ्चविंशतिवर्षाणां पर्यन्ते वा कथञ्चन ।
अष्टस्ताभ्यां पुनर्जीवेत् शतमेकं भ्रियेत न ॥३॥
कृत्तिकास्वर्द्धरात्रेऽसौ चतुर्दश्यां तु मङ्गले ।
भोगी दाता शुचिर्दक्षः स्थूलगण्डो महागलः ॥४॥
अर्थवानल्पभाषी च स्थिरचित्तो जनप्रियः ।
परोपकारी कान्तश्च बहुपुत्रः शौर्यसंयुतः ॥५॥

१. कर्कटकः कर्क इत्यर्थः ॥ २. सिंहः ॥ ३. धर्मार्थस्थापितपरिणामः ॥ ४. मृदुः ॥ ५. अपमृतिः
अपमृत्युरित्यर्थः ॥ ६. कृत्तिकानक्षत्रे ॥ ७. सुस्थूलगण्डः ॥ ८. सार्थः अर्थवान् ॥ ९. शौर्ययुक्तः ॥
१०. तेजस्वी ॥

कंतो तहा ^१ससो(रो)ओ लंछणधारी अ ^२खंधगंडेसु ।
 वसहम्मि होइ जाओ पणवीसइमे अ वरिसम्मि ॥१५५०॥
 मच्चू ^३चउप्पयाओ तस्स न जाओ अ जइ तओ जिअइ ।
 वरिसाणं सयं मरणं च रोहिणीरिक्खवुहवारे ॥१५५१॥
^४सरसऽन्नभोजको नयणचंचलो मेहुणारयमणो अ ।
 गंधव्वनट्टकुसलो जणप्पिओ कंठरोगी अ ॥१५५२॥
 गुणवंतो कित्तिधरो समिद्धिमंतो दढव्वओ गोरो ।
 नयवाई विज्जाणी पडुवयणो बुद्धिमंतो अ ॥१५५३॥
 सुसमत्थो उ विणोई दुहिओ होऊणं पढमयं एसो ।
 पच्छा लच्छीवंतो हवेइ मिहुणम्मि उप्पन्नो ॥१५५४॥
 सोलसमे वरिसे तस्स मिई जलओ असीइमे अहवा ।
 पोसाभिहाणमासे जलानले नत्थि संदेहो ॥१५५५॥
 धम्मिट्ठो धणवंतो सूरु निअकज्जकारणो ^५वंको ।
 कोवंऽधो कयमुणओ[पुण्णओ] गुरुवच्छलओ सिरोरोगी ॥१५५६॥

तेजस्वी रोगवहुलः कण्ठरोगी सुमित्रकः ।
 सविलासगतिः सत्यो लाञ्छनी स्कन्धगण्डयोः ॥६॥
 एवं गुणगणोपेतो वृषे जातो भवेन्नरः ।
 स समानां शतं जीवेत् पञ्चविंशतिको यदि ॥७॥
 नश्यच्चतुष्पदात्तस्य मरणं रोहिणीवुधे ।
 मृष्टान्नो दृष्टिलोलश्च मैथुनासक्तमानसः ॥८॥
 धनाढ्यः करुणोपेतः कण्ठरोगी जनप्रियः ।
 गन्धर्वनाट्यकुशलः कीर्त्तिभागी गुणोत्कटः ॥९॥
 दुःखितः प्रथमं भूत्वा पश्चाच्छ्रीमान् भवत्यसौ ।
 कुतूहली प्रगल्भश्च विज्ञानी स भवेत्तथा ॥१०॥
 गौरो दीर्घः पटुर्वाचि मेधावी च दृढव्रतः ।
 समर्थो न्यायवादी च मिथुनोद्भूतमानवः ॥११॥
 जले तस्यापमृत्युः स्यात् वत्सरे किल षोडशे ।
 आशीतिके त्रियेतासौ पौषमासे जलानले ॥१३॥

१. ससोचः (सरोज) ॥ २. स्कन्धगण्डयोः ॥ ३. चतुष्पदात् ॥ ४. सरसान्नभोजको मिथान्नभोजीत्यर्थः ॥

किसदेहो धीमंतो पवासुओ दुक्खिओ ^१सिसुत्तम्मि ।
 वरमित्तजुओ निच्च ^२बहुभज्जो पुत्तवंतो अ ॥१५५७॥
 सिरिवच्छ-संखरेहंकिअहतथो हवइ ^३तुरिररासिभवो ।
 वीसइमे दसमे वा वरिसे मरणं च ^४पवणाओ ॥१५५८॥
 अहवा तेवीसइमे संवच्छरण असीइमे वावि ।
 पोसे मासे मिगसिररिक्खे ^५सुक्के ^६तिजामाए ॥१५५९॥
 सिरिमंतो अभिमाणी किरिआजुत्तो अ मज्जमंसपिओ ।
 वसणरओ देसभमणसीलो ^७आउभीरू अ ॥१५६०॥
^८तक्कालकोववंतो ^९पिंगलनित्तो ^{१०}छुहाइअइत्तो ।
^{११}मायाजणवल्लहओ सुपुत्तओ ^{१२}अप्पपन्नो अ ॥१५६१॥
^{१३}मिहुऽन्नाऽऽसी विणयन्निओ सुविक्रमअलंकिअसरीरो ।
 पच्छा विरागवंतो नायव्वो सीहजायनरो ॥१५६२॥
^{१४}वोमेसुवच्छरो वा असीइवासो मणुस्सओ आउं ।
 मुंचइ ^{१५}महुमासि ^{१६}महासु पुण्णखित्तम्मि ^{१७}रविपुत्ते ॥१५६३॥

कार्यसारो धनी सूरु धर्मिण्ठो गुरुवत्सलः ।
 शिरोरोगी महाबुद्धिः कुशाङ्गः कृतवेदकः ॥१३॥
 प्रवासशीलः कोपान्धो बाल्ये दुःखी सुमित्रकः ।
 भृतभृत्यो मनाग्वक्रो बहुभार्यः पुत्रवांस्तथा ॥१४॥
 हस्ते श्रीवत्स-शङ्खाभ्यां युक्तः कर्करकोद्भवः ।
 पतनेन म्रियेतासौ वर्षाणां विंशतौ नरः ॥१५॥
 दशवर्षस्य वा मृत्युस्त्रयोविंशतिकस्य वा ।
 अशीतौ वा पुनः पौषे मृगशीर्षे सिते निशि ॥१६॥
 श्रीमान् मानी क्रियायुक्तो मद्यमांसप्रियस्तथा ।
 देशभ्रमणशीलश्च विनीतः शीतभीरुकः ॥१७॥
 क्षिप्रकोपी सुपुत्रश्च जननीजनवल्लभः ।
 व्यसनी प्रकटो लोके पिङ्गनेत्रः क्षुदार्तिकः ॥१८॥
 अल्पप्रज्ञो नृपे भक्तो मृष्टात्री विक्रमी तथा ।
 पश्चाद्विरागी जायेत सिंहे जातो मनुष्यकः ॥१९॥

१. शिशुत्वे ॥ २. बहुभार्यः ॥ ३. चतुर्थराशिभवः कर्कराश्याद्भवः ॥ ४. पवनात् ॥ ५. सुक्के ॥ ६. त्रियामायाम्-रात्रौ ॥ ७. जलसीरुः ॥ ८. शीघ्रकोपी ॥ ९. पिङ्गनेत्रः ॥ १०. क्षुधाद्यतित्तः ॥ ११. मातृजन-वल्लभः ॥ १२. अल्पप्रज्ञः ॥ १३. मिष्टान्नाशी-मिष्टान्नभोजील्यर्थः ॥ १४. व्योम-इषु=पद्माशत् ॥ १५. मधुमासे=चैत्रमासे ॥ १६. मघासु ॥ १७. शनैश्चरः ॥

इत्थीजणहरिसगरो धणागरो दायगो ^१कई दक्खो ।
 बुद्धेत्तणम्मि ^२धम्मविहाणपरो सव्वलोगपिओ ॥१५६४॥
 गंधव्वनट्टवसणासत्तो दुहिओ ^३अभओ अ नित्तरोगी अ ।
^४उअरकडीसु विसालो कन्नाजाओ नरो हवइ ॥१५६५॥
 तस्स ^५सिरोरोगाओ जलाउ जलणाउ सत्थओ वावि ।
 मरणं किर नायव्वं तेवीसइम्मि अरिसम्मि ॥१५६६॥
 अहवा वत्तीसइमे असीइअमे वच्छरम्मि अक्खायं ।
 मूले नक्खत्ते ^६वइसाहे मासम्मि बुह्वारे ॥१५६७॥
^७अट्टाणरोसणो ^८फुडभासी दुहिओ तहा खमासहिओ ।
 सवलक्खो चललच्छीउ गिहसूरो सुमित्तहिओ ॥१५६८॥
^९देवच्चओ उआरो पवासुओ सच्चभासओ निउणो ।
 सुविसाललोअणो संगही अलुद्धो दयावंतो ॥१५६९॥
 वाणिज्जकज्जकुसलो अ संविभागी नरो तुलाजाओ ।
 वीसइमे वासे मरइ ^{१०}भित्तिपायाइणा एत्तो ॥१५७०॥

पञ्चाशत्को म्रियेतासौ यदि वा शतिको मर्थो ।
 मघासु जीवितं मुञ्चेत् पुण्यक्षेत्रे शनैश्चरे ॥२०॥
 विलासिनीजनाह्लाददायको धनपूरितः ।
 दाता दक्षः कविर्दृढभावे धर्मपरायणः ॥२१॥
 सर्वलोकप्रियो नाट्ये गान्धर्वद्वयसने रतः ।
 प्रवासशीलः स्त्रीदुःखी नेत्ररोगी च निर्भयः ॥२२॥
 कट्युदरविशालश्च कन्याजातो भवेन्नरः ।
 शिरोरेगाज्जलादग्रे शस्त्राद् विशतिवार्षिकः ॥२३॥
 त्रयोविंशतिको वाऽपि म्रियतेऽसौ ततः परम् ।
 अशीतो मूलनक्षत्रे वैशाखे बुधवासरे ॥२४॥
 अस्थानरोषणो दुःखी स्फुटभाषी क्षमान्वितः ।
 चलाक्षश्चललक्ष्मीको गृहे दर्शितविक्रमः ॥२५॥
 वाणिज्यदक्षो देवानां पूजको मित्रवत्सलः ।
 प्रवासी सुहृदामिष्टः उदारः सत्यभाषकः ॥२६॥

१. कविः ॥ २. धर्मविधानपरः-धर्मपरायणः इत्यर्थः ॥ ३. अभयः निर्भय इत्यर्थः ॥ ४. उदरकटीयु
 विशालः ॥ ५. शिरोरोगात् जलात् ज्वलनात् शस्त्रात् ॥ ६. वैशाखे ॥ ७. अस्थानरोषणः ॥ ८. स्फुटभाषी ॥
 ९. देवाचारः ॥ १०. भित्तिपातादिना ॥

जइ वा जया असीई वरिसाणं च अणुराहनक्खत्तं ।
 अहवा जिह्वाखिखं मंगलवारो तया मरणं ॥१५७१॥
 कूरो सूरु परदारासत्तो पिंगलोअणो माणी
 सहसा लद्धधणो तह जणणीविसए वि दुट्ठमई ॥१५७२॥
 निअपरजणनिईरओ पवासुओ होइ बालभावम्मि ।
 धूत्तो ^१तेणो ^२विहलारंभो विळुअभवो मणुओ ॥१५७३॥
 विळुअ-सत्थ-भुअंगम-चोरऽन्नविगारएहिं सो मरइ ।
 अट्टारस-पणवीसवरिसो तओ ^३सत्तइं जिअइ ॥१५७४॥
 सूरु सच्चो धीमंतो जणआणंदणो पवरभज्जो ।
 माणी विज्जाणी चारित्तजुओ ^४सत्तिओ चेव ॥१५७५॥
 सुललिअक्खवरभासी तेअंसी होइ थूलदेहो अ ।
 सकुलक्खयगारी नरवइमहिओ थूलदंसी अ ॥१५७६॥
 सच्छिद्धपायअंगुलिओ कलहपिओ अ मित्तदोसी अ ।
 धणवंतो पुण पच्छिमकालम्मि दरिदुओ होइ ॥१५७७॥

अलुब्धः संविभागी च दीर्घनेत्रो दयापरः ॥
 निपुणः संग्रही चैव तुलाजातो भवेन्नरः ॥२७॥
 म्रियते विंशतौ कुड्यपातादिभ्योऽथवा पुनः ।
 अशीतावनुराधासु ज्येष्ठे मंगलवासरे ॥२८॥
 बाल्यप्रवासी क्रूरात्मा शूरः पिङ्गललोचनः ।
 परदाररतो मानी निष्ठुरः स्वजने जने ॥२९॥
 सहसाऽवाप्तलक्ष्मीको जनन्यामपि दुष्टधीः ।
 धूर्तश्चौरोऽफलारम्भी वृश्चिकोऽतूतमानसः ॥३०॥
 वृश्चिकास्त्राहिचौरान्नो म्रियतेऽष्टादशाब्दकः ।
 पञ्चविंशतिको वापि ततो जीवति सप्ततिम् ॥३१॥
 सूरः सत्यः धिया युक्तः सात्त्विको जननन्दनः ।
 शिल्पविज्ञानसंयुक्तो धनाढ्यो वरभार्यकः ॥३२॥
 मानी चारित्रसम्पन्नो ललिताक्षरभाषकः ।
 तेजस्वी स्थूलदेहश्च कुलग्नो राजपूजितः ॥३३॥

धणुहाभिहरासिभवो मणुस्सओ तस्स होइ मरणं च ।
 अट्टारसमम्मि दिणे अहवा सत्तइमवासरए ॥१५७८॥
 आसाढनाममासो नक्खत्तं सवणयं च विज्जेअं ।
 वारो अ 'सुरायरिओ जया तया होइ मरणं च ॥१५७९॥
 दुज्जणइहो जुवइज्जणवसो गीअरसजाणगो दक्खो ।
 अण्णसुओ जणणीवच्छलओ गुज्झम्मि लंछिअओ ॥१५८०॥
 सीलालंकिअदेहो 'चाई बहुबंधवो सुरूवो अ ।
 वंछिअसुहो धणुओ विणोअवंतो थिरारंभो ॥१५८१॥
 'मगरुब्भवो उ मच्चो मच्चू पअस्स वीसइमवासे ।
 सत्तइमे वारे 'वइ सणि भवपसु सूलाओ ॥१५८२॥
 दाया अलसो 'गयतुरयज्जुणी सूरुओ सिणेहरहिओ अ ।
 'अण्णड्डो धणभोगी चलहत्थो 'घट्टदिट्ठी अ ॥१५८३॥
 परकज्जगरो कयविज्जाउज्जमओ अ 'अवरगुणवेई ।
 पसो कवीसरो होइ कुंभरासिपहवो मणुओ ॥१५८४॥

दरिद्रः पश्चिमे काले मित्रद्वेषी कलिप्रियः ।
 छिद्रपादाङ्गुलिः क्षेमी धनुर्जातो भवेन्नरः ॥३४॥
 अष्टादशदिने नो चेत् मृतोऽसौ तर्हि सप्ततौ ।
 आषाढमासे म्रियते श्रवणे शुक्रवासरे ॥३५॥
 कुजनेष्टो वशे स्त्रीणां पण्डितः शीलसंयुतः ।
 गीतज्ञो लाञ्छनी गुह्ये पुत्राढ्यो माल्य(तृ)वत्सलः ॥३६॥
 धनी त्यागी सूरूपश्च शीतालूर्ध्वरिवान्धवः ।
 परिचिन्तितसौख्यश्च स्थिरारम्भः कुतूहली ॥३७॥
 मकरोत्थो मृतो नो चेद्द्विशत सप्ततौ ततः ।
 रेवत्यां म्रियते शूलान्नभस्ये शनिवासरे ॥३८॥
 दाताऽलसः कृतघ्नश्च गजेन्द्रतुरगस्वयनः ।
 शालूरकुक्षिर्निर्भीको धनाभागी सशक्तिकः ॥३९॥
 स्तब्धदृष्टिश्चलो हस्ते मानविद्याकृतोद्यमः ।
 पुण्याढ्यः स्नेहहीनश्च भोगी सूरः कविस्तथा ॥४०॥

१. सुराचार्यः शुक्रः—शुक्रवार इत्यर्थः ॥ २. त्यागी ॥ ३. मकरोद्भवः ॥ ४. वदिः ॥ ५. गजतुरगस्वयनिः॥
 ६. अन्नाढ्यः ॥ ७. स्तब्धदृष्टिः ॥ ८. अपरगुणवेदी परकार्ये गुणज्ञ इत्यर्थः ॥

सो वीसइमे वरिसे ^१वग्घहओ सत्तसीइवासे वा ।
जलपडणाओ कत्थ वि मरइ अ भद्दवयमासम्मि ॥१५८५॥
^२पडुवक्को सूरुओ तह ^३अगाहचिट्ठो ^४नरुत्तमो कोही ।
रणसज्जो निल्लज्जो अवरजणनिसेवओ निच्चं ॥१५८६॥
गंधव्ववेअगो पारदारिओ बहुलसत्तुसंजुत्तो ।
^५लोलक्खो अइदक्खो तहा ^६विभूसारओ सययं ॥१५८७॥
सिरिदेवसुगुरुसेवासत्तो तुरिओ सकज्जकरणम्मि ।
बंधुहिओ अ धणपिओ पिअदंसणओ नमणसीलो ॥१५८८॥
वारसमरासिजाओ हवइ नरो तस्स मरणमक्खायं ।
अट्टारसमे वरिसे अहवा ^७बाणोणसयगम्मि ॥१५८९॥
इअ जे मेसाईणं वारसरासीण वण्णिआ उ गुणा ।
नरवर ! पुव्वं सव्वे ते कहिया सव्वदंसीहि ॥१५९०॥
एअं जोइससत्थं पयासगं ^८इंदिआइगत्थाणं ।
केवलिभासिअभावेण कयाइ वि ^९नऽन्नहा होइ ॥१५९१॥

गुणज्ञः परकार्ये च भाषकः कुम्भसम्भवः ।
स च विंशतिवर्षे चेद् व्याघ्रेण न हतस्तदा ॥४१॥
सप्ताशीतितमे वर्षे मासे भाद्रपदे तथा ।
म्रियते मानवः क्वापि नीरे पतनसम्भवात् ॥४२॥
गम्भीरचेष्टितः शूरः पटुवाक्यो नरोत्तमः ।
क्रोधी प्राज्ञो रणश्रेष्ठो न त्यागी बन्धुवत्सलः ॥४३॥
गान्धर्ववेदको नित्यं सेवकश्चेतरे जने ।
गच्छति त्वरया मार्गे निलज्जः प्रियदर्शनः ॥४४॥
सत्यो देवगुरुपास्तिरतः प्रचुरशक्तिकः ।
विभूपानिरतो दक्षो लोलाक्षः पारदारिकः ॥४५॥
धनप्रियोऽस्थिरो नम्रो मीने जातो मनुष्यकः ।
मृत्युरष्टादशे वर्षे पञ्चोनशतिकस्य वा ॥४६॥
तदेवं देव ! ये प्रोक्ता मेषादीनां गुणा मया ।
एते पूर्वं स्वशिष्येभ्यः सर्वज्ञेन निवेदिताः ॥४७॥

१. व्याघ्रहतः ॥ २. पटुवाक्यः ॥ ३. अगाधचेष्टः-गम्भीरचेष्टित इत्यर्थः ॥ ४. नरोत्तमः ॥ ५. लोलाक्षः ॥
६. विभूपारतः ७. पञ्चोनशतके ॥ ८. इन्द्रियातिगार्थानाम् ॥ ९. न अन्यथा ॥

जोइसनाणस्स पुणो वभिचारो होइ भासगनरस्स ।

दोसेण जेण एसो 'सत्थविभायं न जाणेइ ॥१५९२॥

कूरगहा दिट्ठा जइ वलवंता रासिणो इमे हुंति ।

तेसिं गुणा उ सच्चा विन्नेआ नऽन्नहा नाह ! ॥१५९३॥

एअं सोऊण निवो अकलंको नाम भणइ एवमिमं ।

संदेहो नत्थि अ को वि भासिअं 'सम्ममज्जेणं ॥१५९४॥

तत्तो सों सिद्धत्थो विसज्जिआं सत्थजाणगो रण्णा ।

धणकंचणगाइअभूरिदाणदाणेण महिऊणं ॥१५९५॥

सुहवासरम्मि कुमरस्स नामगं निवइणा ठविअमेअं ।

वल्लिराय त्ति महंतमहपुव्वगं हरिससहिषणं ॥१५९६॥

वड्डेइ सो कुमरो पइदिणं सयणपाणिसंठिओ ताव ।

पुण्णोदयो पयडिओ ससंककिरणुज्जलो जस्स ॥१५९७॥

वालत्तणे वि जाओ सव्वोहो जस्स रायतणयस्स ।

पुव्वभवाओ चिअ दंसणेण चत्तं न जस्स तडं ॥१५९८॥

देवे वंदइ आणंदिओ गुरूण पयपंकयाणि तहा ।

पणमेइ अ निसमेइ अ दिवानिसं जो जिणागमयं ॥१५९९॥

पुण्णोदयप्पहावेण जेण पढिआउ निम्मलकलाओ ।

गंभीरत्त-गुरुत्तणपमुहगुणा जस्स कुमरत्ते ॥१६००॥

जो वड्डंतो जुव्वणवणण समहिट्ठिओ गुरुपइट्ठो ।

तहरूवसुहगयाइगुणेहिमिव तस्स 'फद्धाप ॥१६०१॥

सयलकलाकुसलेहिं अणेगकुमरेहिं सड्डेमेस भिसं ।

विरयइ पुणो विणोए विविहपयारे निवकुमारो ॥१६०२॥

ज्योतिर्ज्ञानं निमित्तं च तथाऽन्यदपि तादृशम् ।

अतीन्द्रियार्थं तच्छास्त्रं सर्वं सर्वज्ञपूर्वकम् ॥४८॥

ततोऽत्र व्यभिचारः स्यात् केवलं नरदोषतः ।

विभागं हि न जानीते शास्त्रस्याल्पश्रुतो नरः ॥४९॥

एवं च स्थिते-

कूरग्रहेन दृष्टाश्चेद् वलवन्तश्च राशयः ।

ततोऽमीषां गुणाः सत्या नान्यथेत्यवधारय ॥५०॥

देवगिहेसु जणेइ णववणाणि सुमभरमहंतपूआओ ।
 विरयावेइ तहा जत्ताओ [मह]भत्तिजुत्तो जो ॥१६०३॥
 आउज्ज-गीअ-नाडयविहावणप्पमुहपुण्णपयरेहि ।
 जिणवरसासणमेअं पहाविअं रायकुमरेण ॥१६०४॥
 जेणं दाणं दाविज्जइ दीणाण करुणानिहाणेणं ।
 गुरुरायपासदेसे सयागमं सुणइ एगमणो ॥१६०५॥
 चारित्थम्मसिन्नं समग्गमवि जस्स परिचिईभूअं ।
 मोहमहाचरडवलं दूरेण भमइ भयव्भंतं ॥१६०६॥
 न विसयरागो जस्स विसओ हवइ दिट्ठिगो न दोसो वि ।
 जम्हा उदगाओ पिव अग्गी उग्गो वि उवसंतो ॥१६०७॥
 गिरिराओ उच्छलमाणो पडिओ 'कंदुगु व्व दूरतरं ।
 लोहो वाहाविहुरो सुहडेणं जेण जणिओ अ ॥१६०८॥
 किविणत्तं पिसुणत्तं ^१अणुमत्तं जस्स दीसए नेव ।
 फरिस-रस-गंध-रूव-रवगिद्धया नवि अ ^२अक्खाणं ॥१६०९॥
 जेणावमाणिओ अविणओ गओ वासठाणअपयाणा ।
 अन्नत्थ व तत्थ इमो विसेसओ वासिओ तेहिं ॥१६१०॥
 महव-अज्जव-सोरिअ-उदारयापमुहगुणसहस्सेहिं ।
 रायकुमरस्स अंगं घडिअं च ^३चतुम्मुहेण इमं ॥१६११॥
 कुमरस्स कित्तिपूरो पसरइ घणसारपरिमलु व्व जओ ।
 जम्हा अवगुणअंगारकणो जस्स न तडम्मि ठिओ ॥१६१२॥
 जस्स विणयाइअगुणे दट्ठेणं रंजिआ नयंरलोआ ।
 जस्स रमंतस्स ^४नयणअविसयभावं न इच्छंति ॥१६१३॥
 कुमरे दिट्ठे माया-पिरुण उप्पज्जए अ जो हरिसो ।
 न मुणिज्जइ छउमत्थेण सो पमुत्तूण जिणमेगं ॥१६१४॥
 खणमवि खमंति न इमे जणणिजणगा ^५निवंगयविओगं ।
 विणयाईण गुणाणं एस पहावो समग्गो वि ॥१६१५॥
 पइगेहं जस्स गुणाण कहाओ जणमुहेसु वट्ठंति ।
 सव्वे वि वल्लहा जं गुणा न उण सयणसंबंधो ॥१६१६॥
 जस्स य गीआइ गाइज्जंते अमरसुंदरीहिं पि ।
 भासिज्जंते जस्स य चरिआणि अहो ! सुरेहिं पि ॥१६१७॥

१. कन्दुक इव ॥ २. अणुमात्रम् ॥ ३. अक्षाणाम्-इन्द्रियाणाम् ॥ ४. चतुर्मुखेन-ब्रह्मणेत्यर्थः ॥ ५. नयन-
 अविषयभावम्-अदर्शनमित्यर्थः ॥ ६. नृपाङ्गजवियोगम् ॥

इअ बलिनामे कुमरे अच्चभुअगुणमणोहरे सुणिण ।
 देसाहिवनिवकन्नाओ जायाओ सरागाओ ॥१६१८॥
 पअम्मि भवे अम्हे इमस्स कुमरस्स पाणिगहणं च ।
 कुणिमो अवरस्स य नेव निच्छओ निम्मिओ ताहि ॥१६१९॥
 १पअमुदंतं सुणिउं राण्हि पेसिआउ कन्नाओ ।
 निअनिअदेसेहितो मणुन्नपरिवारसहिआओ ॥१६२०॥
 निअरूवसारलच्छीतज्जितअच्छरगणाउ कुमरीउ ।
 ताओ सयंवराओ समागयाओ गयगईओ ॥१६२१॥
 चिंतंति ताय-माया उ अहो । रायकुमरस्स सोहगं ।
 आगरिसिऊण जेणं आणीआओ निवसुआओ ॥१६२२॥
 नरवइणा तारिं आवासा दिन्ना पमोअकल्लिण ।
 लायण्णपूरिअत्तरीराणं तेलुक्कसाराणं ॥१६२३॥
 अच्छरिअं अच्छरिअं जासिं नेवऽच्छराओ तुह्हाओ ।
 २समवच्छराण तुच्छेअरत्तेअत्तणगुणजुआणं ॥१६२४॥
 वयगहणाभिप्पाओ पुरा वि नाओ निवेण अत्थि तओ ।
 राया देवी गंतूण भणंति नरिंदपुत्तस्स ॥१६२५॥
 वच्छ । जइ तुमं अम्हे गणेसि धम्मस्स सारमुणगो सि ।
 विप्पसु तया तुमं रायसुआणं पाणिमेआसिं ॥१६२६॥
 तुह गुणसवणागरिसिअमणाउ गच्छंति जइ निरासाओ ।
 पत्थागयाउ रायवरपेसिआओ ३सधूआओ ॥१६२७॥
 अम्हाणं एअं खेअकारणं ४सिरिगरं न लोअम्मि ।
 तम्हा कुमरीण मणोरहं तुमं ताव पूरेसु ॥१६२८॥
 माया-पिऊण हरिसं करेसि जइ ताव अम्ह वयणाई ।
 ५समणम्मि ठवेसु जओ तुमं पिओ वच्छल्लो निच्चं ॥१६२९॥
 तत्तो बल्लिरायसुओ चित्तेइ अ ताय-मायनिव्वंधो ।
 एसो दढो करिज्जइ किमित्थ पयवंधणं बहुअं ॥१६३०॥
 लंघेमि अहं जइ पिउवयणाई ता हविस्सए असुहं ।
 माया-पिआण एगो तणओ ताणं अहं जम्हा ॥१६३१॥
 चित्तिअकज्जं पुणरवि अहं करिस्सामि अवसरम्मि तओ ।
 करगहणविहाणेणं करेमि माया-पिउसमाहिं ॥१६३२॥

भोगफलाणि अवस्सं भुत्तव्वाइं ति जेण पडिवन्नं ।
 मणवंचारहिण्णं वि पिउवयणं नायतत्तेणं ॥१६३३॥
 कुमरस्स तओ पिउणा पाणिग्गहणुच्छवो महड्डीप ।
 काराविओ नराहिवकुमरीणं सुहमुहुत्तम्मि ॥१६३४॥
 राएण महाभवणं उज्जाणमणोरमं च कारिअमपुव्वं ।
 रायसुअकेलिहेउं भज्जागेहाणि तप्पासे ॥१६३५॥
 तत्थ ठिओ रायसुओ सुगोवमसुहं सया अणुहवंतो ।
 रवपत्तवद्धनच्चं पेक्खइ ताहिं समं एसो ॥१६३६॥
 पुव्वभवसंचिअसुकयफलमेअं इअ मुणंतओ कुमरो ।
 धम्मं सन्मं च कुणंतओ गमेइ सयलदिणाइं ॥१६३७॥
 अकलंकनराहिवई पालिअरज्जो अ भवविरत्तमणो ।
 सपयम्मि ठवेइ सुअं पज्जंतो कस्स वि न गेज्झो ? ॥१६३८॥
 लोए वि तुच्छओ हवइ उच्छुपज्जंतपव्वजायरसो ।
 इहलोगं परलोगं साहंति नरा इमे धन्ना ॥१६३९॥
 अकलंकनिवो दिक्खं कुवलयवदाभिहाणजिणपासे ।
 अंगीकरेइ वित्थरपुरस्सरं गुरुपणयसीसो ॥१६४०॥
 चरिउण तवं उग्गं भावरिउणं खयं च काउणं ।
 उप्पाडिउण नाणं संपत्तो सासयं ठाणं ॥१६४१॥
 देवी सुदंसणा वि अ गहिउणं संजमं निवेण समं ।
 तवसंसिअसत्तरीरा य देवलोगं गया समणी ॥१६४२॥
 बलिराओ वि अ उवचिअपुण्णुदणं महानिवो विहिओ ।
 सव्वेहि वि जस्साणा निअसीसे ठाविआ सययं ॥१६४३॥
 सामंतमंडलिअपमुहमहीसा मंडलेसरा जेण ।
 निअपुव्वयनिवइ-असाहिआ अवि पराजिआ बहुसो ॥१६४४॥
 रज्जमहो ! सुररायसममहो ! सोहग्गमंगकयसोहं ।
 दाणमहो ! बलिअवयारकारंगं बलिनरिंदस्स ॥१६४५॥
 सीलमहो ! जस्स सुदंसणस्स य सुराणमवि अ अक्खोहं ।
 दसविहपच्चक्खाणकरणेण य अहो ! सुकयकोसो ॥१६४६॥
 जस्स अहो ! सुहभावो अणन्नतुल्लो सुपुण्णपोसगरो ।
 महजम्मो रम्मो एस जत्थ लद्धो उ जिणधम्मो ॥१६४७॥

जेण कयं इस्सरिअं ^१आगाससमुदपुव्वलक्खाइं ।
 निक्कंदयं महामेहवुट्ठिपमुइअसयललोअं ॥१६४८॥
 कुमरत्तणम्मि जस्स य गयाणि ^२गयणदुगपुव्वलक्खाइं ।
 इअ सुरचमक्करीओ करेइ जो रज्जरिद्धीओ ॥१६४९॥
 जिण्णुद्धारा जेणं विहाविआ ताव टाणठाणेसु ।
^३निअअण्णुद्धारा पिव पहावणेणं जिणमयस्स ॥१६५०॥
^४जेणाहिणवा जिणवरपासाया कारिआ य निअदेसे ।
 पइगामं पइनयरं ^५जसपयरा व पयडीभूआ ॥१६५१॥
 रहजत्ताओ जेणं पयट्ठिआओ अ नयरमज्झम्मि ।
 विरइअमहाविभूईओ धम्मज्जोआण सया ॥१६५२॥
 धम्मेण वड्ढिओ जो जमेरिसा पाविआ महाभोगा ।
 जेणावि वड्ढिओ सो पहावणाहेउकिच्चेहि ॥१६५३॥
 धम्मस्स य रायस्स य परुप्परं वट्ठप अ उवयारो ।
 जेसि समो अन्नो को वि दीसइ न लोअमज्झम्मि ॥१६५४॥
 पगय चउट्ठसिदिणे कओववासो महानरेसो अ ।
 रविअत्थमणगसमए पूपइ जिणाहिवे देवे ॥१६५५॥
 तत्तो रत्तिअपोसहगाही सज्झायभणणआसत्तो ।
 सुहभावो वल्लिभूवो अपमत्तो ^६निग्गमइ रत्ति ॥१६५६॥
 रयणिविरामे रण्णो विसेसओ चरणधम्मसिन्नमिणं ।
 सन्निहिअं संजायं जस्स य चित्तेइ रायवरो ॥१६५७॥
 मज्झ अहो ! मूढत्तं माणुसजम्मं इमं च लहिऊणं ।
 विसयाभिलासगिद्धेण मए हो ! हारिअं ताव ॥१६५८॥
 बहुसायरोवमाइअकालहवत्तेगभोगसुक्खेहि ।
 जीआणं जइ न तिप्पी ता किं होदी ^७निभोगेहि ? ॥१६५९॥
^८तत्तविआरेणं जइ विलोक्खे पस लोगमज्झम्मि ।
 ता किमवि नत्थि रम्मं धम्मं मोत्तूण रे जीव । ॥१६६०॥
 जेसु असारेसु वि भावेसु मुहा तुज्झ रमइ सारमई ।
 ते वि अणिच्चा वट्ठंति नट्ठवट्ठिअपयत्थ व्व ॥१६६१॥
 तथाहि—

१. चत्वारिंशत् २. विंशतिपूर्वलक्षाणि ॥ ३. निजात्मोद्धारा इव ॥ ४. अभिनवप्राणाः—नूतना इत्यर्थः ॥ ५.
 यशःप्रकारा इव ॥ ६. नर्गमयति ॥ ७. नृभोगैः ॥ ८. तत्त्वविचारेण ॥

सारं सरीरमेअं जेहि हवइ ^१रुवजुवणवएहिं ।
 कुट्टजराईहिं तक्खणेण ताइं विणस्संति ॥१६६२॥
 जो पढमं सुररमणीणं वंछणिज्जो नरो इमो होइ ।
 पच्छा जुगुच्छणिज्जो तासिं चिअ एस ^२थविरत्थे[त्ते] ॥१६६३॥
 जेसिं पडिहाइ मणे लच्छी सारत्तणेण तेसिं पि ।
 न मिलइ एसा साहिअकिलेससयगाण लोगणं ॥१६६४॥
 जइ कमला संमिलइ अ कयावि केसिं पि तहवि नासेइ ।
 वरिसाकालसमुब्भवतडि व्व खणदिट्ठनट्ठा सा ॥१६६५॥
 लच्छीवंतो जीवो उ वासवाओ वि मन्नए अहिअं ।
 धणरहिओ पुण सो च्चिअ परगिहदासत्तणं कुणइ ॥१६६६॥
^३जइ जाउ जाइ जीवंत[य]स्स न जीवस्स जलहिजा नासं ।
 जम्मंतरम्मि गच्छंतस्स उ तस्स न उवेइ समं ॥१६६७॥
 रज्जस्स को वि माणो हवेइ सो वि अविवेगआवासो ।
 जेणं पहुत्तभट्ठो भिक्खाए भमइ जीवंतो ॥१६६८॥
 एगो रज्जं काऊण चक्कवट्ठी वि सत्तमिं पुढविं ।
 गच्छइ गयसरणो किं तओ अ रज्जस्स अभिमाणो ? ॥१६६९॥
 दिट्ठंता विन्नेआ विन्नजणेहिं च इत्थ चक्कीणं ।
 भरहाहिवईण सुभूम-वंभदत्ताभिहाणाणं ॥१६७०॥
 गयपुरनामनयरवइअणंगवीरिअनिवंगणाभइणी ।
 जमदग्गितावसेणं परिणीआ रेणुआकुमरी ॥१६७१॥
 भइणीए मिलणत्थं समागया एगया य रिसिकंता ।
 नयरे तीए भइणीवइसंबंधे सुओ जाओ ॥१६७२॥
 सा रेणुआ सपुत्ता आणीआ तावसेण वणमज्झे ।
 तीए पढमो पुत्तो रामनामेणं अत्थि पुरा ॥१६७३॥
 तेणं च परसुविज्जा लद्धा विज्जाहराउ एगाओ ।
 सो परसुरामनामो विक्खाओ ^४मेइणीइ तओ ॥१६७४॥
 अह जाणिऊण अन्नायमिमं तेणं च मारिआ माया ।
 पुत्तसहिआ निवेण वि विणासिओ आसमो तस्स ॥१६७५॥
 तावससुएण रुट्ठेण कओ रायस्स मत्थयच्छेओ ।
 गयपुरसामी जाओ रायसुओ कत्तवीरिअओ ॥१६७६॥

१. रूपयौवनवयोभिः ॥ २. वार्धक्ये ॥ ३. यदि जातु याति जीवतः न जीवस्य जलधिजा नाशम् ॥

४. मेदिन्याम् ॥

पिउणो वइरं चितंतेणं तेणं हओ अ जमदग्गी ।
 कुविण्ण परसुरामेण कत्तवीरिअनिवो निहओ ॥१६७७॥
 गयपुरज्जं गहिअं च परसुरामेण सत्तवंतेण ।
 निवभज्जा 'साहाणा नट्टा ताराभिहाणा य ॥१६७८॥
 सा तावसस्स आसमठाणम्मि गया भयाउला सिग्घं ।
 निअभूमिहरे ठविआ 'पविपंजरसंनिहे रिस्सिणा ॥१६७९॥
 तीए गब्भाओ सो ससंभमाए पडंतओ पुत्तो ।
 भूमीए लग्गो तेण कयं नामं सुभूमुत्ति ॥१६८०॥
 'निक्खत्तिआ धरित्ती कया परसुरामभूमिनाहेण ।
 पसरंतपयावविज्जिअदिणवइणा सत्तवारा य ॥१६८१॥
 राएण पगया पुच्छिओ अ नेमिस्सिओ इगो ताव ।
 कस्स पुरिस्सस्स य करेण मज्झ मरणं भविस्सइ भो ॥१६८२॥
 तेणं भणिअं नरवर । खत्तिअदाढाभरेण भरिअव्वं ।
 थालं हवति खीरं दाढाउ जस्स दिट्ठीए ॥१६८३॥
 जो भुंजइ तं खीरं तस्स करेण मरणं च तुह भावि ।
 अह परसुराअराएण मंडिआ दाणसाला य ॥१६८४॥
 तत्थ य थालं तं मंडिअं च सीहासणम्मि भूवेण ।
 सक्कारिज्जंति तओ नाणादेसागया लोआ ॥१६८५॥
 इत्थंतरम्मि किर मेहनायविज्जाहरेण पगयरो ।
 नेमिस्सिओ अ पुट्ठो पुत्तीए को वरो भावी ? ॥१६८६॥
 कालत्तयविउणा तेणं कहिअं तुज्झ 'अत्तजायाए ।
 कंतो सुभूमाओ भावि तावसयठाणठिओ ॥१६८७॥
 तेण वयणेण मुइओ सेवइ विज्जाहरो सुभूमं तं ।
 दिन्नाओ विज्जाओ इमस्स विज्जाहरेण तओ ॥१६८८॥
 रायसुओ निअमायं पुच्छइ भूमी किमेअमाण त्ति ? ।
 जणणीए रोअंतीए भणिओ पुव्ववुत्तंतो ॥१६८९॥
 जणणीवयणं सोउं अभिमाणजलोहपूरिअमणद्धो (?) ।
 गच्छामि अप्पसत्तुं समुलमुम्मूलपमि अहं ॥१६९०॥
 इअ भणिउं रायसुओ गयपुरनयरं गओ तओ तस्स ।
 दिट्ठीए दाढाओ जायाओ खीरूवाओ ॥१६९१॥

सीहासणम्मि तम्मि अ उवविट्ठो भुंजण स तं खीरं ।
 अह परसुरामराओ सज्जवलो आगओ तत्थ ॥१६९२॥
 खीरं भोत्तुं थालं सुभूमकुमरेण निअसिरस्सुवरिं ।
 भामिअ निक्खित्तं परसुरामरायाभिमुहमेअं ॥१६९३॥
 थालं च चक्करयणं संजायमिमं अमोहसत्थवरं ।
 एसो पुव्वभवज्जिअपुण्णपहावो अहो ! जस्स ॥१६९४॥
 चक्करयणेण तेणं च परसुरामस्स सीसयं छिन्नं ।
 *कैसवचक्केण जहा राहुसिरं छिदिअं लोप ॥१६९५॥
 तं रज्जं च सुभूमेणं गहिअं एगवीसवारां य ।
 *निच्चंभणा कया मेइणी महारोसवंतेण ॥१६९६॥
 पुणरवि सुभूमचक्कहरेणं छक्खंडमाणया पुहुवी ।
 संसाहिआ पवट्टइ आणा सव्वत्थ जस्स जण ॥१६९७॥
 नवनिहिसामी चउदसरयणपहाणो *रसंककोडिभडो ।
 *रिउनंदकोडिगामो जो किर रिद्धीइ सक्कसमो ॥१६९८॥
 वोमतिअसायरस्संतेउरसंपुण्णलद्धकामसुहो ।
 भुंजइ चक्किपहुत्तं रंजइ जो सव्वरायगणे ॥१६९९॥
 सव्वुत्तमरिद्धिजुओ पावं काउं सुभूमचक्कहरो ।
 सत्तंगरज्जधारी अहो गओ सत्तमिं पुढविं ॥१७००॥
 तम्हा पुरिसवरेहिं रज्जे माणो न को वि कायव्वो ।
 पावाणुवंधिरज्जं *नरगंतं होइ जेण जणे ॥१७०१॥
 सोअव्वो दिट्ठंतो वीओ एसो उ वंभदत्तस्स ।
 सगेअनयरमंवरमिव जणतारागणाइणं ॥१७०२॥
 तत्थ य राया चंदावयंसगो चंदसोअरो तस्स ।
 पुत्तो मुणिचंदो भूवल्लयसमुग्गयजसकंदो ॥१७०३॥
 सिरिसायरचंदसुगुरुवयणामिअसित्तमाणसो कुमरो ।
 गहिऊण वयं तेहिं सह विहरंतो गओ गामं ॥१७०४॥
 सो लद्धअन्नउदगो समागओ जाव ताव सत्थो सो ।
 चलिओ तम्हा भट्ठो समणो पडिओ उ अडवीप ॥१७०५॥
 *मुच्छसउच्छं च गओ अणगारो गुणमहापरो एसो ।
 तं दट्ठं चउरो गोवदारया पडिअरंति फुडं ॥१७०६॥

१. केशवः वासुदेवः लक्ष्मण इत्यर्थः ॥ २. निःप्राज्ञाणा ॥ ३. ९६ कोटः ॥ ४. ९६ कोटः ॥

५. नरकान्तम् ॥ ६. मूर्खमतुच्छम् ॥

धम्मं सोउं एए पव्वइआ तत्थ दो कयदुगंछा ।
 गच्छंति देवलोगं संजमआराहणा समणा ॥१७०७॥
 अह ते चइऊण दसण्णपुरे संबिळिनामविप्पस्स ।
 जमलसुआ जसमइदासीए जाया जुवा जाया ॥१७०८॥
 एगय गया य खित्तस्स रक्खणं काउमंजसा दासा ।
 वडरुक्खस्स ^१अहो सुत्ता दट्ठा ताव सप्पेणं ॥१७०९॥
 मरिऊणं च इमे कालिजरसेले मिगीइ एगाए ।
 कुच्छीए उप्पन्ना मिगा भमंति वणमज्झम्मि ॥१७१०॥
 पुव्वभवपीइवसओ चरमाणा समगमेगठाणम्मि ।
 वाहेण हया हरिणा मुत्तूणं वाणमेगं च ॥१७११॥
 गंगातीरे हंसीइ जमलहंसा इमे पुणो जाया ।
 वागुरिण चरंता वट्ठा पासेण दो वि मया ॥१७१२॥
 वाणासीपुरीए ^२मायंगेसस्स भूअदिन्नस्स ।
 धणवंतस्स जमलपुत्ता जाया दो वि ते जीआ ॥१७१३॥
 नामेण वित्त-संभूणो इमे पइदिणं पवडुंति ।
 अह नयरीनाहो संखनिवो तस्स य नमुइमंती ॥१७१४॥
 कत्थ वि समये मंती हंतुं राएण भूअदिन्नस्स ।
 दिन्नो तेण वि भणिअं जइ पुत्ते मज्झ पाढेसि ॥१७१५॥
 पच्छन्नं भूमिहरठिअं भवंतं च सचिव ! रक्खेमि ।
 इअ मणिए मंतिवरेण तहा पडिवन्नमेअं च ॥१७१६॥
 तत्थ ठिण्णं तेणं कुमराणं पाढिआओ सयलाओ ।
 [णवरं सो कामग्गहपीडिओ तह चेव वट्ठंतो] ॥१७१७॥
 मंती कमेण मायंगअंगणासंगमं कुणइ लुट्ठो ।
 मुणिउं मायंगेणं मारिउमिट्ठो अ पाविट्ठो ॥१७१८॥
 अज्झावयस्स मारणवत्ता ^३जाणाविआ य कुमरेहिं ।
 एत्तो नट्ठां पुण हत्थिणाउरमहापुरम्मि गओ ॥१७१९॥
 जाओ अमच्चओ चक्कवट्ठिणो सो सणकुमारस्स ।
 तेहिं ^४अप्पकळाहिं पुरीजणो रंजिओ सव्वो ॥१७२०॥
 अत्रय मयणमहमहुज्जाणे तेहिं ^५सगीअनट्ठेहिं ।
 लोओ ^६एगागारो जणिओ सयलो वि सव्वत्थ ॥१७२१॥

विष्णुजणेणं च तओ रावा रायस्स अगओ विहिआ ।
 १मेएहि एएहि विटालिआ सव्वओ नयरी ॥१७२॥
 तेणं तेसि पवेसो निअनयरीए निवारिओ रण्णा ।
 एगय २जुण्हमहे ते पुरे पविट्ठा विणोएण ॥१७२॥
 अच्छाइऊण वयणं गायंता महुरसद्वओ गीअं ।
 उवलक्खिऊण लोएण कुट्ठिआ कट्ठिआ एए ॥१७२॥
 अह ते चिरत्तचित्ता दक्खिणपासम्मि पव्वए चडिआ ।
 ३काउमणा भिगुवायं निअदुहउत्तारणोवायं ॥१७२॥
 तेहि च अंतराले अणगारो पिच्छिओ पमोएण ।
 यणओ तव्वयणाओ बुद्धा सुद्धा सयए एए ॥१७२॥
 मुणिवरपासे अंगीकयचरित्तं इमे अ विहरंति ।
 पुहवीतले महातवपरायणा कयविमलज्झाणा ॥१७२॥
 अह तव हत्थिणारनयरे समणा समागया दुन्नि ।
 भास्सखवणपारणए संभूरिसी गओ नयरं ॥१७२॥
 मंतिवरेणं नमुइणा दिट्ठो उवलक्खिओ इमो साहू ।
 संसरुवपयासणआसंकाए चित्तए मंती ॥१७२॥
 नयराओ समणो एस कट्ठिअव्वे त्ति भासिए पुरिसा ।
 समणं हणंति करुणारहिआ किर लिट्ठु-लट्ठीहिं ॥१७३॥
 साहू गयावररहो हणिज्झमाणो ४सरोसन्नित्तो अ ।
 तेजोलेसं मुंचइ धूसरिअं धूमओ नयरं ॥१७३॥
 चक्कवई तत्थ समागओ तह वि नोवसमइ एस रिसी ।
 आगंतूणं चित्तगमुणिणा उवसरमिओ अ इमो ॥१७३॥
 उज्जाणं च गएहिं तेहिं संलेहणाविहिपरेहिं ।
 अंगीकयं अणसणं परलोअसुहण्णयाणखमं ॥१७३॥
 विन्नायमंतिसंबंधेण चक्कवइणा य सो सचिवो ।
 आणइओ मुणीणं पुरओ ददरज्जुवद्धंगो ॥१७३॥
 करुणारसकोसेहिं तेहिं मोआविओ अहो ! मंती ।
 चक्कवई अंतेउरसहिओ नमिउं च तत्थ गओ ॥१७३॥
 कुणइ सुनंदानामं इत्थीरयणं च रिसिपयपणामं ।
 अलिअफलिसं महेसी सुकुमालं अणुहवेइ तथा ॥१७३॥

कुण्ड निआणं संभूरिसी जइ अत्थि तवफलं मज्झ ।
 होमि महं चक्कवई परिसरिद्धीइ संजुत्तो ॥१७३७॥
 जिणसात्तणभणिअभिणं तवं कुणंतेण नेव कायव्वं ।
 तुच्छफलं निआणं तवदेवमणी उ मुखफलो ॥१७३८॥
 इअ चित्ताहुणा वारिज्जंतेणावि तेण समणेणं ।
 न उण निआणं चत्तं संसारो दुच्चओ जेण ॥१७३९॥
 समणा दो वि तओ ते कालं काऊण ^१अणिमिस्ता जाया ।
 सोहम्मदेवलोगे अच्छरसुहसायरनिमन्ना ॥१७४०॥
 सुरलोगाओ चइउं चित्तजिओ पुरिमतालनयरम्मि ।
 इव्वभिहम्मि समिद्धे पुत्तो जाओ कलावंतो ॥१७४१॥
 संभूरिजिओ कंषिपपुरे वंभनिवभज्जचुलणीए ।
 संजाओ चउदससुविणसूइओ वंभदत्तसुओ १७४२॥
 कासीदेसाहिवई कडगो राया करेणुदत्तो अ ।
 दिग्घो अ कोसलेसो चपेसो पुप्फचूओ अ ॥१७४३॥
 वंभनिवस्स इमे संति मित्तरुवा नरेसरा चउरो ।
 ससिणेहा वरिसं जा अन्नन्नं रज्जेसु चिट्ठंति ॥१७४४॥
 पगय पप सव्वे नरवइणो संति वंभरज्जम्मि ।
 राया सिररोगेणं च असज्जेण ^२गयरज्जासो ॥१७४५॥
 कडगाइनिवुच्छंगे कुमरो मुक्को इमो भवतेहिं ।
 रज्जं च कारिअव्वो इअ चविअ ^३परासुओ वंभो ॥१७४६॥
 कयनिवकिच्चेहिं तेहिं मंतिअमवणिनायगेहिं च ।
 कुमरो अ जाव रज्जारिहो हवइ पालणिज्जमिणं ॥१७४७॥
 इअ चित्तिऊण तेहिं दिग्घो मुक्को अ वंभरज्जम्मि ।
 अवरे निअनिअरज्जे वसुंधरानायगा य गया ॥१७४८॥
 सो कोसपमुहचित्तं करेइ सयलं सया वि उज्जुत्तो ।
 तत्थ ठिअस्स निवइणो जाओ चुलणीइ संवंधो ॥१७४९॥
 धणमंतिणा य नाओ वरधणुत्तस्स ^४नाविअं तुमप ।
 पगंते कहिअव्वं सखवयं वंभदत्तस्स ॥१७५०॥
 जाणाविअं च तेणं नरिंदकुमरस्स माइदुच्चरिअं ।
 असहंतो कागस्स य ^५पिगीइ संगं स कारेइ ॥१७५१॥

अंतेउरम्मि गहिउं गओ निवसुओ तहिं हओ कागो ।
 अवरो वि जो उ एवं काही तं निग्गहिस्सामि ॥१७५२॥
 एवं रायसुपणं भणिअं अन्नय स भद्दकरिणीए ।
 सह संकिण्णगयं वेत्तूण तहेवगओ तत्थ ॥१७५३॥
 अह दीहेणं चुलणी वुत्ताहं कागओ तुमं च पिगी ।
 सा जंपइ बालस्स य चवलत्तं ताव नेअमिमं ॥१७५४॥
 राया भणेइ न इमं वितहं कुमरो उ सुरयविग्घकरो ।
 मारिज्जउ तुह पुत्ता परे वि होहिंति मज्झ वसा ॥१७५५॥
 तीए वि रइसिणेहाउ रायसुअमारणं च पडिवन्नं ।
 तीए चविअं लोआववायओ रक्खिअन्वो त्ति ॥१७५६॥
 सो लवइ थोवमेअं कारिस्सामो 'करग्गहं तस्स ।
 जउहरसुत्तस्स तओ अग्गिं कुमरस्स दग्गामो ॥१७५७॥
 अह वरिआ पग्गस्स य सामंतस्स तणया जउहरं च ।
 गूढपवेसगनिग्गममेगं काराविअं रण्णा ॥१७५८॥
 पच्छन्नं पोरद्धा रण्णा निवसुअविवाहसामग्गी ।
 अवगयवुत्तंतेणं दीहो धणमंतिणा भणिओ ॥१७५९॥
 चरधणुनामो पुत्तो रज्जधुरावहणतप्परो मज्झ ।
 परलोगहिअं च अहं करेमि सामिअ ! भवुव्विग्गो ॥१७६०॥
 राया मायाए तं कहेइ अन्नत्थ किं पवासेणं ।
 इत्थ ठिओ च्चिअ दाणाइअपुण्णं कुणसु मंति ! तुमं ॥१७६१॥
 पडिवज्जिऊण एअं निववयणं मंतिणा तओ ताव ।
 गंगातडिणीतीरे 'पवा य काराविआ महई ॥१७६२॥
 तत्थ य 'पहिगाईणं दाणं दाउं पयट्ठिअं तेणं ।
 दाणाइणा अणेगे पुरिसा आवज्जिआ य तओ ॥१७६३॥
 तेहिं तेण सुरंगा खणाविआ 'नयणगाउअपमाणा ।
 जाव जउहरं पत्ता जओ मईए न किं सज्झं ? ॥१७६४॥
 कन्ना कुमरेणं सा परिणीआ किर महाविभूईए ।
 सयणं विसज्जिऊणं पवेसिओ जउहरं कुमरो ॥१७६५॥
 चिट्ठइ तत्थ निवसुओ वडूवरधणुसहिओ गया य रयणी य ।
 जामदुगपमाणा ताव जाव गेहं च पज्जलिअं ॥१७६६॥

हाहारवो समुच्छलइ तओ मूढो ससंभमो जाओ ।
 रायसुओ वरधणुणा भणिओ कन्ना इमा अन्ना ॥१७६७॥
 सा पुण रायसुआ लेहपेसणेणं निवारिआ इत्थ ।
 एआए पडिवंधो कत्तव्वो नेव को वि तए ॥१७६८॥
 एत्थ जउमंदिरम्मि अ पायपहारो तए वि मोत्तव्वो ।
 जेणं निग्गच्छामो जलणाओ पज्जलंताओ ॥१७६९॥
 तेण तहेव कए दो वि सुरंगामग्गओ तओ झत्ति ।
 निग्गंतूणं च गया दुवारदेसम्मि भयभंता ॥१७७०॥
 पढमं चिअ धणुमंतीसरेण दो आसहत्थया पुरिसा ।
 तत्थ ठविआ य वरधणुविन्नाया वुद्धिमंतेणं ॥१७७१॥
 तैसु तुरगेसु कुमरा दो वि समारुहिअ दूरओ चलिआं ।
 'वोमेसुजोअणाइं गया पहसमा हया पडिआ ॥१७७२॥
 अह पयचारेणं ते चरमाणां कोट्टगाममिहपत्ता ।
 तत्थ कुमारो जंपइ लुहा ममं वाहए वाढं ॥१७७३॥
 गामं गओ वरधणू 'नाविअमागारिउं कुमरसीसं ।
 मुंडाविअं कसाइअवत्थाइं च परिधावेइ ॥१७७४॥
 चउरंगुलपट्टेणं उरत्थलं छाइअं ससिरिवच्छं ।
 वरधणुणा वि अ वेसो निओ परावट्टिओ तत्तो ॥१७७५॥
 दो वि गया गामवरम्मि पिच्छिआ माहणस्स भिच्चेण ।
 आगारिआ य गेहे आयरओ ते गया तत्थ ॥१७७६॥
 काराविऊण भोअणमेपत्ति खिवइ इत्थिआ एगा ।
 कुमरसिरे अक्खयए वंधुमईकन्नगाहेउं ॥१७७७॥
 एआए कन्नाए एस वरो चेव ताव होउ त्ति ।
 तव्वयणं सोऊणं भणेइ वरधणुमहामंती ॥१७७८॥
 मुक्खस्स इमस्स य वडुअस्स कए क्रिज्जए उ को खेओ ।
 ताव कहेइ गिहवई विप्पो आणंदिअमणो अ ॥१७७९॥
 नेमिस्तिणं एणेण भणिअमग्गहाण एत्थ जो पत्तो ।
 भुंजइ मित्तजुओ छाइअसिरवच्छो अ तुम्ह गिहे ॥१७८०॥
 सो भत्ता तुम्हाणं एआए कन्नगाइ होहि त्ति ।
 तेणं पाणिग्गहणं च कारिअं कुमररायस्स ॥१७८१॥

वीअदिणे ससरूवं बंधुमईए अ कहिअ ते, चलिआ ।
 मग्गे गच्छता एए अक्कतो पिवासाए ॥१७८४॥
 'जलपाणत्थं दो वि अ गामे पविसंति तत्थ सुअमेअं ।
 दीहनिवेणं बंधाविओ पहो बंधदत्तस्स ॥१७८५॥
 तं मग्गं चइऊणं उम्मग्गेणं इमे पयट्ठंता ।
 अमुणंता य दिसाओ महंतअडवीइ किर पत्ता ॥१७८६॥
 कुमरं ^१तिसिअं वडरूखस्स अहो ! ठविअ गच्छए मंती ।
 जलगहनत्थं संकाए दिट्ठो दीहसुहडेहिं ॥१७८७॥
 तेहिं सह णिज्जंतो अदूरदेसं समागओ तत्तो ।
 तेणं ^२संता कुमरस्स कया नट्ठो तओ एसो ॥१७८८॥
 विसमाडवीइ पत्तो ^३नीसेसद्धस्समाउरसरीरो ।
 तीए अडवीए कुमरेणुत्तारो दुहेण कओ ॥१७८९॥
 दिट्ठो एगो तेणं च तावसो तस्स आसमे स गओ ।
 आलावेइ कुलवई कहिं तुमं ? आह ससरूवं ॥१७९०॥
 उवलक्खिऊण सो भणइ चुल्लताओस्मि तुज्झ तायस्स ।
 चिट्ठसु सुहेण तत्तो इह ठाणे निअघरस्मि व तुं ॥१७९१॥
 तत्थ ठिओ रायसिस्स सिक्खेइ कलाओ तावससमीवे ।
 अन्नय तावसकुमरा य जंति कंदाइमाणेउं ॥१७९२॥
 कुमरो वि बंधदत्तो विणोअवंतो अ निग्गओ ताव ।
 वणमज्झगणणं तेण गओ दिट्ठो अ ^४तुंगसरो ॥१७९३॥
 कुविओ अ कुंजरो रायकुमारगपिट्ठओ पहावेइ ।
 तेणावि खेइऊणं मुक्को अ करी परिस्संतो ॥१७९४॥
 उम्मग्गपयट्ठो सो नरिंदपुत्तो पुणो दिसामूढो ।
 पिच्छइ एगं नयरं सुन्नं जिन्नं नईतीरे ॥१७९५॥
 जोअंतो रायसुओ पासट्ठिअखग्गवंसिआवलिअं ।
 दट्ठूणं परिक्खत्थं उग्गं खग्गं च वाहेइ ॥१७९६॥
 एक्कपहारवसेणं च वंसिआली खणेण सा छिन्ना ।
 तंमज्झठिए पडिए सिरस्मि दिट्ठे दुही जाओ ॥१७९७॥
 अह ^५उट्ठेवद्धपायं कवंधयं धूमपाणउज्जुत्तं ।
 दिट्ठं रायसुएणं पलोअमाणेण तत्थ फुडं ॥१७९८॥

१. जलपानार्थम् ॥ २. तृपितम् ॥ ३. संज्ञा ॥ ४. निःशेषाश्चश्रमातुरशरीरः ॥ ५. तुल्यस्वरः ॥

६. ऊर्ध्वबद्धपादम् ॥

पच्छायावो जाओ निवंगजायस्स अइसण तया ।
 पुरओ गच्छंतो सो पिच्छेइ अ सत्तभूमिहरं ॥१७९९॥
 सो सत्तमभूमीए जाव गओ ताव कन्नगा पगा ।
 दिट्ठा य कुमारेणं 'दिसमाउहवह्वा रुवा ॥१८००॥
 सा भणिआ कुमारेणं जंपइ गरुओ अ मज्झ संवंधो ।
 अप्पसरूवं तुमए पगासिअव्वं महाराय ! ॥१८०१॥
 तम्महुरवयणलीलारंजिअचित्तो भणेइ सत्तरूवं ।
 कुमरो तओ अ कन्ना हरिसिअनिअमाणसा जाया ॥१८०२॥
 पडिऊणं पाप्पसु खरंतंसुजलअल्लमुहदेसा ।
 एसा भासइ अहयं तुह माउलपुण्फूलसुआ ॥१८०३॥
 तुम्हाणमेव दिन्ना अहमुव्वाहदिअहं पडिच्छंती ।
 दुट्ठखयरेण इत्थाऽऽणीआ निअगेहउज्जाणा ॥१८०४॥
 जाव अहं तुहत्ता चिट्ठामि तुमं समागओ ताव ।
 जाया य जीविआत्ता मह तह भगं फुडीभूअं ॥१८०५॥
 सो मह कुत्थऽत्थि रिऊ जह तस्स वलं अहं विलोपमि ।
 सा वयइ सामिदिन्ना विज्जा तेणं पढिअसिन्ना ॥१८०६॥
 विज्जा सा सरिआ आप्पसं काही रिउं निवारेही ।
 पुच्छिज्जंती मह चिट्ठिअं कहिस्सइ अ तुहं सव्वं ॥१८०७॥
 विज्जाजावो अ मए कओ तओ जाव हं भणामि पढो ! ।
 ता नट्टमेत्तखेडो जेणाऽऽणीआ अहं इत्थ ॥१८०८॥
 सो मे पुण्णवलेणं तेअं सहिउं न सक्कए तेण ।
 सिअरत्तपडागालुअआवात्तम्मि ठदिआ अहयं ॥१८०९॥
 विज्जाहरेण तेणं जाणावेउं च मज्झ संवंधं ।
 निअभइणीणं किर देसिआ य जाणावणी विज्जा ॥१८१०॥
 सो वंस्सालीए पुण सयं पविट्ठो सुत्ताहिअसविज्जो ।
 तन्निगओ अ संतो काही पाणिग्गहं मज्झ ॥१८११॥
 अज्ज दिणे विज्जाए सिद्धी होहि त्ति तस्स खयरस्स ।
 तं सोऊणं कुमरो तम्मरणकहं कहेइ तओ ॥१८१२॥
 पमुइअमणा भणेइ अ कुमरी भव्वं कयं निवकुमार ! ।
 गंधव्वविवाहेणं परिणीआ सा निवसुपण ॥१८१३॥

तत्थ ठिओ अ कुमारो सुणेइ सद्दं नहम्मि इत्थीणं ।
 पुच्छइ कन्नं एसो को सद्दो ? सा तओ कहइ ॥१८१४॥
 निअरिउखेअरभइणीजुअलं खंडा-विसाहिआनामं ।
 बंधववीवाहोचिअसामग्गिं गहिउमायायं ॥१८१५॥
 सामिअ ! तुम्हे दूरे चिट्ठह जह ताण खयरकन्नाणं ।
 भावं मुणामि रागो जइ तुम्हासु दइअ ! होही ॥१८१६॥
 तत्तो गेहस्सुवरिं रत्तझउच्छालणं करिस्सामि ।
 तुम्ह विसप विराप सिअझयमुल्लालइस्सामि ॥१८१७॥
 तम्हा ठाणाउ गओ स बंभदत्तो सिअज्झओ दिट्ठो ।
 थोवंतरम्मि उत्तंभिओ इमो अगगओ चलिथो ॥१८१८॥
 एगं महासरं लहिउं तत्थ य मज्जणं कयं तेणं ।
 तीरे एगा कन्ना रूववई सो चि तीए अ ॥१८१९॥
 अणुरागो ताण मिहो जाओ कन्ना तओ अ पट्टाइ ।
 एगा निअचेडी पेसिआ पुणो तस्स पासम्मि ॥१८२०॥
 तीए वत्थजुअलतंत्रोलपसूणाइं अप्पिअं जस्स ।
 सरतडदिट्ठकनीए एअं पेसिअमिअ भणित्ता ॥१८२१॥
 अहयं तीए वुत्ता महाणुभाग ! तुमए विहेअव्वं ।
 भोअणमम्हं पिउमंतिमंदिरे एह ता तुम्हे ॥१८२२॥
 परिहिअवत्थालंकारो कुमारो मंतिणो गिहम्मि गओ ।
 ताहे मंती वुत्तो एस वरो पेसिओ रण्णा ॥१८२३॥
 सिरिक्ताए धूआए जुगो आयरेण दट्ठव्वो ।
 मंतिवरेणं तव्वयणं सोऊणं तहेव कयं ॥१८२४॥
 बीअदिणे निवपासे आणीओ मंतिणा कुमारो अ ।
 राया अब्भुट्टाणाइणा इमं पूअए कुमरं ॥१८२५॥
 रायतणयसंबंधम्मि पुच्छिण उ सुहल्लगवेलाए ।
 रण्णा कण्णा परिणाविआ पमोअभरकलिण ॥१८२६॥
 अन्नय पुट्टा कुमरेण कन्नगा भूवरेण किं मज्झ ।
 एगागिणो तुमं किर दत्ता ? भासइ नरिंदसुआ ॥१८२७॥
 सामि ! इमो मह ताओ विसमं पल्लि समागओ इत्थ ।
 सबलाणं रायाणं दायायाणं महाभयओ ॥१८२८॥

नगरगगामाइविणसं काऊण पविसेइ इह कोट्टे ।
 सिरिमइमायाअ हयं पुण चउपुत्तोवरि पुत्ती ॥१८२९॥
 माया-पिऊण अइवल्लहा अहं अन्नया निवेणुत्ता ।
 सन्ने विअ अम्हाणे नरेसरा सत्तुणो संति ॥१८३०॥
 तेण तुमए मणुन्नो धरो सयं पेच्छिऊण वत्तव्वो ।
 अह सरनी(ती)रगयाए दिट्ठो इट्ठो मए उ तुमं ॥१८३१॥
 एएण कारणेणं मणोहरवरो तुमं मए वरिओ ।
 तत्थ य चिट्ठंतस्स दिणा के वि गया रायउत्तस्स ॥१८३२॥
 एगय पल्लीनाहो देसं मुसिउं च निग्गओ जाव ।
 तेणं सह निग्गच्छइ कुमारओ वंभदत्तो वि ॥१८३३॥
 गामासन्ने कत्थ वि सरतीरे वरधणू वि मिलिओ अ ।
 दुगसंगमम्मि हरिसो जो तं जाणाइ सव्वविऊ ॥१८३४॥
 कुमरेण सवुत्तंतं कहिओ तप्पुच्छिओ वरधणू वि ।
 भणइ तुमं मोत्तुं वडमूलम्मि जलट्ठिओ मि गओ ॥१८३५॥
 दिवभडेहिं गहिओ अहं च अइताडिओ तहे वुत्तं ।
 रे कुत्थ पवट्ठइ वंभदत्तकुमरो मए भणिअं ॥१८३६॥
 जाणामि तस्सरूवं किमवि अहं न य कयम्मि निव्वंथे ।
 वग्गेण भक्खिओ सो वुत्ते दंससु पएसं तं ॥१८३७॥
 अह महमिसेण तुह दिट्ठिपहं आगच्च ते कया संना ।
 वच्छ ! पलायसु एआउ तुमं ठाणाउ तिग्गयरं ॥१८३८॥
 गुलिआ य परिव्वायगसभप्पिआ निअमुहे मए खिविआ ।
 जाओ निच्चिट्ठो हं मउ त्ति नाउ गया सुहडा ॥१८३९॥
 निअवयणाओ गुलिआ य कड्डिआ तत्थ ठाणदेसम्मि ।
 राअसुअ ! तुमं तु मए विलोइओ नेव दिट्ठो अ ॥१८४०॥
 कत्थ वि गामे मिलिओ मज्झ परिव्वायगो इगो ताव ।
 स भणइ तुह तायस्स य मित्तो वसुभागनामो हं ॥१८४१॥
 कहिअं च तेण नट्ठो थणू तुहंवा य दिग्घराएण ।
 पक्खित्ता पुण मायंगपाडए पयडरोसेणं ॥१८४२॥

अहं दुक्खेण अहं कावालिअवेसेण निग्गओ ताव ।
 कंपिल्लपुरं पत्तो मायंगं वंचिऊण तओ ॥१८४३॥
 अवहरिआ मे माया नामे पगम्मि देवसम्मस्स ।
 विप्पस्स गिहे मुक्का गवेसिउं तुममहं पत्तो ॥१८४४॥
 इअ वट्ठं कुणमाणा ते वि दुवे जाव तत्थ चिट्ठंति ।
 तुम्हाण गवेसणयं काउं वीहसुहडा पत्ता ॥१८४५॥
 पणेणं पुरिसेणं तत्थागंतुं निवेइअं एअं ।
 तम्हा वणाउ ते निग्गया गया दो वि कोसंवि ॥१८४६॥
 तत्थुज्जाणे कुक्कडजुज्झं वट्ठइ अं सिट्ठिपुत्तणं ।
 सायरदत्तगबुद्धिलनामणं लक्खपणपणं ॥१८४७॥
 तेहिं तं दिट्ठं पुण जुज्झं दोणहं पि कुक्कडाणं च ।
 सायरसिहिणा बुद्धिसिही हओ सो वि तेण तओ ॥१८४८॥
 सायरसिही अभिमुहं किज्जंतो नेव इच्छए जुज्झं ।
 सायरदत्तेणं हारिअं च लक्खपमिअं दव्वं ॥१८४९॥
 इत्थंतरे वरधणू भणेइ दुणहं पि सिट्ठित्तणयाणं ।
 एस सिही किं भग्गो सुजाइओ ताव पिच्छामि ॥१८५०॥
 जइ तुज्झं कोवं कुणह नेव तो सायरो अ जंपेइ ।
 सण्णुरिस ! तुमं पेच्छसु धणलोहो को वि मह नत्थि ॥१८५१॥
 परमभिमाणेणत्थो अत्थि ममं तेण बुद्धिमंतेणं ।
 बुद्धिसिही पुण विलोइओ बलं कित्तिमं नायं ॥१८५२॥
 सिहिपायलोहसूईओ बद्धाओ इमं व(छ)लं विउलं ।
 दिस्सइ उ बुद्धिलेणं वरधणुणो भासिअं एअं ॥१८५३॥
 नेव तुमं जइ जंपसि लक्खद्धं देमि दक्ख ! तुज्झ तया ।
 सूईउ कट्ठिऊणं पुणो वि ते जोहिआ सिहिणो ॥१८५४॥
 निअसिहिपराभवेणं च बुद्धिलेणावि हारिओ लक्खो ।
 दोणह वि सिट्ठिसुआण ताणं सारिच्छया जाया ॥१८५५॥
 हरिसेण सायरो अज्जउत्तया ! निअगिहम्मि आगम्मं ।
 इअ भणिउं ते आगारिऊण पुण भोइआ नेहे ॥१८५६॥
 पीइपरा दो वि इमे तत्थ य चिट्ठंति अन्नया को वि ।
 पुरिसो वरधणुमेगंते नेऊणं इमं वत्ति ॥१८५७॥

जं बुद्धिलेण कहिअं लक्खद्धं तन्निमित्तमेस अहो ! ।
 हारो अ पेत्तिओ चत्तालीसत्तहस्समुल्लमिओ ॥१८५८॥
 इच्चाइयसंवंधा जस्स चमक्कारकारगा लोगे ।
 तत्थ धणपवरसिद्धी भज्जा धणसंवया नाम ॥१८५९॥
 रयणवई तप्पुत्ती परिणीआ वंभदत्तकुमरेण ।
 कुमरो कमेण पत्तो भममाणो नयररायणिहं ॥१८६०॥
 सो पविसंतो दोहिं कन्नाहिं धवलगेहगटिआहिं ।
 दिट्ठो भणिअं जुत्तं मुत्तुं भत्तं जणं किं ते ॥१८६१॥
 भणइ कुमरो किमेव कहह तओ ठाविरुण कन्नाहिं ।
 भोआविओ अ भणिओ सामि ! तुमं सुणसु संबंधं ॥१८६२॥
 वेअड्डो नाम गिरी दक्खिणसेणीविभूत्तणं नयरं ।
 सिवमंदिराभिहाणं जलणसिहो नाम तत्थ निवो ॥१८६३॥
 विज्जुसिहा तक्कंता तद्धूआओ अ दोवि किर अम्हे ।
 अम्हाण नम्मेत्तो जिट्ठो भाया सुणेअव्वो ॥१८६४॥
 अन्नय अट्ठावयगिरिजत्ताए गच्छए सुरसमूहो ।
 तेण समं अम्ह पिआ वि गओ तित्थम्मि अम्ह जुओ ॥१८६५॥
 अग्निसिहमित्तजुत्तेण तेण जत्ता कया पमोपण ।
 पूइअ जिणे उ पुप्फाईहिं सहलीकयो जम्मो ॥१८६६॥
 तम्हा ठाणाओ सो निग्गच्छंतो नमेइ दट्ठूणं ।
 चारणमुणीण जुअलं असोगवरपायवस्स अहे ॥१८६७॥
 धम्मोवपसवयणं सुच्चा निच्चायरो हवइ धम्मे ।
 वालाण वरो होही को ? भयवं ! पुच्छए मित्तो ॥१८६८॥
 समणेणुत्तं भत्ता एआसिं भाइघायगो होही ।
 इअ राया सुणिऊणं विसायवंतो हवेइ भित्तं ॥१८६९॥
 पअम्मि अ पत्थावे अम्हेहिं साविअं नरिंदस्स ।
 ताय ! सुअं मुणिमुहओ अम्हेहिं जं भवस्सुत्तं ॥१८७०॥
 अम्हं वीवाहेणं कज्जं ता नेव अत्थि नरनाह ! ।
 पिउभाउअसुस्सत्तणपराउ अम्हे हविस्सामो ॥१८७१॥

अन्नय सहोअरेणं अम्हाणं पिच्छिआ य पुप्फवई ।
 इह पुप्फचूलअभिहाणतुम्हमाउलनिवालसुआ ॥१८७२॥
 तीए निरुवमरूवेण मोहिओ सो समागओ हरिउं ।
 तद्धिहि असहंतो विज्जे सो सहिउं लग्गो ॥१८७३॥
 जायं तओ परं जं तुमं पि जाणसि तं निरवसेसं ।
 पुप्फवईए अम्हाणं सणिअं भरउअसरूवं ॥१८७४॥
 जायाउ सोगसंकुअतत्ताओ तीइ धम्मवयणेणं ।
 पडिवोहिआउ विन्नाय नद्धमेतसयलंकहाए ॥१८७५॥
 सोगं तुम्हे किं कुणह ? सरह साहुवयणं पुरा भणिअं ।
 तो वंभदत्तरायं कंतत्तेणं 'सयाऽऽसयह ॥१८७६॥
 तं सोऊणं अणुरायजुएहिं च पडिवन्नमम्हेहिं ।
 रहसवसेणं सिअइयसंकेओ तुह कओ तीए ॥१८७७॥
 अन्नतथ कत्थ वि पइं चलिए भमिआउ पइपुरं अम्हे ।
 दंसणमणब्भवरिसणसरिसं तुह अज्ज ! संजयं ॥१८७८॥
 तम्हा समिअ ! तुमए पुप्फवईवाइअं च सरिऊणं ।
 अम्हाण मणोरहपूरणम्मि पाणेस ! जइअव्वं ॥१८७९॥
 गंधव्वविवाहेणं परिणीआओ इमेण कन्नाओ ।
 तत्थ ठिओ इगरत्ति पच्चूसे ताउ वुत्ताओ ॥१८८०॥
 पुप्फवईए पासे जाह तहा ताव तत्थ ठायव्वं ।
 जाव मह रज्जलाहो हवेइ एअं पमाणं ति ॥१८८१॥
 अह ताओ तत्थ गयाओ तक्कालं च धव्वलेगहाइं ।
 'अव्वं व विसिण्णं पेच्छिऊण स चमक्किओ कुमरो ॥१८८२॥
 एगय वसंतमासे मयणमहूसरभिहाणउज्जाणे ।
 मत्तगयसंकडाओ विमोइआ वालिआ तेण ॥१८८३॥
 मंतिमुहाओ रण्णा संवंधो एस जाणिओ सव्वो ।
 परिणाइआउ कन्नाउ अट्ट कुमरस्स रापण ॥१८८४॥
 वेसमणसत्थवसुआ सा वि कुमारी इमेण परिणीआ ।
 अणुरायवद्धचित्ता गरुअं धम्मस्स माहण्णं ॥१८८५॥
 उव्वाहिओ वरधणू सुवुद्धमंतिवरकन्नगं नंदं ।
 कुमरेण तत्थ दो वि अ ठिआ सुहोदहिनिमन्ना ते ॥१८८६॥

तेसि पसिद्धी जाया वीसुं वाणारसि गया दो वि ।
 कुमरं वार्हि ठाविअ गओ वरधणू नयरमज्जे ॥१८८७॥
 कडगनिवस्स य मिलिओ परिवारजुओ नरेस्तरो मुइओ ।
 गयखंधे आरोविअ अभिमुहमंतो पवेसेइ ॥१८८८॥
 कडगावई सपुत्ति देइ कुमारस्स हयगयाई अ ।
 दूएण पुप्फचूलो जाणावइ सव्वरायाणं ॥१८८९॥
 वरधणु-करेणुदत्ता खणेण मिलिआ तहेव अवरे वि ।
 ता चंदसिह-भवदत्तप्पमुहा [ते] आगया तत्थ ॥१८९०॥
 अहिसिंचिउं वरधणू सिन्नं सपयम्मि पेसिओ ताव ।
 तेहिं विजयस्स कप सिग्घं दिग्घाहिरायस्स ॥१८९१॥
 तं आगच्छंतं सौऊणं दिग्घेण पेसिओ य दूओ ।
 कडगाइमहारायाणं सो निब्भच्छिओ तेहिं ॥१८९२॥
 कंप्पिळ्ळुरं पुण वंभदत्तरापण वेढिअं सहसा ।
 वीहो वि साहसं काउं आगच्छए तत्थ ॥१८९३॥
 जुद्धं जायं तेसि सिन्ने भग्गे समुट्ठिओ दिग्घो ।
 दिट्ठे तम्मि सकोवो संजाओ वंभदतो वि ॥१८९४॥
 कडयम्मि अ बहुकालं तेसि निवाणं पवट्ठिअं जुद्धं ।
 अह चक्कं मुक्कं तेण दिग्घपिट्ठो हओ [सहसा] रस्ता (?) ॥१८९५॥
 एसो अ चक्कवट्ठि त्ति कलयलो खम्मि उच्छलेइ तओ ।
 तिअसेहि पुप्फबुट्ठी कया य निवमत्थए हरिसा ॥१८९६॥
 वारसमो एसो वंभदत्तओ चक्कवट्ठिनामेण ।
 उप्पन्नो इअ उग्घोसणा तिहुअणम्मि संजाया ॥१८९७॥
 सव्वेहिं अहिनंदिज्जंतो गेहम्मि ताव एस गओ ।
 ता चक्कवट्ठिरज्जाभिसिंचणं जस्स कयमेत्थ ॥१८९८॥
 भरहं छखंडमाणं च साहिअं जेण मेलिअं सयलं ।
 अंतैउरं सुरूवं पुप्फवट्ठिप्पमुहमेगत्थ ॥१८९९॥
 इअ रज्जं कुणमाणस्स जंति दिअहा सुहेण रायस्स ।
 अन्नय नडेण भणिअं सामिअ ! नाडयमत्थि [अमिहत्थि]नवं ॥ १९००॥
 तं महुर्गीअं नामेणं नट्टं च दंसइस्सामि ।
 एवं होउ त्ति निवेणुत्ते नट्टं करेइ नडो ॥१९०१॥

इत्थंतरम्मि सयलसुमसिद्धसुमदामगंडमप्पेइ ।
 दासी तं पेच्छइ महुरीगीअं पुण सुणेइ निवो ॥१९०२॥
 कत्थ वि परिसमेअं च दिट्ठपुव्वं मप विअप्पो त्ति ।
 जाओ सोहम्मे किर नलिणीगुम्मम्मि दिट्ठं ति ॥१९०३॥
 पवं चितंतेणं पुव्वभवो जेण सुमरिओ निअगो ।
 सीओवयारविहिणा राया जाओ विगयमुच्छो ॥१९०४॥
 पुव्वभववंधवव्वइअरेण तज्जाणणोचिअरहस्सं ।
 जं गोविळण भणइ अ पयावई वरधणं पअं ॥१९०५॥
 पअं च सिलोगद्धं घोसावेसु नयरम्मि सव्वत्थ ।
 पूरेइ पच्छिमद्धं जो लहप अद्धरज्जं सो ॥१९०६॥

सव्वत्थ ताव वित्थरइ सिलोगद्धं-तहा कप तेण ॥

पुव्वभवो अ भाउअजिअचित्तो पुरिमतालउप्पन्नो ।
 जाइं सरिउं गहिअव्वओ मुणी आगओ तत्थ ॥१९०७॥
 काउस्सग्गम्मि टिओ उज्जाणम्मि समणो इमो जाव ।
 ता तत्थ आरहट्ठिअजणेण पढिअं सिलोगद्धं ॥१९०८॥
 “आस्व दासौ मृगौ हंसौ मातङ्गावमरौ तथा” ।
 तं सोऊणं सिलोगद्धं काउस्सग्गपारणम्मि कप ॥१९०९॥
 जंपेइ पच्छिमद्धं अणुगयअत्थं मुणी तस्स ।
 “एषा नौ षष्ठिका जातिरन्योन्यं च वियुक्तयोः ॥१९१०॥
 तं ताव उत्तरद्धं पत्ते लिहिळण फुल्लवयणो सो ।
 रायउलं पत्तो पुण्णसिलोगो साविओ रण्णो ॥१९११॥
 सुणिळण सिलोगं तं राया मुच्छं गओ सिणेहाओ ।
 रुट्ठेण सहालोपण पीडिओ फुडचवेडाहि ॥१९१२॥
 न मप इमा समस्ता य पूरिआ किंतु साहुणा पअं ।
 भणमाणो सो मुक्को तेहिं करुणासमुदेहिं ॥१९१३॥
 राया सचेअणो मुणिसमागमं जाणिळण *सपरिसाप ।
 गंतूणं मुणिवसहं वंदइ परिवारसंजुत्तो ॥१९१४॥
 सिवसम्मगरो धम्मो पयासिओ मुणिवरेण परिसाप ।
 वेरग्गं संजायं न भाविओ वंभदत्तो अ ॥१९१५॥
 भासेइ वंभदत्तो भयवं । सयमागमेण तुम्हेहिं ।
 रइओ जह हरिसो तह रज्जादाणेण कायव्वो ॥१९१६॥

सममेव तवं पच्छा य करिस्तामो वयं समणसामि ! ।
 पत्तं तवस्स य फलं पच्चक्खं इत्थं लोगम्मि ॥१९१७॥
 उवगारकारणाणं जुत्तमिमं होइ तुम्ह सरिसाणं ।
 किंतु मणुस्सभवाइअसामग्गी दुल्लहा राय ! ॥१९१८॥
 रज्जं विणस्सरसहावं सुरच्चावं व चंचला लच्छी ।
 इच्चाइ भाविऊणं चरसु तुमं निव ! जिणुत्तपहे ॥१९१९॥
 लद्धसुहपरिच्चाएण को सुहं वंछण अदिहं व ।
 इअ निववयणं सुच्चा चित्तेइ मुणी गुणसमुद्धो ॥१९२०॥
 पडिवुज्झइ नेव निवो पुव्वभवनिआणकारगो जेणं ।
 उवपसाणं एसो असज्झगो त्ति समणो चलिओ ॥१९२१॥
 आराहिऊण समणो केवलनाणं खणेण लहिऊणं ।
 सासयसुक्खं मुक्खं संपत्तो वित्तअभिहाणो ॥१९२२॥
 एगेणं विप्पेणं सभोअणं जाइओ उ नरनाहो ।
 अन्नस्स चक्किभोअणमेअं नवि 'जिज्जए विप्प ! ॥१९२३॥
 दाणापडिसेहकरणे विप्पो निदेइ भूमिधवसीहं ।
 सकुडुवं विप्पमसूआय भोएइ चक्कहरो ॥१९२४॥
 रयणीए पसुणो पिव पवट्ठिआ तेउ रागचिट्ठाए ।
 विप्पो अ लज्जिओ रायवरे वइरं वहेइ दहं ॥१९२५॥
 नयराउ निग्गएणं तेणं गोवो निरिक्खिओ एगो ।
 'अयलिं डिआहिमस्सयत्थदलाइं विभिदंतो ॥१९२६॥
 दाणाईहि गोवो पलोभिओ तेण तस्स पासाओ ।
 गोलयनिकखेवेणं च चक्किणो कट्ठिए नित्ते ॥१९२७॥
 रुट्ठेण नरवरेणं सकुडुवं घाइओ इमो विप्पो ।
 अन्ने वि दिए हणिउं तच्चित्ताइं खिवसु थाले ॥१९२८॥
 तं थालं मह पासे ठवेसु ताई जहा विमहेमि ।
 एवं वहुँइ पायगजोगो मंती मइं कुणइ ॥१९२९॥
 गुंदाफलभरिअं थालं मुक्कं मंतिणा निवसमीवे ।
 नयणमईए गुंदाइं राया ताव महेइ ॥१९३०॥
 एवं पावं काउं आउं पूरिअ (तया पुण) छचंदहयमाणं ।
 सत्तमपुढवीइ गओ पावमई वंभदत्तो त्ति ॥१९३१॥

किं तेणं रज्जेणं भुत्तेणं जेण लब्धमं नरयं ।
 कणगेण परिहिण्णं किं कण्णो तुट्ठए जइ ता ? ॥१९३२॥
 मह आणा सव्वेहिं किज्जइ रज्जं इमं च पोढतमं ।
 इअ जो रज्जमओ सो वितहो सव्वो वि नायव्वो ॥१९३३॥
 मज्झ सुआ विणयजुआ ससिणेहा बंधुणो इमे सव्वे ।
 'गयसीमपेमगवई भज्जा 'सरजुवइजिअरूवा ॥१९३४॥
 सेसो वि मे परिअणो भत्तो सारं कुडुंवयं मज्झ ।
 केइ पुरिसा इअ विचिंतिऊण 'साणंदया होंति ॥१९३५॥
 परमेअं अविआरिअसोहणयं जेण सयणवग्गो सो ।
 पुत्त-कलत्तप्पमुहो सकज्जनिट्ठो समग्गो वि ॥१९३६॥
 कज्जं संपज्जइ जइ स नेव विहडेइ सो अ तक्कालं ।
 इट्ठजणेण वि कस्स वि न गिज्झए रोगमच्चुट्ठहं ॥१९३७॥
 मरमाणो एस जिओ कुडुंवयं परिहरेइ सव्वमवि ।
 तेणं जिअस्स हरिसो को सो तं 'सारयाकोसो ॥१९३८॥
 रूवरत्तगंधफरिसारवविसया सुंदरा मए लद्धा ।
 विसयविसओ 'मओ जो तं अन्नाणविलसिअमेअं ॥१९३९॥
 जं भोगेहिं भुज्जंतेहिं सुहमणुहवंति के वि जिआ ।
 तेसु अपत्तेसु अ ते दुक्खं पिक्खंति भूरिगुणं ॥१९४०॥
 इह लोगे लद्धेसु वि पभूअभोगेसु अकयधम्ममाणं ।
 हवइ असुहं सुहाओ निरंतरमणंतगुणमेव ॥१९४१॥
 अन्नं पि य वत्थु जं रमणिज्जं पडिभासए अ संसारे ।
 तं सव्वं दुहदायगमणिच्चयं वट्ठए जीव ! ॥१९४२॥
 मोह'कणगाउरेणं सुहमइमइराइ मत्तचित्तेणं ।
 गमिआणि दिणाणि मए इअ चिंतेइ सुहभावो जो ॥१९४३॥
 अक्कलंकरायवइकज्जसाहगो कुवल्याइचंदजिणो ।
 जइ आगच्छइ इत्थं अहमवि सकज्जं च साहेमि ॥१९४४॥
 इअ भावंतो राया पारिअपोसहवओ पभायस्मि ।
 सुइभूओ अ जिणाणं जणेइ पूअं सुमाईहिं ॥१९४५॥
 उवविसइ सहामंडवमुव्वीनाहो महोदयपयावो ।
 सव्वदिसागयरायगणऽच्चिअपयपंकरुहजुम्मो ॥१९४६॥

कुवलयचंदजिणो चंदपुरीनयरीइ आगओ झत्ति ।
 रायमणोगयभावं समयं पुण जाणिऊणमहो ॥१९४७॥
 तरुणो फलंति कालेण वारिहरवारिसेगवडूंत ।
 उत्तमजणाण य मणोरहा फलंति किर तक्कालं ॥१९४८॥
 मिगरमणाभिहउज्जाणम्मि सुवण्णंवुअं सुरेहिं कयं ।
 तत्थ य उवविट्ठो सो भगवंतो केवली सुहओ ॥१९४९॥
 तत्थ सुरा विज्जाहरनिअरा य समागया हरिसंवता ।
 तेसिं दिज्जइ धम्मस्स देसणा तेण य जिणेण ॥१९५०॥
 केवलिसमागमणवुत्तंतं सोऊण वल्लिराहिवई ।
 आगतूण महिड्डीइ वंदए सिरिज्जिणं एसो ॥१९५१॥
 केवलिपासम्मि निसण्णो राया भासए जिणो धम्मं ।
 महुराप वाणीए जणसवणामिअसमाणीए ॥१९५२॥
 १जिणवरपूआ य २जओ राग-द्वेसाण ३जीअकरुणा य ।
 ४जावो मंतनिवस्स य ५जयारया दुल्लहा चउरो ॥१९५३॥
 धम्मं सोउं राया हरिसिअचित्तो गुरुं भणइ एवं ।
 भयवं ! मणुस्सजम्मो बहुओ हा ! हारिओ एसो ॥१९५४॥
 तुह पयजुअलं सरणं इणं मए पत्तमज्ज सामि ! तुमं ।
 ६सहलं सेसं जम्मं कुणसु पसायं च काऊणं ॥१९५५॥
 इत्थंभवम्मि महाराय ! तए किं हारिअं इमं जं च ।
 पुव्वभवे हारिअमेअं भयजणयं भणिज्जंतं ॥१९५६॥
 सयलजणच्छेरगरं तओ नरिंदेण ७भासियमिसिंद ।
 सोउं इच्छामि अहं अण्णसरूवं इमं ताव ॥१९५७॥
 भगवंतो भणइ महाराय ! समग्गेण आउणा कहिउं ।
 एअं सक्किज्जइ नेव विणोओ अत्थि जइ तुज्झ ॥१९५८॥
 संखेविऊण किंचण कहिज्जइ इओ अणंतकालाओ ।
 परओ तुममव्ववहारसिनयरम्मि ताव ठिओ ॥१९५९॥
 चारित्तिसिन्नसहिओ करिस्सए मोहसत्तुखयमेसो ।
 इअ ववहारनिगोए आणीओ कम्मराएण ॥१९६०॥
 कुविणहिं ८अवगयतस्सरूवगेहिं तहेव तत्थ तुमं ।
 धरिओ अणंतकालं मोहाइअसवलसत्तूहिं ॥१९६१॥

१ जिनवरपूजा ॥ २ जयः रागद्वेषयोः ॥ ३ जीवकरुणा ॥ ४ जापः मन्त्रनृपस्य नवकारमन्त्रस्य ॥

५ जकारकाः ॥ ६ सफलम् ॥ ७ हे ऋषीन्द्र ॥ ८ अवगततत्स्वरूपकैः ॥

अहं तुमं^१मिला-जला-णल-^२मरु-तरु-त्रि-ति-चउ-पणिंदितिरिपसु ।
 नरपसु अणज्जनरेसु कम्मभूवेण आणीओ ॥१९६२॥
 पुणरवि अणंतवारा कुविण्हिं मोहसत्तुपवणेहिं ।
 उप्पाडिऊण खित्तो तुमं निगोआइसु नरेसु ॥१९६३॥
 इअ ताव जाव भमिओ संसारजलणिहिमज्झदेसम्मि ।
 अइ दुक्खिओ उ तुमणंतऽणंतपुग्गलपरावट्टे ॥१९६४॥
 तुज्झ जिओ संजाओ अज्जगखित्तम्मि माणवो किंतु ।
 कत्थ वि कुजाइभावेण गयं विहले मणुअजम्मं ॥१९६५॥
 कत्थ वि कुलदोसेणं कत्थ वि जच्चंधयाइभावेहिं ।
^३कुट्टाइरुउप्पाएण गयं विहलं मणुअजम्मं ॥१९६६॥
 कत्थ वि पुणरवि अप्पाउअत्तणेणं च हरिअं जम्मं ।
^४अन्नायधम्मनामो तहेव भमिओ तुमं राय ॥१९६७॥
 चावट्टिऊण जीओ परम्ममुहो मोहपवलकडगेणं ।
 ठविओ इगिंदिआइसु अणंतपुग्गलपरावट्टे ॥१९६८॥
 एगय तुमं सिरिनिलयनयरे वेसमणनामओ पुत्तो ।
 धणतिलयसिट्ठिणो तत्थ इमं गाह्व सुआ तेण ॥१९६९॥
 धणकणगाइअभावा अणिच्चगा संति आवयाहरणे ।
 एस खमो धम्मो तेण सं पवज्जह जण ॥१९७०॥
 तस्स य जाया धम्मविहाणमई केवलं तु पावमई ।
 परमत्थेण कुदिट्ठिभवा सा नेआ सुबुद्धीहिं ॥१९७१॥
 एएण तव्वसीकयमणेण गहिअं वयं कुमारेण ।
 तत्थ य सयंभुचामगतिदंडितावससमीवम्मि ॥१९७२॥
 मणुअत्तणं तमवि हरिऊण वसवट्टिओ अ भमिओ अ ।
 संसारम्मि असारे अणंतपुग्गलपरावट्टे ॥१९७३॥
 पुणरवि माणुसभावे लद्धे वि गया कुधम्मबुद्धी सा ।
 तस्स न वि सुद्धधम्मस्सवणाऽभावेण जीअस्स ॥१९७४॥
 कत्थ वि सुहगुरुसमग्गिअभावओ अ कत्थ वि न तस्स ।
 आलस्साइअहेऊहिं सुद्धधम्मस्स संपत्ती ॥१९७५॥
 कत्थ वि सुद्धे धम्मे सुए वि सुन्नत्तणेण नावगओ ।
 तस्सत्थो सेणं कत्थ वि ^५अरुईइ अवज्जाय ॥१९७६॥

इअ सौं कुधम्मवुद्धिउवपसओ धम्मच्छलेण भमिओ अ ।
 कयपसुवहाइपावो अणंतपुगलपरावहे ॥१९७७॥
 तह विजयवट्ठपुरे सुल्लाभिहसिद्धिपुत्तओ जाओ ।
 नंदणनामो पत्तं जहापवित्तकरणं तेण ॥१९७८॥
 करणेण जीएण तओ कयाणि मोहइसत्तकम्माणि ।
 ऊणेगसायरोवमकोडाकोडिडिमाणाणि ॥१९७९॥
 जा गंठिदेसमेसो गओ परं तेण नेव सो भिन्नो ।
 रागदोसाऽसद्धाईहिं च निवट्ठिओ झत्ति ॥१९८०॥
 इअ जावऽणंतवारा निवट्ठिओ मोहगाइसत्तहिं ।
 पइवैलमेस धरिओ कालमणंतं च गयनाणो ॥१९८१॥
 अन्नय मलयपुराहिवसुदिंरायसुअविस्सेणभवे ।
 भिन्नो गंठी तेण अपुव्वकरणेगखग्गेण ॥१९८२॥
 अहदुल्लहं पि लद्ध हारिअमेधं कुदिट्ठिराएणं ।
 धणदत्तसिद्धिसुअसुहगभवम्मि सिणेहराएणं ॥१९८३॥
 गिहवइसुअसीहभवे विसयराएण दंसणं चत्तं ।
 दोसेण पुणो तुमप जिणदत्तसुआइजम्मम्मि ॥१९८४॥
 जलणसिहदिआ-चणिवकुवेर-पउम-सोमदत्तगभवेसु ।
 तुह कोह-माण-माया-लोहेहिं दंसणं च गयं ॥१९८५॥
 इअ अस्संखभवेसु सम्मत्तं हारिअं तए राय । ।
 अवरावरविसममहापडिवक्खगमोहपमुहेहिं ॥१९८६॥
 धम्मो तए विरमिओ सुंदरजम्मम्मि देसविरईउ ।
 हिंसाइ माणभदवणिअजम्मो ^१वित्तहवयणाओ ॥१९८७॥
 सोमग-दत्तभवेसु अ धणवहुलगसिद्धिजम्मप कमसो ।
 जस्स अदत्तगहण-मेहुण-मुच्छाहिं गओ धम्मो ॥१९८८॥
 रोहिणीसड्डीजम्मे विहगारूवग-अणत्थदंडाओ ।
 जिणधम्मनिहाणमहो लहिउं हारिअमिमेण तए ॥१९८९॥
^२सुहदाणकारणगमिअ गमिआ देसविरई तए राय । ।
 संखाईअभवेसु अ अवरावरमोहसुहडेहिं ॥१९९०॥
 अरविंदकुमरनामधरेणं सव्वविरई पुणो पत्ता ।
 सा वि अ विणासिआ कोह-माणगेहिं महाराय । ॥१९९१॥

मंतिसुअचित्तमइणा वयं च विसयसुहसीलभावेण ।
 परिपालिअं न सम्मं अहो ! मुहा हारिओ जम्मो ॥१९९२॥
 तह विजयसेणनिवसुअभवम्मि देसविरइं च लहिऊणं ।
 पगारसगुणठाणे गयगयं कयमिमेण तप ॥१९९३॥
 सिद्धिसुअपुंडरीअगभवे मुणी पढिअ सव्वपुब्बाइं ।
 निहापमायवसओ हारेइ जिओ तुह नरिंद ! ॥१९९४॥
 तुमणंताणंतगपुग्गलगपरावट्टपसु इअ भमिओ ।
 मोहाइवसेण अणंतसो निरत्थीकयनियजम्मो ॥१९९५॥
 अह पउमत्थलनयरे स सीहविक्रमसुपण सम्मत्तं ।
 सम्मं पालिअमोहाइखओ पुण्णोदयो अ कओ ॥१९९६॥
 पुण्णोदपण तेणं सत्तमदेवालयम्मि गंतुणं ।
 भुत्ता दिव्वा भोगा सुहगा तुमए अपुब्बा य ॥१९९७॥
 कमलागरनयराहिवसिरिचंदनरिंदपुत्तभाणुभवे ।
 गहिअ वयं तुममाराहिओ गओ नवमगेविज्जे ॥१९९८॥
 अह पउमखंडनयरिंदइंदत्ताभिहाणनरनाहो ।
 समणो होउं मोहाइण खयं कुणइ 'तवसत्तो ॥१९९९॥
 पुण्णोदयपोसो परमतमो तेणं 'महेस्तिणा य कओ ।
 सव्वट्टसिद्धनामे महाविभाणम्मि पस गओ ॥२०००॥
 तत्तो चइऊण तुमं जाओ इत्थ वलिनामओ राया ।
 निअचरिअं सुच्चा संभंतो सो पडइ गुरुपणसु ॥२००१॥
 भणइ निवो भयवं ! अइविसमा मोहाइसत्तुणो ताव ।
 जं अज्जवि इत्थभवे छलंति एए तहेव ममं ॥२००२॥
 चारित्थम्मसिन्नं समणसु पसायकारगोऽसि तुमं ।
 जेणमिमे पहवंसि न ममं अहं ते अ छिंदेमि ॥२००३॥
 वसुहानायग ! तुम्हारिसाणमुत्तमनराण जुत्तमिणं ।
 मम सीसो होसु तुमं वंछिअसिद्धी अ तुह होही ॥२००४॥
 पस उवाओ नेओ मोहाइखयंकरो तप राय ! ।
 संजमधम्मं सरणं पवज्जसु तुमं विगयसंगो ॥२००५॥
 मा चयसु सव्वविरइंइ संगमेगखणमवि तुमं ताव ।
 सव्वोहदंसण-सयागमे परिचिए कुणसु राय ! ॥२००६॥

उवसम-अज्जव-मद्दव-सज्जम-तव-तोस-सच्च-सोआणि ।
 वंभं च अकिंचणया पोससु दसभेअजइधम्मं ॥२००७॥
 'तवगं तुमं च मा मुंचसु आगमभणिअविहिद्विसेसेणं ।
 नाणम्मि उज्जमां सव्वया तप ताव कायव्वो ॥२००८॥
 मोहाइपवलसत्तुवलेण सभं समरो दिवानिसं तुमप ।
 रइअव्वो उवचिअसत्तेणं रसत्तत्तगहिणं ॥२००९॥
 चरित्तिधम्मसेणिअगणा सहाया तओ हविस्संति ।
 तेसि तुमं पि सहाओ हविस्सत्ति तओ वलं पुण्णं ॥२०१०॥
 एण्णं च वलेणं मोहाइरिऊण खयमिमं काउं ।
 होदी निव्वुइनयरीनाहो अक्खयसुहनिहाणं ॥२०११॥
 इअ अणवयणं सोउं राया चित्तेइ पत्त नरजम्मो ।
 पत्त सुगुरू अहं धम्मेणं सहालेमि अप्पाण ॥२०१२॥
 एसा गुरुसामग्गी संसारमहण्णवे पडताणं ।
 केसिंचि मिलेइ तरी व दुक्खजलतारणसमत्था ॥२०१३॥
 ठायव्वं खणमेगं तुम्हेहिं किर परोवयारीहिं ।
 एअं भणिऊण गओ नयरीप वलिमहाराओ ॥२०१४॥
 सुहवेलाए ताए देवी रइसुंदरीइ जिट्ठसुओ ।
 नयसारो नामेणं ठविओ रज्जे नरिंदेणं ॥२०१५॥
 नयरे जिणिंदभवणेसु महापूआउ जेण रइआओ ।
 दिज्जइ अ महादाणं अमारिपडहो अ घोसिअओ ॥२०१६॥
 सक्कारिज्जइ सम्माणिज्जइ जेणं चउव्विहो संघो ।
 निक्खमणखणे दीसइ सक्कसमो जो महिद्धीए ॥२०१७॥
 मंडलिअमंति-सामंत-निवेहिं पउरजणपणसएहिं ।
 अंतैउरीजणेहिं सह जो पव्वयइ गुरुपासे ॥२०१८॥
 को वि अ लेअचमक्कारकारवो वयमहूसवो एसो ।
 नयसारनरिंदेणं जणिओ निअजणगरायस्स ॥२०१९॥
 सव्वोहगपुण्णोदयपहाववो जेण अंगवारसगं ।
 अप्पदिणेहिं पढिअं विणपणं सुगुरुपासम्मि ॥२०२०॥
 रयणतिआराहणतप्परो मुणी जेगलद्धिओ जाओ ।
 कुवलयचंदजिणेणं ठविओ सपयम्मि रायरिसी ॥२०२१॥

सयलो वि गणो गुरुणा समप्पिओ जस्स सयमिमो 'अरओ ।
 सेलेसीकरणेण कुवलयचंदो गओ सिद्धिं ॥२०२२॥
 सव्वोहसयागमदंसिअविहिणा मोहरिउवलं समरं ।
 बलिरायरिसीसूरी परामवंतो उ विहरेइ ॥२०२३॥
 गामनगरेसु गच्छंतो पडिवोहेइ गुरू अणेगजणे ।
 मोहाइविडंवनमोअण^१कोविअवयणवाणसरो ॥२०२४॥
 एगय अपमत्तगुणट्ठाणगणं महेसिणा पत्ता ।
 सुहअज्झवसायसरूवखवगसेणिअसिलही अ ॥२०२५॥
 कौहाइणो अणंताणुबंधिणो विअडसत्तुणो जेण ।
 ताए असिलहीए जलनिहिमाणा खयं नीआ ॥२०२६॥
 अविमुद्ध-अद्धसुद्ध-विमुद्धपुंजतियकयविभागमिणं ।
^२कुद्वदिद्वंतेण भिच्छंतं जेण निहलिअं ॥२०२७॥
 अह जो अपुव्वकरणाभिहाणगुणठाणं फुरिसिऊणं ।
 अनिअट्ठिवायराभिहगुणठाणं गच्छए सगुणो ॥२०२८॥
 तत्थ गणं जेण छिदिउमारंभिआ कसायारी ।
 अप्पच्चक्खाणावर-पच्चक्खाणावरा अट्ठ ॥२०२९॥
 अद्धहपसु इमेसु अ जो उ विदारेइ ताव सूखिरो ।
 तेरस्स अणुक्कमेणं नामाभिहकम्मगपयारे ॥२०३०॥
 नरगगइआणुपुव्वीउ तिरिअदुग-मिग-वि-ति-चउरिंदीणं ।
 जाईओ आयवजुइथावरसुहुमाणि साहारं ॥२०३१॥
 निहानिहा-पयलापयला-थीणद्धिरूवनिद्वतिगं ।
 खविऊण अद्धखविण हणइ कसाए अ जो अट्ठ ॥२०३२॥
 हणइ नपुंसगवेअं इत्थीवेअं तओ अ रिउल्लकं ।
 हास-रइ-अरइ-सोग-अय-दुगंछालक्खणं एसो ॥२०३३॥
 तह नरवेओ पहओ जेणं संजलणकोहपडिवक्खो ।
 अभिमाणो तह मायासंजलणसरूवया चेव ॥२०३४॥
 संजलणलोहसत्तू निहणिजंतो उ सुहुमरूवधरो ।
 इक्कारस्सम [इक्को दसम] सुहुमसंपरायसोवाणयम्मि गओ ॥२०३५॥
 तत्थ वि पिट्ठाएणं जेणं विद्धंसिओ अरी सो वि ।
 'गयनित्तमाणुत्तसरूवमोहराओ इमो पडिओ ॥२०३६॥

अक्खलिअगई वलिरायरिसी सूरीसरो गओ इत्ति ।
 वारसमे गुणठाणम्मि खीणमोहाभिहाणम्मि ॥२०३७॥
 तत्थ य मइ-सुअ-ओहि-मणपज्जवग-केवलावरणसुवा ।
 पण सामंता य खयं नीआ बलवंतया जेणं ॥२०३८॥
 'विथरण-लाह-भोगोपभोग-विरिअंतरायपणं च ।
 तह दंसणावरणभेअसत्तुल्लकं हयं जेणं ॥२०३९॥
 निदा-पयला-चक्खु-अचक्खु-अवहि-केवलेगदिणं ।
 आवरणाणि खविअ जेण कओ वणघाइकम्मखओ ॥२०४०॥
 पडिप्पसु इमेसु महादलनाहेसु गयनायनं जायं ।
 रिउसित्रं भग्गवलं जयलच्छी जेण ता वरिआ ॥२०४१॥
 पयडीभूअं केवलनाणं जस्स तिजगप्पयासगरं ।
 कम्मविणासे जह अवभववगमे दिणगरो दित्तो ॥२०४२॥
 अह जो सजोगिजिणगुणठाणाभिहसिद्धिगेहसोवाणे ।
 आरुहिओ ते चरित्तिधम्मपमुहा समुल्लसिआ ॥२०४३॥
 वलिकेवली तओ मोहाइअमम्माणि भणिअ पुहुवीए ।
 विहरंतो सोअइ तं विडंवणालक्खओ लोअं ॥२०४४॥
 मोहाइदुक्खमोअलोएहिं जस्स हरिसिअमणेहि ।
 अवरं च कयं नामं जिणस्स सिरिभुवणभाणु त्ति ॥२०४५॥
 एस जयम्मि अहं विहरंतो पत्थिव ! समागओ इत्थ ।
 अवहरिउं मोहाइअविडंवणाओ जणसयाणं ॥२०४६॥
 इअ सुणिअ चंदमोलिनरिंदो आणंदकंदलिअदेहो ।
 जिणपयकमलेसु पडिअ पुणरवि जंपइ नरेस्सवई ॥२०४७॥
 भयवं ! तुमए साहू अणुगगहिओ निअसमागमेण अहं ।
 सचरिअकहणेणाऽऽगमरहस्सभृण अच्चंतं ॥२०४८॥
 अह केवल्लिणा भणिअं महानिव ! निअचरिअं भणिज्जंतं ।
 न य जुत्तं जेण तहा निअगुणउक्कित्तणं हवइ ॥२०४९॥
 एअं च नीइसत्थेण विरुद्धं तह वि तुह समासेणं ।
 भासिअमुवगारं दहेण मए सचरिअं राय ! ॥२०५०॥
 वित्थरओ पुण सव्वाउएण वि न को वि भासिउ सक्को ।
 जेणमिममरुह चरिअं न केवलं सव्वजीवाणं ॥२०५१॥

चउदसरज्जुसरूवस्मि लोगमज्झस्मि मेइणीनाह ! ।
 एणिदिणसु विगलिदिणसु तं ठाणगं नत्थि ॥२०५२॥
 जल-थल-खयरपणिदिअतिरिणसु वि रूवगं न तं अत्थि ।
 सव्वे जीआ जत्थ य अणंतसो नेव उप्पन्ना ॥२०५३॥
 सत्तनरपसु नरगावासा सव्वे वि सव्वजीवेहिं ।
 यणुपसु गामनगराइआ पुण अणंतसो ^१फिट्ठा ॥२०५४॥
 भवणेस-वंतर-^२भगण-सोहम्मसाणदेवलोगेसु ।
 जो देवो जा देवी अणंतसो तत्थ ते जाया ॥२०५५॥
 जीआ सणकुमाराइनवमगेविज्जअंतदेवाणं ।
 ठाणेसु अ पत्तेअं अणंतवारा समुप्पन्ना ॥२०५६॥
 संसारम्मि इमम्मि अ सुक्खं दुक्खं च अत्थि तं नेव ।
 जीवेहिं सव्वेहिं अणंतसो जं न अणुभूअं ॥२०५७॥
 एगेगेण जिणं ^३जइलिंगं दव्वओ इमं ताव ।
 पडिवन्नं परिचत्तं अणंतसो भवसमुदम्मि ॥२०५८॥

यदुक्तम्—

“संसारसागरमिणं परिब्रमंतेहिं सव्वजीवेहिं ।
 गहिआणि अ मुक्काणि अ अणंतसो दव्वलियाइ” ॥२०५९॥
 एअं अणंतकालंउतरालभवभमणभणणओ नेअं ।
 सामन्नेणं अम्ह जिअस्स ^४विवत्तीइ नो कहिअं ॥२०६०॥
 जेणं संखिज्जं आउअं च ^५कमवट्ठिणीउ वायाओ ।
 भववट्ठिजिअसरूवं अणंतकालेण वत्तव्वं ॥२०६१॥
 तम्हा गयसरणेणं मए अणंतं दुहं समणुभूअं ।
 तं कयकुधम्मसरणेणावि विसेसेण संपत्तं ॥२०६२॥
 सिरिजिणधम्मसरणसीकारेण मए सुहाणि लहिआणि ।
 सुहदेवत्तणसुहमाणुसत्तपमुहाणि व सुहेसु ॥२०६३॥
 तस्सरणपहावेणं ताव लहिस्संति निव्वुइसुहाइं ।
 सासयरूवाणि मए अव्वावाहाणि इत्थभवे ॥२०६४॥
 इअ अम्हाणं अन्नो सरणं जाओ न सम्मधम्माओ ।
 सो चेव तुज्झ वि हविस्सइ सव्वजगज्जिआण हिओ ॥२०६५॥
 अह संवेगसमागम^६डंतजलमंतलोअणजुगेण ।
 भणिअं भूवइणा चंदमोलिनामेण मुइण ॥२०६६॥

१ स्पृष्टः ॥ २ भगणाः नक्षत्रगणाः ज्योतिषदेवाः ॥ ३ यतिलिङ्गम् ॥ ४ विवृत्त्या-विस्तरेण ॥

५ कमवर्तिन्यो वाचः ॥

गंभीरत्तमयनिअचरिअकहणपयासओ इमो विद्धिओ ।
 मह चिअ अणुगहत्थं परोचयारेगनिद्धेहि ॥२०६७॥
 अन्नह भयवं ! भवजलहिपारगणं च कयासकिन्नाणं ।
 गुरुत्तायग ! तुम्हाणं पओअणं अत्थि किमिमेण ॥२०६८॥
 भयवं ! जुगवं निग्गच्छंति जिआ किपमाणया ताव ? ।
 ववहारनिगोएहि निरंतरं सिद्धिगमणेण ॥२०६९॥
 “सिज्झंति जत्तिआ खलुं इहयं च ववहारसामिज्झाओ ।
 पंति अणाइवणस्सइमज्झाओ तत्तिआ चेव” ॥२०७०॥
 राया भणेइ भयवं ! भवउ इमं केवलं जिआ सव्वे ।
 तन्निगयाउ सिद्धि वयंति एआचकालेण ॥२०७१॥
 जंपइ जिणो नरेसर ! कइवय अप्पेण ताव कालेण ।
 अवरे १अप्पयरेणं सिद्धि गच्छंति ते जीआ ॥२०७२॥
 जाव परे मरुदेवासांमिणिजीव व्व अप्पसमपणं ।
 सिज्झंति अभव्वजिआ कयाइ सिद्धि न गच्छंति ॥२०७३॥
 इअ केवलिवयणाओ धम्मसरूवं च सुणिअ संविग्गो ।
 भासइ निवो मह हवउ सरणं एस्स सिरिजिणधम्मो ॥२०७४॥
 सामिअ ! तुम्ह पसापण जणो पसो वि होउ सुहवंतो ।
 मोहमहारिउसेणातडिणीचंडावयारहिओ ॥२०७५॥
 वलिकेवलिणा कहिअं अजुत्तमेअं न किंचि नरणाह ! ।
 जिणधम्मंगीकारे को वि विलंबो न कायव्यो ॥२०७६॥
 हरिसिअचित्तो राया पणमिअ जिणमाणओ निअगुरीए ।
 चंदवयणाभिहाणं ठवेइ ससुअं नियपयस्मि ॥२०७७॥
 कइवयकलत्त-सामंत-मंतिसहिओ गहेइ नरणाहो ।
 केवलिपासम्मि वयं महाविभूईइ सुदभायो ॥२०७८॥
 अप्पदिणेहि जेण सिक्खा गहिआ विमलमइपडेणं ।
 पटिआइं २चंदजलहिसंखाइं पुव्वसत्थाइं ॥२०७९॥
 गुरुगुणनिस्सेणीए कमेण चडिओ इमो उ रायरिसी ।
 समयं मुणिऊण जिणेण आयरिअठाणरो ठविओ ॥२०८०॥
 ३देसोणवोसवेअमिअपुव्वलक्खाणि पालिऊण वयं ।
 सेसं च कम्मचक्कं हणेइ सोहारिलसक्कं ॥२०८१॥

सेलेसीकरणाभिहकरवालेण हयसेसकम्मरिऊ ।
 चारितधम्मसिन्नं समुन्नं नेइ केवलिओ ॥२०८२॥
 निम्मलअणंतनाणाइचउक्कधरो विमुक्कतणुसंगो ।
 निव्वुइनयरीनाहो जाओ बलिनामरायरिसी ॥२०८३॥

पसत्थी-

तवगच्छनायगा जुगपहाणकप्पा महामहिमवंता ।
 सिरिसोमसुंदरगुरुत्तमा सुहं दितु संताणं ॥२०८४॥
 सिरिमुणिसुंदरसूरिवरा गुणरयणायरा महामुणिणो ।
 संतिगरसंथवेणं संतिगरा होंतु सुपसन्ना ॥२०८५॥
 जायं वाइसमस्सापूरणओ सामसारयाविरुअं ।
 दक्खिणदेसे जेसिं ते सिरिजयचंदसूरिदा ॥२०८६॥
 सिरिरयणसेहरसुगुरुमुणिणो सुविआरसारगंथगरा ।
 नाणादेसविहारेण लोअपडिबोहगा भंति ॥२०८७॥
 सिरिउदयनंदिसूरीसरा पत्तीअंतु नाणदिणनाहा ।
 निप्पिहभावाइअगुणोवज्जिअजोमिदनामधरा ॥२०८८॥
 पुहुवीपयासगरसरसुंदरतप्पंतदित्तेअभरा ।
 सिरिसूरसुंदरगुरु ह्वंतु भइंकरा लोप ॥२०८९॥
 सिरिलच्छीसायस्सरिणो कुणंतु कुसलाण कुसलाणि ।
 गुणमणिलच्छीनिहिणो वयणकलारंजिअजणोहा ॥२०९०॥
 सिरिसोमदेवसूरिबरा सुहदा संतु मे ससोहग्गा ।
 बहुदेसबोहगा उवसमरसपोसगरउवप्सा ॥२०९१॥
 अणबज्जवज्जविज्जारमणीसिररयणमंडणसमाणा ।
 सिरिरयणमंडणमहागुरुणो पिअकारिणो लोप ॥२०९२॥
 जच्चकणगाभदेहा सव्वकलापुत्तसोममुहसोहा ।
 सोमजयसूरिराया पभावगा जिणवरमयस्मि ॥२०९३॥
 सिरिइंदनंदिगुरुणो गुरुगुणमाणिक्करोहणगिरिंदा ।
 चारितरमारमणीहारा य जुगप्पहाणसमा ॥२०९४॥
 निगमागमसम्ममुणणपयडिअजिणधम्मराय^२सामजा ।
 सिरिधम्महंसगुरुणो सुपसन्ना हुंति धन्नाणं ॥२०९५॥

तैसि सीसवरेणं वायगसिरिइंदहंसनामेणं ।
 उद्धरिअमिमं सिरिभुवणभाणकेवलमहाचरिअं ॥२०९६॥
 पुब्बरिसिभासिओ जो विज्जइ सिरिवलिनरिदसंवंधो ।
 तस्स च्चिअ एसत्थो पागयवंधेण भणिओ अ ॥२०९७॥
 पाइअवंधो जेणं सुणंतलोआण वायगजणाणं ।
 सुहहेऊ हवइ तओ चरिअं सुहवोहमक्खायं ॥२०९८॥
 सपरोवयारकारणमेस मए जिणगुणाणमुच्चारो ।
 जलान्हिसरेसुवसुहापमाणसंवच्छरम्मि (१५५४) कओ ॥२०९९॥
 विवुहजणेहिं वाइज्जंतं सिरिवलिनराहिवचरित्तं ।
 जाव सिरिमहावीरजिणेसरसासणमिणं जयउ ॥२१००॥

॥ इति श्रीमत्तपागणनभोनभोमणिमहोपाध्याय-

श्रीधर्महंसगणिशिष्यवाचकेन्द्रश्री-

इन्द्रहंसगणिविरचितं

श्रीवलिनरेन्द्रचरित्रं

सम्पूर्णम् ॥छ॥

सं.-१५५४ वर्षे वलिचरितं कृतं ॥छ॥ श्रीरस्तु ॥छ॥

॥ ग्रंथाग्रं-२५६० ॥

लालभाई दलपतभाई भारतीय संस्कृति विद्यामंदिर ग्रन्थमाला

२, ५, १५, २०. संस्कृत प्राकृत हस्तप्रत केटलोग. भाग १-४.	१६०-००
३*. काव्यशिक्षा विनयचंद्रकृत. सं. डो. एच.जी. शास्त्री.	१०-००
४. योगशतक. हरिभद्रसूरिकृत. स्वोपज्ञवृत्ति सह.	५-००
६, १६, २४. रत्नाकरावतारिका रत्नप्रभसूरिकृता. भाग १-३.	२६-००
८. नेमिरंगरत्नाकरछंद. कवि लावण्यसमयकृत	६-००
9. The Natyadarpana of Ramchandra and Gunachandra : A Study	30-00
11. Akalanka's criticism of Dharmakirti's Philosophy.	30-00
१२. रत्नाकरावतारिकाष्टश्लोकशतार्थी. जिनमाणिक्यगणिकृत.	८-००
१३*. शब्दानुशासन. आचार्यमलयगिरिकृत	३०-००
१७. कल्पलताविवेक. अज्ञातकर्तृक	३२-००
१८. निबंदुशेष हेमचंद्रकृत. श्रीवल्लभगणिकृतवृत्तिसह	३०-००
१९. योगविन्दु. आचार्यहरिभद्रसूरिकृत. अंग्रेजी अनुवादसह.	१०-००
२२. शास्त्रवार्तासमुच्चय. आचार्यहरिभद्रसूरिकृत. हिंदी अनुवादसह.	२०-००
२३. तिलकमंजरी. पल्लीपाल धनपालकृत.	१२-००
२५, ३३. नेमिनाहचरित आचार्यहरिभद्रसूरिकृत. भाग १-२.	८०-००
26. A Critical study of Mahapurana of Puspadanta.	30-00
२७. योगदृष्टिसमुच्चय हरिभद्रसूरिकृत. अंग्रेजी अनुवादसह	८-००
28, 37. Dictionary of Prakrit Proper Names Part 1-2.	67-00
२९. प्रमाणवार्त्तिकभाष्यकारिकार्थपादसूची	८-००
३०. प्राकृत जैन कथा साहित्य. ले. डो. जगदीशचंद्र जैन.	१०-००
31. Jaina Ontology by Dr. K. K. Dixit.	30-00
32. The Philosophy of Sri Svaminarayana by Dr. J. A. Yajnik.	30-00
३४. अध्यात्मविन्दु. उपाध्याय हर्षवर्द्धनकृत.	६-००

३५. न्यायमंजरीग्रन्थिर्भाग, चातुर्वर्ण्य.
 ३६. जैलमेयस्य हस्तप्रत केदलोम
 ३८. Karma and Rebirth
 ३९. मदनरेखा आख्यायिका. जिनभद्रपरिष्ठा
 ४०. प्राचीन गूर्जरकाव्यसंचय

41. Jaina Philosophical Tracts

४२. सणतुडुमारचरिय

43. The Jaina Conception of Omniscience by

Dr. Ram Jee Singh

44. Tattvarthasutra, Com, by Pt. Sukhlalji.

४५. इतिहासियाई

४६. हेमनाममालाशिलोच्छ

संवाधि (धैमासिक) भा. १, २, ३

In the Press

१ न्यायमंजरी-गुजराती अनुवाद. भा. १

२ गार्हापत्यकोश

३ ऋषिदत्तास

४ गृंगारमंजरी

५ विलासवईकहा

६ लघुतत्त्वस्फोट (अंग्रेजी अनुवाद)

7 A Modern Understanding of Advaita Vedanta

8 Upabrimhana and Vedic Interpretation

९ प्राचीन गुजराती हस्तप्रत सूची

10 Fundamentals of Ancient Indian Music and Dance

